

Kommunfullmäktige

KALLELSE

Kallelse till sammanträde

Organ Kommunfullmäktige

Plats Sala Folkets Hus, Borgmästaregatan 1, 733 30 Sala

Tid Måndagen den 17 juni 2024 kl. 09.00
Lunchpaus kl. 11.30 – 12.45

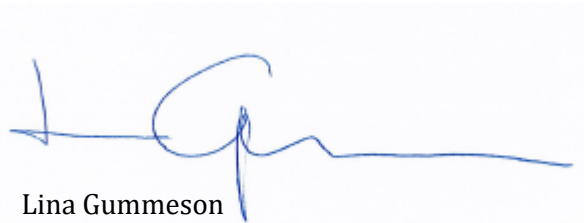
Nr	Ärende	Dnr	Sida
1	Val av protokolljusterare		
2	Godkännande av föredragningslista	2024/5	
3	Budget 2025 med plan 2026-2028	2024/492	2 - 101
4	Anmälningssärenden	2024/5	102 - 108
5	Avsägelser	2024/9	
6	Kompletteringsval	2024/9	
7	Alkohol-och drogpolicy	2024/311	109 - 125
8	Exploateringsavtal avseende Detaljplan Lasarettet 2	2024/423	126 - 140
9	Detaljplan Lasarettet 2	2024/423	141 - 217
10	Svar medborgarförslag om tillfällig busstrafik till Sättra Brunn	2024/411	218 - 226
11	Inkomna motioner, medborgarförslag, interpellationer, frågor		227 - 228

Sammanträdet sänds på Sala kommuns hemsida www.sala.se/webbradio.

Sala den 10 juni 2024

Emil Andersson Bleckert (S)
Ordförande

Lina Gummeson
Kommunsekreterare

KS § 109 Budget 2025 med plan 2026–2028

INLEDNING

Underlag för budget 2025 med plan 2026–2028

Beslutsunderlag

KS 2024.2638 – Budget 2025 med plan 2026-2028 – Samverkan för Sala

KS 2024.2348 – Bilaga 1 Budgetberäkning – Samverkan för Sala

KS 2024.2349 – Bilaga 2 Ekonomi i balans – Samverkan för Sala

KS 2024.2700 – Budget 2025 med plan 2026-2028 – Koalition Sala

KS 2024.2701 – Bilaga 1 Budgetberäkning – Koalition Sala

KS 2024.2702 – Bilaga 2 Prioriterade åtgärder – Koalition Sala

KS 2024.2703 – Bilaga 3 Investeringsplan – Koalition Sala

Kommunstyrelsens ledningsutskotts beslut § 67, 2024-05-22

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,

att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att driftbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1 (KS 2024.2348), (1)

att investeringsbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1 (KS 2024.2348), (2)

att utdebiteringen fastställs till 22,31% för året 2025 enligt bilaga 1 (KS 2024.2348), (3)

att till kommunstyrelsens förfogande anslås 10 000 tkr för år 2025 enligt bilaga 1 (KS 2024.2348), (4)

att resultatmålet för år 2025 fastställs till 53 112 tkr, år 2026 till 54 885 tkr, år 2027 till 56 807 tkr samt år 2028 till 58 797 tkr enligt bilaga 1 (KS 2024.2348), (5)

att ökningen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning ska vara större än nettokostnadsökningen, (6)

att styrelse och nämnder ska bedriva sin verksamhet inom av kommunfullmäktige beslutade anslag, (7)

att styrelse och nämnder ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet, (8)

att styrelse och nämnder ska kontinuerligt arbeta för att effektivisera verksamheterna med bibehållen kvalitet, (9)

att Kommunstyrelsen har under år 2025 rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller under 2025, (10)

att Kommunstyrelsen har under 2025 rätt att ytterligare upplåna, dvs öka kommunens skulder med totalt 150 000 tkr, (11)

att Salabostäder AB ska ge utdelning motsvarande statslåneränta + 1 procentenhet på insatt kapital, (12)

att Sala-Heby Energi AB ska ge utdelning motsvarande statslåneräntan + 1 procentenhet på insatt kapital, (13)

att inget utdelningskrav ska gälla för Sala Silvergruva AB, (14)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa en stärkt samordning och effektivt nyttjande av kommunens resurser inom de olika nämndernas verksamhetsområden, (15)

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 109 forts.

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att arbeta strategiskt med kommunens fastigheter i syfte att effektivisera, sänka kostnader och höja kvaliteten, (16)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att samordna arbetet med en hållbar personalförsörjning i syfte att minska hela kommunens behov av hyrpersonal, (17)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att inrätta ett landsbygdsråd, (18)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att arbeta för en effektiv och hållbar hantering av massor i Sala kommun, (19)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att samordna arbetet med att utveckla den strukturerade samverkan med civilsamhället, (20)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsnämnden fortsätta arbetet för framtidens badhus i kommunen, (21)

att Skolnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbetet med en stärkt måluppfyllelse, höjd kvalitet och ökad likvärdighet för eleverna inom Sala kommuns skolor, (22)

att Skolnämnden ges i uppdrag att systematiskt arbeta för att stärka det kompensatoriska uppdraget inom kommunens förskolor och skolor, (23)

att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att arbeta med utvecklingen av familjecentral i Sala kommun, (24)

att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med äldre- och omsorgsnämnden identifiera områden för ökad samverkan, (25)

att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbeta för att hålla sjukfrånvaron nere inom sina verksamheter, (26)

att Äldre och Omsorgsnämnden ges i uppdrag att inleda ett strategiskt arbete som syftar till att framtidssäkra organisationen för att möta demografiska behov, (27)

att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med äldre- och omsorgsnämnden samverka i arbetet med meningsfull fritid för personer inom LSS, samt (28)

att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsens verksamheter utveckla en kommunövergripande friluftslivsplan. (29)

Erik Hamrin (M) yrkar,

att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att anta Koalitions Salas förslag till budget enligt bilaga KS 2024.2700.

Magnus Edman (SD), Henric Eriksson (SD), Viveca Molin (M), Tryggve Lindman (SD), Sverre Lindqvist (SD) yrkar bifall till Erik Hamrin (M) förslag till beslut

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot Erik Hamrins (M) yrkande och finner eget yrkande bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att driftbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1 (KS 2024.2348), (1)

att investeringsbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1 (KS 2024.2348), (2)

att utdebiteringen fastställs till 22,31% för året 2025 enligt bilaga 1 (KS 2024.2348), (3)

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 109 forts.

att till kommunstyrelsens förfogande anslås 10 000 tkr för år 2025 enligt bilaga 1 (KS 2024.2348), (4)

att resultatmålet för år 2025 fastställs till 53 112 tkr, år 2026 till 54 885 tkr, år 2027 till 56 807 tkr samt år 2028 till 58 797 tkr enligt bilaga 1 (KS 2024.2348), (5)

att ökningen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning ska vara större än nettokostnadsökningen, (6)

att styrelse och nämnder ska bedriva sin verksamhet inom av kommunfullmäktige beslutade anslag, (7)

att styrelse och nämnder ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet, (8)

att styrelse och nämnder ska kontinuerligt arbeta för att effektivisera verksamheterna med bibehållen kvalitet, (9)

att Kommunstyrelsen har under år 2025 rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller under 2025, (10)

att Kommunstyrelsen har under 2025 rätt att ytterligare upplåna, dvs öka kommunens skulder med totalt 150 000 tkr, (11)

att Salabostäder AB ska ge utdelning motsvarande statslåneränta + 1 procentenhet på insatt kapital, (12)

att Sala-Heby Energi AB ska ge utdelning motsvarande statslåneräntan + 1 procentenhet på insatt kapital, (13)

att inget utdelningskrav ska gälla för Sala Silvergruva AB, (14)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa en stärkt samordning och effektivt nyttjande av kommunens resurser inom de olika nämndernas verksamhetsområden, (15)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att arbeta strategiskt med kommunens fastigheter i syfte att effektivisera, sänka kostnader och höja kvaliteten, (16)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att samordna arbetet med en hållbar personalförsörjning i syfte att minska hela kommunens behov av hyrpersonal, (17)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att inrätta ett landsbygdsråd, (18)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att arbeta för en effektiv och hållbar hantering av massor i Sala kommun, (19)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att samordna arbetet med att utveckla den strukturerade samverkan med civilsamhället, (20)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsnämnden fortsätta arbetet för framtidens badhus i kommunen, (21)

att Skolnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbetet med en stärkt måluppfyllelse, höjd kvalitet och ökad likvärdighet för eleverna inom Sala kommuns skolor, (22)

att Skolnämnden ges i uppdrag att systematiskt arbeta för att stärka det kompensatoriska uppdraget inom kommunens förskolor och skolor, (23)

att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att arbeta med utvecklingen av familjecentral i Sala kommun, (24)

att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med äldre- och omsorgsnämnden identifiera områden för ökad samverkan, (25)

att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbeta för att hålla sjukfrånvaron nere inom sina verksamheter, (26)

att Äldre och Omsorgsnämnden ges i uppdrag att inleda ett strategiskt arbete som syftar till att framtidssäkra organisationen för att möta demografiska behov, (27)

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 109 forts.

att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med äldre- och omsorgsnämnden samverka i arbetet med meningsfull fritid för personer inom LSS, samt (28)

att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsens verksamheter utveckla en kommunövergripande friluftslivsplan. (29)

Reservation

Erik Hamrin (M), Magnus Edman (SD), Henric Eriksson (SD), Viveca Molin (M), Tryggve Lindman (SD) och Sverre Lindqvist (SD) reserverar sig till förmån för Erik Hamrins (M) förslag till beslut.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Reservation KS 2024-06-05

Punkt 18: Budget 2025 med plan 2026-2028

Sala kommun behöver en kursändring. Denna mandatperiodens första år blev en besvikelse och 2024 ser ut att gå samma öde till mötes.

Trots detta väljer styret att gå fram med en alltjämt, och på det stora hela, intetsägande budget. Utredning på utredning drar ut på tiden och viktiga beslut kan inte fattas. Allt medan Sala kommuns ekonomiska sats ser ut att förvärras år för år.

Samverkan för Sala presenterar en budget där ett badhus kan stå klart först 2030, där Kila skola läggs ner och där Salaborna genom dyra hyresupphandlade skolor och LSS-boenden kommer att låsa upp skattemedel för lång tid framöver.

Koalition Salas budget är ett alternativ till detta. Vi satsar på att bygga ett badhus till senast 2028, vi bevarar Kila skola och vill bygga eget LSS-boende. Vi satsar mer än 20 miljoner kronor mer än styret på verksamhet.

Vi lägger, som tidigare tydliga uppdrag och prioriteringar, för att styra Sala kommuns arbete mot en realistisk och hållbar ekonomisk framtid, där kärnverksamheten inom vård, skola och omsorg står i fokus.

Att våga styra, att klara av tuffa beslut och att genom tydlighet leda kommunen in på en ny väg är vad som krävs. Det gör vår budget och därför hoppas vi att kommunfullmäktige kommer att ställa sig bakom den vid sammanträdet den 17 juni.

Mot den bakgrunden reserverar vi oss därför till förmån för Erik Hamrins yrkanden i denna punkt.

För Koalition Sala,

Erik Hamrin (M), oppositionsråd

Magnus Edman (SD) gruppleddare

Tryggwe Lindman (SD), ledamot kommunstyrelsen

Henric Ericsson (SD), tjänstgörande ersättare kommunstyrelsen

Sverre Lindgren (SD), tjänstgörande ersättare kommunstyrelsen

Viveca Molin (M), tjänstgörande ersättare kommunstyrelsen

KSLU § 67 Budget 2025 med plan 2026-2028

INLEDNING

Underlag för budget 2025 med strategisk plan 2026-2028.

Beslutsunderlag

KS 2024.2347, Missiv från kommunstyrelsens ordförande

KS 2024.2348, Bilaga 1 Budgetberäkning

KS 2024.2349, Bilaga 2 Ekonomi i balans

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,

att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att driftbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1, (1)

att investeringsbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1, (2)

att utdebiteringen fastställs till 22,31% för året 2025 enligt bilaga 1, (3)

att till kommunstyrelsens förfogande anslås 10 000 tkr för år 2025 enligt bilaga 1, (4)

att resultatmålet för år 2025 fastställs till 53 112 tkr, år 2026 till 54 885 tkr, år 2027 till 56 807 tkr samt år 2028 till 58 797 tkr enligt bilaga 1, (5)

att ökningen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning ska vara större än nettokostnadsökningen, (6)

att styrelse och nämnder ska bedriva sin verksamhet inom av kommunfullmäktige beslutade anslag, (7)

att styrelse och nämnder ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet, (8)

att styrelse och nämnder ska kontinuerligt arbeta för att effektivisera verksamheterna med bibehållen kvalitet, (9)

att Kommunstyrelsen har under år 2025 rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller under 2025, (10)

att Kommunstyrelsen har under 2025 rätt att ytterligare upplåna, dvs öka kommunens skulder med totalt 150 000 tkr, (11)

att Salabostäder AB ska ge utdelning motsvarande statslåneränta + 1 procentenhet på insatt kapital, (12)

att Sala-Heby Energi AB ska ge utdelning motsvarande statslåneräntan + 1 procentenhet på insatt kapital, (13)

att inget utdelningskrav ska gälla för Sala Silvergruva AB, (14)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa en stärkt samordning och effektivt nyttjande av kommunens resurser inom de olika nämndernas verksamhetsområden, (15)

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 67 forts.

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att arbeta strategiskt med kommunens fastigheter i syfte att effektivisera, sänka kostnader och höja kvaliteten, (16)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att samordna arbetet med en hållbar personalförsörjning i syfte att minska hela kommunens behov av hyrpersonal, (17)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att inrätta ett landsbygdsråd, (18)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att arbeta för en effektiv och hållbar hantering av massor i Sala kommun, (19)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att samordna arbetet med att utveckla den strukturerade samverkan med civilsamhället, (20)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsnämnden fortsätta arbetet för framtidens badhus i kommunen, (21)

att Skolnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbetet med en stärkt måloppfyllelse, höjd kvalitet och ökad likvärdighet för eleverna inom Sala kommuns skolor, (22)

att Skolnämnden ges i uppdrag att systematiskt arbeta för att stärka det kompensatoriska uppdraget inom kommunens förskolor och skolor, (23)

att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att arbeta med utvecklingen av familjecentral i Sala kommun, (24)

att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med äldre- och omsorgsnämnden identifiera områden för ökad samverkan, (25)

att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbeta för att hålla sjukfrånvaron nere inom sina verksamheter, (26)

att Äldre och Omsorgsnämnden ges i uppdrag att inleda ett strategiskt arbete som syftar till att framtidssäkra organisationen för att möta demografiska behov, (27)

att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med äldre- och omsorgsnämnden samverka i arbetet med meningsfull fritid för personer inom LSS, samt (28)

att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsens verksamheter utveckla en kommunövergripande friluftslivsplan. (29)

Erik Hamrin (M) anmäler avsikt att inkomma med förslag till budget vid kommunstyrelsens sammanträde.

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att driftbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1, (1)

att investeringsbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1, (2) att utdebiteringen fastställs till 22,31% för året 2025 enligt bilaga 1, (3)

att till kommunstyrelsens förfogande anslås 10 000 tkr för år 2025 enligt bilaga 1, (4)

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 67 forts.

att resultatmålet för år 2025 fastställs till 53 112 tkr, år 2026 till 54 885 tkr, år 2027 till 56 807 tkr samt år 2028 till 58 797 tkr enligt bilaga 1, (5)

att ökningen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning ska vara större än nettokostnadsökningen, (6)

att styrelse och nämnder ska bedriva sin verksamhet inom av kommunfullmäktige beslutade anslag, (7)

att styrelse och nämnder ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet, (8)

att styrelse och nämnder ska kontinuerligt arbeta för att effektivisera verksamheterna med bibehållen kvalitet, (9)

att Kommunstyrelsen har under år 2025 rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller under 2025, (10)

att Kommunstyrelsen har under 2025 rätt att ytterligare upplåna, dvs öka kommunens skulder med totalt 150 000 tkr, (11)

att Salabostäder AB ska ge utdelning motsvarande statslåneränta + 1 procentenhet på insatt kapital, (12)

att Sala-Heby Energi AB ska ge utdelning motsvarande statslåneräntan + 1 procentenhet på insatt kapital, (13)

att inget utdelningskrav ska gälla för Sala Silvergruva AB, (14)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa en stärkt samordning och effektivt nyttjande av kommunens resurser inom de olika nämndernas verksamhetsområden, (15)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att arbeta strategiskt med kommunens fastigheter i syfte att effektivisera, sänka kostnader och höja kvaliteten, (16) att

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att samordna arbetet med en hållbar personalförsörjning i syfte att minska hela kommunens behov av hyrpersonal, (17)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att inrätta ett landsbygdsråd, (18)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att arbeta för en effektiv och hållbar hantering av massor i Sala kommun, (19)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att samordna arbetet med att utveckla den strukturerade samverkan med civilsamhället, (20)

att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsnämnden fortsätta arbetet för framtidens badhus i kommunen, (21)

att Skolnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbetet med en stärkt måluppfyllelse, höjd kvalitet och ökad likvärdighet för eleverna inom Sala kommuns skolor, (22)

att Skolnämnden ges i uppdrag att systematiskt arbeta för att stärka det kompensatoriska uppdraget inom kommunens förskolor och skolor, (23)

att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att arbeta med utvecklingen av familjecentral i Sala kommun, (24)

att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med äldre- och omsorgsnämnden identifiera områden för ökad samverkan, (25)

att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbeta för att hålla sjukfrånvaron nere inom sina verksamheter, (26)

att Äldre och Omsorgsnämnden ges i uppdrag att inleda ett strategiskt arbete som syftar till att framtidssäkra organisationen för att möta demografiska behov, (27)

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 67 forts.

att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med äldre- och omsorgsnämnden samverka i arbetet med meningsfull fritid för personer inom LSS, samt (28)

att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsens verksamheter utveckla en kommunövergripande friluftslivsplan. (29)

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Budget 2025
Strategisk plan 2026–2028
KOMMUNFULLMÄKTIGE

SALA KOMMUN

SAMMANFATTNING AV KOMMUNENS STYRMODELL

KOMMUNFULLMÄKTIGES VISION av hur kommunen ska utvecklas - är utgångspunkten för målstyrningsprocessen. Utifrån visionen beslutar fullmäktige om budget och plan för en fyraårig planperiod.

MÅLOMRÅDEN som ses som strategiskt viktiga att prioritera för att nå visionen har utpekats.

- *Ett växande Sala*
- *Ett hållbart Sala*
- *Ett tryggt och rättvist Sala*

LÅNGSIKTIGA UTVECKLINGSMÅL knutna till målområdena har beslutats och viktiga områden att fokusera på har angetts.

RESULTATINDIKATORER visar hur väl målet är uppnått. Indikatorerna kan vara kommunövergripande eller nämndspecifika.

BUDGETDOKUMENTET innehåller de ekonomiska ramarna för nämnderna och de mål som fullmäktige vill att kommunen skall uppnå de kommande fyra åren. Budgetprocessen inleds med ett tillfälle där nuläge och omvärldsfaktorer presenteras för kommunstyrelsens ledningsutskott, nämndernas presidier samt kommunledning. Vid en budgetkickoff diskuteras därefter prioriteringar i driftsbudget, investeringar och målstyrning på en övergripande nivå. Finansförvaltningen presenterar budgetförutsättningarna inför den kommande budgetperioden. Nämnderna sammanställer sina investeringsbehov och förslag till prioriteringar som presenteras kommunstyrelsens budgetberedning. Kommunfullmäktige fattar därefter normalt beslut om budget under sommaren.

I VERKSAMHETSPLANERNA beskriver nämnderna hur ramarna fördelas och hur den egna verksamheten ska utvecklas och bidra till att uppfylla fullmäktiges utvecklingsmål.

BOKSLUTET REDOVISAR ÅRLIGEN en samlad redogörelse för *God ekonomisk hushållning*. Där görs en sammanvägning av det ekonomiska resultatet samt hur väl målen har uppfyllts.

INNEHÅLL

SALA KOMMUNS BUDGET 2025 I KORTHET	7
SAMVERKAN FÖR SALA - BUDGETSKRIVELSE 2025 PLAN 2026–2028.....	8
Politiskt förord.....	8
Budgetprocessen och budgetmodell med prislappar	9
En kommun som växer och utvecklas.....	9
Grunden läggs i skolan	10
Utbildning och arbetsmarknad	11
Förebygga ohälsa	12
En trygg vård och omsorg.....	13
En attraktiv arbetsgivare	14
Social hållbarhet.....	14
Klimat och miljö för framtiden	15
Hela kommunen ska leva och växa.....	16
Ett brett och mångfacetterat kultur- och fritidsutbud för alla.....	16
Beredskap för en orolig omvärld	17
Demokrati	18
Långsiktigt hållbar ekonomi	19
Ekonomiska prioriteringar	20
Beslutspunkter	22
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR BUDGET 2025 OCH PLAN 2026–2028.....	24
Utdrag ur SKR cirkulär 24:27.	24
Utdrag ur sammanfattade slutsatser i SKR:s Ekonomirapport maj 2024.....	27
God ekonomisk hushållning	31
Kommunalskatt och kommunalekonomisk utjämning	32
Investeringsbudget/plan	34
Lånefinansiering	35
Soliditet	35
Finansnetto	36
Verksamhetens nettokostnader	37
Känslighetsanalys	38
KOMMUNENS VISION OCH MÅL	39
Vision.....	39
Målområden.....	39
Utvecklingsmål	39
EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR.....	42
Resultatbudget/plan.....	42
Finansieringsbudget/plan.....	43
Balansbudget/plan	44
Driftbudget/plan	45
Investeringsbudget/plan	45

TABELLFÖRTECKNING

Tabell 1 Finansiella mål Budget 2025, Plan 2026–2028.....	31
Tabell 2 Skatter, bidrag, utjämning, fastighetsavgift, mnkr.....	34
Tabell 3 Självfinansieringsutrymme, investeringsbudget och självfinansieringsgrad	35
Tabell 4 Soliditet	36
Tabell 5 Beräknad snittränta och räntekostnader	36
Tabell 6 Pensionskostnader	37
Tabell 7 Kommunstyrelsens förfogande.....	37
Tabell 8 Känslighetsanalys.....	38
Tabell 9 Resultatbudget 2025 och plan 2026–2028, mnkr	42
Tabell 10 Finansieringsbudget 2025 och plan 2026–2028, mnkr	43
Tabell 11 Balansbudget 2025 och plan 2026–2028, mnkr.....	44
Tabell 12 Nämndernas driftbudget 2025 och plan 2026–2028, mnkr	45
Tabell 13 Investeringsbudget 2025 och plan 2026–2028 per nämnd, mnkr.....	45
Tabell 14 Tekniska kontorets investeringsbudget på programnivå 2025 plan 2026–2028, mnkr.....	46
Tabell 15 Exploateringsbudget 2025 plan 2026–2028, mnkr	46
Tabell 16 Noter (1–7)	47

SALA KOMMUNS BUDGET 2025 I KORTHET

KOMMUNALSKATTEN i Sala kommun är 2025 oförändrad och uppgår till 22,31.

INVÅNARANTALET är beräknat till 22 838 invånare.

RESULTATET för 2025 budgeteras till ett positivt resultat på 53,1 mnkr vilket motsvarar 3 % av skatter, generella statsbidrag och utjämning.

NÄMNDERNAS DRIFTSBUDGET uppgår till totalt 1 679,6 mnkr.

Nämnd	Nettoram, mnkr
Kommunstyrelsen, inklusive Överförmyndare, Revision och Bygg- och Miljönämnden	259,0
Kultur- och fritidsnämnden	67,7
Skolnämnden	672,4
Äldre- och omsorgsnämnden	520,6
Social- och arbetsmarknadsnämnden	159,9
Total nettoram	1 679,6

Nämndernas driftsbudgetramar har räknats upp med i genomsnitt 3,3 % jämfört med föregående år.

INVESTERINGSBUDGETEN uppgår till totalt 206,0 mnkr.

Nämnd	Nettoram, mnkr
Kommunstyrelsen	181,5
- varav Tekniska kontoret	172,3
Kultur- och fritidsnämnden	2,5
Skolnämnden	16,6
Äldre- och omsorgsnämnden	5,4
Social- och arbetsmarknadsnämnden	0,0
Total nettoram	206,0

Merparten av investeringarna utförs av Tekniska kontoret. 104,7 mnkr avser renovering, om- och nybyggnation där skollokaler är den största utgiftsposten. Största delen av de resterande investeringarna återfinns på den tekniska sidan där gator, vägar och parker beräknas till 27,6 mnkr och VA-verksamheten till 35,6 mnkr.

SAMVERKAN FÖR SALA - BUDGETSKRIVELSE 2025 PLAN 2026–2028

Politiskt förord

Efter svåra år med krig i Europa står Sala kommun nu tillsammans med resten av Sverige i en lågkonjunktur som är den tuffaste ekonomiska situationen sedan 90-talskrisen. 2023 var ett tufft år för Sala kommun som även drabbades av stora översvämningar och en förstagångshändelse i Sverige genom den afrikanska svinpesten. Många osäkerhetsfaktorer riskerar att slå hårt mot vår kommun och våra kommuninvånare på flera sätt. De utmaningar som det innebär gör att vi behöver samlas och samarbeta bättre med de resurser som finns att tillgå.

Det tuffa ekonomiska läget kräver ett hårt arbete för att säkerställa god ekonomisk hushållning och en långsiktigt hållbar ekonomi för kommunen. De kommande åren behöver starka ekonomiska resultat för att hantera de stora behov av om- och nybyggnation av fastigheter som inrymmer kommunens verksamhet.

I tider av polarisering och upplevelsen av att samhället drar isär är det viktigt att stå upp för och värna demokratin och alla människors lika värde. I Sala kommun ska människor ges möjlighet till ett gott liv utifrån sina förutsättningar. Vi ska ha ett tryggt och sammanhållet samhälle med god välfärd och likvärdiga levnadsvillkor där kommuninvånarna kan känna framtidstro.

I Sala kommun finns det goda möjligheter att leva ett gott liv. Vi bor nära naturen, har ett rikt föreningsliv och ett levande kulturarv. Människorna som bor i vår kommun har alltså bra förutsättningar för en god folkhälsa. Sala är en geografiskt stor kommun och det finns många fördelar med möjligheterna som den mysiga stadskärnan ger i kombination med den levande landsbygden. Detta är en tillgång för alla oss som bor här och även ett stort attraktionsvärde som kan locka nya Salabor och besökare.

En välfärd av hög kvalitet är centralt för ett tryggt samhälle som bygger på tillit och framtidstro. Ett stort arbete pågår för att skolresultaten ska öka genom ökad måluppfyllelse, likvärdighet och möjligheter till stöd. En viktig nyckel är fler behöriga lärare. Likaså står äldreomsorgen inför en utmaning med att rekrytera de undersköterskor som behövs för en trygg äldreomsorg de kommande åren. Arbetsmiljön är en förutsättning för att trygga omsorgen av våra äldre i framtiden.

Kommunen ska ses som en helhet. De olika förutsättningarna i kommunen ska ses som en styrka. Sala kommun ska vara ett hållbart och tryggt samhälle med livskvalitet och växtkraft.

Amanda Lindblad (S)
Johanna Ritvadotter (V)

Anders Wigelsbo (C)
Ingela Kilholm Lindström (MP)

Budgetprocessen och budgetmodell med prislappar

Sala kommun har genom Sveriges kommuner och regioner (SKR) givits möjlighet delta i ett projekt där målet är att genomföra en budgetprocess som utgår från en resursfördelningsmodell baserad på verksamheters prislappar. Kommunstyrelsen har beslutat att Sala kommun ska delta i projektet. Strategisk plan och budget år 2025–2028 är den första att tas fram inom ramen för projektet.

Kommunsektorn står inför större utmaningar än på många år: en ökad andel äldre, brist på arbetskraft med efterfrågad kompetens, ökande sociala klyftor, förändrad demografi, orolig omvärld med kraftig inflation med mera. Dessa förutsättningar innebär fortsatta behov av prioriteringar och effektiviseringar för en ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning. Ekonomi i balans börjar med en budget i balans.

Resursfördelningsmodellen baserad på prislappar syftar till att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomi. Det ska uppnås genom realistiska och transparenta tekniska budgetramar som baseras på en tydlig koppling mellan demografi, intäkter, kostnader och andra förutsättningar som olika kommuner har. Utöver de tekniska ramarna tillkommer politiska prioriteringar av olika typer av verksamheter. När modellen är fullt implementerad kommer de politiska prioriteringarna vara synliggjorda och transparensen ökar. Modellen skapar också en tydlig koppling mellan driftbudget och investeringar och ska ge förbättrade förutsättningar för långsiktig ekonomisk planering.

En kommun som växer och utvecklas

För att kunna garantera en trygg välfärd av god kvalitet på sikt behöver kommunen säkerställa en långsiktigt stabil ekonomisk grund. En stabil kommunal ekonomi förutsätter ett aktivt arbete för att stimulera etableringar, bostadsbyggande och företagande. Parallellt med arbetet med framtagande av exploaterbar verksamhetsmark ska även arbetet med planering av nya bostadsområden i kommunen fortsätta.

En kommuns attraktivitet påverkas både av hur väl välfärd och samhällsservice fungerar, och av hur bemötandet från kommunen upplevs. De är alla viktiga delar för att utveckla Sala kommuns strategiska näringslivsarbete som ska stimulera etablering av handel och verksamheter såväl som ett bra klimat för våra redan existerande företag och näringar. Det innebär fler arbetstillfällen och

en växande kommun. Fler arbetstillfällen är en viktig del i en hållbar tillväxt och kommunen ska arbeta aktivt för fler etableringar samt utveckling av befintliga företag och offentlig verksamhet. Dialogen med det lokala näringslivet ska stärkas och utvecklas, bland annat genom arbetet med det näringslivsstrategiska programmet.

Sala kommun ska fortsätta att arbeta aktivt för att vara en skicklig upphandlare, och stärka samarbetet med de lokala företagen för att få ökad förståelse och samsyn kring vilka möjligheter kommunal upphandling medför.

Genom att öka kunskapen om en plats kan dess konkurrenskraft stärkas. Sala kommun ska fortsätta arbeta med sitt varumärke och marknadsföringen av kommunen som en plats att leva, bo, besöka och vara verksam i. 400 årsjubileet är starten på ett långsiktigt arbete som ska stärka Salas attraktivitet.

Ett starkt och robust samhälle tar tillvara olika aktörers styrkor och hjälper varandra både i vardagen och vid samhällsutmaningar. Den strukturerade och långsiktiga samverkan mellan det offentliga och civilsamhället, på sikt även näringslivet, kan därför utvecklas och förbättras inom flera områden.

Grunden läggs i skolan

I förskolan och skolan läggs grunden för varje barns förutsättningar och möjligheter inför resten av livet. Hela Sala kommun ska ha god tillgång till förskolor och skolor med hög kvalitet där alla barn ges möjlighet att lyckas. Grunden till det livslånga lärandet läggs i förskolan. Barngrupperna i förskolan ska anpassas för att pedagogerna har tid att möta och se varje barns behov och förutsättningar. En jämn fördelning av gruppstorlekar ska eftersträvas och det kompensatoriska uppdraget stärkas.

Skolan är hela kommunens gemensamma angelägenhet. Fokus för skolans verksamhet ska vara elevernas kunskapsinhämtning. Kommunen ska säkerställa att elever ges det stöd som de har rätt att få för att klara sin utbildning. Det kompensatoriska uppdraget behöver prioriteras och likvärdigheten stärkas. Likvärdighet innebär att skolan förmår kompensera för skillnader i elevernas socioekonomiska förutsättningar genom effektiv styrning och resursfördelning.

Arbetet med stöd och anpassning till elever i behov av det är centralt för att ge alla elever chansen till en lyckad skolgång. I många fall

innebär det stöd och anpassningar redan i förskolan. Fler behöriga speciallärare ska rekryteras och arbetet med mentorskapet utvecklas. Barn- och elevhälsan ska fortsatt stärkas, liksom likvärdigheten inom kommunen. Arbetet med stödjande insatser måste ske i samverkan mellan skolan, socialtjänsten och Region Västmanland.

En skola av hög kvalitet är en förutsättning för en hållbart växande kommun och en gynnsam ekonomisk samhällsutveckling. Kommande år ska ökad måluppfyllelse, höjd kvalitet och bättre resultat för eleverna inom Sala kommuns skolor prioriteras och då behöver andelen behöriga lärare öka. Tillsammans med Skolverket och Högskolan Dalarna genomförs Samverkan för Bästa Skola fram till år 2026 med fokus på systematiskt kvalitetsarbete. Insatser i förbättringsstöd för att nå målen i åtgärdsplanen ska prioriteras och kan finansieras av Skolverket.

Skolmiljön ska vara trygg för alla som vistas där. Hot och våld hör inte hemma i skolans värld. Det förebyggande arbetet ska utvecklas genom samordning av kommunens resurser samt ökad samverkan mellan kommunen, polisen och andra aktörer. Särskilda förstärkningar kan sättas in i områden där många elever vistas.

Allt fler mindre och mellanstora kommuner står utan egen gymnasieskola, och tappar därmed i konkurrenskraft. Vi har två utmärkta gymnasieskolor i kommunen, som ska fortsätta utvecklas framöver. Samarbete med såväl näringsliv som akademi är en styrka för verksamheten. Programutbudet ska hållas uppdaterat och ska även matchas mot de kompetensbehov som finns på arbetsmarknaden. Utvecklingen av Ösby kopplas även samman med Grönt kompetenscentrum.

Ändamålsenliga lokaler är en förutsättning för verksamheten. De senaste åren har nya skolor och förskolor byggts både i tätorten och på landsbygden, samtidigt som renoveringar och rustningar genomförs av äldre lokaler. Under 2024 flyttar Möklinta skola och förskola in i sina nya lokaler och under 2025 är nya Åkraskolan klar för inflyttning. Nya skollokaler innebär omfattande investeringar och därför är det viktigt med långsiktig hållbarhet och effektiv resursanvändning i fokus för lokalplaneringen.

Utbildning och arbetsmarknad

De som är aktiva på arbetsmarknaden idag kommer att ha fler olika yrken under sitt arbetsliv än generationerna före dem. Matchningen

på arbetsmarknaden är en utmaning. Utbildning för möjligheter till omställning för byte av yrke är viktigt.

Arbetsmarknadsenheten och Vuxnas lärande ska erbjuda olika studie- och arbetsmarknadspolitiska insatser som stärker individens kompetens och möjligheter att få arbete och klara egen försörjning. Aktivitetsplikt har införts för att individen ska matchas mot arbetsmarknaden med syfte är att komma i egen försörjning. Samverkan mellan kommunens olika verksamhetsområden behöver utvecklas för att möjligheter till fler arbetsmarknadsplatser ska öka.

Sala kommun ska genom regional samverkan agera för fler utbildningsplatser inom bristyrken. Samordningsteamet är en kompletterande verksamhet som arbetar med de personer som står längst ifrån arbetsmarknaden.

Möjligheten till vuxenutbildning och språkträning ska förbättras, och samordningen med andra ansvariga myndigheter måste utvecklas ytterligare. SFI-verksamheten behöver utvecklas med inriktningen att en större andel av eleverna klarar att bli godkända enligt de krav som ställs, och rustas med de språkfärdigheter som krävs för tillträde till arbetsmarknaden.

Förebygga ohälsa

En hårdare omvärld ställer allt större krav på hur en kommun arbetar med dem som är mest utsatta i samhället. Ökat utanförskap och ökade klyftor syns allt tydligare. Konsekvenserna av utanförskapet leder till mänskligt lidande och stora kostnader för samhället.

Insatser i ett tidigare skede är önskvärt både utifrån samhällets och den enskildes perspektiv och förebyggande arbete behöver prioriteras. Samordning av placeringar ska bidra till höjd kvalitet i placeringar såväl som kostnadseffektiviseringar. Att utöka öppenvården med större andel behandlingar på hemmaplan kan ge vinster ur flera perspektiv. I arbetet med familjebehandling och rådgivning till familjer kan det förebyggande arbetet påbörjas tidigt för att ge god effekt. Att jobba med hemmaplanslösningar och nätverk runt dem som annars skulle omhändertas minskar det personliga lidandet och ger vinster för samhället och ska därför prioriteras. I arbetet mot missbruk behövs riktade satsningar, särskilt mot unga men också mot vuxna.

Den psykiska ohälsan är ett växande samhällsproblem. Då ansvaret för arbetet är delat mellan Sala kommun och Region Västmanland krävs ett stärkt samarbete för att rätt insatser ska sättas in i rätt tid samt för att förhindra att människor faller mellan stolarna.

Våld i nära relation är ett stort samhällsproblem som samhället måste markera tydligt mot. Vi ska ge hjälp, trygghet och skydd till offren och erbjuda behandling till förövarna.

Barnfattigdomen ska begränsas med kraft. Ingen familj med barn ska leva med försörjningsstöd i mer än sex månader utan möjlighet till andra insatser.

På familjecentralen ska flera olika aktörer samlas för att möta familjer utifrån de olika behov som de har. Det blir en viktig förebyggande insats. Det kan bli aktuellt att starta upp fler verksamheter för att bättre kunna fånga upp kommuninvånarnas behov.

En trygg vård och omsorg

Vård- och omsorg i Sala kommun ska vara trygg och hålla hög kvalitet. Salas kommuninvånare ska kunna leva ett gott och aktivt liv och få stöd och vård när behovet uppstår.

En adekvat utbildad personal är en förutsättning för en trygg äldreomsorg av hög kvalitet. Bristen på utbildad personal är ett av framtidens stora hot mot hela vård- och omsorgssektorn. Långsiktigt arbete för att säkerställa kompetensförsörjningen ska genomsyra verksamheten.

Antalet äldre äldre ökar drastiskt de kommande åren och belyser behoven av mer förebyggande insatser för god hälsa för våra äldre kommuninvånare. Förebyggande arbete ska prioriteras med fokus på ett rikt utbud av möjlighet till kultur- och fritidsaktiviteter för att öka välbefinnande och gemenskap. För att möta det ökade behovet ska ytterligare 36 lägenheter på särskilt boende öppnas upp.

För att säkerställa tillgången till en trygg äldreomsorg samtidigt som demografin förändras krävs en fortsatt utveckling av verksamheten och nyttjande av de möjligheter som tekniska lösningar erbjuder. En förutsättning är också att arbetet med förflyttningen mot Nära Vård fortsätter. Sala kommun ska ligga i framkant i utvecklingen. Ett led i att framtidsarbetet är projektet Akademiskt vård- och omsorgsboende som är ett samarbete mellan Mälardalens högskola och Sala Kommun för en evidensbaserad omvårdnad.

Att vårda en anhörig är ett stort och krävande uppdrag. Det behövs ett tillgängligt anhängstöd som på bred front kan möta behoven av samtal, stöttning och avlösning.

Utanförskap är ett växande problem i vårt samhälle. Utanförskap kan bero på många olika orsaker, i Sala kommun ska alla medborgare känna att det finns möjligheter till social samvaro och fysisk aktivitet oavsett ålder eller eventuella funktionsnedsättningar.

Missbruk och den psykiska ohälsan ökar och därigenom även behovet av sysselsättningsverksamhet och boendestöd. För att stävja den växande ohälsan ska ökat fokus läggas på välmående och möjlighet till gemenskap och en meningsfull fritid.

En attraktiv arbetsgivare

Den långsiktiga kompetensförsörjningen är en utmaning för hela sektorn och Sala kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare med trygga anställningar och goda arbetsvillkor. Heltid är norm inom Sala kommun och ingen arbetar delade turer. Möjligheter till kompetensutveckling och en bra arbetsmiljö i ändamålsenliga lokaler är viktigt.

Satsningar på den fast anställda personalen ska ge förutsättningar för att vara en attraktiv arbetsgivare. Fast anställd personal bidrar till kontinuitet och kvalitet för brukaren eller patienten såväl som kollegorna i arbetslaget. Att arbeta med att sänka kostnader för hyrpersonal kommer även att kunna frigöra ekonomiska resurser.

En attraktiv arbetsgivare möjliggör att kombinera arbetsliv med fritid och viktig återhämtning oavsett yrkesgrupp. Ett ökat fokus på friskfaktorer behövs som del i arbetet med att minska sjukfrånvaron. För att underlätta rekrytering ska det finnas en öppenhet för nya arbetsmodeller i lägen där det bedöms behövas.

Social hållbarhet

Sala kommun ska ta ett långtgående ansvar för en hållbar utveckling och miljö- och hållbarhetsarbete vilket ska vara en integrerad del i all verksamhet. Kommunens syn på hållbar utveckling följer Agenda 2030 och FN:s 17 hållbarhetsmål. Som del i arbetet är kommunen medlem i Förbundet Agenda 2030. En bärande del av målen i Agenda 2030 är social hållbarhet.

För att Sala kommun ska kunna arbeta långsiktigt med att nå målen behöver arbetet med minskad ojämlikhet, minskad fattigdom, demokrati, jämlikhet, jämställdhet, god utbildning för alla, folkhälsa, anständiga arbetsvillkor, inkludering och tillgänglighet fortsätta och stärkas. Arbetet med social hållbarhet behöver också genomsyra all kommunal verksamhet. Centrala funktioner behöver leda det strategiska arbetet med social hållbarhet, bland annat kopplat till tillgänglighetsfrågor.

En långsiktig hållbar samhällsplanering ska prioriteras i utvecklingen av kommunen. I nya bostadsområden och stadsdelar förutsätts bland annat blandade boende- och upplåtelseformer. Det skapar också förutsättningar för att områden ska upplevas som trygga. I kommunen finns också behov av boendeformer som möjliggör generationsväxlingar.

Kommunens nya ansvar för brottsförebyggande arbete är del av samtliga nämnders verksamheter. Det handlar om arbete med upplevd trygghet, arbete för att förebygga utveckling av brott i kommunen och samarbete med olika aktörer där Polisen har en avgörande roll. Kommunen ska arbeta utifrån en handlingsplan mot välfärdsbrottslighet för att förebygga att kommunens resurser går till brottslighet samt säkerställa rättssäkerheten i arbetet som utförs.

Klimat och miljö för framtiden

Klimatmässig hållbarhet ska genomsyra planering och genomförande av kommunens verksamheter och resurser behöver finnas för att genomföra arbetet. Den framtagna koldioxidbudgeten för kommunen är viktigt för att åstadkomma minskade koldioxidutsläpp.

Vid om- och nybyggnation av kommunens fastigheter ska möjliga energieffektiviserande åtgärder belysas och prioriteras. Arbetet med att montera solpaneler på tak till kommunens byggnader ska fortsätta och stärkas.

Kommunen ska på ett miljömässigt hållbart sätt hantera Salas utmaningar gällande miljöpåverkan från tidigare gruvbrytning och tillse att detta inte innebär orimliga kostnader i exploateringsprocesser för såväl externa aktörer som kommunens egna projekt. När Salatypiska föreningar spridda över stora arealer hanteras i exploateringsprojekt ska fokus vara på hälsoskydd för människor då märkbar nytta rörande minskad spridning av föreningar till omgivningen inte kan uppnås genom sanering i enskilda projekt.

Effekterna av klimatförändringarna syns runt omkring oss. Kommunen behöver förbereda sig för en ökad frekvens av extremväder. Förebyggande åtgärder ska vidtas för att stärka naturens förmåga att skydda bebyggelse och infrastruktur mot framtidens ökade risker för översvämningar. Klimatanpassningsarbetet måste också fortsätta, och hänsyn tas till det förändrade klimatet vid all samhällsplanering.

Hela kommunen ska leva och växa

Sala kommun ska växa och utvecklas. Nära hälften av kommunens befolkning är bosatta på landsbygden eller i någon av kommunens mindre orter. Därför är det viktigt att kommunens insatser är inriktade på att både stad och landsbygd ska få möjlighet att växa och utvecklas efter sina olika förutsättningar.

En landsbygd i utveckling kräver att landsbygdens behov synliggörs och prioriteras. Därför ska ett landsbygdsråd inrättas. Det är viktigt att utveckla de mindre tätorterna till livskraftiga knutpunkter för medborgerlig kommersiell service. Företagandet ska stimuleras i hela kommunen.

Bredbandsutbyggnaden har tagit ett stort steg framåt, inte minst på landsbygden men behovet av utbyggnad är fortsatt stort. Bredband är viktigt för att servicen ska kunna utvecklas och för att kunna använda sig av de digitala tjänsterna som kommunen och andra aktörer erbjuder.

I en geografiskt stor kommun är kollektivtrafiken viktig för att knyta ihop kommundelarna och minska de upplevda avstånden. Inom Sala kommun ska kollektivtrafiken fortsatt vara avgiftsfri.

Ett brett och mångfacetterat kultur- och fritidsutbud för alla

Kultur och fritid är en självklar del av den gemensamma välfärden. Genom ett brett och mångfacetterat kultur- och fritidsliv stärks kommunens attraktivitet samtidigt som det på flera sätt är positivt för invånarna. Salas rika föreningsliv ska även fortsatt ges möjligheten att utvecklas. Utöver kulturen och idrottens egenvärde har också civilsamhället, genom den gemenskap som erbjuds där, ett betydande samhällsekonomiskt värde med ett stort värde för folkhälsa och välmående.

Kulturlivet i Sala är rikt och består av en kombination av ideella krafter, kommunal verksamhet och en livskraftig professionell

kultursektor som ska värnas. Kulturkvarteret Täljstenen har en viktig roll. Kulturskolans verksamhet är bred och fyller en viktig funktion för barn och ungas framsteg i kreativa uttrycksätt.

Kultur och fritids verksamhet har vuxit till att i högre utsträckning verka och arbeta förebyggande och fånga upp ungdomar som riskerar att hamna i utanförskap. Förebyggandearbetet är en långsiktigt hållbar investering för kommunen och samhället i stort. Ungdomslokalen är mycket viktig att värna och utveckla, samt det uppsökande och förebyggande arbete som fältassistenter utför. I projekt Berggatan 10 (BG10) stärks dessa ambitioner och där samverkar kommunen och civilsamhället.

Möjligheten till fysisk aktivitet och friluftsliv är viktiga delar för att fler Salabor ska kunna leva ett gott liv med en god hälsa. Därför är det viktigt att utveckla fritidsaktiviteterna i hela kommunen, för kommuninvånare i alla åldrar. Ett viktigt tillskott är den nya specialhallen för gymnastik. Kommunen ska skapa fler möjligheter för andra organisationer att arrangera tillfällen för fritidsaktiviteter och samvaro även för seniorer och personer med funktionsnedsättning. Det kan med fördel ske i samverkan med folkbildningen och övriga verksamheter inom kommunen.

Badhuset har stora behov av underhåll och upprustning. För att säkerställa tillgången till badhus för kommuninvånarna pågår utredningsarbete som görs i flera steg. Under 2023 har beslut tagits som fastslår att även framtidens badhus kommer att ligga på Lärkanområdet. Utredningsarbetet fortsätter för att ta fram alternativ till utformning.

Sala kommun har stora tillgångar genom vår vackra natur och kulturhistoriska miljöer. Det är av vikt att planering och underhåll av kommunens vandring- och cykelleder, samt motionsspår för att säkerställa kvalitet och tillgänglighet fungerar. Friluftslivet är en resurs för kommunen i flera aspekter som behöver beaktas i kommunens planer.

Beredskap för en orolig omvärld

Omvärldsläget är fortsatt mycket spänt. Det pågår ett fullskaligt invasionskrig i Europa, och det säkerhetspolitiska läget för Sverige är det sämsta sedan andra världskriget. Sala kommun och hela Sverige behöver därför stärka sin civila beredskap.

Det är nödvändigt att säkerställa tillgång till livsmedel, reservkraft, vattentjänster, värme, kommunikation, information med mera. "Salamodellen" som innebär ett samarbete mellan civilsamhället, näringslivet och kommunen för att snabbt kunna göra insatser vid krissituationer ska utvecklas. För att säkerställa att en god samverkan kan uppnås med näringslivet, civilsamhället och andra aktörer inom kommunens geografiska ansvarsområde ska ett lokalt krishanteringsråd inrättas.

Sala kommun har goda möjligheter att öka självförsörjningsgraden av livsmedel och göra tillgången på hållbara livsmedel till en bidragande faktor för kommunens attraktivitet. Det lokala jord- och skogsbruket är en tillgång. Livsmedelsproduktionen behöver värnas och livsmedelsförädlingen utvecklas lokalt. Satsningen på kommunens Gröna kompetenscentrum och Ösby Naturbruksgymnasium är viktiga delar i arbetet.

Arbetet med räddningstjänst under höjd beredskap behöver fortsätta under planperioden, och ske i nära samverkan med andra inom ramen för arbetet i Räddningsregion Östra Svealand. Kommunen behöver också arbeta aktivt med att söka statliga medel för att kunna höja sin förmåga inom hela beredskapsområdet.

Demokrati

Transparens och öppenhet är en hörnsten i varje fungerande offentlig verksamhet. Att människor kan känna att det är möjligt att påverka den offentliga service som erbjuds är viktigt för att stärka förtroendet för verksamheten, utveckla servicen och ytterligare stärka förtroendet för det demokratiska systemet. Därför ska medborgarinflytande och dialog stärkas. Att hålla en god dialog mellan förtroendevalda, medarbetare och medborgare är en del av den demokratiska processen.

Det ska vara lätt för medborgarna att ta del av de beslut som fattas på olika politiska nivåer. För att det ska vara möjligt måste de politiska besluten tas på rätt nivå och ske med stor tydlighet och transparens. Varje medborgare har rätt till information om vad Sala kommun gör och på så sätt kunna bilda sig en uppfattning om vad som sker. Arbetet med att digitalisera kommunfullmäktige fortsätter och kommande år ska möjlighet finnas för medborgare att kunna följa fullmäktiges sammanträden i realtid, både med ljud och bild.

Långsiktigt hållbar ekonomi

En långsiktigt hållbar ekonomi är en förutsättning för att kommunen ska kunna bedriva sin välfärd och arbeta för en utveckling av kommunen. Ekonomiska förutsättningar varierar över tid. Kommunens verksamhet behöver bedrivas utifrån ett långsiktigt hållbart perspektiv där samordning, samnyttjande och effektiv användning av ekonomiska ramar ska vara en grundinställning. Ekonomiska lägen behöver balanseras mot framtids generationers möjligheter och förutsättningar. Det innebär en effektiv användning av skattemedel samtidigt som kvalitet ska vara i fokus.

För att skapa förutsättningar för framtida investeringar krävs ett högre resultatmål i budgeten och ett bättre resultat för verksamheten de kommande åren. Därför har resultatmålet satts till 3 % för planperioden.

I tider av lågkonjunktur blir resurserna kraftigt begränsade och i tider av högkonjunktur finns möjligheter att avsätta resurser som kan användas i tuffa tider. Övergången till systemet med en flexibel resultatersättningsreserv ger större möjligheter till utjämning mellan åren, vilket stärker möjligheterna till en långsiktigt hållbar ekonomi för kommunen. Det skapar också utrymme för att hantera oförutsedda händelser på ett bra sätt under kommande år.

Det råder stora osäkerheter i omvärlden vilket har haft stor påverkan på Sala kommun de senaste åren och riskerar att även påverka kommunen under kommande år. Med snabba skiften under åren är det viktigt med utrymme för handlingskraft även utifrån budgeterade förutsättningar. Därför har kommunstyrelsens förfogande hållits på en hög nivå omfattandes minst 10 mkr per år under planperioden. Det skapar beredskap för att hantera förändringar i förutsättningarna.

Sala kommun är i den mest intensiva perioden av investeringar någonsin, med mycket omfattande behov av både upprustning och nybyggnation för att klara kommunens åtaganden även framöver.

Ramarna för investeringsplaneringen år 2025–2034 fastställs i samband med strategisk plan och budget 2025-2028 och omfattar drygt 1,2 miljarder kronor. Den höga inflationen samt andra kostnadsökningar innebär utmaningar för de investeringsbehov som föreligger. Högre räntekostnader de senaste åren innebär även en högre belastning för driftbudgeten.

Samverkan för Sala prioriterar att fortsätta investera för att stärka tillgången till välfärdstjänster och samhällsservice i hela kommunen.

Istället för att stryka viktiga investeringar ska flera projekt hyresupphandlas. Detta för att säkerställa ändamålsenliga skollokaler i hela kommunen, god tillgång till LSS-boenden och fortsatta möjligheter till tillväxt genom exploatering av såväl verksamhetsmark som mark för bostäder.

Det är av stor vikt att investeringsplaneringen hanteras med långsiktig hållbarhet som målsättning och går hand i hand med verksamhetsplaneringen. Det är en förutsättning för att klara av finansieringen av välfärden på lång sikt. En lokalförsörjningsplan är under framtagande. För att fördela befintliga resurser rätt behöver tidsplaner vara tydliga och tas fram utifrån de behov som finns. Effektivt nyttjande av de lokaler som kommunen äger och möjligheter till upprustning kommer att krävas. Underhållsplaner för fastigheter uppdateras löpande.

Ekonomiska prioriteringar

Budgetfördelning för år 2025–2028 presenteras i bilaga 1. Under planperiodens första år förväntas en återhämtning i konjunkturen efter år av lågkonjunktur och höga pensionskostnader. Det innebär ett något större ekonomiskt utrymme att prioritera än föregående år. Konjunkturen förväntas därefter stärkas ytterligare. Tilldelningen till nämnderna är högre samtidigt som resultaten också kan ökas. För att ge utrymme till att återställa tidigare års negativa balanskravsresultat inom en treårsperiod har resultatmålet höjts till 3 %. Ett högre resultatmål innebär också en högre finansiering av investeringar och därför har resultatmålet lagts högt under hela planperioden.

Den nya budgetmodellen med prislappar innebär att budget 2025–2028 också kompletteras med prioriteringar som är gjorda i förhållande till den tekniska ram som modellen förser kommunen med. Den tekniska ramen fungerar som jämförelsepunkt utifrån givna förutsättningar där den demografiska utvecklingen i kommunen ingår. När modellen implementerats fullt ut görs en förflyttning mot teknisk ram samtidigt som aktiva politiska prioriteringarna listas och kan beslutas. Då kommer även tidigare gjorda prioriteringar av verksamhet utöver den ambitionsnivå som ingår i teknisk ram att belysas. Teknisk ram, prioritering samt budget finns listade i bilaga 1.

Skolnämndens verksamhet ges under 2024 en kraftigt ökad ekonomisk ram med en ökning från 645 mkr till 672 mkr, vilket

motsvarar 4,2 % vilket är högst av alla nämnder. Prioriteringar som gjorts består bland annat av hyreskompensationer för ny förskola samt skola i Möklinta samt nya Åkraskolan. Kostnader för fler skolor än utjämningsystemet anger finansieras utöver den tekniska ramen, och det har gjorts prioriteringar för kvalitetshöjande insatser inom verksamheten.

Äldre- och omsorgsnämnden har prioriteringar för behörig personal samt bemanning i sin verksamhet. Under år 2025 öppnas nya avdelningar inom det särskilda boendet B30 och en hyreskompensation ges därmed under de första åren i likhet med de nya skolornas finansiering. Den demografiska utvecklingen kommer att vara en stor utmaning framöver vilket gör att verksamhetens tidigare högre finansiering närmar sig teknisk ram. Under planperioden ökar nämndens budget med över 90 mkr.

Kommunstyrelsens verksamhet har legat högt i förhållande till teknisk ram som ingångsvärde och gör en förflyttning mot teknisk ram under planperioden. Kommunstyrelsens verksamhet har utöver verksamhet som finansieras inom teknisk ram även bland annat 750 tkr i prioritering av avgiftsfri kollektivtrafik, en kvalitetssäkring av kostinköpt samt ökat ägarbidrag till Sala Silvergruva.

Social- och arbetsmarknadsnämnden har en prioritering i förhållande till teknisk ram som består av kompensation för familjecentral samt insatser för både barn och vuxna inom IFO. Nämnden har ett arbete med att förflytta sig mot teknisk ram, bland annat genom att säkerställa fast anställd personal i sin kärnverksamhet.

Kultur- och fritidsnämnden har flera prioriteringar i budgeten, bland annat en ramförstärkning för föreningslokaler med 1,1 mkr år 2025 för ny specialhall för gymnastik. En hyreskompensation för nytt badhus har också tagits höjd för som en prioritering från 2027 för att ha beredskap för finansiering vid ett färdigställande av nybyggnation.

Beslutspunkter

1. Driftbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1.
2. Investeringsbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1
3. Utdebiteringen fastställs till 22,31% för året 2025 enligt bilaga 1.
4. Till kommunstyrelsens förfogande anslås 10 000 tkr för år 2025 enligt bilaga 1.
5. Resultatmålet för år 2025 fastställs till 53 112 tkr, år 2026 till 54 885 tkr, år 2027 till 56 807 tkr samt år 2028 till 58 797 tkr enligt bilaga 1.
6. Ökningen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning ska vara större än nettokostnadsökningen.
7. Styrelse och nämnder ska bedriva sin verksamhet inom av kommunfullmäktige beslutade anslag.
8. Styrelse och nämnder ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet.
9. Styrelse och nämnder ska kontinuerligt arbeta för att effektivisera verksamheterna med bibehållen kvalitet.
10. Kommunstyrelsen har under år 2025 rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller under 2025.
11. Kommunstyrelsen har under 2025 rätt att ytterligare upplåna, dvs öka kommunens skulder med totalt 150 000 tkr.
12. Salabostäder AB ska ge utdelning motsvarande statslåneränta + 1 procentenhet på insatt kapital.
13. Sala-Heby Energi AB ska ge utdelning motsvarande statslåneräntan + 1 procentenhet på insatt kapital.
14. Inget utdelningskrav ska gälla för Sala Silvergruva AB.
15. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa en stärkt samordning och effektivt nyttjande av kommunens resurser inom de olika nämndernas verksamhetsområden.
16. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att arbeta strategiskt med kommunens fastigheter i syfte att effektivisera, sänka kostnader och höja kvaliteten.
17. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att samordna arbetet med en hållbar personalförsörjning i syfte att minska hela kommunens behov av hyrpersonal.
18. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att inrätta ett landsbygdsråd
19. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att arbeta för en effektiv och hållbar hantering av massor i Sala kommun.
20. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att samordna arbetet med att utveckla den strukturerade samverkan med civilsamhället.
21. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsnämnden fortsätta arbetet för framtidens badhus i kommunen.

22. Skolnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbetet med en stärkt måluppfyllelse, höjd kvalitet och ökad likvärdighet för eleverna inom Sala kommuns skolor.
23. Skolnämnden ges i uppdrag att systematiskt arbeta för att stärka det kompensatoriska uppdraget inom kommunens förskolor och skolor.
24. Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att arbeta med utvecklingen av familjecentral i Sala kommun.
25. Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med äldre- och omsorgsnämnden identifiera områden för ökad samverkan.
26. Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbeta för att hålla sjukfrånvaron nere inom sina verksamheter.
27. Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att inleda ett strategiskt arbete som syftar till att framtidssäkra organisationen för att möta demografiska behov.
28. Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med äldre- och omsorgsnämnden samverka i arbetet med meningsfull fritid för personer inom LSS.
29. Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsens verksamheter utveckla en kommunövergripande friluftslivsplan.

Bilaga enl ovan, se KS 2024-06-xx § xx Dnr 2024/xxx Bilaga KS 2024.xxxx.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR BUDGET 2025 OCH PLAN 2026–2028

Utdrag ur SKR cirkulär 24:27.

SVENSK KONJUNKTURUPPGÅNG VÄNTAR 2025

Inflationen har under en period präglat samhällsekonomin, både i Sverige och globalt, med åtstramande penningpolitik och försiktig finanspolitik som följd. I takt med att inflationen kommer ned blir den ekonomiska politiken mindre stram, bland annat genom sänkta styrräntor och mer expansiv finanspolitik. Drivkrafterna för inflationsnedgången varierar mellan länder, vilket gör att banorna för räntesänkningar skiljer sig något åt. Vi räknar dock med att centralbankerna i USA, eurozonen och Sverige kommer att leverera sina första räntesänkningar till sommaren i år, samt att ytterligare sänkningar väntar 2025. Detta är redan inprisat av marknaden. Vi beräknar att tioårig obligationsränta hamnar på 2,4 procent i år och håller sig relativt oförändrad samtliga år 2024–2027.

Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2023	2024	2025	2026	2027
BNP	0,0	0,6	2,8	2,4	1,8
Arbetade timmar	1,8	-0,6	1,5	1,5	1,0
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,6	8,5	8,6	8,1	7,8
Befolkning, 15–74 år	0,6	0,4	0,6	0,5	0,4
Lönesumma, nationalräkenskaperna	5,3	3,2	5,0	5,1	4,3
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,3	3,3	3,1	3,3	3,3
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	3,8	3,8	3,5	3,3	3,3
Inflation, KPIF	6,0	1,7	1,6	1,9	2,0
Inflation, KPI	8,5	2,6	0,4	1,7	2,1
Styrränta, värde vid årets slut, procent	4,0	3,0	2,25	2,25	2,25

Källor: Macrobond, Medlingsinstitutet, Riksbanken, Skatteverket, SCB och SKR

Mindre åtstramande ekonomisk politik bidrar till återhämtning i ekonomin under senare delen av 2024 i takt med att den förda politiken successivt får genomslag i ekonomin. Återhämtningen kommer i första hand från den inhemska ekonomin i år. Hushållen ökar sin konsumtion i takt med att deras realinkomster återigen ökar men dämpas i år av fortsatt höga ränteutgifter, anpassning till varaktigt högre prisnivå i ekonomin och en osäkerhet kring den

globala geopolitiska utvecklingen. Samtidigt förblir den globala tillväxten svag i år men den förbättras nästa år vilket leder till att svensk export då får mer fart. BNP-tillväxten blir således svag i år men tydligt högre 2025. Den svaga efterfrågan i ekonomin leder till att antalet sysselsatta, och även antalet arbetade timmar, fortsätter att minska i år. Andelen arbetslösa ökar till 8,5 procent för helåret 2024, en ökning med nästan en procentenhet från 2023. Återhämtningen i ekonomin leder dock till att både sysselsättning och arbetade timmar ökar igen 2025. Sammantaget leder detta till att lönesumman ökar svagt i år medan den stiger klart snabbare 2025.

SKATTEUNDERLAGET

Prognosen för 2023 gällande skatteunderlaget är just en prognos tills det första preliminära utfallet kommer, normalt i juni 2024. Att sysselsättningen började minska under hösten gör att lönesummans ökning avtar i slutet av 2023. Trots det steg lönesumman oväntat snabbt, snabbare än ett tioårigt historiskt genomsnitt. Andra faktorer som då lyfte skatteunderlaget var helårseffekten av de garantipensioner som höjdes året innan (2022) samt den höjning av pensionerna som följde med den stora ökningen av prisbasbeloppet. Sammantaget beräknas skatteunderlaget öka med 5,1 procent 2023, vilket är högre än det historiska genomsnittet.

Skatteunderlag samt beräknad real utveckling.

Procentuell förändring

Nyckeltal	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Faktiskt skatteunderlag	5,8	5,1	2,9	4,8	4,1	4,0
Regelförändringar*	-0,5	0,2	-0,2	0,0	-0,3	0,0
Underliggande	6,3	4,9	3,1	4,7	4,5	4,0
Prisutveckling	4,6	6,4	4,4	-0,1	1,8	3,4
Realt skatteunderlag	1,7	-1,4	-1,3	4,9	2,6	0,6

*Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.

Källor: Skatteverket och SKR.

En ovanligt stark ökning av pensionerna 2023–2024 följer av stora uppgångar för prisbasbeloppet dessa år. Trots detta ökar skatteunderlaget 2024 sammantaget mycket svagt. Lönesummans ökning i år är 1 procentenhet lägre än ett tioårigt genomsnitt. Uppräkning av vissa skatteskalor och förstärkning av det förhöjda grundavdraget inverkar samtidigt negativt på skatteunderlaget 2024. Nästa år stärks konjunkturen och sysselsättningen stiger. Det

nominella skatteunderlaget växer då nästan i linje med det historiska genomsnittet. Det reala skatteunderlaget minskar 2023 och 2024, för att sedan vända uppåt igen.

HÖGA PENSIONS-KOSTNADER PÅ VÄG NED

Vi beräknar att kommunernas och regionernas kostnader för avtalspensioner ökade med cirka 47 miljarder kronor 2023. I år väntas kostnaderna öka med ytterligare cirka 21 miljarder kronor för att sedan minska med omkring 50 miljarder kronor 2025. Förklaringen ligger till största del i den höga inflationen som med eftersläpning får avgörande effekt för pensionskostnaderna. Kostnaderna är fortfarande större i kommuner än i regioner, men ökningen i år liksom i fjol är tvärtom större i regioner än i kommuner. Förutom effekten av den höga inflationen beror en mindre del av ökningen av kostnaderna för avtalspensioner på sektorns nya pensionsavtal med högre avgiftspremier. Det nya avtalet innebär också en påskyndad övergång från ett delvis förmånsbestämt pensionssystem till ett helt avgiftsbestämt pensionssystem. Effekten av avtalet är större i kommuner än i regioner, till följd av lönestrukturen där en större andel (högavlönade) i regioner omfattas av förmånsbestämd pension, medan en större andel i kommuner omfattas av (helt) avgiftsbestämd pension. Jämfört med prognosen i december (cirkulär 23:56) har inflationsprognosen reviderats ned. Vad som föranleder revideringen och bedömningen av KPI-inflationen, som ligger till grund för prisbasbeloppet, beskrivs i avsnittet om den samhällsekonomiska utvecklingen. Bedömningen av en större nedgång i inflationen än tidigare återspeglas i lägre pensionskostnader för åren 2025–2027 jämfört med tidigare prognos. För 2024 tyder underlag från pensionsadministratörerna på högre kostnader i kommuner än tidigare prognos.

ARBETSGIVARAVGIFTER OCH GENOMSNITTLIGT PO-PÅLÄGG FÖR 2024 SAMT PRELIMINÄRT FÖR 2025

För år 2025 beräknas ett preliminärt genomsnittligt PO-pålägg på 41,4 procent i kommunerna. Beräkningen är preliminär och som beskrivits tidigare är inflationsutvecklingen en faktor som har stor betydelse för kostnaderna för kommunernas avtalspensioner. Övriga delar bestående av lagstadgade arbetsgivaravgifter (31,42 procent) och avtalsförsäkringar (0,20 procent) är preliminärt oförändrade. Minskningen i genomsnittligt PO-pålägg beror på pensionskostnadernas nedgång.

KOMMUNAL VERKSAMHET, SAMMANVÄGT PRISINDEX

En brant nedgång av pensionskostnaderna 2025, som en konsekvens av sjunkande inflation 2024, gör att arbetskraftskostnaderna utvecklas mycket svagt 2025. Timlöneantagandet är oförändrat. PKV för 2025 beräknas här till 0,3 procent, där arbetskraftskostnaderna visar på en nedgång på 0,7 procent. Det genomsnittliga PO-pålägget för kommunsektorn minskar med nästan 6 procentenheter mellan 2024 och 2025. Pensionskostnaderna bedöms fortsätta minska 2026.

Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2023	2024	2025	2026	2027
Arbetskraftskostnader*	6,7	5,7	0,7	2,2	3,8
Övrig förbrukning	3,8	2,6	2,4	2,5	2,5
Prisförändring, %	5,8	4,7	0,3	2,3	3,4

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter.

Utdrag ur sammanfattade slutsatser i SKR:s Ekonomirapport maj 2024

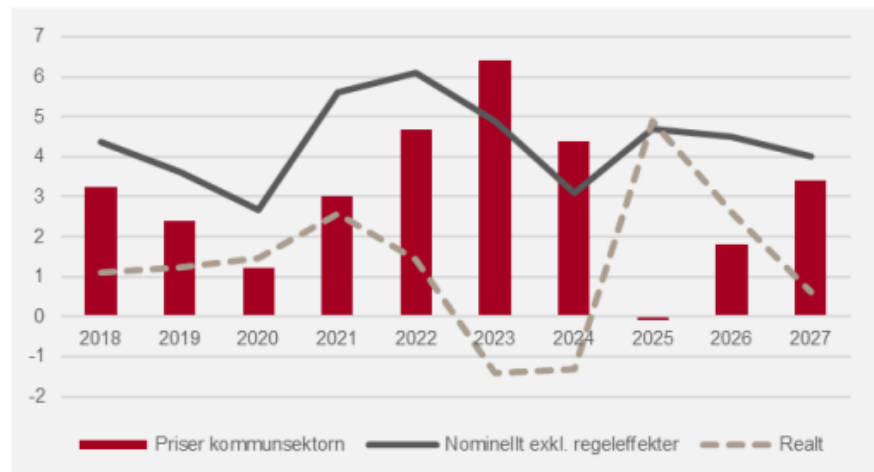
År 2024 är andra året i rad då kommuner och regioner påverkas av reallt urholkade skatteintäkter. Redan 2023 redovisade regionerna ett underskott motsvarande 12 miljarder. Kommunernas resultat blev 25 miljarder 2023, vilket var starkare än förväntat. Det stärktes bland annat av stor återhållsamhet och hög ökning av skatteunderlaget, då sysselsättningen hölls uppe av att arbetsgivarna i det längsta behöll sin arbetskraft. I år kommer skatteunderlaget att öka betydligt långsammare än normalt samtidigt som sektorn fortsätter påverkas av höga kostnadsökningar främst från pensionskostnaderna. Det sammantagna resultatet i kommunsektorn beräknas bli -14 miljarder kronor, varav regionernas resultat faller till -16 miljarder kronor, trots höjt statsbidrag och att regionerna genomför omfattande åtgärder för att få ner kostnaderna. Även om resultaten i sektorn kommer att stärkas från och med 2025 ökar låneskulden på grund av stora investeringsbehov. En klart lägre befolkningstillväxt, där antalet barn och unga minskar rejält, kommer också att sätta sin prägel på sektorn kommande år. Lägre inflation och räntor väntas öka tillväxten 2025 I år dämpas inflationen i flertalet av världens ekonomier och stabiliseras nära inflationsmålen, vilket får flera centralbanker att sänka styrräntorna. Det gör att den globala efterfrågan gynnas, men stimulansen blir liten jämfört med föregående års åtstramning. De högre prisnivåerna ligger kvar och det tar tid innan räntesänkningarna ger full effekt, den globala

tillväxten tar därför fart först 2025. BNP-tillväxten i Sverige dämpades mer än i stora delar av omvärlden 2022–2023, mycket beroende på högre räntekänslighet. Den lägre inflationstakten i år gjorde att Riksbanken redan vid sitt maj-möte sänkte styrräntan och vi räknar med ytterligare tre sänkningar under året. Svensk ekonomi har legat före andra länder i nedgångsfasen och vi räknar därför med en tidigare uppgång, men det kommer ändå att dröja till 2025 innan de lägre räntorna slår igenom och tillväxten tar fart ordentligt. Då räknar vi med att BNP ökar med 2,8 procent jämfört med årets svaga tillväxt på 0,6 procent. I år blir löneökningstakten högre än inflationen, något som får hushållens reallöner att öka. Tillsammans med uppdämda konsumtionsbehov, bidrar reallöneutvecklingen till en högre hushållskonsumtion. Dessutom blir hushållens ränteutgifter lägre och det lägre ränteläget bidrar dessutom till att kreditgivningen blir mindre stram. Många arbetsgivare har behållit den fasta personalen så länge som möjligt, till skillnad från vid tidigare konjunkturedgångar. Helårsgenomsnittet för antalet sysselsatta blev därför högre 2023 än 2022, trots en minskning av antalet tillfälligt anställda under andra halvåret 2023. I år väntas företagen inte kunna fortsätta med hamstringen av arbetskraft vilket gör att fler företag minskar sin personalstyrka och antalet sysselsatta faller. Arbetslösheten stiger därmed till 8,5 procent som årsgenomsnitt. När efterfrågan och BNP ökar under 2025 kommer medelarbetstiden att öka. Därefter ökar även sysselsättningen. År 2026 väntas en hög sysselsättningstillväxt och arbetskraftsdeltagandet 2027 väntas nå samma nivå som 2023.

SKATTEUNDERLAGET UTVECKLAS SVAGT I ÅR, MEN STARKARE KOMMANDE ÅR

Minskningen av antalet arbetade timmar dämpar lönesumman rejält i år. Trots ovanligt stora pensionsinkomster, till följd av högt prisbasbelopp (i likhet med 2023) ökar skatteunderlaget 2024 mycket svagt. Åren 2025–2027 beräknas skatteunderlaget växa något snabbare än det historiska genomsnittet, till följd av en stor ökning av antalet arbetade timmar. I reala termer minskar skatteunderlaget både 2023 och 2024 av en kombination av hög inflation och svag nominell skatteunderlagstillväxt 2024. Prisökningarna beror främst på ökade kostnader för avtalspensioner. Det dröjer till 2025 innan skatteunderlaget realt sett överträffar 2022 års nivå. Även om skatteunderlaget i reala termer stärks ytterligare 2026 och 2027 beräknas köpkraften 2027 vara klart under den nivå som hade getts av en historisk trend.

Skatteunderlagets utveckling
Procentuell förändring

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner.

I år ökar skatteunderlaget svagt men en större ökning väntar nästa år. Då beräknas en kraftig real ökning ske till följd av låga prisökningar i sektorn, i och med att pensionskostnaderna minskar. Återhämtningen sker efter två år av fallande köpkraft.

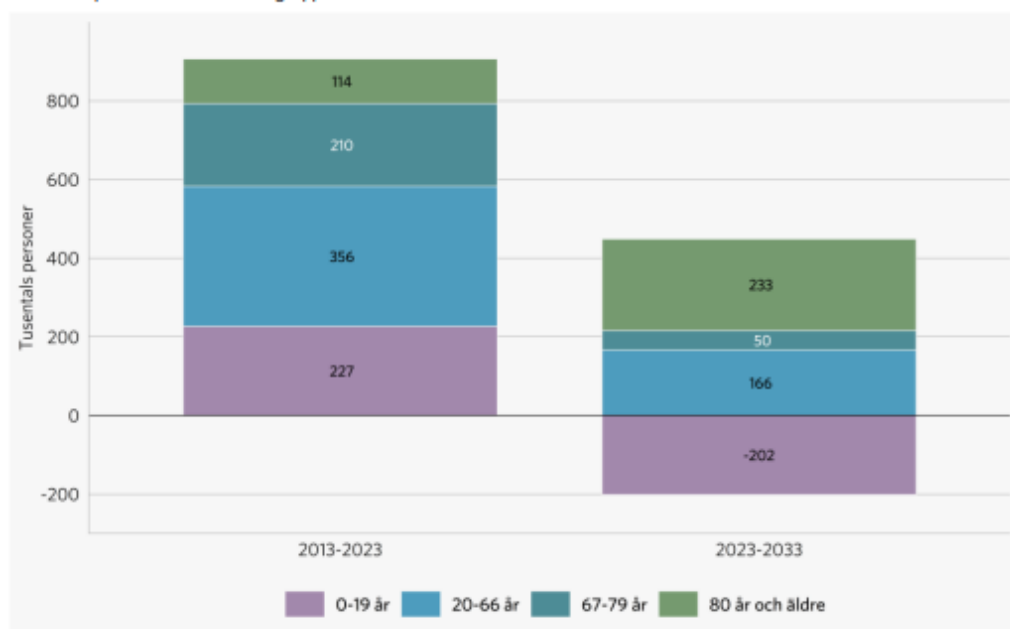
MINSKAD BEFOLKNING I MÅNGA KOMMUNER

Befolkningsförändringarna kommande tio år får stora effekter. De flesta kommuner och regioner är vana vid att befolkningen ökar. Det har lett till snabbt ökande skatteintäkter. Befolkningsökningen har dessutom bidragit till höga rea- och exploateringsinkomster som delfinansierat investeringarna i de kommuner som växer. Redan under pandemin märktes en svagare befolkningsutveckling, som många räknade med var tillfällig. Vid 2023 års slut visade det sig att fertiliteten blev den lägsta sedan den började mätas i Sverige 1749. Detta kombinerat med relativt låg invandring och att Skatteverket rensat i sina register gjorde att 193 av Sveriges kommuner minskade sitt invånarantal 2023. Efter många år med kraftig befolkningsökning där arbetet i flera kommuner varit inriktat på tillväxt, kan inställningen fortfarande på många håll vara att kommunen inte växt 2023 till följd av lågkonjunkturen och stoppet i bostadsbyggandet. Det kan ta tid att inse att detta är inte tillfälligt. När Statistiska centralbyrån i slutet av april presenterade sin nya befolkningsframskrivning visar den att 2023 är början på det nya normala. Den nu begrävda Sverigeförhandlingen utlovade bland annat 200 000 bostäder i storstadsregionerna mellan 2017 och 2035, men under 2023 minskade befolkningen i flera storstadnära kommuner. Kommer det att bli en snabb omsvängning från ”vi bygger för lite” till att ”vi bygger för mycket” i delar av landet?

Jämfört med den befolkningsframskrivning SCB gjorde 2023 är befolkningstillväxten i årets prognos mer än halverad de närmaste tio åren. Antalet barn och unga beräknas minska med 200 000 fram till 2033. Det kommer alltså inte bara att bli svagare skatteintäkter än många räknat med utan det innebär också betydligt mindre behov av förskola, skola, barnomsorg, förlossningsverksamhet samt MVC och BVC. Samtidigt ökar antalet personer över 80 år i stort sett i samma takt som i tidigare prognoser. Förändringen innebär att resurser kommande år måste ställas om från verksamheter riktade mot barn och unga till verksamheter riktade mot äldre. Den nya befolkningsprognosen presenterades efter att våra beräkningar var klara och har inte inarbetats i kalkylerna i denna Ekonomirapport.

Befolkningsökning den senaste och kommande 10-årsperioden

Tusentals personer i olika åldersgrupper

De föregående 10 åren har befolkningen i Sverige vuxit med över 900 000 personer. Den grupp som vuxit snabbast, med 356 000 personer, är den stora gruppen i arbetsför ålder. Ökningen av den gruppen är mer än halverad i den nya befolkningsframskrivningen. Barn och unga minskar med över 200 000 de närmaste 10 åren och antalet i gruppen 80 år eller äldre ökar mer än dubbelt som snabbt som föregående 10-årsperiod.

God ekonomisk hushållning

Kommunen ska enligt Kommunallagen bedriva sin verksamhet så att god ekonomisk hushållning uppnås ur såväl finansiellt som verksamhetsperspektiv.

Kommunfullmäktige har antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning i Sala kommun (KF § 146 2023).

FINANSIELLA MÅL

De finansiella målen definieras och beslutas årligen i samband med fullmäktiges budgetbeslut.

Tabell 1 Finansiella mål Budget 2025, Plan 2026–2028

Nyckeltal	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Årets resultat, mnkr	16,9	53,1	54,9	56,8	58,8
Resultat, % av skatteintäkter och generella statsbidrag	1,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Nettokostnadsandel av skatter, generella statsbidrag och utjämning, %	97,8	95,4	95,3	95,3	95,3
Ökning skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning, %	4,3	4,9	3,3	3,5	3,5
Ökning nettokostnader, %	4,2	2,3	3,3	3,5	3,5
Nämndsramar, mnkr	1 626,6	1 679,6	1 726,8	1 797,4	1 865,9

En viktig förutsättning för en hållbar ekonomisk utveckling i Sala är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än intäkterna för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Under planperioden ökar de budgeterade intäkterna mer än de budgeterade nettokostnader för alla fyra åren, vilket beskrivs med att nettokostnadsandelen är lägre än 100 i tabellen ovan. Utöver de finansiella mål som finns i riktlinjen för god ekonomisk hushållning har fullmäktige beslutat att nämnderna ska se över möjligheterna till att öka sina intäkter.

Den budgeterade resultatutvecklingen är positiv för hela planperioden. Det genomsnittliga resultatet för hela planperioden motsvarar 3 % av intäkterna för skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Sala kommun kommer med de budgeterade resultaten att uppfylla

det lagstadgade balanskravet. De budgeterade resultatmålen skapar förutsättningar för en ökad självfinansiering av investeringar.

VERKSAMHETSMÅL

God ekonomisk hushållning skapas genom att kommunens verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

Nämnder/styrelsers grunduppdrag regleras i reglementen och ägardirektiv antagna av fullmäktige samt övriga relevanta styrdokument och strategier.

Utifrån fullmäktiges utvecklingsmål *Ett växande Sala, Ett hållbart Sala* och *Ett tryggt och rättvis Sala* bidrar nämnder och styrelse med aktiviteter för att nå måluppfyllelse. Nämnderna sätter egna mål för utveckling av sina grunduppdrag vilka fastslås i respektive nämnds verksamhetsplan.

Kommunalskatt och kommunalekonomisk utjämning

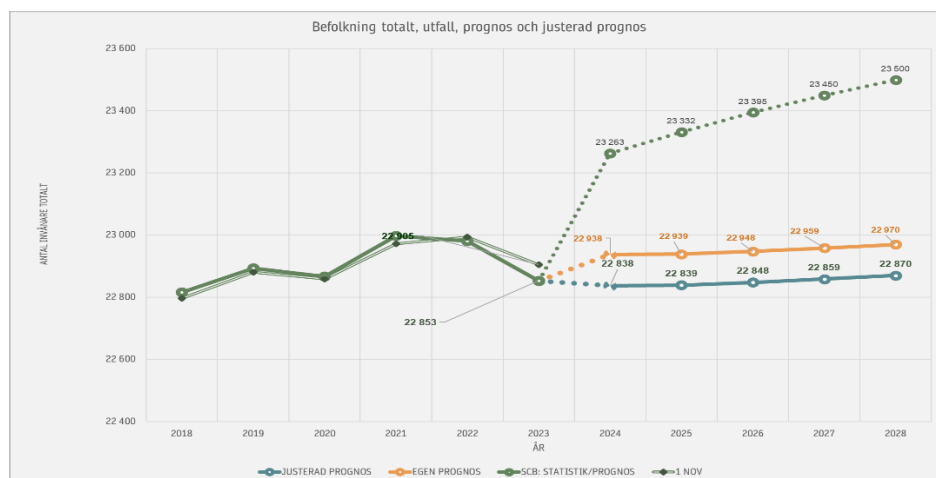
Intäkterna bygger på Sveriges kommuner och regioners (SKR) prognos i cirkulär 24:27.

Beräkningen utgår från en oförändrad skattesats och ett uppskattat befolkningstal den 1 november året innan respektive år. Den demografiska sammansättningen i kommunen påverkar intäkterna från det kommunala utjämningsystemet.

BEFOLKNINGSPROGNOS

I befolkningsprognosen som gjordes av Statisticon i september 2023 beräknades invånarantalet uppgå till 22 938 personer sista december 2024.

Utifrån verkligt utfall per sista december 2023 så har invånarantalet justerats ned i budgetberäkningen med 100 personer och budgeten för 2025 är beräknad på 22 838 personer. Under planperioden beräknas antalet invånare öka med totalt 17 personer jämfört med 2023.

Demografisk sammansättning

I budgetmodellen så är den demografiska sammansättningen en faktor vid beräkningen av intäkterna i det kommunala utjämningsystemet. I tabellen nedan ses utvecklingen för de åldersgrupper som ingår i utjämningsystemet.

Åldersgrupper per 31 december	2024	2025	2026	2027	2028	Förändring 2024–2028, %
1–5 år	1 112	1 103	1 101	1 106	1 090	-2,04
6–12 år	1 954	1 927	1 898	1 872	1 865	-4,54
6 år	269	242	239	235	257	-4,21
7–15 år	2 557	2 563	2 535	2 482	2 450	-4,19
16–18 år	753	781	785	832	837	11,16
65–79 år	4 188	4 126	4 058	4 040	3 986	-4,83
80–89 år	1 437	1 528	1 614	1 664	1 734	20,68
90 +	272	270	276	279	305	12,14

De åldersgrupper som i prognosen beräknas öka mest under planperioden är gymnasieungdomar 16–18 år (11,16 %) samt äldre personer över 80–89 år (20,68 %) samt 90+ (12,14 %). Grundskoleelever 6–15 år beräknas minska, där antalet 6-åringar sjunker med -4,21 % och antalet 7–15 år med -4,19 % under samma period.

Åldersgrupper per 31 december	2024	2025	2026	2027	2028	Förändring 2024–2028, %
0 år	186	189	192	193	194	4,30
19–64 år	12 064	12 037	12 048	12 029	12 017	-0,39
Total befolkning	22 838	22 839	22 848	22 859	22 870	0,14

Antalet födda personer ses öka mycket svagt under planperioden. Personer i arbetsför ålder, 19–64 år, beräknas minska med -0,39 % och totala befolkningen ökar endast med 0,14 %.

SKATTEINTÄKTER, GENERELLA STATS BIDRAG OCH UTJÄMNING

Intäkterna för skatter, generella statsbidrag, utjämning och fastighetsavgift beräknas öka med 82,5 mnkr 2025 jämfört med föregående år. Det motsvarar 4,9 %. Den genomsnittliga ökningen för planperioden är 3,8 %.

Tabell 2 Skatter, bidrag, utjämning, fastighetsavgift, mnkr

Nyckeltal	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Skatteintäkter	1 201,3	1 253,3	1 294,7	1 339,4	1 390,9
Inkomstutjämningsbidrag/– avgift	358,6	366,6	387,6	406,7	423,3
Kostnadsutjämning	18,2	26,5	30,0	38,3	45,1
Regleringsbidrag/– avgift	52,1	54,5	47,6	39,6	31,0
LSS– utjämning	1,6	4,3	4,3	4,3	4,3
Intäkt fastighetsavgift	56,0	65,2	65,2	65,2	65,2
Summa intäkter	1 687,8	1 770,5	1 829,5	1 893,6	1 959,9
Ökning skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning, %	4,3	4,9	3,3	3,5	3,5

Investeringsbudget/plan

Hela planperiodens investeringsplan uppgår till 643 mnkr.

Kapitalkostnaderna för de budgeterade investeringarna har räknats fram enligt en schablon.

Ingen generell prisuppräkning har skett avseende investeringarna. Åren 2026–2028 är i finansieringsplanen uppräknade med prisindex för kommunal verksamhet (PKV) respektive år.

Kommunen har inget beslutat mål om självfinansiering av investeringar men har den intentionen i budgetprocessen rörande investeringar. Självfinansieringsutrymmet består av årets resultat

samt årets avskrivningar.

I den nya budgetmodellen finns en tydlig koppling mellan drift och investeringar.

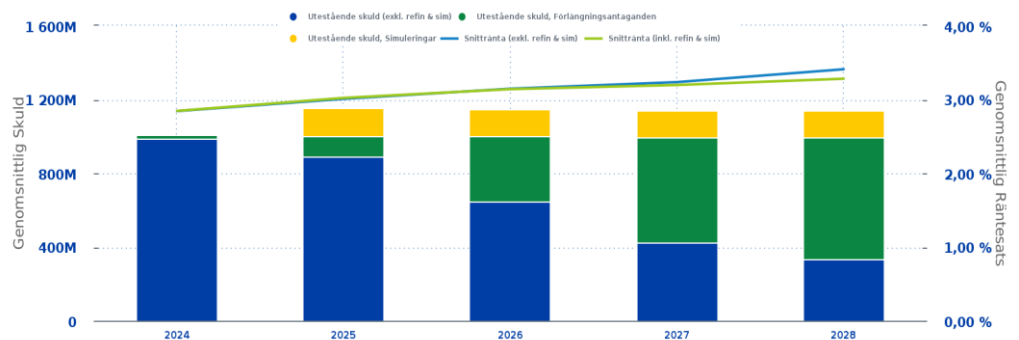
Tabell 3 Självfinansieringsutrymme, investeringsbudget och självfinansieringsgrad

	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Självfinansieringsutrymme, mnkr	146,8	151,3	161,4	163,0
Investeringsutgifter, mnkr	206,0	152,6	131,0	153,4
Självfinansieringsgrad, %	71	99	123	106
Självfinansieringsgrad inkl utgift för medfinansiering, %	69	95	120	104

Lånefinansiering

Kommunens totala låneskuld uppgick vid bokslut 2023 till 832,5 mnkr. För 2024 finns ett upplåningsbeslut på 190 mnkr kopplat till de pågående skolbyggnationerna. Den budgeterade investeringsvolymen för planperioden innebär behov av nyupplåning av ytterligare 150 mnkr.

Amorteringar motsvarande ca 19 mnkr beräknas ske under planperioden.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Det visar i vilken utsträckning kommunens tillgångar har finansierats med eget kapital respektive skulder. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan behålls eller utvecklas i positiv inriktning. En förbättrad soliditet innebär att kommunen

minskar sin skuldsättning och därigenom stärker sitt finansiella handlingsutrymme.

Tabell 4 Soliditet

	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Soliditet, %	30,9	32,4	33,8	35,1
Soliditet inkl pensionsförpliktelser, %	13,9	16,5	19,0	21,3

Den planerade nyupplåningen påverkar soliditeten negativt i början av planperioden. Den stärks i slutet av perioden då investeringsvolymen minskar och ingen ytterligare upplåning är planerad.

Finansnetto

Finansnettot, som beskriver skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader, beräknas bli negativt under hela planperioden. Från -28 mnkr 2025 till -33,1 mnkr 2028. De finansiella kostnaderna ökar med anledning av behov av nyupplåning och högre snittränta för lån som tecknas om.

De finansiella intäkterna, som består av borgensavgifter och utdelning från bolagen, beräknas uppgå till 6,5 mnkr årligen över planperioden.

Tabell 5 Beräknad snittränta och räntekostnader

	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Räntesats, %	2,60	2,99	3,13	3,22	3,33
Räntekostnader, mnkr	22,9	32,8	36,5	37,3	38,5

Utdelningskravet på Salabostäder AB och Sala-Heby Energi AB uppgår till motsvarande statslåneränta +1 % på insatt kapital. Inget utdelningskrav finns för Sala Silvergruva AB.

Den modell gällande borgensavgifter som antogs 2022 utgår från publikt tillgängliga marknadsdata med justering utifrån respektive bolags finansiella status. Baserat på bolagens förändrade nyckeltal har borgensavgifterna justerats inför 2025.

Verksamhetens nettokostnader

PENSIONS-KOSTNADER

Då inflationen beräknas bli lägre sjunker kommunens pensionskostnader för den kommande budgetperioden 2025–2028 enligt prognos från KPA. Den största förändringen beräknas mellan åren 2024–2025.

Tabell 6 Pensionskostnader

	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Pensionskostnader, mnkr	176,3	134,8	121,3	126,8	130,8

KOMMUNSTYRELSENS FÖRFOGANDE

Under planperioden har avsatts en summa till kommunstyrelsen att förfoga över. Enligt antagen riktlinje är förfogandet i första hand avsett att användas till att täcka koncerninterna oförutsedda enstaka händelser. Maximalt 10 % av förfogandet kan delas ut till externa parter.

Tabell 7 Kommunstyrelsens förfogande

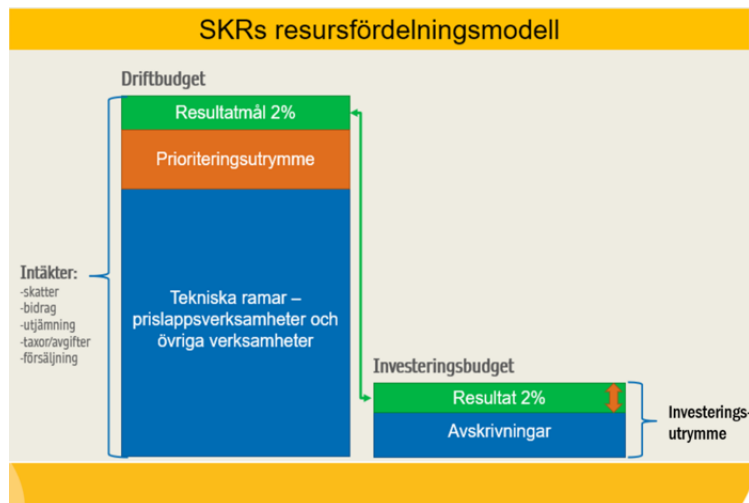
	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kommunstyrelsens förfogande	10,0	10,0	26,8	15,7	10,5

DRIFTBUDGET/PLAN

Budgetmodellen är en resursfördelningsmodell som utgår ifrån de intäkter kommunen får och den demografiska sammansättningen i kommunen.

Kommunens intäkter och de finansiella målen styr vad som finns att fördela i ramar till nämnderna.

Objektiva s k tekniska ramar räknas fram baserat på de prislappar som det kommunala utjämningsystemet ger och på kommunens demografi. Utöver tekniska ramar görs politiska prioriteringar.

Varje nämnd får en fast ram som ska finansiera verksamheten, lönekostnadsökningar och generella prisökningar samt kapitalkostnader inkluderat.

Känslighetsanalys

Det ekonomiska läget påverkas av ett antal yttre faktorer som vid små avvikelser från grundförutsättningarna ger stora ekonomiska effekter på resultatet.

Tabell 8 Känslighetsanalys

Händelse	Resultateffekt, mnkr
Befolkningsförändring +/- 100 invånare, påverkan skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	+/- 6,9
Förändrad kommunalskatt (utdebitering), +/- 10 öre	+/- 5,6
Förändrad kommunalskatt (utdebitering), +/- 1 kr	56,2
Löneökning 1 %, inkl personalomkostnadspålägg	13,0
10 st heltidstjänster, beräknad på snittlön	5,9
Räntesatsändring 1 %, på nuvarande lånevolym	8,3
Förändring av verksamhetens bruttokostnader, 1 %	24,5
Förändring av verksamhetens avgifter, 1 %	0,8

KOMMUNENS VISION OCH MÅL

Under 2021 antog Kommunfullmäktige en ny vision för Sala kommun (KF 2021-04-26 § 31). Visionen visar riktningen till ett önskvärt framtida tillstånd.

Vision

Sala kommun – ett hållbart och tryggt samhälle med livskvalitet och växtkraft.

Målområden

Tre målområden har utpekats som strategiskt viktiga för att nå visionen.

- Ett växande Sala
- Ett hållbart Sala
- Ett tryggt och rättvist Sala

Till vart och ett av målområdena har långsiktiga utvecklingsmål kopplats (KF 2021-08-30 § 90).

Utvecklingsmål

ETT VÄXANDE SALA

Utvecklingsmål:

Sala ska erbjuda attraktiva boenden och verka för fler arbetstillfällen, stärkt näringsliv och bra utbildning i hela kommunen.

Detta ska nås genom att särskilt fokusera på att:

- Arbeta proaktivt och ha beredskap vad gäller mark och planer
- Tydligt kommunicera det som är unikt i Sala, det småskaliga, kulturarv m m
- Uppfattas som en samarbetspartner som är enkel att arbeta med och service inriktad för att bygga goda relationer och förtroende
- Ha hög kvalitet i välfärdstjänster
- Ha bra tillgång till lokaler och fastigheter av god kvalitet

- Ständigt förbättra vårt arbete med verksamhetsetableringar

Vi har lyckats när:

- Antalet företag och arbetstillfällen ökar
- Antalet nyinflyttningar ökar
- Arbetslösheten minskar
- Resultaten i mätningar gällande förtroende och service förbättras

ETT HÅLLBART SALA

Utvecklingsmål:

Fokus på människors hälsa och välmående genom hela livet.

Detta ska nås genom att särskilt fokusera på att:

- Att bryta utanförskap och minskad segregation
- Livslångt lärande
- Folkhälsa – rörelse, friskvård, natur och kultur
- Friska bostäder, lokaler, luft och miljö
- Långsiktigt god ekonomi i kommunen

Vi har lyckats när:

- Koldioxidutsläppen minskar
- Utbildningsnivån ökar och studieresultaten blir bättre
- Folkhälsan förbättras
- Egenförsörjningen bland medborgarna ökar

ETT TRYGGT OCH RÄTTVIST SALA

Utvecklingsmål:

Fokus på att skapa insyn och inflytande för våra medborgare, föreningar och näringsliv för att stärka trygghet och demokrati.

Detta ska nås genom att särskilt fokusera på att:

- Ge möjlighet till inflytande via medborgardialoger och medborgarförslag.
- Jämlikhet och likvärdighet råder både vad avser rättssäkerhet och service
- Samarbeta med civilsamhällets olika aktörer för mer förebyggande arbete med avsikt att fånga upp riskgrupper och minimera riskområden.
- Tillsammans med fler aktörer verka för att minska risken för att utsättas för olyckor och brott samt för att öka tryggheten och tilliten till samhället och varandra genom dialog

Vi har lyckats när:

- Förtroendet för kommunen ökar
- Medborgarna är mer nöjda med kommunens verksamheter
- Den upplevda tryggheten i offentliga miljöer ökar
- Säkerheten (faktisk trygghet) ökar
- Demokratin stärks

EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR

Resultatbudget/plan

Tabell 9 Resultatbudget 2025 och plan 2026–2028, mkr

	Noter	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	1	449,4	449,4	449,4	449,4
Verksamhetens kostnader	2	-2 036,1	-2 087,3	-2 149,3	-2 212,6
Avskrivningar		-102,6	-105,8	-105,0	-104,8
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-1 689,4	-1 743,7	-1 804,9	-1 868,0
Skatteintäkter		1 253,3	1 294,7	1 339,4	1 390,4
Generella statsbidrag och utjämning		517,1	534,8	554,2	569,0
VERKSAMHETENS RESULTAT		81,1	85,8	88,7	91,9
Finansiella intäkter	3	6,5	6,5	6,5	6,5
Finansiella kostnader	4	-34,5	-37,4	-38,3	-39,6
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		53,1	54,9	56,8	58,8
Extraordinära poster		-	-	-	-
ÅRETS RESULTAT		53,1	54,9	56,8	58,8

Finansieringsbudget/plan

Tabell 10 Finansieringsbudget 2025 och plan 2026–2028, mnkr

	Noter	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		53,1	54,9	56,8	58,8
Justering ej likvidpåverkande poster	5	100,9	104,2	103,6	103,8
Övriga likviditetspåverkande poster	6	4,5	23,0	12,2	2,9
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		158,5	182,2	172,6	165,5
Ökning/minskning kortfristiga fordringar			-4,1	-7,2	-7,5
Ökning/minskning kortfristiga skulder			7,8	13,7	14,2
Ökning/minskning förråd och varulager			-0,3	-0,8	-0,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten		158,5	185,5	178,6	171,7
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella tillgångar					
Försäljning av immateriella tillgångar					
Investering i materiella tillgångar		-206,0	-156,4	-134,3	-157,2
Försäljning av materiella tillgångar					
Investering i finansiella tillgångar					
Försäljning av finansiella tillgångar					
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-206,0	-156,4	-134,3	-157,2
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		150,0			
Amortering av långfristiga skulder		-6,9	-6,4	-5,3	-0,5
Minskning av långfristiga fordringar					
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		143,2	-6,4	-5,3	-0,5
Utbetalning bidrag till statlig infrastruktur		-6,3	-6,4	-4,0	-4,0
Kassaflöde från bidrag till statlig infrastruktur		-6,3	-6,4	-4,0	-4,0
Årets kassaflöde		89,4	16,4	35,1	10,0
Likvida medel vid årets början		73,4	162,8	179,2	214,3
Likvida medel vid årets slut		162,8	179,2	214,3	224,3

EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR

Balansbudget/plan

Tabell 11 Balansbudget 2025 och plan 2026–2028, mnkr

	Noter	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar		2 291,6	2 318,1	2 334,1	2 382,4
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.		12,4	12,6	13,1	13,6
Fordringar		186,1	190,2	197,4	204,9
Kassa och bank		162,8	179,2	214,3	224,3
Summa omsättningstillgångar		361,3	382,0	424,8	442,8
SUMMA TILLGÅNGAR		2 652,8	2 700,1	2 758,8	2 825,2
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital		767,2	820,3	875,2	932,0
Årets resultat		53,1	54,9	56,8	58,8
Summa eget kapital	7	820,3	875,2	932,0	990,8
Avsättningar					
Pensioner och andra förpliktelser		39,6	36,9	34,5	32,3
Skulder					
Långfristiga skulder		1 440,7	1 427,9	1 418,7	1 414,2
Kortfristiga skulder		352,3	360,0	373,7	387,9
Summa skulder		1 792,9	1 788,0	1 792,4	1 802,1
SUMMA SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL		2 652,8	2 700,1	2 758,8	2 825,2

EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR

Driftbudget/plan

Tabell 12 Nämndernas driftbudget 2025 och plan 2026–2028, mnkr

Nettoramar	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kommunstyrelsen	254,4	260,1	269,2	279,6
Revision	1,2	1,3	1,3	1,4
Överförmyndare	3,3	3,4	3,5	3,6
Kultur-och fritidsnämnd	67,7	69,3	79,8	80,3
Skolnämnd	672,4	687,1	706,5	727,0
Äldre- och omsorgsnämnd	520,6	542,8	570,2	602,0
Social- och arbetsmarknadsnämnd	159,9	162,8	167,0	172,0
Summa	1 679,6	1 726,8	1 797,4	1 865,9

Investeringsbudget/plan

Tabell 13 Investeringsbudget 2025 och plan 2026–2028 per nämnd, mnkr

Nettoinvesteringar	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kommunstyrelsen				
Kommundirektör/SUF	6,5	2,6	1,7	1,6
Personalkontor	0	0	0	0
Ekonomikontor	0	0	0	0
Tekniskt kontor	172,3	145,8	121,5	141,3
Räddningstjänst	3,3	1,0	3,3	0,0
Samhällsbyggnadskontor	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Summa Kommunstyrelsen	181,5	148,9	125,9	142,3
Kultur och fritidsnämnd	2,5	0	0,5	0,5
Skolnämnd	16,6	3,4	4,5	5,5
Äldre- och omsorgsnämnd	5,4	0,4	0,1	5,1
Social- och arbetsmarknadsnämnd	0	0	0	0
Summa	206,0	152,6	131,0	153,4

SPECIFISERING AV DELAR AV INVESTERINGSBUDGETEN

Tabell 14 Tekniska kontorets investeringsbudget på programnivå 2025 plan 2026–2028, mnkr

Nettoinvesteringar	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Tekniskt kontor				
Fastigheter	104,7	66,8	64,1	78,5
Kommunala gator och vägar	23,4	22,9	30,5	35,9
-varav exploateringsprojekt	11,2	9,0	15,1	7,6
Parker	4,3	5,6	7,1	4,8
-varav exploateringsprojekt	0	0,8	0,8	0,9
Gruvans vattensystem	4,0	3,2	3,6	2,7
VA-verksamheten	35,6	47,0	16,2	19,4
-varav exploateringsprojekt	10,1	5,1	7,1	5,5
Kart/Mät	0,4	0,4	0	0
Summa Tekniskt kontor	172,3	145,8	121,5	141,3

Tabell 15 Exploateringsbudget 2025 plan 2026–2028, mnkr

	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Anläggningstillgångar				
<i>Utgifter:</i>				
Kommunala gator och vägar	11,2	9,0	15,1	7,6
Parker	0	0,8	0,8	0,9
VA-anläggningar	10,1	5,1	7,1	5,5
Utgifter ospecificerad mark	1,2	1,2	1,2	1,2
<i>Inkomster/finansiering:</i>				
Försäljning ospecificerad mark	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Summa	20,7	14,3	22,5	13,4
Omsättningstillgångar				
<i>Utgifter:</i>				
Utgifter kvartersmark	0	3,0	3,6	8,4
<i>Inkomster/finansiering:</i>				
Försäljning mark	-4,5	-18,5	-13,0	-8,5
VA anslutningsavgifter	0	-7,5	-2,8	-2,8
Summa	-4,5	-23,1	-12,2	-2,9
Totalt	16,2	-8,7	10,3	10,5

EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR

NOTER

Tabell 16 Noter (1–7)

Noter		
Not 1	Verksamhetens intäkter	
	Verksamhetens intäkter enligt driftsredovisningen	880,5
	Avgår interna intäkter	-431,1
	Summa	449,4
Not 2	Verksamhetens kostnader	
	Verksamhetens kostnader enligt driftsredovisning	2 560,8
	Kommunstyrelsens förfogande	10,0
	Faktiska personalförsäkringsavgifter	301,6
	Pensionsutbetalningar	33,3
	Pensionsavsättningar, inklusive särskild löneskatt	-2,5
	Pensionspremier, inklusive särskild löneskatt	20,3
	Pensionsutbetalning, individuell del, inklusive särskild löneskatt	83,1
	Avgår internt PO– pålägg	-395,2
	Avgår interna kapitalkostnader	-143,9
	Avgår övriga interna kostnader	-431,1
	Summa	1 927,4
Not 3	Finansiella intäkter	
	Avkastning från kommunala bolag	0,4
	Borgensavgift från kommunala bolag	6,1
	Summa	6,5
Not 4	Finansiella kostnader	
	Låneräntor	32,8
	Finansiell kostnad pension	1,7
	Summa	34,5
Not 5	Ej likviditetspåverkande poster	
	Av- och nedskrivningar	102,6
	Upplösning bidrag till statlig infrastruktur	1,1
	Avsättning pensioner	-2,8
	Summa	100,9
Not 6	Övriga likviditetspåverkande poster	
	Utgifter exploateringsmark	
	Inkomster exploateringsmark	4,5
	VA anslutningsavgifter exploateringsmark	
	Summa	4,5
Not 7	Eget kapital	
	Anläggningskapital	811,4
	Rörelsekapital	8,9
	Summa	820,3

EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR

Budget 2025
Strategisk plan 2026–2028
Kommunfullmäktige

ANTAGEN § xx | 202x-xx-xx | DIARIENUMMER 202x/xxx|

SALA KOMMUN

Växel: 0224-74 70 00 | E-post: kommun.info@sala.se | Postadress: Box 304, 733 25 Sala

Budgetberäkning 2025-2028, Samverkan för Sala

Förutsättningar för beräkningar

Kommunalskatt	22,31%			
Befolkningstal antal invånare	2025	2026	2027	2028
	22 838	22 839	22 848	22 859
Beräknad snittränta/år, nyupplåning och omsättning av lån	2025	2026	2027	2028
	2,99%	3,13%	3,22%	3,33%
Pensionskostnader	KPA:s prognos 2024-04-15			
Skatteintäkter, generella statsbidrag utjämning och fastighetsavgift	Cirkulär 24:27 2024-04-26			
Prel PO-pålägg 2025	41,40%	Cirkulär 24:27 2024-04-26		
Prel PO-pålägg 2026	39,80%	Cirkulär 24:27 2024-04-26		
Prel PO-pålägg 2027	40,50%	Cirkulär 24:27 2024-04-26		
Prel PO-pålägg 2028	40,50%	Cirkulär 24:27 2024-04-26		
Internränta 2025	2,50%	Cirkulär 24:13 2024-02-08		
PKV	Cirkulär 24:27 2024-04-26			

Prisindex för kommunal verksamhet	2025	2026	2027	2028
Arbetskraftskostnad	-0,7%	2,2%	3,8%	3,8%
Övrig förbrukning	2,4%	2,5%	2,5%	2,5%
Prisförändring	0,25%	2,29%	3,40%	3,40%

Beräkning

	2025	2026	2027	2028
Skatteintäkt	-1 253 345	-1 294 734	-1 339 411	-1 390 941
Gen. statsbidrag, utjämning, fastighetsavg.	-517 106	-534 780	-554 162	-568 959
<i>Årets resultatmål</i>	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Årets resultat, inkl återställande av neg resultat	53 114	54 885	56 807	58 797
Kommunstyrelsens förfogande	10 000	26 765	15 657	10 528
<i>KS förfogande andel av skatter, bidrag o utjämn</i>	0,56%	1,46%	0,83%	0,54%
Pensionskostnader	134 735	121 351	126 750	130 838
Arbetsgivaravgifter	301 556	311 477	321 726	332 314
Avskrivningar	102 614	105 764	105 004	104 821
Finansnetto	27 977	30 915	31 844	33 075
PO-pålägg	-395 213	-392 981	-405 950	-419 346
Kapitaltjänstkostnader	-143 933	-155 488	-155 658	-156 986
Återstår att fördela ut i ramar	-1 679 601	-1 726 827	-1 797 393	-1 865 860

Resultaträkning

Tkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	449 359	365 720	449 359	449 359	449 359	449 359
Verksamhetens kostnader	-2 019 659	-1 927 442	-2 036 105	-2 087 308	-2 149 276	-2 212 566
Avskrivningar	-94 698	-89 231	-102 614	-105 764	-105 004	-104 821
VERKSAMHETENS	-1 664 998	-1 650 953	-1 689 361	-1 743 713	-1 804 922	-1 868 028
NETTOKOSTNADER						
Skatteintäkter	1 178 299	1 201 272	1 253 345	1 294 734	1 339 411	1 390 941
Generella statsbidrag och utjämning	486 229	486 561	517 106	534 780	554 162	568 959
Finansiella intäkter	14 718	7 078	6 498	6 498	6 498	6 498
Finansiella kostnader	-21 309	-27 079	-34 474	-37 413	-38 342	-39 572
RESULTAT FÖRE EXTRA- ORDINÄRA POSTER	-7 061	16 879	53 114	54 885	56 807	58 797
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	-7 061	16 879	53 114	54 885	56 807	58 797

Kassaflödesanalys

Tkr	Bokslut 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
LÖPANDE VERKSAMHET						
Årets resultat	-7 061	33 900	53 114	54 885	56 807	58 797
Justering för ej likviditetpåverkande poster		87 171	99 740	103 096	102 518	102 679
Övriga likviditetpåverkande poster		10 062	4 500	23 049	12 200	2 932
Poster som redovisas i annan sektion		-94 928	1 122	1 122	1 122	1 122
Medel från vh före förändring av rörelsekapital		36 205	158 475	182 153	172 647	165 530
Ökning/minskning kf fordringar		0	0	-4 094	-7 227	-7 502
Ökning/minskning kortfristiga skulder		0	0	7 750	13 681	14 201
Ökning/minskning förråd och varulager		0	0	-272	-480	-498
Kassaflöde löpande verksamhet		36 205	158 475	185 536	178 620	171 730
INVESTERINGSVERKSAMHET						
Investering i immateriella tillgångar		0	0	0	0	0
Försäljning av immateriella tillgångar		0	0	0	0	0
Investering i materiella tillgångar		-355 049	-206 007	-156 430	-134 299	-157 209
Försäljning av materiella tillgångar		95 850	0	0	0	0
Investering i finansiella tillgångar		-2 193	0	0	0	0
Avyttring av finansiella tillgångar		0	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-261 392	-206 007	-156 430	-134 299	-157 209
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån		190 000	150 000	0	0	0
Amortering av långfristiga skulder		-10 670	-6 850	-6 350	-5 263	-500
Amortering av skulder för finansiell leasing		0	0	0	0	0
Ökning långfristiga fordringar		0	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		179 330	143 150	-6 350	-5 263	-500
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR						
Bidrag till statlig infrastruktur		0	6 325	6 350	4 000	4 000
Kassaflöde från bidrag till statlig infrastruktur		0	6 325	6 350	4 000	4 000
Årets kassaflöde		-45 856	101 943	29 106	43 059	18 021
Likvida medel vid årets början		119 260	73 404	175 347	204 453	247 512
Likvida medel vid årets slut	119 260	73 404	175 347	204 453	247 512	265 533

Balansräkning

Tkr	Bokslut 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Materiella anläggningstillgångar		0	0	0	0	0
Mark, byggnader, tekniska anläggningar		0	0	0	0	0
Maskiner och inventarier		0	0	0	0	0
Finansiella anläggningstillgångar		0	0	0	0	0
Summa anläggningstillgångar	1 936 791	2 193 816	2 291 586	2 318 081	2 334 054	2 382 389
Omsättningstillgångar						
Förråd	12 357	12 357	12 357	12 629	13 109	13 607
Fordringar	186 098	186 098	186 098	190 192	197 419	204 921
Kassa och bank	119 260	73 404	175 349	204 455	247 514	265 535
Summa omsättningstillgångar	317 715	271 859	373 804	407 276	458 042	484 063
SUMMA TILLGÅNGAR	2 254 505	2 465 675	2 665 389	2 725 357	2 792 096	2 866 452
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Ingående eget kapital	740 326	733 265	767 165	820 279	875 164	931 972
Årets resultat	-7 061	33 900	53 114	54 885	56 807	58 797
Summa eget kapital	733 265	767 165	820 279	875 164	931 972	990 769
Avsättningar för pensioner	44 538	42 478	39 603	36 936	34 449	32 307
Skulder						
Långfristiga skulder	1 124 432	1 303 762	1 453 237	1 453 237	1 451 974	1 455 474
Kortfristiga skulder	352 270	352 270	352 270	360 020	373 701	387 902
Summa skulder	1 476 702	1 656 032	1 805 507	1 813 257	1 825 675	1 843 376
SUMMA EGET KAPITAL , AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	2 254 505	2 465 675	2 665 389	2 725 357	2 792 096	2 866 452

Investeringsbudget/Plan

	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Kommunstyrelsen					
Kommundirektör/Stab för utv o förv	6 532	2 640	1 738	1 600	987
Personalkontor	0	0	0	0	0
Ekonomikontor	0	0	0	0	0
Räddningstjänst	3 300	1 000	3 300	0	1 000
Tekniskt kontor, inkl exploateringsinv	172 275	145 825	121 485	141 275	179 515
Samhällsbyggnadskontor	-600	-600	-600	-600	-600
Summa Kommunstyrelsen	181 507	148 865	125 923	142 275	180 902
Kultur- och fritidsnämnd	2 500	0	500	500	500
Skolnämnd	16 600	3 400	4 500	5 500	7 500
Äldre- och omsorgsnämnd	5 400	350	100	5 100	100
Social- och arbetsmarknadsnämnd	0	0	0	0	0
Summa	206 007	152 615	131 023	153 375	189 002

	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Plan 2033	Plan 2034
Kommunstyrelsen					
Kommundirektör/Stab för utv o förv	5 342	657	502	0	0
Personalkontor	0	0	0	0	0
Ekonomikontor	0	0	0	0	0
Räddningstjänst	1 300	3 300	8 550	700	3 000
Tekniskt kontor, inkl exploateringsinv	145 950	62 750	42 450	46 750	40 650
Samhällsbyggnadskontor	-600	-600	-600	0	0
Summa Kommunstyrelsen	151 992	66 107	50 902	47 450	43 650
Kultur- och fritidsnämnd	500	500	500	0	0
Skolnämnd	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Äldre- och omsorgsnämnd	100	100	100	100	0
Social- och arbetsmarknadsnämnd	0	0	0	0	0
Summa	156 092	70 207	55 002	51 050	47 150

NÄMNSRAMAR	2024			2025			2026			2027			2028		
	TEKNISK RAM 2024	DIFFERENS BUDGET 2024 OCH TEKNISK RAM 2024	BUDGET 2024	TEKNISK RAM 2025	PRIO 2025	BUDGET 2025	TEKNISK RAM 2026	PRIO 2026	PLAN 2026	TEKNISK RAM 2027	PRIO 2027	PLAN 2027	TEKNISK RAM 2028	PRIO 2028	PLAN 2028
<i>Nämnder/avdelningar</i>															
Kommunstyrelse	242 657	1 750	245 129	246 178	8 250	254 428	251 884	8 250	260 134	260 960	8 250	269 210	271 366	8 250	279 616
Revision	1 196	0	1 196	1 199	47	1 246	1 227	47	1 274	1 269	47	1 316	1 313	47	1 360
Överförmyndare	3 300	0	3 431	3 297	0	3 297	3 374	0	3 374	3 491	0	3 491	3 611	0	3 611
Kultur- och fritidsnämnd	64 401	1 100	65 638	64 897	2 810	67 707	66 472	2 847	69 319	68 844	10 909	79 753	71 307	8 977	80 284
Skolnämnd	639 554	16 500	645 105	653 676	18 733	672 409	666 973	20 176	687 149	687 686	18 824	706 510	709 450	17 548	726 998
Äldre- och omsorgsnämnd	489 094	19 220	507 493	506 377	14 220	520 597	528 556	14 220	542 776	555 932	14 219	570 151	587 772	14 221	601 993
Social- och arbetsmarknadsnämnd	146 929	9 400	158 626	147 509	12 407	159 916	151 167	11 633	162 800	156 601	10 360	166 961	162 310	9 690	172 000
SUMMA NETTOKOSTNADER OVAN	1 587 131	47 970	1 626 618	1 623 134	56 467	1 679 601	1 669 654	57 173	1 726 827	1 734 784	62 609	1 797 393	1 807 127	58 733	1 865 860
FINANSFÖRVALTNING	-1 643 685	0	-1 643 685	-1 732 715	0	-1 732 715	-1 781 712	0	-1 781 712	-1 854 200	0	-1 854 200	-1 924 657	0	-1 924 657
BERÄKNAT RESULTAT	-56 554	47 970	-17 067	-109 581	56 467	-53 114	-112 058	57 173	-54 885	-119 416	62 609	-56 807	-117 530	58 733	-58 797
Resultatmål					- 53 114			- 54 885			- 56 807			- 58 797	
Kvarvarande prioriteringsutrymme					0			0			0			0	

EKONOMI I BALANS Sala

MÅL 1: RESULTAT AV SKATTER OCH BIDRAG, Målvärde mandatperiod: 2,2%; Målvärde planperiod: 3,0%

MÅL 2: SJÄLVFINANSIERING INVESTERINGAR, återstående självfinansieringsutrymme, Mkr

MANDATPERIOD 2023-2026 PLANPERIOD 2025-2028

1,7%	3,0%
3,5	148,8

RESULTAT SOM ANDEL AV SKATTER OCH BIDRAG: Nuvarande (Beslutat mål), Mkr
RESULTAT SOM ANDEL AV SKATTER OCH BIDRAG: Nuvarande (Beslutat mål), %

SJÄLVFINANSIERADE INVESTERINGAR: Beslutade (Återstår), Mkr

PRIORITERINGAR: Beslutade (Återstår), Mkr

2025 2026 2027 2028

53 (53)	55 (55)	57 (57)	59 (59)
3 % (3 %)	3 % (3 %)	3 % (3 %)	3 % (3 %)

56 (100)	153 (8)	131 (31)	153 (11)
----------	---------	----------	----------

56 (0)	57 (0)	63 (0)	59 (0)
--------	--------	--------	--------

Diagram 1: visar avvikelserna mellan resultatmål och resultat i planen över tid i mkr.

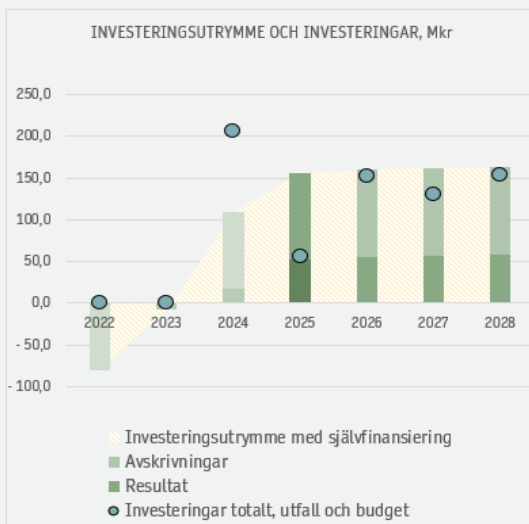

Diagram 2: visar investeringsutrymmet jämfört med investeringsplanen för självfinansierade investeringar över tid.

Ett tryggt, växande och välmående Sala

**Koalition Salas budget 2025
och strategisk plan 2026–2028**

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Vägen framåt för Sala kommun	6
Kommunstyrelsen	7
Skolnämnden.....	13
Social- och arbetsmarknadsnämnden	16
Äldre- och omsorgsnämnden	18
Kultur- och fritidsnämnden	20
Sammanfattning.....	22
Beslutspunkter.....	23

Inledning

Sala kommuns vision lyder: ”Sala kommun – ett hållbart och tryggt samhälle med livskvalitet och växtkraft”. Även om mycket i Sala är och fungerar bra så dras kommunen med svåra ekonomiska problem. Koalition Sala ser och tror att kommunens ekonomi kan hanteras på ett bättre sätt.

Vårt budgetförslag för 2025 och plan för 2026–2028 innehåller de prioriteringar, reformförslag och uppdrag som vi anser behöver genomföras för att lägga om kursen och ta kommunen ur de ekonomiska problem den befinner sig i.

Koalition Sala ser det som en av de främsta uppgifterna för kommunens politiska arbete att våra medborgares skattemedel nyttjas för att i första hand leverera välfärd som skola, vård och omsorg av god kvalitet.

Nuläget 2024

De utmaningar som Koalition Sala beskrev inför innevarande års budgetdebatt kvarstår och har förvärrats. Bokslutet för 2023 var mycket svagt och kommunen kommer tvingas återställa över 30 miljoner kronor till det egna kapitalet under de kommande tre åren.

Den första kommunövergripande ekonomirapporten visar att 2024 går mot ett ännu sämre resultat. Återigen har Samverkan för Sala givit våra fastslagit verksamhetsplaner som inte är fullt finansierade, vilket givetvis resulterar i underskott. För 2024 är prognosen ett resultat efter balanskravsjusteringar på hela minus 61 miljoner kronor.

Trots att energipriser och inflation, genom regeringens riktade insatser, planat ut kvarstår problemen för näst intill alla delar av kommunens verksamhet.

Det är ett mycket allvarligt ekonomiskt läge och precis som vi sagt tidigare är det i svåra tider som politiken prövas. Koalition Sala har vid upprepade tillfällen under detta år och 2023 förgäves uppmanat styret att agera i frågan om den svåra ekonomiska situation de försatt kommunen i.

Än så länge har ett åtgärds paket för en budget i balans presenterats och det kommer såklart få en stor påverkan på 2025 och åren därefter när de skulder som styret skapat ska återbetalas.

Förutsättningarna för budgetåret 2025 och planen för 2026–2028

Av SKR:s ekonomirapport från maj 2024 går att kan man dra följande sammanfattande slutsatser.

”År 2024 är andra året i rad då kommuner och regioner påverkas av reallt urholkade skatteintäkter. I år kommer skatteunderlaget att öka långsammare samtidigt som höga kostnadsökningar, främst från pensionskostnader, påverkar.

Det sammantagna resultatet i kommunsektorn beräknas bli negativt, med regionerna trots höjt statsbidrag och kostnadsreducerande åtgärder. Resultaten i sektorn väntas stärkas från och med 2025, men låneskulden ökar på grund av stora investeringsbehov. En minskning i antalet barn och unga kommer också att påverka sektorn kommande år.”

”Inflationen dämpas i flera av världens ekonomier i år och stabiliseras nära inflationsmålen, vilket leder till att flera centralbanker sänker styrräntorna. Global tillväxt väntas ta fart först 2025. Riksbanken sänkte styrräntan i maj 2024, och fler sänkningar väntas under året. Tillväxten i Sverige förväntas ta fart 2025. Löneökningarna blir högre än inflationen i år, vilket ökar hushållens reallöner och konsumtion. Hushållens ränteutgifter blir lägre och kreditgivningen mindre stram.”

”När efterfrågan och BNP ökar 2025 kommer medelarbetstiden och sysselsättningen att öka. Hög sysselsättningstillväxt väntas 2026 och arbetskraftsdeltagandet 2027 väntas nå samma nivå som 2023”

”Antalet arbetade timmar minskar vilket dämpar lönesumman rejält i år. Trots stora pensionsinkomster ökar skatteunderlaget mycket svagt 2024. Åren 2025–2027 beräknas skatteunderlaget växa snabbare än det historiska genomsnittet tack vare en stor ökning av antalet arbetade timmar.

Det dröjer till 2025 innan skatteunderlaget överträffar 2022 års nivå. Trots att skatteunderlaget stärks ytterligare 2026 och 2027, kommer köpkraften 2027 vara klart under den nivå som en historisk trend skulle ge.”

Koalition Sala kan utifrån dessa omvärldsrapporter se att även om kommunens vision och målområden stämmer med det som behövs för att parera händelser i vår omvärld, står vi inför stora utmaningar. Det är avgörande att under 2024 göra de åtstramningar som behövts redan under 2023 och i alla delar idka återhållsamhet. Våra skattemedel måste användas till rätt behov och vid rätt tillfälle.

Sverige har fortfarande en för hög arbetslöshet inom vissa grupper och en ökande andel långtidsarbetslösa. I välfärdssektorn finns de största behovsökningarna någonsin inom äldreomsorgen när fler blir äldre och behovet av vård och omsorg ökar.

Eftersom det inte finns personal att tillgå krävs nya sätt för att lösa välfärdsåtagandet. Genom digitalisering och automation kan vi förbättra vår service och därmed vardagen för barn, föräldrar, äldre, patienter och företag utan att kostnaderna skenar.

För att klara ekonomin är det nu viktigt att Sala kommun drar nytta av regeringens uttalade ambition att utarbeta och genomföra politiska reformer för att kapa vårdköerna, öka tillgängligheten, förbättra effektiviteten och jämlikheten

i hälso- och sjukvården samt förbättra arbetsmiljön och kompetensförsörjningen för anställda inom vården.

En ny aspekt att förhålla sig till är dock det vikande antalet barn som föds. Sala kommun har börjat anpassa sig till detta, men givet utvecklingen måste mer göras för att kunna skapa en resurseffektiv skol- och förskoleverksamhet där fokuset ska ligga på människorna. Elever, barn, assistenter och lärare måste få vara vår främsta prioritet. Den som inte satsar på människorna satsar helt enkelt fel.

Genom att bli mer effektiva, investera i digitalisering, satsa på fler möten mellan människor och utöka kommunens samverkan med näringslivet får Sala kommun bättre förutsättningar klara av den tuffa tid som ligger framför oss.

Vägen framåt för Sala kommun

Då kommunens utveckling i stora delar tyvärr fortsatt i samma riktning som föregående år är vår uppfattning till stor del densamma som då.

Sala kommuns kärnuppdrag är att leverera välfärdstjänster till invånarna, och därför är vår budget starkt fokuserad på alla de människor som tillsammans utgör kommunen och på de viktigaste uppgifterna vi har att lösa: skola, vård och omsorg.

Vårt samverkansarbete lägger också stort fokus på att skapa förutsättningar för en ekonomiskt hållbar utveckling i Sala – eftersom det endast är genom att tillvarata vår tillväxtpotential som vi kan finansiera de kostnadsökningar som väntas i våra välfärdssystem och skapa en långsiktigt livskraftig och attraktiv kommun.

I klartext innebär det att arbete och företagande kommer att vara ett fokusområde. Vi vill att det skapas fler arbetstillfällen, att våra invånare får den utbildning de behöver för att kunna ta arbetsmöjligheter som skapas och att företagens arbete underlättas så att de kan fokusera på att utveckla sin verksamhet. Att fler kan försörja sig själva är en viktig del av en hållbar ekonomi.

Sala är en företagsam kommun, faktiskt Västmanlands mest företagsamma. Koalition Salas partier är inställda på att med ett strategiskt etableringsarbete dels underlätta för befintliga företag och företagande, dels se till att locka nya företag och arbetstillfällen till Sala. Vi vill att Sala alltid ska vara med som en kandidat när företag utvärderar var i Mälardalen man ska etablera verksamhet.

Problemen på den svenska bostadsmarknaden är uppenbara. I det läget behöver vi som kommun också anpassa våra planer och göra det vi kan för att möjliggöra byggandet av bostäder under dessa nya villkor. Att få på plats nya riktlinjer för markföreningar är en prioriterad fråga som vi hoppas kommer göra skillnad.

Nulägesanalysen måste också ta upp det skriande behovet av ett nytt badhus i Sala. Det befintliga badhuset lever på lånad tid, och Koalition Sala står fast vid att ett nytt badhus behöver stå klart så tidigt som möjligt, dock senast 2028.

Strukturen för våra skolor har också varit i en viktig fråga för Koalition Sala. I denna budget föreslår vi därför två nya prioriteringar som vi tror kommer skapa en bättre ekonomisk situation för skolan. Här är det viktigt att komma ihåg att varje krona vi slipper lägga på dåligt planerade lokalstrukturer är en krona som kan investeras i barnens utbildning, det vill säga lärare, assistenter, elevhälsa och läromedel. Det är det som är undervisningskvalitet på riktigt.

I den budget vi lägger fram presenteras tankar och förslag per nämnd. Budgetberäkning, nämndfördelning, investeringsbudget och en sammanställning av våra prioriteringar återfinns i budgetens bilagor.

Kommunstyrelsen

Ett tryggare Sala

Att tillse att invånarna i en kommun är trygga och säkra är en av de viktigaste uppgifterna i samhällskontraktet. Frågorna landar inte enbart på kommunens ansvar. Staten bär också en stor del av detta, då polis och rättsväsende faller under riksdagens och regeringens ansvar. Men det finns ändå mycket en kommun kan göra för att invånarna ska känna sig och vara trygga på alla platser i sin kommun och i alla skeden av sina liv.

Att som medborgare kunna vara trygg i det offentliga är ett måste. När människor, på grund av man känner sig otrygg i sitt bostadsområde eller i elljusspåret, begränsar sig och stannar inne går mycket förlorat. Det är inte bara en inskränkning av den personliga friheten som skapas, utan det får följderna att färre rör sig i samhället, vilket är något som i sig förstärker just känslan av otrygghet.

Sala kommun ska ta fram en plan för att utöka det systematiska trygghetsarbetet. Exempelvis kan kameraövervakning på vissa platser minska risken för brottslighet som skadegörelse, klotter eller falska brandlarm. Vi kommer att aktivt verka för fler synliga poliser i Sala. Vi inför ett stöd till föreningar som verkar för att stärka tryggheten i en bygd, en by eller ett samhälle. Vi tillskjuter medel för att snabbt kunna sanera klotter och skadegörelse.

En av de mest aktuella utmaningarna kopplat till trygghet är våldet i nära relationer. Hemmet är den plats där alla ska kunna vara trygga och våld eller hot om våld i hemmet är en problematik som vi måste ta på största allvar. Sala kommun ska därför inkludera riktade insatser mot våld i nära relationer, hedersvåld och hedersförtryck. Koalition Sala står bakom allas rätt till friheten att bestämma över sina egna liv.

Kommunens ekonomiska livskraft

Att Sala kommuns ekonomiska utmaningar kräver att vi börjar tänka nytt och vågar besluta om en ny väg framåt är uppenbart. Att kunna leverera god välfärd förutsätter att kommunen fokuserar på de saker som är kärnverksamhet. Koalition Sala lägger fram en budget som syftar till att stärka kommunens ekonomi.

I de delar som tillhör löpande drift handlar det om att som ägare begära utdelning av vinst från vårt bolag Sala-Heby Energi AB. Vi ger, även i denna budget, ett uppdrag till kommundirektören att minska kommunens lokal- och drivmedelskostnader.

En stabil kommunal ekonomi förutsätter i sin tur ett aktivt arbete för att stimulera etableringar, bostadsbyggande och företagande. Utan nya

arbetstillfällen och en ökande självförsörjning över tid kan en kommun aldrig uppnå en hållbar tillväxt.

Sala kommun är en kommun som avviker från genomsnittet när det gäller andelen verksamhet som utförs i egen regi. Det duger inte för en kommun som är Västmanlands mest företagsamma, vi ska alltid försöka nyttja näringslivets professionalism för att skapa så mycket välfärd som möjligt för våra medborgares skattekronor. Sala ska fortsätta att skapa utrymme för minskade kostnader genom att konkurrensutsätta mer verksamhet och upphandla fler tjänster.

Att resa med kollektivtrafiken är ett bra sätt att ta sig runt i en stor kommun, men det är också rimligt att den som vill åka buss faktiskt betalar för sin biljett. För att minska kostnaderna för samhällstransporter väljer vi därför att återinföra VL:s standardprislista.

Fokus inom näringslivsarbetet

Förutom att en kommuns attraktivitet avgörs av hur väl all samhällsservice fungerar så avgörs den av hur de företag som vill etablera sig blir välkomnade. Vi avsätter därför medel för att anställa en etableringsstrateg för att arbeta med att öka antal etableringar och stärka tillväxten inom handel och andra verksamheter i hela kommunen.

Vi fokuserar även på att arbeta vidare med förenklade upphandlingar, att fler saker ska läggas ut på upphandling, att det ska bli enklare att ta del av förfrågningar och lämna anbud. Upphandlingarna måste även anpassas till rådande säkerhetsläge med avseende på leveransvillkor i händelse av kris eller krig. Fler mindre upphandlingar ger fler av de lokala företagen möjlighet att lämna anbud.

För att näringslivet ska få möjlighet att utvecklas måste kommunen hela tiden vara noggrann med att inte konkurrera med näringslivet. Grundregeln måste vara att en kommun inte ska ägna sig åt sådant som en annan aktör kan göra lika bra eller bättre.

Vi avser därför införa utmaningsrätt på vissa delar av den kommunala verksamheten så att de företag som visar att de kan bedriva motsvarande verksamhet mer effektivt och med samma eller högre kvalitet än kommunen får rätt utföra tjänsten eller leverera varan. Det ger skattebetalarna mer valuta för pengarna och skapar bättre möjligheter för det lokala näringslivet.

Företagande ska bli enklare och mindre dyrt

Oavsett om ett företag vill etablera sig i vår kommun eller ett befintligt företag vill utveckla sin verksamhet måste kommunen vara förberedd på att kunna ge det stöd som behövs. Verksamhetsmark ska alltid finnas att tillgå och information om den ska vara enkel att hitta samt aktivt annonseras i olika forum.

Det måste också finnas tydliga och väl fungerande processer inom kommunen så att den som vill etablera en verksamhet omgäende får ett gott mottagande. Detta är en del av det strategiska etableringsarbetet i Sala.

Den tillsyn som kommunen utövar måste fortsätta att utvecklas med minskat byråkratiskt krångel och sänkta avgifter i fokus. Sala ska fortsätta att utreda och presentera förslag på hur kommunen kan skapa utrymme för sänkningar av avgifter. Vi behöver också göra taxesytemet mer lättförståeligt för de verksamheter som vi utövar tillsyn gentemot, och därför ska Rättviksmodellen införas inom all verksamhet där tillsyn görs. Företagen betalar för den service de får, och arbetet görs med samma höga målsättning avseende digitalisering.

Sala kommun ska värna den lokala livsmedelsproduktionen

Sala kommun har goda möjligheter att öka självförsörjningsgraden av livsmedel. Det stärker i sig kommunens attraktivitet eftersom det också stärker de gröna näringarna, vilka utgör över 50 % av antalet företag i kommunen.

För att kunna öka självförsörjningsgraden och hålla hela kommunen levande måste vi se jord- och skogsbruk som den tillgång det är samt värna lokal livsmedelsproduktion och försäljning. Sala kommun ska därför gå i framkant när reglerna för gårdsförsäljning nu görs om. Att mindre producenter kan sälja såväl mat som dryck gör dem mer attraktiva som besöksmål och ökar deras möjligheter att skapa lönsamhet. Det bör en företagsvänlig kommun bejaka, exempelvis genom att dela upphandlingar i mindre delar.

Sala kommun ska likt andra kommuner, som till exempel Rättvik, införa ett så kallat återtag. Det innebär att de kommunala köken använder råvaror från kommunens egen produktion, i Sala kommuns fall Ösby Naturbruksgymnasium. Genom att arbeta på det sättet får de kommunala köken tillgång till kött av hög kvalitet på ett hållbart sätt.

För oss är kvaliteten på de råvaror kommunens kök köper in prioriterad. Kvaliteten på maten till våra barn och äldre är fel ställe att spara på i tuffa tider. Därför väljer vi att anslå riktade medel till närproducerade livsmedel till skillnad från styrets satsning på ekologiska råvaror. Vi är övertygade om att produkter som är producerade i Sverige är ett bättre val än ekologiska livsmedel från andra delar av världen.

Arbetet med den levande landsbygden

Landsbygden har alltid varit levande. Det är allt ifrån småföretagare till industriproduktion, lant- och skogsbruk och alla som bor här som utgör pulsen utanför storstäderna. Vi förstår att landsbygden lockar. Digitala lösningar för arbete hemifrån och närhet till naturen har, tillsammans med andra faktorer, gjort att fler familjer och företag söker sig ut på landsbygden.

Utmaningen för Salas landsbygd ser inte lika ut på alla platser. Därför kan inte heller prioriteringarna se lika ut överallt. Anpassad service, trygghetsarbete och många andra delar går att arbeta med. För att detta ska fungera väl vill vi inrätta ett landsbygdsråd under kommunstyrelsen där politiska företrädare från styre och opposition, i likhet med pensionärsrådet, tillsammans med företrädare för civilsamhället kan diskutera dessa frågor. Och landsbygdsprogrammet som fått vänta sedan 2017 måste nu sjasättas.

Att den som brukar och äger skogen får fortsätta göra det är viktigt. Vi tänker verka för att inga fler naturreservat bildas på platser där privata markägare inte ger sitt starka stöd för reservatsbildning. Att det dessutom finns medel för en bra förvaltning av reservat kommer även framgent att vara en prioritet.

Inom trygghetsområdet görs två konkreta åtgärder under 2023. Inom ramen för det brottsförebyggande rådet kommer vi att verka för att frågor som rör företagande även inkluderar landsbygdsverksamhet. Vi avsätter även medel för att föreningar för grannsamtverkan mot brott ska kunna söka stöd. Det kan handla om allt från att köpa in reflexvästar, lampor eller kommunikationsmedel till kaffe, fikabröd och nattvandringar.

Vi fortsätter och prioriterar arbetet med trygghetspunkter i Möklinta, Ransta och Västerfärnebo, men inkluderar också en punkt i centralorten, nämligen på Lärkans fritidscenter. Det civila beredskapsarbetet är viktigt för oss och vi anslår därför medel till utbildning, inköp av fler reservkraftverk samt en lösning för radiokommunikation vid samhällsstörningar. Inventeringar av de skyddsrum som kommunen har i sina fastigheter ska också göras för att säkerställa att de fungerar som de ska.

I samarbete med regionens nya styre kommer vi att agera för att mer vårdverksamhet kan drivas och fungera ute på landsbygden i form av vårdcentraler med varierat vårdutbud i offentlig eller privat regi.

Och ett minskat regelkrångel och ökad service är också prioriterat i vår budget. Vi vill förenkla den processen så långt det är möjligt. Kart- och mättjänster ska kunna utföras av andra än kommunen, och i den händelse att lantmäteri-tjänster under planperioden konkurrensutsätts ska Sala kommun göra vår del för att våra medborgare ska kunna dra nytta av det.

Vi ska också säkra att det tas fram förenklade e-tjänster för ansökan och kontroller av egna brunnar med målet att minska kostnader och korta ned tiden för handläggning och beslut.

Miljöarbetet i Sala kommun

Koalition Sala avser att fortsätta med miljöåtgärder som gör skillnad samtidigt som vi upprätthåller en balans som inte skapar problem i vardagen för de företag eller privatpersoner som lever och verkar i vår kommun.

Kommunens klimat- och miljöstrategi ska därför uppdateras för att säkra att kommunen nyttjar fossilfri energiproduktion. Vi ska också löpande arbeta för att minska kommunens energianvändning över tid. Detta ska ske samtidigt som kommunen väljer drivmedelsalternativ på ett ekonomiskt försvarbart sätt.

Att kommunen som aktör inte går utöver lagkraven i miljölagstiftningen är viktigt. Svensk byråkrati är krånglig nog som den är. Kommunens ska aldrig försvåra för medborgarna, vi ska alltid försöka hitta möjligheter. Koalition Sala kommer därför att genomföra en omprövning av alla eventuella kommunala särkrav som går utöver svensk miljölagstiftning i de fall de kraven ökar kommunens kostnader, försvårar tillvaron för medborgare eller företag eller där kraven inte har någon positiv miljöpåverkan. Principen att det ska vara enkelt att arbeta eller verka i Sala kommun gäller således även inom miljöområdet.

Sala kommun ska genom sitt engagemang i VafabMiljö verka för att öppettiderna på Återbruket vid Strå utökas för att som minst även omfatta söndagar. Det är rimligt att återbruket är öppet när människor är lediga. Den nya taxan för företagsbesök måste också sänkas, det ska vi verka för genom ett mycket aktivt arbete i VafabMiljös direktion.

För öka våra miljöambitioner vill vi också utreda förutsättningarna för minskad resursanvändning genom återanvändning eller avyttrande av avskrivna iPads och datorer.

En mer trivsamt och serviceinriktad kommun i vardagen

Koalition Sala vill fortsätta arbetet med att göra vardagen i Sala enklare och mer behaglig. Det finns gott om små saker som kommunens medborgare märker varje dag och som i sig har ett stort värde om de fungerar och på samma sätt kan orsaka stor irritation eller i värsta fall olyckor om de inte hanteras.

Koalition Sala prioriterar hanteringen av dessa problem, exempelvis nedskräpning, klottersanering och skadegörelse i offentlig miljö samt skador på vägar och förbättrade parkeringsmöjligheter. Vi kommer fortsätta arbetet med att förstärka kommunens rutiner för att planera och kommunicera saker som planerade beläggningsarbeten och när klottet kommer att tas bort. Vi vill se kameraövervakning på de platser i den offentliga miljön där det kan minska sabotage eller stölder.

För att förbättra situationen tillför vi resurser till stärkt skuldrådgivning med möjligheter att utbilda medborgare i olika åldrar om riskerna med skuldsättning. Vi vill också genomföra en översyn av kommunens parkeringstider för att underlätta handel och skapa ”shoppingparkeringsplatser” för husvagnsekipage så det blir enkelt att stanna till i Sala.

Dessutom vill vi se till att Sala kommun kan stå värd för ett firande av valborgsmässoafton och stötta aktörer som vill anordna traditionella midsommarfiranden för allmänheten runt om i vår kommun.

Det finns långt fler åtgärder som Koalition Sala kommer att fokusera på för att bygga en tilltalande vardag för medborgarna i vår kommun.

Salas digitaliseringsresa

Vår samverkansplattform inser att vi behöver ha nya system för att leverera välfärdstjänster med kvalitet. Vi måste våga ta nya steg och utveckla tjänster och stöd med automatiserade funktioner när vi skapar nya välfärdstjänster som underlättar för medborgare och företag.

Digitaliseringen måste bland annat värna rättssäkerheten och transparensen för att kännas trygg. Då kan den höja kvaliteten genom att förenkla leveransen och förbättra tillgängligheten till välfärden.

För digitaliseringen är så mycket mer än att skapa e-tjänster. De är en bra start, men att fortsätta vänta och hoppas kommer inte att räcka. Sala ska använda digitaliseringen som en möjlighet att minska risken för välfärdsbrott och dessutom använda tekniken för att minska kostnaderna inom hela kommunens verksamhet. Ett exempel på det kan vara automatiserad grönyteskötsel. Ett annat och mycket relevant exempel är att när vi kan använda system för att göra det administrativa så kan en större del av våra gemensamma medel gå till mer personal i vård, skola och omsorg, en tillvaro där det finns tid för fler möten mellan människor.

Skolnämnden

Förutsättningar för ett bra liv ges av en bra skola

Möjligheten till en god hälsa genom hela livet vilar på att alla barn får möjligheten att lyckas i skolan. Sala kommun ska genomgående ha skolor med hög kvalitet. Alla våra skolor ska ha kunskapsförmedling som främsta mål och fokusera på att ge alla elever förutsättningar för att uppnå sin fulla potential.

Koalition Sala har satt som mål att kommunen ska ha Mälardalens bästa skola 2030. Det förutsätter att vi skapar bättre förutsättningar för utbildningsverksamheten. Grundläggande för detta är prioriteringar i exempelvis vår kompetenta personal, bra undervisningsmaterial, ändamålsenliga lokaler och en effektiv enhetsstruktur.

En god utbildning är beroende av välutbildade och skickliga lärare med utmärkta ämneskunskaper. Därför måste vi alltid utgå från att alla barn har rätt att bli undervisade av behöriga lärare. I dag har vi för låg andel behöriga lärare i skolan, och vi avser öka den behörighetsgraden löpande under mandatperioden.

Det ska dock sägas att det finns många obehöriga lärare som utför ett bra arbete, och även de måste få förutsättningar att utvecklas. All undervisande personal, oavsett om de är behöriga lärare eller inte, måste därför ges möjlighet till pedagogisk fortbildning. Som en ytterligare förstärkning av undervisningen avser vi att fortsätta prioritera de extra anslag till läromedlen som våra partier tidigare ställt sig bakom.

Goda kunskaper i svenska språket är en nyckel till goda studieresultat. Vid anställning i skolkontorets verksamhet vill vi därför införa språkkrav motsvarande Socialstyrelsens rekommendation för personal inom äldreomsorg.

Trygg studiemiljö i alla skolor

En annan förutsättning för att kunna lyckas i skolan är en trygg och lugn studiemiljö och en god elevhälsa. Vårt mål är att den som behöver kontakt med elevhälsan ska kunna få det samma skoldag som behovet uppstår. Elevhälsan får också ett tillskott för att tidigt identifiera behov av stöd. Vi vill även se fler speciallärare i vår skolverksamhet.

I våra skolor ska skickliga lärare kunna arbeta i en störningsfri klassrumsmiljö där kränkningar inte får förekomma. En lektion ska aldrig behöva avbrytas av stök. Därför tänker vi satsa på att införa trygghetsteam med elevvärdar som kan stötta lärare elever genom att hantera oroligheter och skapa en lugn atmosfär i våra kapprum och på rasterna. Nollvision mot mobbning gäller, och den som utsätter andra för övergrepp är den som flyttas, inte den utsatte.

Som en del av trygghetsarbetet kommer skolan också att implementera ett program för att minimera förekomsten av narkotika i skolor och andra lokaler där eleverna vistas.

Skolans framtida struktur

En av våra mest prioriterade uppgifter är att den långsiktiga lokalförsörjningsstrategi vi efterfrågat kommer på plats. Sala kommun har i sin grundskoleverksamhet över femhundra utbildningsplatser som står tomma. Därtill finns ett antal enheter som är så små att vi under en lång tid har haft svårt att bemanna dem och ge barnen tillgång till den utbildning de har laglig rätt till. Detta behöver vi komma till rätta med.

Koalition Sala ger därför, även i år, skolkontoret i uppdrag att utifrån utförda utredningar och presenterade underlag ta fram alternativ till verksamhetsförändringar som ger en mer resurseffektiv skola, väl rustad att tillhandahålla pedagogisk verksamhet med hög kvalitet och fler behöriga lärare än i dag.

I väntan på färdigställande har Koalition Sala inför denna budget valt att sätta ner foten i två frågor. För det första har vi bestämt oss för att vi vill satsa på att bevara skolan i Kila som en F-6-skola. Vi anslår medel till de investeringar som behövs och även medel för att kompensera för den fortsatta driften av denna skola. Vi ser stor potential i Kila, som med sin närhet till både Västerås och Sala ligger mycket bra till för att locka till sig fler boende. När LSS-boende och på sikt dagverksamhet öppnar på orten kommer det att stärka denna utvecklingsort ytterligare.

För det andra väljer vi att frånga tankarna på att hyresupphandla en gymnasieskola. De initiala kalkylerna visar att kostnaden för Sala kommun skulle vara på tok för hög. I stället väljer vi att anslå medel för att låta Kungsängsgymnasiet vara kvar och utreder skyndsamt möjligheterna att flytta Ekeby högstadium till Kungsängen. Lokalutrymme finns och vi tror att det skulle skapa en bra skoldynamik. Kostnaden är dessutom mycket lägre för att renovera än att bygga nytt och hyresförhandla en hel gymnasieskola. Detta arbete är en prioriterad del av skolstruktursfrågan.

Elever ska få den typ av stöd de behöver

Den som behöver extra stöd ska självklart få det, och på samma sätt ska den som har förutsättningar för att nå extra långt få möjlighet att göra det.

Allt fler elever har behov av särskilt stöd, och för att på bästa sätt kunna ge det stödet anslår vi riktade medel till detta område. Vi vill se bättre stöd, förstärkt elevhälsa och riktade insatser kopplade till problematisk skolfrånvaro och hemmasittare.

Det fortsatta SSPF-samarbetet (Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid) är mycket viktigt och något vi kommer att vilja använda för att öka chanserna att tidigt hjälpa elever som riskerar att annars hamna snett.

Skolverksamheten ges i uppdrag att skyndsamt ta fram riktlinjer och handlingsprogram för att erbjuda högt studiemotiverade och särbegåvade elever den typ av utmaningar som behövs för att de ska nå sin fulla potential.

Dåligt privatekonomiskt kunnande ska inte behöva gå i arv. Eftersom det i dag är lätt att fastna i en skuldfälla vill vi minska risken att unga skuldsätter sig genom att skapa möjligheter för kommunens budget- och skuldrådgivning att erbjuda frivillig utbildning kring dessa frågor till våra gymnasieelever.

För att fortsätta att utveckla sig behöver de teoretiska programmen säkerställa att de följer med i utvecklingen inom sina respektive ämnesområden. Därför vill vi förstärka samverkan med Mälardalens universitet.

Förskola

Vi ser att det är oerhört viktigt att varje barn får en så bra resa som möjligt från småbarnsavdelning på förskolan till studentexamen på gymnasiet. Därför vill vi att man sätter in tidiga kartläggningar och insatser för att fånga upp barn med särskilda behov. I detta infogas också kartläggningar kring kunskaper i det svenska språket, då det är den viktigaste kunskapen som barn behöver ha med sig när de börjar förskoleklass.

Dessutom ska skolkontoret utforma gemensamma rutiner för övergångar och samverkan mellan och inom olika skolformer.

Förskolan ska vidare ha ett tydligt kunskapsuppdrag med mätbara kunskapsmål för att barn redan från början ska få en stark grund att stå på. Elever som har gått i förskola presterar bättre under sin fortsatta skolgång.

Social- och arbetsmarknadsnämnden

I Sala ska fler få möjlighet till arbete och självförsörjning

Det naturliga steget efter utbildning är att våra invånare får fotfäste på arbetsmarknaden. Den som kan arbeta ska göra det, och i andra fall ska det finnas andra sätt att göra de motprestationer som rimligen kan krävas av den som uppbär försörjningsstöd. Prestationerna ska alltid vara riktade mot att så långt det är möjligt se till att individen blir anställningsbar.

Här kan kommunen göra mycket för att hjälpa. Genom vårt näringslivskontor kan vi förstärka samarbetet med det lokala näringslivet och de företag som finns inom pendlingsavstånd. Det ger den arbetssökande relevant utbildning samtidigt som ”våra egna” företagare lättare kan hitta ny arbetskraft. Det är en modell som alla vinner på.

Vi ska också fullt ut implementera en ny arbetsmarknadsmodell för dem som står utanför arbetsmarknaden. Den ska först och främst sikta på att snabbt få människor i arbete utifrån de egna förutsättningarna.

Sala kommun ska också gå i samma framkant med att implementera den ny modell för samhällsintroduktion som nu ska lagstiftas. Det är en konkret integrationsprogram som ställer tydliga krav på den som ska stanna i Sverige.

Inom våra egna verksamheter införs tydliga trappstegsmodeller för karriärsutveckling, där vår personal kan lära sig delar av jobbet på jobbet och över tid kan ta sig an mer och mer kvalificerade uppgifter. Detta ser vi inte minst är viktigt inom ramen för äldreomsorgens verksamheter.

Fler barn ska kunna bo med sina föräldrar

Placeringarna inom socialtjänsten ligger på en oroande hög nivå, och många barn i alltför ung ålder behöver omhändertas. För att bryta den utvecklingen behöver vi satsa på det förebyggande arbetet.

För att åstadkomma en så sömlös och heltäckande insatskedja som möjligt ska familjecentralen startas upp ånyo och öppna förskolan återöppnas. Den öppna förskolan kan drivas kommunalt eller i regi av alternativ aktör.

Detta bygger på samarbete mellan alla berörda delar av Sala kommun, såsom skolverksamheten, socialtjänsten samt fritidsledare, fältassistenter och med samordning mot Region Västmanland och även Polisen.

Därtill dras kommunen fortfarande med ett beroende av hyrpersonal, vilket måste vara ett av de mest prioriterade problemen att komma till rätta med. Vi avsätter medel för att skapa ett incitamentsprogram för att locka fler seniora handläggare att stanna kvar i Sala och andra att söka jobb här. Vi ser främst att

pengarna ska gå till kompetensutveckling, ökade möjligheter att jobba hemifrån och andra insatser som gör Sala kommun till en mer attraktiv arbetsgivare.

Äldre- och omsorgsnämnden

Personalen är omsorgens viktigaste resurs

För att ha en äldreomsorg av högsta kvalitet behöver kommunen ha kompetent och skicklig personal som trivs på sin arbetsplats. Omsorgen om våra äldre måste ske med människan i fokus och av personal som trivs och mår bra. Därför måste vi fortsätta att utveckla systemet kring schemaläggning som gör att livspusslet går ihop.

Vi måste därtill ta tillvara alla våra anställdas förmågor genom att tilldela rätt arbetsuppgifter utifrån kompetens och värdesätta alla engagerade medarbetares insatser. De arbetsuppgifter som kräver legitimation eller annan behörighet ska behörig personal självklart utföra. Samtidigt ska vi värdesätta allt det omvårdnadsarbete som utförs av personal som inte har denna formella behörighet.

Alla vårdanställda ska också ges utrymme för utveckling. Oavsett om det är fortbildning inom ett legitimationsyrke eller en behörighetsökande utbildning ska kommunen vara en arbetsgivare som stöttar och uppmuntrar att de anställda växer i sin yrkesroll. Sala kommun ska också vara en arbetsgivare som såväl ger möjlighet till som uppmuntrar att de anställda gör karriär inom sitt yrkesområde.

Ett sätt att göra det är etableringen av karriärtrappor inom våra verksamheter som vi genomför under 2025. Genom dessa kan en person som har grundläggande kunskaper få fotfäste på arbetsplatsen och till en början genomföra enklare uppgifter för att med tiden bygga upp sin kompetens och ta sig an ett större och större ansvar.

Inom äldreomsorgen är det viktigt med att ha bra bemanning och vi tror att genom att ha flera olika tjänstekategorier så kan vi se till att vår personal får fler kollegor och därmed ha mer tid för våra äldre och de i behov av stöd. Vi avslutar därför Samverkan för Salas prioritering på fler undersköterskor och lägger de pengarna till en mer öppen insats som vi kallar, ”fler händer i vården”. Med rätt person på rätt plats får Sala en ännu bättre omsorgsverksamhet.

Kunskaper i svenska är inte bara en nyckel till integration, det är också ett måste i vårdsammanhang. Ett gemensamt språk är en trygghet för den som får vård, stöd eller undervisning och dessutom ett sätt att minska risken för missförstånd gällande allt från önskemål om mat till mer kritiska frågor rörande till exempel medicineringsbestämmelser.

Vi inför språkkrav vid rekrytering till vår vård- och omsorgsverksamhet i linje med Socialstyrelsens rekommendationer.

Minska ohälsan bland våra äldre medborgare

Ett bra liv för våra äldre är något vi tydligt eftersträvar i vårt politiska arbete. För att kommunen så långt som möjligt ska kunna leverera det under en tid då andelen äldre i vår befolkning ökar, krävs det att äldreomsorgen utvecklas och blir mer effektiv. Samarbetet inom projektet Nära vård kommer att vara prioriterat.

Arbetet sker utifrån den äldreplan som kommunen antagit. Där behandlas många aktuella områden, alltifrån tillgången till boenden till motverkande av psykisk ohälsa och olycksprevention. Det innebär att en stor del av kommunens organisation är en del av detta arbete, även om omsorgsverksamheten sannolikt är den del där mest görs.

Proaktivt arbete som förebyggande av fallolyckor är ett tydligt exempel på en uppgift som kommunen gör mycket klokt i att arbeta med. Fallolyckor är vanliga bland äldre och medför stort lidande för individen.

Sala kommun ska inrätta ett äldreombud vars uppgift bland annat ska vara att möta medborgare i dialog om de äldres behov och synpunkter. Ombudets arbete kopplas till kommunens kvalitetsarbete och det kommunala pensionärsrådets sammanträden.

För att vidare stärka de äldre i den fas av livet då ensamhet, oro och depression på ett särskilt sätt utmanar den enskildes välmående, vill Koalition Sala inrätta en äldrekurator. Denne ska kunna möta behovet av samtal hos dem som har plats på något av våra särskilda boenden, mellanbonden eller hos dem som nyttjar kommunens hemtjänst. Kuratorn ska också besitta kompetens för att vid behov lotsa personer vidare till andra kompetenser för främjande av fysisk och psykisk eller andlig och existentiell hälsa.

Kultur- och fritidsnämnden

Det är dags för ett nytt badhus i Sala

Den ekonomiskt största prioritering som Koalition Sala gör i denna budget är tidigareläggandet av bygget av Salas nya badhus. Badhuset kommer att stå på Lärkanområdet, och enligt vår nya tidplan ska det stå färdigt att tas i bruk under 2028. I denna budget har vi, på grund av bristen på framdrift, fått flytta idrifttagandet ett år, det är ett olyckligt resultat av den passivitet som frågan hanteras med.

Tidigare utredningar har gett oss en bra grund att stå på när det gäller detta stora beslut och vi har inte tid att, som den liggande planen ser ut, vänta till 2030. Vårt nuvarande badhus har tjänat oss väl men lever på lånad tid. För en stad av Salas storlek, och särskilt med Sala Simsällskap taget i beaktande, är ett nytt badhus helt enkelt en självklarhet.

Med denna budget skapar vi förutsättningar för projektering och start av bygget någon gång under 2026. Det är en bra prioritering för Salas framtid och viktigt för vår stads platsvarumärke.

Kultur, fritid och folkhälsa

En meningsfull fritid är en viktig del av ett värdigt och hälsosamt liv. Därför har kultur och idrott en viktig betydelse i samhället. Utöver det egenvärde som kulturen och idrotten har så har civilsamhället ett betydande samhällsekonomiskt värde och ett stort värde för folkhälsa och välmående.

För barn och unga utgör kulturen inte bara ett fritidsintresse. För många är det en även identitetsfråga och en fråga om att i praktiken motverka psykisk ohälsa genom att få tillgång till kulturella uttrycksformer.

Genom åren har kulturskolan drabbats av flera omgångar med neddragningar. Koalition Sala vill utveckla vår kulturskoleverksamhet för att på så vis stärka ungdomars tillgång till kulturell utveckling och kulturella uttrycksformer. Vi kommer att den kommunala kulturskolan ska kunna erbjuda denna typ av undervisning till våra unga, men också se till att andra aktörer kan ges möjlighet att utbilda unga med kulturintresse.

Barns och ungdomars rätt till en meningsfull fritid medför också att ett socialt ansvar måste tas. De aktiviteter som kommunen erbjuder ska inte bara stimulera idrottsutövande och kulturaktiviteter, de ska också skapa en trygg fritidsmiljö för barn och ungdomar. Det är angeläget att verksamheterna undertecknar och följer Sala kommuns värdegrund.

Sala kommun ska inte använda skattepengar till att stödja verksamhet som exempelvis inte erkänner FN:s konvention om mänskliga rättigheter eller uppmanar till olika former av radikalisering. Det stora historiska kulturarv som finns i kommunen har ett värde som vi vill bevara och lyfta fram. Under

planperioden kommer vi därför löpande att arbeta för att fler ska kunna ta del av detta arv. Det kommer att ge fler möjligheten att upptäcka Sala som turistdestination.

I vår budget avsätts även medel för att i hela kommunen skapa förutsättningar för den som anordnar traditionella firanden svenska nationaldagen för allmänheten.

Fysisk aktivitet och levande föreningar för hela livet

Idrotten och möjligheten till fysisk aktivitet är en möjliggörare av ett friskt liv och en god hälsa. För att utveckla idrottsmöjligheterna i Sala behöver vi som kommun fortsätta att samarbeta med såväl de föreningar som är verksamma i kommunen som folkbildningen och andra organisationer.

Äldre människors hälsa är också i allra högsta grad beroende av tillgången till fysisk aktivitet. Därför måste kommunen skapa möjligheter för äldreorganisationer att arrangera tillfällen för fysisk aktivitet och samvaro för seniorer, med fördel i samverkan med folkbildningen. Här är ytterligare ett exempel på när kombinationen av kommunalt stöd och ideellt engagemang är nyckeln till framgång.

För att bidragen till föreningar ska komma så många medborgare som möjligt till nytta så är det viktigt att prioritera bland vilka som ska få ta del av medlen. För Koalition Sala är idrott, utbildning och breda allmänskulturella insatser viktiga. Bidrag får inte gå till ändamål som är politiska eller konfessionella till sin natur.

Sala kommun ska därför uppdatera riktlinjerna för bidrag så de långt som möjligt ska följa kommunens värdegrund och våra prioriteringar. Då kommer dessa medel att användas på ett sätt som bättre gynnar så många salabor som möjligt.

För att kunna uppnå den maximala effekten för människors möjlighet till en meningsfull fritid, och därmed en god folkhälsa, lämnar kommunen varje år bidrag till olika föreningar. I princip hela Sverige har idag problem med välfärdsbrottslighet, inte minst kopplat till bidragsbrott. Sala kommun har inte råd att tro att det inte förekommer i vår kommun, därför kommer även kultur- och fritidsförvaltningen inkluderas arbetet mot välfärdsbrottsligheten.

Ett system för digital uppföljning av bidragen ska inrättas och utökade kontroller av de bidrag som kommunen delar ut ska genomföras och enbart föreningar som fullt ut stödjer Sala kommuns värdegrund ska kunna söka bidrag. Den förening, samfund eller organisation som bryter mot dessa kommer få sina bidrag indragna och krävas på återbetalning av tidigare givna stöd.

Sammanfattning

Med denna budget skapar Koalition Sala förutsättningar för en kommun som präglas av en långsiktigt hållbar ekonomi, bättre skolor, stärkt äldreomsorg, mer entreprenörskap, ökad trygghet och goda möjligheter för fler att bli självförsörjande.

Salas skattebetalare ska få valuta för sina pengar. Framför allt ska vi se till att använda våra gemensamma resurser till att förbättra välfärden och säkra kommunens mest grundläggande uppgifter, inte minst skola, vård och omsorg. I tuffa tider måste vi klara av att göra, inte bara prata.

Vi väljer att vidta åtgärder så att barnen lär sig mer i skolan, våra äldre mår bra i vardagen och alla människor känner sig trygga samtidigt som kommunens ekonomi stärks. Det kommer att öka trivseln i Sala och kommunens attraktivitet.

Det ställer krav på politiken att klara av att fatta tuffa beslut för att omgående börja ta steg mot en långsiktigt hållbar ekonomi, där det verkligen är kommunens kärnverksamhet som är prioriterad.

Koalition Sala väljer att säkra en god ekonomisk hushållning genom att stärka kommunens intäkter och genomföra avyttringar av vissa tillgångar för att kunna skapa andra. Det ökar kommunens självfinansieringsgrad och minskar vår skuldsättning. Det är även en viktig signal i utmanande tider och ett måste för att kommun ska klara sin ekonomi.

Därtill innehåller vår budget tydliga prioriteringar, förstärkningar och åtstramningar där vi sett att det behövs. Detta ger verksamheterna bättre förutsättningar för att kunna hålla sina ramar.

Med denna budget tillhandahåller vi ett alternativ som tydligt visar hur Sala kan utvecklas, inte bara förvaltas. För vi måste våga utvecklas om vi ska kunna nå visionen om ”ett hållbart och tryggt samhälle med livskvalitet och växtkraft”.

Beslutspunkter

1. Att driftbudgetramarna för nämnderna fastställs i enlighet med bilaga 1 ”Budgetberäkning 2025–2028 Koalition Sala”.
2. Att utdebiteringen fastställs till 22,31 % för år 2025 enligt bilaga 1 ”Budgetberäkning 2025–2028 Koalition Sala”.
3. Att till kommunstyrelsens förfogande för 2025 anslå 6 000 000 kr, för 2026 anslå 5 667 000 kr, för 2027 anslå 5 333 000 samt för 2028 anslå 5 000 000.
4. Att resultatmålet för år 2025 fastställs till 6,8 %, år 2026 till 10,48 %, år 2027 till 10,0 % samt år 2028 till 9,85 % enligt bilaga 1 ”Budgetberäkning 2025–2028 Koalition Sala”.
5. Att investeringsbudgetramarna för nämnderna fastställs i enlighet med Bilaga 3 ”Investeringsplanering Koalition Sala”.
6. Att ökningen av intäkter, statsbidrag och utjämning ska vara större än nettokostnadsökningen.
7. Att styrelse och nämnder ska bedriva sin verksamhet inom av kommunfullmäktige beslutade anslag.
8. Att styrelse och nämnder ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet där det inte strider mot denna budgets uttalade prioriteringar.
9. Att styrelse och nämnder löpande ska arbeta med och genomföra de punkter för respektive kontor och verksamhet som anges i bilaga 2, ”Prioriterade åtgärder 2025–2028”.
10. Att kommunstyrelsen under år 2025 har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller under 2025.
11. Att kommunstyrelsen under 2025 har rätt att ytterligare upplåna, det vill säga öka kommunens skulder med totalt 75 000 tkr. För åren 2026–2028 ska inga nya lån upptas.
12. Att Salabostäder AB ska ge utdelning motsvarande statslåneränta + 1 % på insatt kapital.
13. Att Sala-Heby Energi AB, Sala-Heby Energi Elnät AB och Sala-Heby Energi Service AB gemensamt ska lämna utdelning/koncernbidrag till ägarna med motsvarande 33 % av resultatet efter finansnetto efter avdrag för schablonskatt. Dock ska den sammantagna utdelningen uppgå till minst 8 miljoner kronor årligen.
14. Att med målet att minska kommunens investeringsbehov under perioden 2025–2034 uppdra åt skolnämnden att tillskapa en långsiktig lokalförsörjningsplan där nämndens lokalkostnader sänks med minst tio miljoner kronor på årsbasis.
15. Att kommunstyrelsen uppdras att genomföra en avveckling av centralförrådets verksamhet samt genomföra ytterligare

konkurrensutsättning av delar av gata/parkavdelningens verksamhet i enlighet med uppdrag i bilaga 2 ”Prioriterade åtgärder 2025–2028”.

16. Att kommunstyrelsen uppdras vidare att genomföra en analys för att identifiera lämpliga verksamheter för konkurrensutsättning och därefter påbörja arbetet med att genomföra dessa konkurrensutsättningar.
17. Att kommunstyrelsen uppdras att påbörja en samlokalisering av kommunal verksamhet med avsikt att möjliggöra försäljning av de fastigheter kommunen därefter inte längre har behov av.
18. Att kommunstyrelsen uppdras att tillse Silvervallens grönytor under våren 2025 omhändertas i enlighet med uppdraget i bilaga 2 ”Prioriterade åtgärder 2025–2028”.
19. Att kommunstyrelsen uppdras att skyndsamt bereda underlag för beslut att avgiftsbelägga kollektivtrafiken i Sala med start 2025–01–01 samt tar fram en handlingsplan för att minska kostnaderna för kollektivtrafiken.
20. Att kommunstyrelsen uppdras att påbörja genomförandet av de tillgångsväxlingar som krävs för denna budgets finansiering av investeringsprojekt. Detta arbete ska ledas av kommundirektören i egenskap av koncernchef.
21. Att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för och om möjligt genomföra en bolagisering av kommunens fastighetsenhet.

Beräkning 2025-2028, Koalition Sala

Förutsättningar för beräkningar

Kommunalskatt	22,31%				
Befolkningstal antal invånare		2025	2026	2027	2028
		22 838	22 839	22 848	22 859
Beräknad snittränta/år, nyupplåning och omsättning av lån		2025	2026	2027	2028
		2,99%	3,13%	3,22%	3,33%
Pensionskostnader	KPA:s prognos 2024-04-15				
Skatteintäkter, generella statsbidrag utjämnning och fastighetsavgift	Cirkulär 24:27 2024-04-26				
Prel PO-pålägg 2025	41,40%	Cirkulär 24:27 2024-04-26			
Prel PO-pålägg 2026	39,80%	Cirkulär 24:27 2024-04-26			
Prel PO-pålägg 2027	40,50%	Cirkulär 24:27 2024-04-26			
Prel PO-pålägg 2028	40,50%	Cirkulär 24:27 2024-04-26			
Internränta 2025	2,50%	Cirkulär 24:13 2024-02-08			
PKV	Cirkulär 24:27 2024-04-26				

Prisindex för kommunal verksamhet	2025	2026	2027	2028
Arbetskraftskostnad	0,7%	2,2%	3,8%	3,8%
Övrig förbrukning	2,4%	2,5%	2,5%	2,5%
Prisförändring	0,3%	2,3%	3,1%	3,1%

Beräkning

	2025	2026	2027	2028
Skatteintäkt	-1 253 345	-1 294 734	-1 339 411	-1 390 941
Gen. statsbidrag, utjämnning, fastighetsavg.	-517 106	-534 780	-554 162	-568 959
Årets resultatmål	6,8%	10,5%	10,0%	9,8%
Årets resultat, inkl återställande av neg resultat	120 386	191 762	189 416	192 981
Kommunstyrelsens förfogande	6 000	5 667	5 333	5 000
<i>KS förfogande andel av skatter, bidrag o utjämn</i>	<i>0,34%</i>	<i>0,31%</i>	<i>0,28%</i>	<i>0,26%</i>
Pensionskostnader	134 735	121 351	126 750	130 838
Arbetsgivaravgifter	301 556	311 477	321 726	332 314
Avskrivningar	101 742	107 398	106 165	114 358
Finansnetto	-56 081	-104 308	-78 487	-77 404
PO-pålägg	-395 213	-392 981	-405 950	-419 346
Kapitaltjänstkostnader	-142 425	-158 610	-157 859	-174 258
Återstår att fördela ut i ramar	-1 699 751	-1 747 760	-1 786 478	-1 855 417

Resultaträkning

Tkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	449 359	365 720	449 359	449 359	449 359	449 359
Verksamhetens kostnader	-2 019 659	-1 927 442	-2 053 763	-2 084 021	-2 125 837	-2 179 323
Avskrivningar	-94 698	-89 231	-101 742	-107 398	-106 165	-114 358
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-1 664 998	-1 650 953	-1 706 146	-1 742 060	-1 782 644	-1 844 323
Skatteintäkter	1 178 299	1 201 272	1 253 345	1 294 734	1 339 411	1 390 941
Generella statsbidrag och utjämning	486 229	486 561	517 106	534 780	554 162	568 959
Finansiella intäkter	14 718	7 078	89 498	139 498	114 498	114 498
Finansiella kostnader	-21 309	-27 079	-33 417	-35 189	-36 011	-37 094
RESULTAT FÖRE EXTRA- ORDINÄRA POSTER	-7 061	16 879	120 386	191 762	189 416	192 981
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	-7 061	16 879	120 386	191 762	189 416	192 981

Kassaflödesanalys

Tkr	Bokslut 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
LÖPANDE VERKSAMHET						
Årets resultat	-7 061	33 900	120 386	191 762	189 416	192 981
Justering för ej likviditetpåverkande poster		87 171	98 868	104 730	103 679	112 216
Övriga likviditetspåverkande poster		10 062	7 100	14 900	10 400	10 429
Poster som redovisas i annan sektion		-94 928	1 122	1 122	1 122	1 122
Medel från vh före förändring av rörelsekapital		36 205	227 475	312 514	304 616	316 748
Ökning/minskning kf fordringar		0	0	-4 094	-7 227	-7 502
Ökning/minskning kortfristiga skulder		0	0	7 750	13 681	14 201
Ökning/minskning förråd och varulager		0	0	-272	-480	-498
Kassaflöde löpande verksamhet		36 205	227 475	315 898	310 590	322 948
INVESTERINGSVERKSAMHET						
Investering i immateriella tillgångar		0	0	0	0	0
Försäljning av immateriella tillgångar		0	0	0	0	0
Investering i materiella tillgångar		-355 049	-252 282	-324 976	-209 682	-165 948
Försäljning av materiella tillgångar		95 850	0	0	0	0
Investering i finansiella tillgångar		-2 193	0	0	0	0
Avyttring av finansiella tillgångar		0	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-261 392	-252 282	-324 976	-209 682	-165 948
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån		190 000	75 000	0	0	0
Amortering av långfristiga skulder		-10 670	-6 850	-6 350	-5 263	-500
Amortering av skulder för finansiell leasing		0	0	0	0	0
Ökning långfristiga fordringar		0	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		179 330	68 150	-6 350	-5 263	-500
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR						
Bidrag till statlig infrastruktur		0	-6 325	-6 350	-4 000	-4 000
Kassaflöde från bidrag till statlig infrastruktur		0	-6 325	-6 350	-4 000	-4 000
Årets kassaflöde		-45 856	37 018	-21 778	91 645	152 501
Likvida medel vid årets början		119 260	73 404	110 422	88 644	180 290
Likvida medel vid årets slut	119 260	73 404	110 422	88 644	180 290	332 790

Balansräkning

Tkr	Bokslut 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Materiella anläggningstillgångar		0	0	0	0	0
Mark, byggnader, tekniska anläggningar		0	0	0	0	0
Maskiner och inventarier		0	0	0	0	0
Finansiella anläggningstillgångar		0	0	0	0	0
Summa anläggningstillgångar	1 936 791	2 193 816	2 336 133	2 537 689	2 629 685	2 669 723
Omsättningstillgångar						
Förråd	12 357	12 357	12 357	12 629	13 109	13 607
Fordringar	186 098	186 098	186 098	190 192	197 419	204 921
Kassa och bank	119 260	73 404	110 424	88 646	180 291	332 792
Summa omsättningstillgångar	317 715	271 859	308 879	291 467	390 819	551 320
SUMMA TILLGÅNGAR	2 254 505	2 465 675	2 645 012	2 829 156	3 020 504	3 221 043
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Ingående eget kapital	740 326	733 265	767 165	887 551	1 079 313	1 268 729
Årets resultat	-7 061	33 900	120 386	191 762	189 416	192 981
Summa eget kapital	733 265	767 165	887 551	1 079 313	1 268 729	1 461 710
Avsättningar för pensioner	44 538	42 478	39 603	36 936	34 449	32 307
Skulder						
Långfristiga skulder	1 124 432	1 303 762	1 365 587	1 352 887	1 343 624	1 339 124
Kortfristiga skulder	352 270	352 270	352 270	360 020	373 701	387 902
Summa skulder	1 476 702	1 656 032	1 717 857	1 712 907	1 717 325	1 727 026
SUMMA EGET KAPITAL , AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	2 254 505	2 465 675	2 645 012	2 829 156	3 020 504	3 221 043

Investeringsbudget/Plan

	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kommunstyrelsen	236 882	315 450	201 518	152 050
Kultur- och fritidsnämnd	2 500	0	500	500
Skolnämnd	9 500	1 250	2 450	4 250
Äldre- och omsorgsnämnd	3 400	350	100	5 100
Social- och arbetsmarknadsnämnd	0	0	0	0
Summa	252 282	317 050	204 568	161 900

NÄMNSRAMAR	2024			2025			2026			2027			2028		
	TEKNISK RAM 2024	DIFFERENS BUDGET 2024 OCH TEKNISK RAM 2024	BUDGET 2024	TEKNISK RAM 2025	PRIO	BUDGET 2025	TEKNISK RAM 2026	PRIO	PLAN 2026	TEKNISK RAM 2027	PRIO	PLAN 2027	TEKNISK RAM 2028	PRIO	PLAN 2028
<i>Nämnder/avdelningar</i>															
Kommunstyrelse	242 657	1 750	245 129	245 939	10 736	256 675	251 461	10 900	262 361	259 707	4 947	264 654	268 996	5 026	274 022
Revision	1 196	0	1 196	1 199	150	1 349	1 227	150	1 377	1 269	150	1 419	1 313	150	1 463
Överförmyndare	3 300	0	3 431	3 297	0	3 297	3 374	0	3 374	3 491	0	3 491	3 611	0	3 611
Kultur- och fritidsnämnd	64 401	1 100	65 638	64 897	3 210	68 107	66 472	3 307	69 779	68 844	2 636	71 480	71 307	2 679	73 986
Skolnämnd	639 554	21 100	645 105	653 563	22 346	675 909	666 857	23 036	689 893	687 566	11 877	699 443	709 325	10 142	719 467
Äldre- och omsorgsnämnd	489 094	22 820	507 493	506 377	24 220	530 597	528 556	25 720	554 276	555 932	23 100	579 032	587 772	23 100	610 872
Social- och arbetsmarknadsnämnd	146 929	9 400	158 626	147 509	16 307	163 816	151 166	15 534	166 700	156 599	10 360	166 959	162 307	9 690	171 997
SUMMA NETTOKOSTNADER OVAN	1 587 131	56 170	1 626 618	1 622 782	76 969	1 699 751	1 669 114	78 647	1 747 761	1 733 409	53 070	1 786 479	1 804 631	50 787	1 855 418
FINANSFÖRVALTNING	-1 643 670	0	-1 643 670	-1 820 136	0	-1 820 136	-1 939 522	0	-1 939 522	-1 975 895	0	-1 975 895	-2 048 398	0	-2 048 398
BERÄKNAT RESULTAT	-56 539	56 170	-17 052	-197 355	76 969	-120 386	-270 408	78 647	-191 761	-242 486	53 070	-189 416	-243 767	50 787	-192 980

Ett tryggt, växande och välmående Sala

Koalition Salas prioriterade åtgärder 2025–2028

Kommunstyrelsen

Ett tryggare Sala

Kommunstyrelsen ska arbeta proaktivt med åtgärder för stärkt trygghet genom att bland annat:

- Införa 24-timmars klottersaneringsgaranti på våra egna fastigheter för att se till att vandalism och förfulning inte kan ske obehindrat eller bli kvar under lång tid.
- Färdigställa arbetet med trygghetspunkter i kommunens servicenoder och på Lärkans sportfält.
- Investera i lösningar för nödvatten och ytterligare ett mobilt reservkraftverk
- Avsättning av utbildningskostnader kopplat till civil beredskap löpande under mandatperioden
- Krav på kunskaper i svenska språket enligt Socialstyrelsens rekommendation görs till krav för anställning, personalkontoret upphandlar systemstöd för detta och implementerar lösningen under 2025.
- Införa kameraövervakning på otrygga platser och offentliga byggnader.
- Skapa ”trygga stråk” och arbeta in trygghetsfrågorna i samhällsbyggnadsprocessen.
- Införa lokalt stöd till grannsamverksansföreningar.

Kommunens ekonomiska livskraft

För att förbättra kommunens totala ekonomi genomförs följande åtgärder:

- Uppdra till kommunchef att säkerställa att kommunens skogsinnehav lämnar ökad avkastning
- Sala Heby Energi AB, Sala Energi Elnät AB och Sala Energi Service AB ska årligen lämna utdelning/koncernbidrag till ägarna med motsvarande 33 % av resultatet efter finansnetto efter avdrag för schablonskatt. Dock ska utdelningen uppgå till minst 8 miljoner kronor årligen.
- Återinför avgifter på kollektivtrafik enligt VL:s standardtaxa.
- Kommunen ska, där så är möjligt, bidra till att öka antalet bostadsrätter i de större hyresområdena.
- Kommundirektören ges i uppdrag att löpande genomföra samlokalisering till av kommunen ägda lokaler där så är möjligt.
- Utveckla policy för hemmaarbete med målet att minska lokalkostnader med minst 10 % under planperioden.

- Kommundirektören ges i uppdrag att utöka konkurrensutsättning av kommunal verksamhet.
- Kommundirektören ges i uppdrag att utreda hur medborgarkontorets, kommunikationsenheten samt IT-enheten verksamheter kan samordnas för att minska kostnader för kommunen.
- Kommundirektören ges i uppdrag att utreda vilka tjänster/funktioner i Sala kommun som kan automatiseras för att minska kostnader.
- Översyn av kontorets taxor och avgifter i syfte att minska kostnadsbördan för privatpersoner och företag.
- Utreda förutsättningarna för att ombilda kommunens fastighetsenhet till bolag.
- Att kommundirektören ges i uppdrag att tillse att kostnaderna för drivmedel minskar.
- Kommundirektören ges i uppdrag att för att minska kommunens fordonskostnader tillse att nyttjandet av kommunens fordonsflotta effektiviseras

Kommundirektören ges mandat att besluta att frångå beslutet om ”rätten till heltid” inom hela verksamheten i de fall där den principen leder till omotiverade kostnader.

Fokus inom näringslivsarbetet

Sala kommun ska förbättra näringslivets förutsättningar genom att bland annat:

- Skapa förutsättningar för strategiskt etableringsarbete
 - o Markreserver, mässdeltagande, inventering, strategisk marknadsföring, och liknande uppgifter med syftet att göra Sala mer attraktivt för företagsetableringar
- Minska byråkratin och kostnaderna för företagande på följande sätt:
 - o Löpande genomföra åtgärder för att sänka de företagsskadliga avgifterna.
 - o Från år 2025 införa avgiftsbefrielse för tillstånd för uteserveringar, skyltning samt för viss torghandel.
- Förbättra den kommunala upphandlingen
 - o Skapa fler mindre upphandlingar för att möjliggöra för fler aktörer att delta.
 - o Utred möjligheten att minska omsättnings- och referenskrav på leverantörer.
 - o Fortsätta att utveckla och stärka samarbetet mellan beställarorganisationen och de lokala företagen för att få ökad förståelse och samsyn kring vilka möjligheter en effektiv kommunal upphandling medför.
- Införa utmaningsrätt på delar av den kommunala verksamheten och säkerställa att kommunen alltid provar beslut om utförande av tjänster mot alternativa utförare på den öppna marknaden.

En levande landsbygd

För att stärka landsbygden görs inom kommunstyrelsen och nämnder följande prioriteringar:

- Under 2024 öppna för privata utförare av kart- och mättjänster för att underlätta vid bygglovsärenden.
- Ett pilotprojekt för effektivisering via E-tjänst och beslutsautomation för enklare ärenden ska genomföras.
- Etablera ett landsbygdsråd för utökad dialog mellan kommunen, näringsliv, medborgare och föreningar på landsbygden.
- Implementera ett landsbygdsprogram med fokus på ökade möjligheter till expansion av landsbygdsföretagande och ökad attraktivitet för boende på landsbygd.

Produktion och försörjning av livsmedel

Vi värnar den lokala livsmedelsproduktionen för att öka självförsörjningsgraden av livsmedel genom att:

- Ansöka om att bli pilotkommun för gårdsförsäljning så snart det är möjligt.
- Utöka återtaget från Ösby naturbruksgymnasium samt annan kommunal verksamhet där så är möjligt, exempelvis genom avtal med det mejeri som hämtar mjölk eller de slakterier som köper djur av verksamheten.
- Avsätta utökade medel för inköp av närproducerade livsmedel, i stället för ekologiska livsmedel från övriga världen.

En mer trivsam och serviceinriktad kommun i vardagen

Sala kommuns vardagsmiljö ska löpande förbättras genom:

- Upprättandet av program för gatu- och parkvärdar i samarbete med arbetsmarknadsenheten och socialtjänsten.
- Uppstart av grönyteskötsel och inventariervård inom ramen för arbetsmarknadsenhetens och socialtjänstens verksamheter.
- Återinförande av ett organiserat valborgsfirande i Sala.
- Stöttande av traditionella svenska nationaldagsfiranden inom kommunen.
- Säkerställa att budget- och skuldrådgivning alltid kan erbjuda ett första samtal inom 4 veckor.
- Anpassning av kommunens parkeringstider för att underlätta handel.

Salas digitaliseringsresa

Sala kommun ska fortsätta sin digitaliseringsresa genom att:

- Inom ramen för digitalisering och utveckling av AI-baserad utvärdering och beslutsstöd implementera användandet av verktyg för handläggning samt beslut i enklare ärenden i samtliga förvaltningar.
- Vidareutveckla Sala-appen och våra e-tjänster för ökad effektivitet inom förvaltning och felavhjälpning.
- Skapa en dedikerad kommunikationskanal för att prata med ungdomar.

- Utred förutsättningar för återanvändning eller avyttrande av avskrivna iPads och datorer för att minska IT-kostnaderna.
- Alla bidrag kommunen betalar ut ska använda samma uppföljningssystem för att öka transparens, motverka bidragsbrott och minska risken för att en äskandekultur mellan kommunen och föreningarna.
- Utred och föreslå en plan för att konkurrensutsätta vår växeltelefoni.
- Utökad ambitionsnivå av grönyteskötsel med övergång till robotgräsklippare där så är möjligt.

Samhällsbyggnad och Tekniska kontoret

För att Sala kommuns planering, utveckling och attraktivitet ska stärkas görs följande prioriteringar:

- Färdigställa kommunens lokalförsörjningsplan omgående.
- Upprustningsprojekt för att ”snygga till” Silvervallen ska genomföras
- Berörda enheter uppdras att gemensamt prioritera arbetet kopplat till etableringen av servicestation samt restaurangverksamhet vid Evelunds rondellen.
- Tekniska kontoret ska upprätta en plan och genomför nödvändiga åtgärder för att balansera kostnaderna för ägandet av den inköpta marken på Norrmalm.
- Utred förutsättningar för försäljning av de tomter på Norrmalm som kommunen äger till intressenter som vill utveckla området i linje med den nya översiktsplanens mål.
- Kvalitetssäkra kosten till våra barn och äldre genom att leverera välkända och omtyckta maträtter med hög kvalitet för minskat matsvinn.
- Förändra enhetsstrukturen för våra offentliga kök med målsättningen att minska antalet tillagningskök.
- Tydliggöra kommunens tillhandahållande av trygghets- och mellanboendeplatser för att minska behovet av nya äldreboenden.
- Etablera markreserv för byggande av trygghetsboenden i privat regi i servicenoderna.
- Skapa en utvecklingsplan för utbyggnad av antalet ställplatser för husbilar.
- Konkurrensutsätt delar av gata & parks verksamhet för att minska kommunens kostnader.
-

Miljöarbete

För att säkerställa en hållbar utveckling av Sala kommun avser vi:

- Prioritera grönyteskötsel genom klippning av gräsytor i enlighet med tidigare ambitionsnivå via samverkan med AME och socialtjänsten.
- Avveckla alla eventuella kommunala särkrav som går utöver svensk miljölagstiftning i de fall de kraven ökar kommunens kostnader, försvårar tillvaron för medborgare eller företag eller där kraven inte har någon positiv miljöpåverkan.
 - o Använd i stället upphandlingen till att göra det möjligt för lokala aktörer att delta, för att till exempel få minskade transportkostnader.
- Uppdatera kommunens klimat- och miljöstrategi för att i linje med Sveriges klimatstrategi möjliggöra nyttjandet av alla typer av fossilfri energi.

- Löpande arbeta för att minska kommunens energianvändning.
- Hemställa till VafabMiljö att utöka öppettiderna på Återbruket vid Strå för att som minst även omfatta söndagar.
- Utred möjliga platser för samåkningsparkering, till exempel vid Fridhem, Broddbo, Salbohed och Kumla kyrkby.
- Säkerställ att det finns möjlighet till laddinfrastruktur vid planering av nya verksamhets- och bostadsområden och möjliggör för privata aktörer att driva dessa.

Skolnämnden

Förutsättningar för ett bra liv ges av en bra skola

Sala kommuns barnomsorg och grundskolor samt gymnasier ska öka sin kvalitet och ge kommunen Mälardalens bästa skolor 2030 genom att:

- Skyndsamt utreda förutsättningar för att flytta Ekebyskolan till Kungsängsgymnasiet för att ta tillbaka Kungsängsskolan där högstadium delar lokaler med gymnasiet.
 - o Detta för att motverka segregation samt kostnadseffektivt lösa lokalförsörjning för högstadium samt gymnasium.
- Anslå medel samt investeringsmedel för att fortsätta driva Kila skola som en F-6-skola som en del av arbetet med att utveckla Kila som utvecklingsort.
- Öka anslagen och tid för pedagogisk fortbildning till all undervisande personal.
- Via riktade rekryteringsinsatser öka andelen behörig personal inom verksamheten samt säkerställa likvärdig fördelning av personal i våra skolor.
- Fortsätta prioritera det extra anslag till läromedel som ligger utanför pedagogisk drift.
- Prioritera tidiga insatser för NPF-diagnostisering via Elevhälsan
- Prioritera att identifiera behov och ge stöd så tidigt som möjligt
- Genomföra följande trygghetsåtgärder,
 - o Elevhälsogaranti med kontakt samma dag.
 - o Fortsätta verksamheten med elevvärdar och vid behov skapa ”trygghetsteam” som kan stötta lärare och elever genom att hantera oroligheter och skapa lugn i våra kapprum och på rasterna.
 - o Enbart genomföra evidensbaserade anti-mobbingsprogram.
 - o Genomföra åtgärder för att minska förekomsten av narkotika vid skolor och andra lokaler där eleverna vistas.
 - o Etablera kontinuerliga trygghetsinventeringar på samtliga skolgårdar och uppehållsrum som till exempel toaletter och matsal för att säkerställa att elever känner sig trygga i alla våra lokaler.
- Skapa riktlinjer för krav på kunskaper i svenska i enlighet med Socialstyrelsens rekommendation vid anställning inom verksamheten.
- Förstärka samverkan mellan Kungsängsgymnasiet och Mälardalens Universitet.
- Ta fram riktlinjer och handlingsprogram för att erbjuda högt studiemotiverade och särbegåvade elever den typ av utmaningar som behövs för att de ska nå sin fulla potential.
- Utred och öka samarbetet med externa aktörer som Sala Sparbank eller liknande aktörer för att informera om privatekonomi.
 - o Detta görs elever från mellanstadiet och uppåt för att öka den ekonomiska medvetenheten hos våra unga i tidig ålder.
- Införande av gemensamma rutiner för övergångar mellan och inom skolformer.
- Fortsatta satsningar på UF-företagande i kommunen
- Utöka samarbetet mellan Skola, socialtjänst, polis och andra verksamheter i ett tidigt skede för att förebygga att barn och unga far illa, dras in i kriminalitet eller begår brott.
- Prioritera arbetet med handlingsplan för att sänka problematisk skolfrånvaro och hemmasittande.

Social- och arbetsmarknadsnämnden

I Sala ska fler få möjlighet till arbete och självförsörjning

Vi ska minska utanförskapet och öka självförsörjningen genom att:

- Under det övergripande arbetet med en förstärkt arbetslinje i Sala vill vi
 - o Införa en individbaserad utbildnings- och arbetsmarknadsmodell för att få fler i riktiga arbeten.
 - o Tillskapa fler karriärtrappor inom kommunens olika verksamhetsområden enligt arbetsmarknadsenhetens presenterade förslag, först ut inom äldreomsorgen.
 - o Säkerställa att Sala kommun så snart det är möjligt inför en ny modell och kursplan för lokal samhällsintroduktion med examination via vuxenutbildningen.
 - o Stärka samarbetet kring kompetensförsörjning genom aktiv dialog med lokala företag där målet bland annat är att attraktivt för företag att själva driva yrkesutbildningar för att utbilda inom den kompetens de själva kan anställa.
 - o Inom vår verksamhet kapa paketutbildningar som kombinerar SFI med yrkeskurser och praktik, gärna i samarbetet med Tärna folkhögskola.
- Verka för att en den förebyggande vården och vård efterplacering av vuxna missbrukare ska stärkas, det gynnar både individen och minskar kostnaderna för kommunen.
 - o Gröna villans kapacitet att erbjuda stöd ska öka över tid
- Sala kommun ska från och med 2025 arbeta med målet att öka sysselsättningsgraden bland människor i risk- och missbruk för att minska risken för återfall.
- Verka för att fler yrkesutbildningar ska etablera sig i Sala.

Fler barn ska kunna bo med sina föräldrar

Vi ska se till att minska behovet av omhändertaganden av barn genom att:

- Säkerställa återöppnandet av en familjecentral och öppna förskolan i privat regi
- Skapa en fortbildningsplan för socialtjänsthandläggarna med fokus på arbetet kopplat till omhändertagande av barn.
- Skapa ett incitamentprogram för att locka och behålla fler erfarna socialtjänsthandläggare för barn och unga till och i Sala kommun.
 - o Programmet ska bygga på åtgärder som gör Sala kommun till en mer attraktiv arbetsgivare, exempelvis möjligheter till löpande kompetensutveckling, tryggare arbetsmiljö och ökade möjligheter till hemmaarbete.

Äldre- och omsorgsnämnden

Personalen är omsorgens viktigaste resurs

Sala kommun ska förbättra villkoren för våra anställda genom att:

- Inför krav på kunskaper i svenska språket enligt Socialstyrelsens rekommendation vid anställning.
- Säkerställ att det svenska språket är det språk som används inom vård- och omsorgsverksamheten.
 - o Andra språk kan talas med boende vid behov, i övrigt används alltid svenska.
- Fortsatt aktivt arbete för minskad psykisk ohälsa bland de äldre, bland annat genom insatser via generationsbryggor & kultur, för minskad ofrivillig ensamhet.
- Aktivt vidta åtgärder för att minska andelen hyrpersonal i vår verksamhet.
 - o Exempelvis genom att skapa system för att låta personal arbeta på fler avdelningar”.
- Förstärka vår satsning på mer personal i omsorgen genom att anställa service- och vårdbiträden.
 - o Dessa personer ska ge en större personalstyrka och avlasta undersköterskorna. Genom olika tjänstekategorier kan vi ha fler som arbetar inom vår omsorgsverksamhet och allt eftersom får nya uppgifter via en karriärtrappa.

Minska ohälsan bland våra äldre medborgare

Sala kommun ska fortsätta minska ohälsan bland våra äldre genom att:

- Tillskapa funktionerna äldreombud och äldreкуратор inom Äldre- och omsorgsnämndens verksamhet.
- Arbetet för att förebygga fallolyckor och andra olycksfall måste fortgå och utvecklas.
- Implementera rutiner för inhämtande av utdrag från belastningsregister i samband med rekrytering inom hemtjänst och äldreomsorg

Kultur- och fritidsnämnden

Fysisk aktivitet och levande föreningar för hela livet

För att stötta verksamheten genomförs följande åtgärder:

- Säkerställa starten av bygget av ny simhall 2026 för färdigställande 2028.
- LSS fritid ska värnas.
- Sala kommun ska inrätta en funktion vars syfte är att underlätta och möjliggöra för föreningar och företag att söka bidrag och stöd från externa aktörer.
- Utveckla Kulturskoleverksamheten
 - o Bland annat, genom att möjliggöra för fler privata aktörer att erbjuda sina tjänster till kulturskolans elever som ett komplement till dagens egna verksamhetsformer.
- Satsning på spontanidrott i hela kommunen genom utökad skötsel av anläggningar.
- Utveckla digitalt stöd för att öka transparensen, motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

Koalition Salas Investeringsammanställning 2025-2034

ÅRLIGEN ÅTERKOMMANDE										
	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Plan 2033	Plan 2034
KOMMUNSTYRELSEN	66 400	63 650	41 250	48 250	41 500	35 400	38 400	35 400	38 400	36 550
Kommundirektör	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Personalkontor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekonomikontor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tekniskt kontor	66 400	63 650	41 250	48 250	41 500	35 400	38 400	35 400	38 400	36 550
Kontorsledningsprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gatuprogram	8 950	9 450	9 700	9 300	8 200	5 200	8 200	5 200	8 200	8 700
Parkprogram	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650	-
VA-program	6 800	8 900	8 900	8 900	8 900	9 900	10 000	10 000	10 000	9 500
Kart-mätprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lokalprogram	48 700	43 350	20 700	28 100	22 450	18 350	18 250	18 250	18 250	18 350
Teknisk serviceprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gruvans vattensystemprogram	300	300	300	300	300	300	300	300	300	-
Räddningstjänst	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samhällsbyggnadskontor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOLNÄMNDEN	1 500	1 250	1 450	1 250	1 650	2 650	2 250	2 750	1 750	1 750
ÄLDRE- OCH OMSORGSNÄMNDEN	200	100	100	100	100	100	100	100	100	-
SOCIAL- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa ÅRLIGEN ÅTERKOMMANDE	68 100	65 000	42 800	49 600	43 250	38 150	40 750	38 250	40 250	38 300
STRATEGISKA INVESTERINGAR										
	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Plan 2033	Plan 2034
KOMMUNSTYRELSEN	157 432	245 765	153 413	101 200	12 337	22 042	40 707	20 302	5 200	3 900
Kommundirektör	11 282	3 765	2 363	1 600	987	5 342	657	502	-	-
Personalkontor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekonomikontor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tekniskt kontor	146 150	237 700	147 750	99 600	10 350	16 000	36 750	11 250	3 900	900
Kontorsledningsprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gatuprogram	2 500	1 500	4 000	4 200	3 000	700	12 000	4 000	-	-
Parkprogram	600	100	1 200	950	1 500	2 400	3 950	1 950	100	100
VA-program	17 700	33 000	-	500	3 500	4 200	19 500	4 500	3 000	-
Kart-mätprogram	350	350	-	-	-	-	-	-	-	-
Lokalprogram	121 500	201 600	140 600	90 600	700	6 700	800	800	800	800
Teknisk serviceprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gruvans vattensystemprogram	3 500	1 150	1 950	3 350	1 650	2 000	500	-	-	-
Räddningstjänst	-	4 300	3 300	-	1 000	700	3 300	8 550	1 300	3 000
Samhällsbyggnadskontor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN	2 500	-	500	500	500	500	500	500	-	-
SKOLNÄMNDEN	8 000	-	1 000	3 000	-	-	-	-	-	-
ÄLDRE- OCH OMSORGSNÄMNDEN	3 200	250	-	5 000	-	-	-	-	-	-
SOCIAL- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa STRATEGISKA INVESTERINGAR	171 132	246 015	154 913	109 700	12 837	22 542	41 207	20 802	5 200	3 900
SUMMA exkl exploateringsinvesteringar	239 232	311 015	197 713	159 300	56 087	60 692	81 957	59 052	45 450	42 200
SUMMA exploateringsinvesteringar	13 800	6 860	7 080	2 600	13 150	4 245	6 300	6 500	-	-
-varav gatuexploateringar	4 200	4 060	6 280	1 800	6 810	1 745	2 500	3 000	-	-
-varav parkexploateringar	-	300	300	-	500	700	800	2 000	-	-
-varav VA-exploateringar	9 600	2 500	500	800	5 840	1 800	3 000	1 500	-	-
-varav plan/markexploateringar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa investeringar exkl. medfinansiering	253 032	317 875	204 793	161 900	69 237	64 937	88 257	65 552	45 450	42 200
Medfinansieringsbidrag	6 325	6 350	4 000	4 000	-	-	-	-	-	-
Summa totalt inkl medfinansiering	259 357	324 225	208 793	165 900	69 237	64 937	88 257	65 552	45 450	42 200
Självfinansieringsutrymme										
Avskrivningar enl plan	102 614	105 764	105 007	104 821						
Resultat, 2025: 2,5%, 2026: 2,5 %, 2027: 3 %	120 386	191 761	189 416	192 980						
Summa:	223 000	297 525	294 423	297 801						
Tillkommande finansiering										
Nyupplåning (reducerad 150->75)	75 000									
Anslutningsavgifter VA	-	8 400	3 700	1 800	-	-	300	10 300	1 500	-
Exploateringsmark	7 100	6 500	6 700	8 629	7 700	10 467	14 867	7 267	3 600	3 600
Summa:	82 100	14 900	10 400	10 429	7 700	10 467	15 167	17 567	5 100	3 600
Finansieringsnetto	45 168	- 10 450	98 930	145 480						

Stab för utveckling och förvaltning, Kanslienheten
Lina Gummesson
Kommunsekreterare

Anmälningssärenden vid kommunfullmäktiges sammanträde 2024-06-17

1. KS 2024.2722 - Beslut från Länsstyrelsen i Västmanlands län, 2024-06-05,
Ny ledamot och ersättare för ledamot i kommunfullmäktige från och med
den 5 juni 2024 till och med den 14 oktober 2026.
Ny ledamot: Ulrika Spårebo (S)
Ny ersättare: Abdul Maujood Khalilzai (S)

FÖRSLAG TILL BESLUT

att lägga informationen till handlingarna.

Sala kommun

Ny ledamot och ersättare för ledamot i kommunfullmäktige

Beslut

Länsstyrelsen i Västmanlands län beslutar att utse ny ledamot och ersättare för ledamot i kommunfullmäktige från och med den 5 juni 2024 till och med den 14 oktober 2026.

Kommun: Sala kommun

Parti: Arbetarepartiet-Socialdemokraterna

Avgången ledamot: Viktor Kärvinge

Ny ledamot: Ulrika Spårebo

Ny ersättare: Abdul Maujood Khalilzai

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Sala kommun har kommit in med en begäran om ny sammanräkning. Detta med anledning av att Viktor Kärvinge har avsagt sig uppdraget.

Motivering till beslutet

Om en ledamot i kommunfullmäktige avgår under valperioden, ska länsstyrelsen efter anmälan utse en ny ledamot. Länsstyrelsen ska vid behov även utse ersättare i kommunfullmäktige.

Bestämmelser som beslutet grundas på

14 kap. 13–23 §§ vallagen (2005:837).

Information

Bevis utfärdas för dem som berörs av beslutet.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chefsjurist Louise Klofelt med jurist Maria Wallander som föredragande.

Kopia till

Arbetarepartiet-Socialdemokraterna
Ulrika Spårebo
Abdul Maujood Khalilzai
Viktor Kärvinge

Bilagor

1. Överklagandehänvisning Valprovsnämnden

Du kan överklaga beslutet hos Valprövningsnämnden

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Valprövningsnämnden.

Hur överklagar jag beslutet?

Lämna eller skicka ditt skriftliga överklagande till Länsstyrelsen Västmanlands län antingen via e-post; vastmanland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västmanlands län, 721 86 Västerås.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tio dagar** från dagen för beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Valprövningsnämnden som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, vastmanland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 90 00. Ange diarienummer 3429-2024.

Ulrika Spårebo
Solgatan 5
733 40 SALA

Bevis om ny ledamot

Du har utsetts till ledamot av kommunfullmäktige från och med den 5 juni 2024 till och med den 14 oktober 2026.

Kommun: Sala kommun

Parti: Arbetarepartiet-Socialdemokraterna

Enligt Länsstyrelsens beslut denna dag.

Maria Wallander
Jurist
Stabsenheten för juridik

Bilagor

1. Kopia av Länsstyrelsens beslut
2. Lista över aktuella ledamöter och ersättare

Abdul Maujood Khalilzai
Karpgatan 2 lgh 1401
733 38 SALA

Bevis om ny ersättare för ledamot

Du har utsetts till ersättare för ledamot av kommunfullmäktige från och med den 5 juni 2024 till och med den 14 oktober 2026.

Kommun: Sala kommun

Parti: Arbetarepartiet-Socialdemokraterna

Enligt Länsstyrelsens beslut denna dag.

Maria Wallander
Jurist
Stabsenheten för juridik

Bilagor

1. Kopia av Länsstyrelsens beslut
2. Lista över aktuella ledamöter och ersättare

Sala kommun

Sala kommun Arbetarepartiet-Socialdemokraterna

Ledamöter	Ersättare
Ersättargrupp 1	
Amanda Lindblad	1. Daniel Hedlund
Ulrika Spårebo *	2. Kristina Nyberg
Camilla Runerås	3. Pontus Stålberg
Emil Bleckert	4. Sanna Bleckert
Jessica Silversten	5. Tomas Calissendorff
Per-Olov Alvar Rapp	6. Åsa Nilsson
Eva Stenberg	7. Abdul Maujood Khalilzai *
Bo Kihlström	
Fassika Gustavsson	
Sven Frank	
Ann-Kristin Lindgren	
Stig Tommy Martinsson	
Eva Åberg	
Juhani Panula	

KS § 103 Alkohol-och drogpolicy

INLEDNING

Personalkontoret har utformat ett förslag till ny och uppdaterad alkohol-och drogpolicy avsedd att ersätta nuvarande policy. Uppdateringen görs med anledning av att det i nuvarande policyn även ingår handlingsprogram. Policydokumentet renodlas och de delar som ingår i nuvarande handlingsprogram ändras till en separat verkställande rutin som beslutas på tjänstemannanivå. I och med detta innehåller policyn vad som skall göras och rutinen hur det görs.

Beslutsunderlag

KS 2024.2329 – Missiv från personalchef

KS 2024.2330 – Förslag till ny alkohol- och drogpolicy

KS 2024.2331 – Rutin kring alkohol- och droger

Kommunstyrelsens ledningsutskotts beslut § 61, 2024-05-22

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,
att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta uppdaterad Alkohol- och drogpolicy enligt bilaga KS 2024.2330

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta uppdaterad Alkohol- och drogpolicy enligt bilaga KS 2024.2330.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 61 Alkohol-och drogpolicy

INLEDNING

Personalkontoret har utformat ett förslag till ny och uppdaterad alkohol-och drogpolicy avsedd att ersätta nuvarande policy. Uppdateringen görs med anledning av att det i nuvarande policyn även ingår handlingsprogram. Policydokumentet renodlas och de delar som ingår i nuvarande handlingsprogram ändras till en separat verkställande rutin som beslutas på tjänstemannanivå. I och med detta innehåller policyn vad som skall göras och rutinen hur det görs.

Beslutsunderlag

KS 2024.2329, Missiv från personalchef
KS 2024.2330, Förslag till ny alkohol- och drogpolicy
KS 2024.2331, Rutin kring alkohol- och droger

Stefan Jacobsen, personalchef, föredrar ärendet.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att
kommunfullmäktige beslutar,
att anta uppdaterad Alkohol- och drogpolicy enligt bilaga KS 2024.2330.

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige
beslutar,
att anta uppdaterad Alkohol- och drogpolicy enligt bilaga KS 2024.2330.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Personalkontoret
Stefan Jacobsen

MISSIV

Alkohol- och drogpolicy

FÖRVALTNINGENS FÖRSLAG TILL BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar att anta uppdaterad Alkohol- och drogpolicy.

BESLUTSUNDERLAG

Missiv
Alkohol- och drogpolicy

ÄRENDET

Personalkontoret har utformat ett förslag till ny och uppdaterad alkohol-och drogpolicy avsedd att ersätta nuvarande policy.

Uppdateringen görs med anledning av att det i nuvarande policyn även ingår handlingsprogram.

Policydokumentet renodlas och de delar som ingår i nuvarande handlingsprogram ändras till en separat verkställande rutin som beslutas på tjänstemannanivå. I och med detta innehåller policyn vad som skall göras och rutinen hur det görs.

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Inga ekonomiska konsekvenser

Stefan Jacobsen
Personalchef

BESLUTET EXPEDIERAS TILL

Registrator
Personalchef

Bilaga:
Rutin kring Alkohol- och Droger (arbetsmaterial)

Policy: Alkohol- och drogpolicy

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Innehåll

INLEDNING.....	3
ALKOHOL- OCH DROGPOLICY	4

Metadata om dokumentet

Dokumentnamn		Dokumenttyp Policy	Omfattar Kommunen
Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Dokumentansvarig Titel	Publicering www.sala.se , intranät	

Beslutad/datum	Översyn bör göras	Klassificering	Diarienummer
Relation	Ersätter	Författningssamling	

INLEDNING

Sala kommun har ambitionen att vara en attraktiv arbetsgivare där medarbetare tillåts utvecklas och må bra. Bruk av alkohol eller droger är inte förenligt med en god arbetsmiljö.

ALKOHOL- OCH DROGPOLICY

- Arbetsmiljön i Sala kommun ska vara alkohol- och drogfri.
- Anställda som uppträder alkohol- eller drogpåverkade på arbetsplatsen ska omedelbart och under betryggande former sändas hem, även om detta medför störningar i verksamheten.
- Alla anställda har skyldighet att agera när någon uppträder alkohol- eller drogpåverkad på arbetsplatsen, närmaste chef eller ledning ska omgående informeras.
- Anställda med missbruksproblem ska stödjas på ett medmänskligt sätt, kamratstödande medverkan ska eftersträvas.
- Ingen får trakasseras för sin medverkan i arbetet för en drogfri arbetsmiljö
- Då alkoholpåverkan uppdagats ska lämpliga stödåtgärder diskuteras med den anställde, före återgången i arbete. En utredning för att undersöka behov av fortsatta åtgärder t.ex. avstängning, behov av stöd, arbetsanpassning eller rehabilitering startas av arbetsgivaren.
- Genom utbildning, information och diskussioner ska en öppnare attityd i alkohol- och drogfrågor åstadkommas.

Dokumentnamn

SALA KOMMUN

Växel: 0224-74 70 00 | E-post: kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

UNDER ARBETE 2024-03-26

Rutin kring alkohol- och droger

Arbetsmaterial

Rutin kring alkohol- och droger

I Sala kommun är en alkohol- och drogfri arbetsmiljö ett undantagslöst krav. Alla som arbetar inom kommunen har rätt till en bra arbetsmiljö som är säker och trygg. Medarbetare med problematiskt alkoholanvändande och/eller droganvändande riskerar att försämra den fysiska och sociala arbetsmiljön vilket kan medföra risker i arbetet både för kollegor och sig själva. Därför är det en självklarhet att alla arbetsplatser inom Sala kommun är alkohol- och drogfria.

Dessa rutiner bygger på policyn som uttrycker synen på alkohol och droger i arbetslivet samt beskriver hur arbetet kring alkohol och droger på arbetsplatsen ska hanteras. Både policyn och rutinen omfattar samtliga medarbetare inom Sala kommun.

Definition

Med alkohol avses i detta dokument drycker med en alkoholmängd som överstiger det som motsvarar mängden i en lättöl. Problematiskt alkoholanvändande kan uttryckas i att man har ett riskbruk eller missbruk.

Med droger avses i detta dokument narkotika, icke ordinerat receptbelagt läkemedel, droger eller läkemedel som används på ett missbrukande sätt, dopingpreparat och lösningsmedel i berusningssyfte. All användning av droger är problematisk för medarbetare och arbetskamrater.

Syfte

Syftet med denna rutin är att tydliggöra regler, eventuella åtgärder och ansvarsfördelning vid upptäckten av en medarbetares problematiska bruk av alkohol eller droger. Rutinen syftar även till att förebygga ohälsa hos medarbetare i Sala kommun, att skapa en bättre arbetsmiljö samt att öka trivseln på arbetsplatsen. Genom att uppmärksamma eventuella problemen tidigt kan även konflikter motverkas, enskilda medarbetare kan få hjälp i tid samt att allmänhetens förtroende stärks gentemot arbetsgivaren Sala kommun.

Mål

Det övergripande målet inom Sala kommun är att ha en alkohol- och drogfri arbetsplats. För att nå detta mål ska arbetsgivaren arbeta förebyggande mot riskbruk och missbruk av alkohol och droger genom bland annat årlig information på arbetsplatsträffen. Vid detta informationstillfälle ska medarbetare även uppmärksammas på risker med bruk av alkohol och droger. Tidiga signaler på ohälsa och/eller ett förändrat beteende hos medarbetare ska också uppmärksammas och tas på allvar av chef och kollegor. Vid tidiga

signaler bokar chef ett samtal med medarbetaren. Vid behov ska medarbetare erbjudas stöd i rehabilitering från sitt missbruk med målet att kunna behålla sin anställning.

Regler för medarbetare i Sala kommun

- Förtäring av alkohol får inte ske på arbetsplatsen.
- Droger får inte innehas eller användas på arbetsplatsen.
- Ingen medarbetare får vara påverkad av alkohol eller droger under arbetstid.
- Ingen alkohol- eller drogrelaterad aktivitet får förekomma på arbetsplatsen.
- Normalt bekostar inte kommunala medel alkoholkonsumtion, eventuellt undantag kan beslutas av Kommundirektör vid speciella tillfällen. Servering ska då ske inom ramen för gott omdöme och måttlighet. Det ska då alltid finnas alkoholfria alternativ.
- Vid intern representation får inte starkare drycker än öl och vin serveras. Vid intern representation under normal arbetstid får inte starkare dryck än öl klass I serveras. Servering ska då ske inom ramen för gott omdöme och måttlighet.
- Alkohol i brutna förpackningar får inte förvaras på arbetsplatsen.
- Förtäring av alkohol ska ske restriktivt utanför arbetstid i samband med kurser, konferenser, politiska uppdrag och representation. Sala kommuns intressen får inte skadas till följd av alkoholkonsumtion
- Om misstanke finns att medarbetare kör bil påverkad av alkohol eller droger ska detta polisanmälas av närmaste chef
- Frånvaro på grund av alkohol- eller droganvändande accepteras inte och betraktas som olovlig frånvaro.
- För medarbetare som avvisas från arbetet på grund av alkohol- eller drogpåverkan utbetalas ingen lön eller sjuklön under aktuell period (AB §10 mom 1).
- För medarbetare som trots erbjudande om, eller efter genomförda rehabiliteringsåtgärder, fortsätter missbruk kan disciplinära åtgärder vidtas och ytterst kan anställningen ifrågasättas.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet i Sala kommun handlar om utbildnings- och informationsinsatser. Alla medarbetare inom kommunen ska ta del av den skriftliga policyn via intranätet. Vid nyanställning, oavsett anställningsform, ska ansvarig chef under introduktionen muntligen informera om innehållet i policyn. Samtliga chefer ska minst en gång per år informera medarbetarna om innehållet i policyn. Detta sker lämpligen på arbetsplatsträff eller liknande forum och finns även med i årshjulet för informationspunkter på arbetsplatsträffen. En genomgång av både policy och rutin görs under den interna arbetsmiljöutbildningen för chefer och skyddsombud.

Arbetsmiljöutbildningen erbjuds årligen och varje chef och skyddsombud ska delta i utbildningen var fjärde år.

Ansvar

Anställd

Varje medarbetare är själv ansvarig för sitt uppträdande och sina handlingar. Var och en har själv det yttersta ansvaret för att bli fri från eventuellt missbruk. Medarbetare som är under behandling eller rehabilitering har en skyldighet att aktivt medverka i detta.

Chefer

Alla chefer har ett ansvar att se till att arbetsmiljön är trygg, säker och fri från alkohol och droger. Chefsansvaret innebär att åtgärder ska vidtas så snart upptäckt eller misstanke om missbruk inträffar. Medarbetare som har riskbruk eller missbruk ska erbjudas stöd och hjälp. Om medarbetare till följd av missbruk är i behov av akut vård under arbetstid ska ansvarig chef ordna detta.

Om medarbetare påträffas misstänkt påverkad av alkohol eller droger på arbetstid ska ansvarig chef/arbetsledare avvisa denne från arbetsplatsen. Det samma gäller vid tecken på försämrad arbetsförmåga på grund av alkohol eller droganvändning. Det är i dessa fall ansvarig chef som har att avgöra och besluta.

Vid misstanke om och vid upptäckt av ett skadligt bruk av alkohol och droger kontaktar chef HR-konsult för fortsatt stöd i hantering av situationen.

Möjliga tecken på alkohol- och drogproblem

Alkohol- och drogproblem förvärras ofta över tid och uppvisar därför ofta en långsiktig negativ trend avseende till exempel arbetsprestation och frånvaro. Det är även vanligt med svängningar i både prestation och närvaro i arbetet. Sämre perioder följs av perioder där medarbetaren fungerar bättre, vilket kan få chefen att tro att problemet har löst sig. Erfarenheten visar dock att när man väl misstänker alkohol- och drogproblem på arbetsplatsen har man i de allra flesta fall rätt och dessutom har det vanligtvis pågått under en lång tid. Vanliga varningssignaler som är bra för chefer att vara uppmärksamma på och om de inkräktar på arbetet är:

- **Arbetsprestation**
Ojämn arbets kvalitet med hög högsta nivå, låg lägsta nivå och en långsiktig nedåtgående trend, koncentrations svårigheter, onormal trötthet, att övervärdera sin egen arbetsprestation i både ord och handling samt svårigheter med att hålla tider.
- **Frånvaro**
Hög korttidsfrånvaro, särskilt i anslutning till helger, semester och annan ledighet, upprepade sena ankomster, vagt definierade åkommor, långa luncher, oförklarliga försvinnanden, begäran av semester eller tjänstledighet i efterhand, att missa avtalade möten, frånvaro i samband med lön, barnbidrag mm.

- **Beteende**
Nervositet, rastlöshet, omotiverade humörsvängningar, aggressivitet, depressiva tendenser varvat med maniskt beteende, misstänksamhet och paranoida tendenser, tendenser att isolera sig, självcentrerad – talar mycket om eget mående, egna problem osv, gränslös, storslaget perspektiv och beteende, försämrade hygien.
- **Ekonomi**
Begär förskott på lönen, ber om lån, lånar pengar av kollegor, stort fokus på pengar, naiv/arrogant inställning till den ekonomiska verkligheten, överskrider budget på kostnadssidan trots tydliga direktiv, rörig privatekonomi, dyra vanor trots begränsade ekonomiska resurser, höga kostnader för till exempel mobiltelefoni.
- **Incidenter**
Blir kraftigt berusad i samband med social aktivitet, uppträder olämpligt och gränslöst i sociala sammanhang, får besök av okända personer på arbetsplatsen, befinner sig på arbetsplatsen på konstiga tider, beter sig illa mot kollegor, ägnar mycket tid åt att släcka bränder på grund av tidigare misstag, olämpligt uppträdande i samband med alkoholkonsumtion.

Skuld, skam och förnekelse

Det är inte ovanligt att det finns starka känslor av skuld, skam och förnekelse hos personer med alkohol- eller drogberoende. Det är vanligt att den som är beroende tror att hen kan fortsätta med sitt beteende utan att tappa kontrollen och därför benämns detta ofta som förnekelsens sjukdom. Förnekelsen är också huvudorsaken till att alkohol- och drogproblem kan misstas för till exempel stress, utbrändhet eller ångestproblematik.

Exempel på incidenter på arbetsplatsen

- Misstanke om att medarbetaren är berusad/påverkad på arbetet.
- När en medarbetare luktar alkohol på arbetstid
- När en medarbetare kommer uppenbart bakfull till arbetet
- Eventuella incidenter som kan uppfattas som konstiga och/eller svårdefinierade till exempel orsak till konflikter eller att underprestera.

Åtgärder utifrån incidenter på arbetsplatsen

- Vid behov ska chef skilja medarbetare från verksamheten och placera hen i ett avskilt rum/utrymme. Vid misstanke om berusning erbjuds provtagning hos företagshälsovården. Chef kontaktar då HR som kontaktar företagshälsovården. Medarbetare ska inte lämnas ensam och vid behov bör en annan lämplig person sitta med medarbetare medan chefen är borta, till exempel skyddsombud eller en chefskollega. Chef ser till att medarbetaren kommer tryggt hem alternativt till sjukvården vid behov.

OBS! Om medarbetaren inte frivillig vill lämna prov ska arbetsgivare informera att förnekelse till provtagning beaktas som positivt resultat. Arbetsgivare kan inte tvinga en medarbetare till provtagning.

- Chefen eller en annan lämplig person bör alltid följa med medarbetare till provtagningen.
- Om provtagningen indikerar att medarbetaren är påverkad ska chef omgående arbetsbefria medarbetaren. Om medarbetaren har svårt att reda sig bör chefen eller annan lämplig person följa honom/henne hem.
- Om provtagningen inte indikerar att medarbetare är påverkad görs en bedömning om medarbetaren kan återgå i tjänst.
- Vid positivt provresultat gör chefen, tillsammans med medarbetaren, HR och företagshälsovård, en handlingsplan för den fortsatta processen.

OBS! Att en medarbetare som är påverkad på arbetstid **alltid** ska resultera i att en utredning genomförs. Ovanstående beteende till exempel att komma bakfull till arbetet, innebär dessutom misskötsamhet och ska därmed innebära att medarbetaren upplyses att om beteendet upprepas kan det utgöra grund för vidare disciplinära åtgärder och ytterst att anställningen ifrågasätts genom att arbetsgivaren överväger möjligheterna till uppsägning.

- Det är **viktigt** att chefen dokumenterar hela processen noggrant.

När en anställd bli kraftigt berusad i samband med en arbetsrelaterad aktivitet

- Säkerställ att chefen eller annan ansvarig person skickar hem anställd på ett tryggt sätt, till exempel med taxi. Vid behov bör chefen – eller någon annan lämplig person – följa med och se till så att medarbetare kommer hem.
- Chef, tillsammans med HR lägger upp en plan för den fortsatta processen.
- Det är **viktigt** att chefen dokumenterar hela processen noggrant.

Inför arbetsgivarens samtal med medarbetaren angående alkohol-och/eller drogproblem

Om du som chef upplever osäkerhet inför samtal med medarbetaren gällande misstanke om alkohol- och/eller drogberoende kan du kontakta HR för stöd i upplägget kring samtalet. Skjut inte upp samtalet. En bra utgångspunkt är också att utgå ifrån fakta, vad är det som har gjort att du fått misstankar och var öppen med din fråga. Det handlar inte om att ställa diagnos på en sjukdom utan det handlar om att informera och erbjuda hjälp till medarbetaren. Det du vet och svaret du får från medarbetaren ligger sedan till grund för beslut om en med en medicinsk utredning ska inledas i enlighet med:

- Kommunens alkohol-och drogpolicy

- Arbetsgivarens utredningsansvar enligt Arbetsmiljölagen
- Kommunens rutiner
- För att öka chanserna för att samtalet ska avlöpa så bra som möjligt kan chef kontakta HR inför samtalet för att ha en dialog kring upplägget
- Kalla medarbetaren till möte, medarbetaren ska alltid erbjudas möjlighet att ha med facklig representant till mötet

Under mötet:

- Chef informerar medarbetaren om att mötet kommer att dokumenteras
- Chef uttrycker sin oro för medarbetaren mot bakgrund av de fakta som framkommit
- Chef ber att få höra medarbetarens syn på detta och dokumenterar eventuellt avvikande åsikter
- Oavsett vad som sägs under mötet ska beslutet om medicinsk utredningen fastställas
- Chef och medarbetaren går igenom och skriver under ett kontrakt, Överenskommelse rörande utredning av rehabiliteringsbehov samt ev. rehabilitering
- Chef bokar tid för utredningssamtal och tid på företagshälsovården för undersökning
- Medarbetaren är alltid skyldigt att delta i sin rehabilitering. Om medarbetaren vägrar att medverka strider det mot Sala kommuns Alkohol-och drogpolicy och kan klassas som misskötsamhet
- En utredning kan medföra en omedelbar stress för medarbetaren men är till för att på lång sikt säkerställa medarbetarens hälsa. Om medarbetaren inte har problem med alkohol eller droger kommer utredningen att bekräfta detta

Samverkan

Arbetsgivare och facklig representant bör:

- Vara tydlig med att det är medarbetarens skyldighet att medverka i utredningen
- Upplysa om konsekvenser när medarbetare inte medverkar i utredningen, till exempel medvetandegörande samtal mm.
- Aldrig gå in i diskussioner om vad som är medicinskt motiverat och rimligt, det är företagshälsovård som har kompetens för det
- Inte ha terapisaamtal med medarbetaren

Arbetsgivaren och facklig representant samverkar utifrån medarbetarens och verksamhetens bästa. Desto mer samordnat agerande med tydliga krav på att

medarbetare medverkar i utredningen, desto bättre hjälp kan medarbetare få. Möjligheterna att säkerställa en trygg arbetsmiljö för övriga medarbetare ökar också.

Information

För mer information, stöd eller råd kan man vända sig till någon av nedanstående enheter:

- HR främst rådgivning och stöd till chefer, hr@sala.se
- Öppenvårdsmottagningen Stöd och Behandling: (enskild rådgivning och viss behandling), beroendemottagning@sala.se , 0224-74 97 10
- Anonyma Alkoholister AA: Telefonjour 08-720 38 42 <http://www.aa.se/om-aa/> (enskild rådgivning och stöd)
- Anonyma Narkomaner NA: Hjälptelefon 0771-138000 <http://www.nasverige.org/> (enskild rådgivning och stöd)

Arbetsmaterial

KS § 104 Exploateringsavtal avseende Detaljplan Lasarettet 2

INLEDNING

Planförslaget avser fastigheten Lasarettet 2 och syftet med detaljplanen är att möjliggöra nya användningar såsom vård, gymnasieskola och centrum i den befintliga lasarettbyggnaden genom till och påbyggnad. Syftet med planen är också att möjliggöra för nybyggnation av bostäder i planområdets norra del.

För att säkerställa genomförandet av detaljplanen Lasarettet 2 förslås att kommunen tecknar dels ett servitutsavtal (avseende VA-ledningar) samt exploateringsavtal med Sala Lasarettet 2 Fastighets AB.

Avtalet avser att ge Kommunen tillgång till de VA-ledningar som inte reglerats med avtal tidigare. Detta gäller främst ledningarna som finns i planområdets östra del.

Exploateringsavtalet för Lasarettet 2 reglerar byggherrens åtaganden under genomförandet, bland annat utbyggnaden på kvartersmark, krav på utformning enligt bebyggelseförslag, byggetablering, byggtrafik och störningar, dagvattenfrågor, hanterande av befintlig vegetation, parkering och finansiella åtaganden.

Avtalet innefattar även att ett separat avtal ska tas fram innan byggrätten för hus 4 kan nyttjas. Detta kommer reglera ansvarsförhållanden för friläggande av de VA-ledningar som ligger under huset och det som ska uppfyllas vid partiell rivning av ovan nämnda hus (7 meter in från dagens fasad måste friläggas).

Kommunens genomförandeåtaganden innefattar marköverlåtelse i planområdets norra del.

Beslutsunderlag

KS 2024.2332 – Missiv från samhällsbyggnadskontoret

KS 2024.2333 – Exploateringsavtal

Kommunstyrelsens ledningsutskotts beslut § 62, 2024-05-22

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar, att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att Exploateringsavtal avseende genomförande av Detaljplan Lasarettet 2 mellan Kommunen och Sala Lasarettet 2 Fastighets AB godkänns.

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att Exploateringsavtal avseende genomförande av Detaljplan Lasarettet 2 mellan Kommunen och Sala Lasarettet 2 Fastighets AB godkänns.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 104 forts.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 62 Exploateringsavtal avseende Detaljplan Lasarettet 2

INLEDNING

Planförslaget avser fastigheten Lasarettet 2 och syftet med detaljplanen är att möjliggöra nya användningar såsom vård, gymnasieskola och centrum i den befintliga lasarettbyggnaden genom till och påbyggnad. Syftet med planen är också att möjliggöra för nybyggnation av bostäder i planområdets norra del.

För att säkerställa genomförandet av detaljplanen Lasarettet 2 förslås att kommunen tecknar dels ett servitutsavtal (avseende VA-ledningar) samt exploateringsavtal med Sala Lasarettet 2 Fastighets AB.

Avtalet avser att ge Kommunen tillgång till de VA-ledningar som inte reglerats med avtal tidigare. Detta gäller främst ledningarna som finns i planområdets östra del.

Exploateringsavtalet för Lasarettet 2 reglerar byggherrens åtaganden under genomförandet, bland annat utbyggnaden på kvartersmark, krav på utformning enligt bebyggelseförslag, byggetablering, byggtrafik och störningar, dagvattenfrågor, hanterande av befintlig vegetation, parkering och finansiella åtaganden.

Avtalet innefattar även att ett separat avtal ska tas fram innan byggrätten för hus 4 kan nyttjas. Detta kommer reglera ansvarsförhållanden för friläggande av de VA-ledningar som ligger under huset och det som ska uppfyllas vid partiell rivning av ovan nämnda hus (7 meter in från dagens fasad måste friläggas).

Kommunens genomförandeåtaganden innefattar marköverlåtelse i planområdets norra del.

Beslutsunderlag

KS 2024.2332, Missiv från samhällsbyggnadskontoret
KS 2024.2333, Exploateringsavtal

Victor Zakrisson, enhetschef, föredrar ärendet.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,
att Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att Exploateringsavtal avseende genomförande av Detaljplan Lasarettet 2 mellan Kommunen och Sala Lasarettet 2 Fastighets AB godkänns.

Ajournering

Sammanträdet ajourneras klockan 11.38-11.41

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 62 forts.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att Exploateringsavtal avseende genomförande av Detaljplan Lasarettet 2 mellan Kommunen och Sala Lasarettet 2 Fastighets AB godkänns.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET
Plan- och utvecklingsenheten
Victor Zakrisson
Markingenjör

MISSIV

Missiv - DP Lasarettet 2 – Exploateringsavtal

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Syfte

Planförslaget avser fastigheten Lasarettet 2 och syftet med detaljplanen är att möjliggöra nya användningar såsom vård, gymnasieskola och centrum i den befintliga lasarettbyggnaden genom till och påbyggnad. Syftet med planen är också att möjliggöra för nybyggnation av bostäder i planområdets norra del.

För att säkerställa genomförandet av detaljplanen Lasarettet 2 förslås att kommunen tecknar dels ett servitutsavtal (avseende VA-ledningar) samt exploateringsavtal med Sala Lasarettet 2 Fastighets AB.

Servitutsavtal

Avtalet avser att ge Kommunen tillgång till de VA-ledningar som inte reglerats med avtal tidigare. Detta gäller främst ledningarna som finns i planområdets östra del.

Exploateringsavtal

Exploateringsavtalet för Lasarettet 2 reglerar byggherrens åtaganden under genomförandet, bland annat utbyggnaden på kvartersmark, krav på utformning enligt bebyggelseförslag, byggetablering, byggtrafik och störningar, dagvattenfrågor, hanterande av befintlig vegetation, parkering och finansiella åtaganden.

Avtalet innefattar även att ett separat avtal ska tas fram innan byggrätten för hus 4 kan nyttjas. Detta kommer reglera ansvarsförhållanden för friläggande av de VA-ledningar som ligger under huset och det som ska uppfyllas vid partiell rivning av ovan nämnda hus (7 meter in från dagens fasad måste friläggas).

Kommunens genomförandeåtaganden innefattar marköverlåtelse i planområdets norra del.

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET, Plan- och
utvecklingsenheten

FÖRSLAG TILL BESLUT

att Exploateringsavtal avseende genomförande av Detaljplan Lasarettet 2 mellan Kommunen och Sala Lasarettet 2 Fastighets AB godkänns.

Bilagor:

- 1 Servitutsavtal Lasarettet 2 inklusive bilagor
- 2 Exploateringsavtal Lasarettet 2 inklusive bilagor

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☐	NEJ ☒
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☐	NEJ ☒
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☐	NEJ ☒
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☐	NEJ ☒

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET, Plan- och
utvecklingsenheten**Landsbygdsperspektivet**

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden? JA NEJ

Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:

Att det blir svårare att bo på landsbygden? JA NEJ

Att det blir fler jobb på landsbygden? JA NEJ

Att det minskar tillgången till god service på landsbygden? JA NEJ

**Horisontella principerna
(tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)**

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet? JA NEJ

Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats? JA NEJ

Kan beslutet utesluta någon från samhället? JA NEJ

Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs? JA NEJ

Om **NEJ** – varför inte?

Perspektiven berör inte avtal.

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET, Plan- och
utvecklingsenheten

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Mellan Sala kommun, genom dess kommunstyrelse/kommunfullmäktige, nedan kallad **Kommunen**, och Sala Lasarettet 2 Fastighets AB (org.nr. 559295-7889), nedan kallad **Exploatören**, har under de förutsättningar som anges i § 4.4 nedan träffats följande

Exploateringsavtal inom Lasarettet 2

§ 1 MARKÄGANDE OCH DETALJPLAN

1.1 Markägande

Exploatören är ägare till fastigheten Lasarettet 2, nedan kallad **Fastigheten**, och avser att uppföra ny bebyggelse för bostäder/kommersiella lokaler verksamheter inom det område, nedan kallat **Exploateringsområdet**, som är markerat med streckad begränsningslinje på bilagd detaljplanekarta, bilaga 1.

1.2 Detaljplan

Exploatören förbinder sig att verka för att detaljplan för område antas och vinner laga kraft i huvudsaklig överensstämmelse med detaljplaneförslag Dp Lasarettet 2, nedan kallad **Detaljplanen**. Detaljplanekarta bifogas, bilaga 1. Det geografiska område som omfattas av Detaljplanen benämns nedan **Planområdet**.

§ 2 FASTIGHETSILDNING OCH MARKÖVERFÖRING M.M.

2.1 Överenskommelse om fastighetsreglering

Exploatören och Kommunen är överens om att marköverföringen ska ske genom fastighetsreglering där mark från fastigheten Kristina 4:5 enligt Detaljplanen överförs till Exploatörens fastighet.

Parterna ansvarar gemensamt för att ansöka om erforderlig fastighetsbildning. Exploatören ansvarar för kostnaden för denna.

Fastighetsbildningen ska ansökas senast efter två månader efter att Detaljplanen vunnit laga kraft.

Exploatören tillträder marken när fastighetsbildningen vunnit laga kraft.

Kommunen överlåter den kommunalt ägda mark, markerat på bilaga 2 inom Detaljplanen som utgör kvartersmark till Exploatören. Som ersättning för överlåtelsen ska Exploatören erlägga 10 000 kronor. Ersättning erläggs inom 30 dagar efter att fastighetsbildning vunnit laga kraft.

Kommunen garanterar att den mark som ska överföras till Exploatören på Tillträdesdagen inte besväras av in-teckningar, servitut, inskrivningar, eller andra rättigheter som utan inskrivning kan göras gällande.

Skulle vid blivande fastighetsbildningsförrättning gränserna för de markområden som ska överföras till Exploatören ändras i mindre utsträckning ska överenskommelse om fastighetsreglering enligt denna punkt avse de vid förrättningen bestämda områdena.

2.2 Servitut och ledningsrätter

Exploatören medger att nedan angivna rättigheter får inskrivas som servitut i fastighet belägen inom Exploateringsområdet till förmån för fastighet ägd av Kommunen eller den Kommunen sätter i sitt ställe, alternativt upplåtas med ledningsrätt eller inrättas som officialservitut i samband med fastighetsbildningen. Kommunen ansvarar för kostnaden för denna.

Ledningar m.m

Exploatören medger Kommunen eller den som Kommunen sätter i sitt ställe, att inom Exploateringsområdet utan ersättning för all framtid anlägga, nyttja, underhålla och ombygga

- allmänna ledningar med därtill hörande anordningar inom det område som angivits med **u** på bilagda Detaljplanekarta, bilaga 1

2.3 Anläggningsavgifter

Exploatören svarar för alla övriga kostnader inom Exploateringsområdet så som kostnader för anslutning av vatten- och avlopp, el och fjärrvärme m.m.

2.4 Markföroreningar

Exploatören ska utföra och bekosta erforderliga markundersökningar och hantering av eventuella markföroreningar inom Exploateringsområdet i den omfattning som krävs för att marken ska kunna användas i enlighet med Detaljplanens bestämmelser. Innan markundersökningsarbetet påbörjas kontaktar Exploatören Kommunens tillsynsmyndighet.

§ 3 GENOMFÖRANDE AV EXPLOATERING

3.1 Genomförande, samordning och tidplan

Exploatören förbinder sig vidare att vid exploateringen tillämpa vad som angetts i Detaljplanen avseende parkeringstal.

Exploatören är skyldig att samordna sina entreprenader med Kommunen och med de ledningsdragande bolagen och de eventuella ledningsflyttar som krävs för exploateringen

genomförande. Exploatören bekostar sådan ledningsomläggning som är nödvändig till följd av exploateringen. Befintliga anläggningar ska hållas tillgängliga för berörda ledningsägare under byggtiden.

Exploatören ansvarar för och bekostar projektering och genomförande av återställande- och anslutningsarbeten, som måste göras på allmän platsmark invid Fastigheten och som är en följd av Exploatörens bygg- och anläggningsarbeten på Fastigheten. Projektering och utförande av alla återställande- och anslutningsarbeten ska utföras i samråd med Kommunen och enligt Kommunens standard. Exploatören ska efter projektets färdigställande kalla Kommunen till besiktning av återställande- och anslutningsarbetena.

Exploatören ska vid inflyttningen ha färdigställt den yttre miljön, så att de boende får en acceptabel kontakt med gator och parker.

Ett nytt u-område kommer att skapas i planområdets östra del för att säkerställa läge för befintliga ledningar. Ledningarna ligger i dag delvis under en befintlig byggnad, det tidigare ambulansintaget, samt rampen upp till denna. För att frilägga befintliga ledningar avses delar av befintlig byggnad rivas. Ett avtal ska tas fram inför del av befintlig byggnad ska rivas och ledningarna friläggas innan bygggrävt för kvarstående byggnad kan utnyttjas, mellan Exploatören och Kommun.

3.2 Befintlig vegetation och park

Allmän platsmark

Exploatören ansvarar för att träd, annan vegetation och berg på allmän platsmark intill Exploateringsområdet inte skadas under den tid som exploateringen genomförs. Exploatören ska skydda träd och vegetation på ett betryggande sätt genom att avgränsa Exploateringsområdet med ett stabilt två meter högt stängsel. Om arbete sker invid utpekad vegetation ska skyddsåtgärder vidtas så att skada på rötter, grenar eller stam ej uppstår. Exploatören ansvarar för att Exploatören, eller något företag som Exploatören anlitar, inte på något sätt nyttjar denna mark utan skriftligt tillstånd från Kommunen.

Vid behov av beskärning av träd på allmän platsmark ska Kommunen kontaktas.

Vid överträdelse ska Exploatören utge vite per skadat träd enligt Alnarpsmodellen, se [bilaga 3](#)

Vid annan skada ansvarar Exploatören för att reparera skadan, eller för att bekosta Kommunens reparation av skadan. Om Exploatören nyttjar allmän platsmark intill Exploateringsområdet utan tillstånd, se § 3.5 nedan.

Träd enligt bilaga 4, står trångt till och ska arbeten göras med fasaden blir det svårt utan att skada träden. Därmed undantas dessa från vitesbelopp enligt Alnarpsmodellen, se bilaga 3. I händelse av åverkan på träden initierat av Exploatörens arbete är målet är att försöka spara träden och efter utförda arbeten får exploatören ta in en arborist som om möjligt beskär träden för fortsatt överlevnad. Om denna anser att det inte är möjligt bekostar exploatören nedtagning av träden samt plantering av två nya träd på kommunal mark samt skötsel av dessa de första tre åren. Nyplanteringen sker i samråd med Sala kommun.

Kvartersmark

Exploatören åtar sig att bevara de befintliga träd inom Exploateringsområdet, som angivits med **n₁** på Detaljplanekarta, bilaga 1. Om något eller några av dessa träd, på grund av Exploatören, eller företag som Exploatören anlitar, allvarligt skadas, avlägsnas eller dör inom *två år efter slutbesiktning av byggnaderna*, ska Exploatören återplantera motsvarande antal nya träd i storlek 20-25 cm.

Innan byggstart ska parterna gemensamt inspektera träd och annan vegetation som omfattas av denna paragraf. Vid denna inspektion, som Exploatören ska kalla till, ska status och eventuella skyddsåtgärder för berörda träd och annan vegetation säkerställas.

3.3 Krav på tillgängliga anläggningar under utbyggnadstiden

Exploatören ska i samråd med Kommunen säkerställa tillgänglighet och tekniska anslutningar under hela utbyggnadstiden för fastigheter utanför Exploateringsområdet som behöver nyttja anläggningar som ligger inom Exploateringsområdet.

3.4 Informationsansvar till allmänheten

Exploatören förbinder sig genom skyltning på plats informera allmänheten om projektet och byggnadsarbeten, utan kostnad för Kommunen. Därutöver förbinder sig Exploatören att informera berörd allmänhet om sin del i projektet t.ex. vid särskilt störande arbeten eller avstängningar.

3.5 Byggetablering

Byggetablering ska i första hand ske inom Exploateringsområdet. Skulle Kommunen och Exploatören bedöma att befintlig allmän plats trots detta behöver tas i anspråk för byggetablering, ska Exploatören tillse att Exploatören, eller av Exploatören anlita en entreprenör, i god tid före byggstart samråda med tekniska kontoret om vilka ytterligare ytor som behövs för byggetablering och under hur lång tid dessa behövs.

Upplåtelse av allmän plats för byggetablering kräver polistillstånd och debiteras enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige. Exploatören ska ansöka om polistillstånd för den med tekniska kontoret överenskomna etableringsytan.

Exploatören ska tillse att Exploatören, eller av Exploatören anlita en entreprenör, håller sig inom Exploateringsområdet och godkänd byggetableringsyta upplåten med polistillstånd enligt ordningslagen. Kommunen kan komma att göra en polisanmälan om Exploatören eller dess entreprenör olovligen skulle nyttja allmän platsmark utanför Exploateringsområdet och den godkända byggetableringsytan. Kommunen kan även komma att kräva Exploatören på skadestånd.

Exploateringsområdet och den godkända etableringsytan ska avgränsas med ett stabilt minst två meter högt stängsel.

3.6 Dagvatten

Med utgångspunkt i Kommunens dagvattenstrategi har dagvattenutredningar tagits fram under detaljplanearbetet som Exploatören, resultatmässigt, förbinder sig att följa för att hantera dagvattnet på ett hållbart sätt. Detta innefattar primärt att minimera uppkomsten av dagvatten till ledning genom att byggnadsmaterialval inte förorena dagvattnet med tungmetaller eller andra miljögifter. Det dagvatten som uppstår ska hanteras och fördröjas lokalt i enlighet med Detaljplanen innan avledning från Fastigheten. Placering av byggnader och höjdsättning inom Fastigheten respektive mot omgivande ytor, ska göras på ett sätt som minimerar skada vid extrem nederbörd.

3.7 Avfallshantering

Exploatören förbinder sig att avfallshantering för hushållssopor och verksamheter ska lösas inom den egna fastigheten genom överenskommelse med VAFAB.

3.8 Fornlämning

Om fornlämningar påträffas i samband med utbyggnad av kvartersmark ansvarar Exploatören för anmälan till länsstyrelsen och bekostar de åtgärder som de kan kräva.

3.9 Inrapportering av geotekniska utredningar

Exploatören ska överföra resultatet av framtida geotekniska fält- och laboratorieundersökningar digitalt till Sala kommun. Plankoordinater ska anges i referenssystemet SWEREF 99 16.30. Z-koordinat ska anges i höjdsystem RH 2000. Mätprotokoll ska innehålla X, Y och Z-koordinat för markytan, samt Z-värde för mätpunktens installationsnivå.

§ 4 ÖVRIGA VILLKOR

4.1 Överlåtelse av exploateringsavtalet och/eller Fastigheten

Exploatören får inte utan Kommunens skriftliga godkännande överlåta Exploateringsavtalet på annan part.

För det fall Exploatören överlåter fastighet eller del av fastighet inom Exploateringsområdet till annan kvarstår Exploatörens åtaganden enligt detta avtal om inte Kommunen skriftligen har samtyckt till att Exploatören ska befrias från dessa.

4.2 Avtalets giltighet

Detta exploateringsavtal är till alla delar förfallet utan ersättningsrätt för någondera parten om inte

dels Behörig instans inom kommunen godkänner Exploateringsavtalet genom beslut som senare vinner laga kraft,

dels Behörig instans inom kommunen antar ny detaljplan, enligt § 1.2, genom beslut som senare vinner laga kraft

Exploatören är medveten om

att kommunfullmäktige beslutar om att anta detaljplan. Beslut om att anta detaljplan ska föregås av samråd med dem som berörs av planen och andra beredningsåtgärder. Exploatören är även medveten om att sakägare har rätt att överklaga beslut att anta detaljplan och att beslut om antagande av detaljplan kan prövas i särskild ordning.

* * * * *

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar av vilka parterna tagit var sitt.

Sala den.....

.....den.....

För Sala kommun

För Sala Lasarettet 2 Fastighets AB

.....
()

.....
()

.....
()

.....
()

Bevittnas:

.....
()

.....
()

.....
()

.....
()

BILAGOR

1. Detaljplanekarta med Exploateringsområdet markerat (Uppdateras vid lagakraftvunnen detaljplan)
2. Området som regleras till fastighet Lasarettet 2 från Kristina 4:5
3. Alnarpsmodellen 2.2
4. Bilder på träd, vid ambulansbyggnaden på fastigheten Kristina 4:5

ÖVRIGA HANDLINGAR

Riktlinjer för exploateringsavtal
Skydda träden vid arbeten, Länsstyrelserna

KS § 105 Detaljplan Lasarettet 2

INLEDNING

Planförslaget avser fastigheten Lasarettet 2 och syftet med detaljplanen är att möjliggöra nya användningar såsom vård, gymnasieskola och centrum i den befintliga lasarettbyggnaden genom till och påbyggnad. Syftet med planen är också att möjliggöra för nybyggnation av bostäder i planområdets norra del.

Detaljplanen för Lasarettet 2 var ute på samråd mellan **2022-12-19 – 2023-01-22** samt ute på granskning mellan **2023-12-04 – 2024-01-22**. Planhandlingarna var utställda i kommunhusets entré, samt på kommunens webbplats www.sala.se och skickades till berörda sakägare och remissinstanser.

Vid granskningen inkom totalt 7 yttranden. Inga yttranden inkom från berörda privatpersoner. Inkomna yttranden och kommunens ställningstagande till dessa finns redovisade i upprättat granskningsutlåtande, se bilaga 1.

Efter samrådet har planförslaget reviderats något avseende innehåll av varsamhetsbestämmelser för befintlig bebyggelse samt att kommunen nu inte avser att upphäva strandskyddet. Detta då inget skäl enligt MB 17 kap. 18 c § går att påvisa för aktuellt område.

Efter granskningen har följande ändrats i planförslaget:

- Bestämmelse **a**₁ att upphäva strandskyddet är borttaget från planförslaget. Strandskydd kommer därmed återinträda när planen vunnit laga kraft.
- Bestämmelsen **n**₁ har tagits bort då aktuella träd omfattas av återinträtt strandskydd.
- Varsamhetsbestämmelse **k**₁ har ändrats något samt att en varsamhetsbestämmelse **k**₂ tillkommit för det gamla sjukhemmet.
- Mindre ändringar i planbeskrivningen med tanke på att strandskyddet återinträder samt att information avseende dispenskrav för framtida anläggningar har införts.
- Klargörande i planbeskrivning att byggrätten för hus 4 inte kan nyttjas innan avtal tagits fram med Sala kommun och del av byggnaden rivits.
- Infört information som påtalades från remissinstanser vid granskningen.

I övrigt är planförslaget samma som vid granskningen.

Planförslaget avviker inte från översiktsplanen och genomförandet av planen bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan, se beslut bilaga 5.

Planförslaget överlämnas till Kommunfullmäktige för antagande. Innan ärendet kommer upp i Kommunfullmäktige bereds det i Kommunstyrelsen. Om inte planen överklagas vinner den laga kraft tre veckor efter anslaget protokoll från Kommunfullmäktige.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 105 forts.

Beslutsunderlag

KS 2024.2334 – Missiv från samhällsbyggnadskontoret

KS 2024.2335 – Granskningsutlåtande

KS 2024.2635 – Plankarta

KS 2024.2337 – Planbeskrivning

KS 2024.2338 – Samrådsredogörelse

Kommunstyrelsens ledningsutskotts beslut § 63, 2024-05-22

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,
att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta förslag till detaljplan för Lasarettet 2.

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta förslaget till detaljplan för Lasarettet 2.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 63 Detaljplan Lasarettet 2

INLEDNING

Planförslaget avser fastigheten Lasarettet 2 och syftet med detaljplanen är att möjliggöra nya användningar såsom vård, gymnasieskola och centrum i den befintliga lasarettbyggnaden genom till och påbyggnad. Syftet med planen är också att möjliggöra för nybyggnation av bostäder i planområdets norra del.

Detaljplanen för Lasarettet 2 var ute på samråd mellan **2022-12-19 – 2023-01-22** samt ute på granskning mellan **2023-12-04 – 2024-01-22**. Planhandlingarna var utställda i kommunhusets entré, samt på kommunens webbplats www.sala.se och skickades till berörda sakägare och remissinstanser.

Vid granskningen inkom totalt 7 yttranden. Inga yttranden inkom från berörda privatpersoner. Inkomna yttranden och kommunens ställningstagande till dessa finns redovisade i upprättat granskningsutlåtande, se bilaga 1.

Efter samrådet har planförslaget reviderats något avseende innehåll av varsamhetsbestämmelser för befintlig bebyggelse samt att kommunen nu inte avser att upphäva strandskyddet. Detta då inget skäl enligt MB 17 kap. 18 c § går att påvisa för aktuellt område.

Efter granskningen har följande ändrats i planförslaget:

- Bestämmelse **a**₁ att upphäva strandskyddet är borttaget från planförslaget. Strandskydd kommer därmed återinträda när planen vunnit laga kraft.
- Bestämmelsen **n**₁ har tagits bort då aktuella träd omfattas av återinträtt strandskydd.
- Varsamhetsbestämmelse **k**₁ har ändrats något samt att en varsamhetsbestämmelse **k**₂ tillkommit för det gamla sjukhemmet.
- Mindre ändringar i planbeskrivningen med tanke på att strandskyddet återinträder samt att information avseende dispenskrav för framtida anläggningar har införts.
- Klargörande i planbeskrivning att byggrätten för hus 4 inte kan nyttjas innan avtal tagits fram med Sala kommun och del av byggnaden rivits.
- Infört information som påtalades från remissinstanser vid granskningen.

I övrigt är planförslaget samma som vid granskningen.

Planförslaget avviker inte från översiktsplanen och genomförandet av planen bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan, se beslut bilaga 5.

Planförslaget överlämnas till Kommunfullmäktige för antagande. Innan ärendet kommer upp i Kommunfullmäktige bereds det i Kommunstyrelsen. Om inte planen överklagas vinner den laga kraft tre veckor efter anslaget protokoll från Kommunfullmäktige.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 63 forts.

Beslutsunderlag

KS 2024.2334, Missiv från samhällsbyggnadskontoret

KS 2024.2335, Granskningsutlåtade

KS 2024. 2336, Plankarta

KS 2024.2337, Planbeskrivning

KS 2024.2338, Samrådsredogörelse

Ledningsutskotts beslut 2023-11-22, § 159

Mikael Byström, planarkitekt, föredrar ärendet.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,

att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att

kommunfullmäktige beslutar,

att anta förslaget till detaljplan.

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att anta förslaget till detaljplan.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET
Plan- och utvecklingsenheten
Mikael Byström
Planarkitekt

MISSIV

Missiv DP Lasarettet 2

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Syfte

Planförslaget avser fastigheten Lasarettet 2 och syftet med detaljplanen är att möjliggöra nya användningar såsom vård, gymnasieskola och centrum i den befintliga lasarettbyggnaden genom till och påbyggnad. Syftet med planen är också att möjliggöra för nybyggnation av bostäder i planområdets norra del.

Planprocessen

Detaljplanen för Lasarettet 2 var ute på samråd mellan **2022-12-19 – 2023-01-22** samt ute på granskning mellan **2023-12-04 – 2024-01-22**. Planhandlingarna var utställda i kommunhusets entré, samt på kommunens webbplats www.sala.se och skickades till berörda sakägare och remissinstanser.

Vid granskningen inkom totalt **7** yttranden. Inga yttranden inkom från berörda privatpersoner. Inkomna yttranden och kommunens ställningstagande till dessa finns redovisade i upprättat granskningsutlåtande, se bilaga 1.

Efter samrådet har planförslaget reviderats något avseende innehåll av varsamhetsbestämmelser för befintlig bebyggelse samt att kommunen nu inte avser att upphäva strandskyddet. Detta då inget skäl enligt MB 17 kap. 18 c § går att påvisa för aktuellt område.

Efter granskningen har följande ändrats i planförslaget:

- *Bestämmelse **a**₁ att upphäva strandskyddet är borttaget från planförslaget. Strandskydd kommer därmed återinträda när planen vunnit laga kraft.*
- *Bestämmelsen **n**₁ har tagits bort då aktuella träd omfattas av återinträtt strandskydd.*
- *Varsamhetsbestämmelse **k**₁ har ändrats något samt att en varsamhetsbestämmelse **k**₂ tillkommit för det gamla sjukhemmet.*
- *Mindre ändringar i planbeskrivningen med tanke på att strandskyddet återinträder samt att information avseende dispenskrav för framtida anläggningar har införts.*

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET, Plan- och
utvecklingsenheten

- *Klargörande i planbeskrivning att byggrätten för hus 4 inte kan nyttjas innan avtal tagits fram med Sala kommun och del av byggnaden rivits.*
- *Infört information som påtalades från remissinstanser vid granskningen.*

I övrigt är planförslaget samma som vid granskningen.

Planförslaget avviker inte från översiktsplanen och genomförandet av planen bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan, se beslut bilaga 5.

Planförslaget överlämnas till Kommunfullmäktige för antagande. Innan ärendet kommer upp i Kommunfullmäktige bereds det i Kommunstyrelsen. Om inte planen överklagas vinner den laga kraft tre veckor efter anslaget protokoll från Kommunfullmäktige.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att Kommunstyrelsens Ledningsutskott godkänner förslaget till detaljplan med tillhörande handlingar samt att överlämna detaljplanen till Kommunfullmäktige för antagande.

Bilagor:

- 1 Granskningsutlåtande
- 2 Plankarta
- 3 Planbeskrivning
- 4 Samrådsredogörelse
- 5 Protokollsutdrag § 159

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET, Plan- och
utvecklingsenheten

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☐	NEJ ☒
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☐	NEJ ☒
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☐	NEJ ☒
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☐	NEJ ☒

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET, Plan- och
utvecklingsenheten

Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?

JA NEJ

Om **NEJ** – varför inte?

Frågan kommer beaktas när verksamheterna blir aktuella att inhysa på fastigheten enligt detaljplanen (centrum, gymnasieskola eller vård).

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET, Plan- och
utvecklingsenheten

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Detaljplan för Lasarettet 2

Sala kommun, Västmanlands län
Standardförfarande

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

Detaljplan för **Lasarettet 2** har under perioden **2023-12-04 – 2024-01-22 (6 veckor)** varit utsänd på granskning. Under denna tid fanns detaljplaneförslaget tillgängligt på kommunens hemsida och i kommunhusets entré. Inför granskningsperioden skickades planförslaget ut till berörda fastighetsägare, myndigheter, kommunala förvaltningar m fl.

Totalt **7** stycken yttranden inkom under granskningen. Här nedan följer en sammanfattning av de inkomna synpunkterna under granskningskedet. Samhällsbyggnadskontorets kommentarer redovisas i *kursiv* stil.

Ändringar som genomförs till antagandehandlingen:

Plankarta:

- *Planbestämmelsen **k₁** skrivs om något så en eventuell på- eller tillbyggnad ska underordna sig befintlig byggnad avseende sitt visuella uttryck.*
- *Ny bestämmelse **k₂** införs för hus 8 (gamla sjukhemmet) som likt **k₁** reglerar att dess karaktär avseende material, struktur och färgsättning ska bevaras.*
- ***a₁** bestämmelsen om att upphäva strandskyddet tas bort och innebär att strandskydd kommer återinträda efter att detaljplanen vinner laga kraft.*
- *Bestämmelse **n₁** tas bort då återinträtt strandskydd även inkluderar dessa träd.*
- *Markreservatet i östra och nordöstra delen av plankartan korrigeras för att motsvara samma områden som i upprättat servitutsavtal.*

Planbeskrivning:

- *Nya införda bestämmelser redovisas och förklaras samt att redovisningarna avseende de borttagna bestämmelserna avlägsnas (**n₁** och **a₁**).*
- *Informationen avseende strandskydd, skyddsvärda träd etc. inom området omarbetas. Framtaget PM om strandskydd (PM Strandskydd 2022-03-09) utgår som planhandling till antagandet. Illustration om vilket område som berörs av strandskydd införs.*

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

- *De träd som omfattades av bestämmelsen n₁ (inklusive lind från trädportalen) beskrivs i planbeskrivningen och att värdet av dessa träd ska beaktas vid framtida dispensprövningar.*
- *Klargörande information införs avseende avfallshantering enligt yttrande.*
- *Klargörande information införs att tillgängligheten för markreservatet söder om hus 8 inte ska påverkas negativt vid ev. framtida bygglov.*
- *Klargörande information införs att anläggandet av nödvändiga dagvattenanläggningar inom fastigheten bevakas vid framtida bygglov.*
- *Avsnitt avseende dispens införs som behandlar att godkänd strandskyddsdispens krävs (och beroende på åtgärd även bygglov) innan framtida anläggningar inom strandskyddat område kan utföras.*
- *Klargörande om att villkorad byggrätt endast avser hus 4 och inte påverkar övriga byggrätter inom planområdet.*

Övrigt:

- *Ett kompletterande PM avseende bullerutredningen tillförs planhandlingarna (PM Komplettering Bullerutredning 22081 Rapport C Sala 2024-01-24).*

Remisslista	Synpunkter
1. Länsstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> • Riksintresse – risk för negativ påverkan • Byggnaders gestaltning, volym • Strandskydd – Området är inte ianspråktaget på ett sådant sätt att det saknar betydelse för strandskyddets syfte. • Växt- och djurlivet
2. Lantmäteriet	Inga synpunkter
3. Kollektivtrafikförvaltningen Region Västmanland	Inga synpunkter
4. Vafab Miljö	<ul style="list-style-type: none"> • Planera utrymme för avfallshantering om hus 5 rivs • Information avseende kommunala riktlinjer, Avfall Sveriges handbok samt Arbetsmiljöverkets utformningskrav som ska tillämpas. • Vafab Miljö ska kontaktas vid projektering eller bygglov av ett avfallsutrymme

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

5. Projekt och utvecklingsenheten, Samhällstekniska verksamheten, Sala kommun	<ul style="list-style-type: none">• Viktigt att åtgärder för lokalt omhändertagande av dagvatten genomförs• Servitut och tillgänglighet ledningar• Hus 8, frontespis och takkupor ska inte påverka markreservat
6. Bygg- och miljöenheten, Sala kommun	Inga synpunkter
7. Trafikverket	<ul style="list-style-type: none">• Underlaget påvisar ej att gällande riktvärden klaras inom planområdet• Framgår ej hur bullernivåer för järnväg är framtagna• Förklaring avseende hur hänsyn markdämpning, skärmande effekter och topografi beaktats• Oklarheter avseende redovisning, illustration bullernivåer

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

1. Länsstyrelsen Västmanlands län

Granskning av för detaljplan för Lasarettet 2, Sala kommun

Beskrivning av ärendet

Detaljplanen har överlämnats till Länsstyrelsen för granskning i enlighet med 5 kap. 20 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Detaljplanen handläggs med standardförfarande.

Enligt 5 kap. 22 § PBL ska Länsstyrelsen under granskningstiden yttra sig över planförslaget, om planförslaget enligt Länsstyrelsens bedömning innebär att någon av överprövningsgrunderna i 11 kap. 10 § PBL inte följs eller tillgodoses.

Länsstyrelsens synpunkter i samrådsskedet framgår av yttrande dnr 6936-2022, daterat den 6 februari 2023.

Syftet med detaljplanen

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra nya användningar såsom vård, gymnasieskola och centrum i den befintliga lasarett-byggnaden genom till och påbyggnad. Syftet med planen är också att möjliggöra för nybyggnation av bostäder.

Detaljplanens överensstämmelse med översiktsplanen

Länsstyrelsen bedömer att detaljplaneförslaget överensstämmer med översiktsplanen enligt 4 kap. 33 § p.5 PBL.

Länsstyrelsens synpunkter - prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som rör, Riksintressen enligt 3 kap, ska lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan. I annat fall kan Länsstyrelsen komma att pröva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Riksintressen 3 kap miljöbalken

Planområdet ligger strax utanför riksintresse för kulturmiljövården Sala silvergruva och Sala bergstad (U 16). Länsstyrelsen lyfte i sitt samrådsyttrande att planförslaget medför en viss risk att riksintressets värden kommer att påverkas och försvagas. Länsstyrelsen anser fortsatt att den risken finns vad gäller ett genomförande av planens södra delar. Länsstyrelsen anser att de höga planerade byggnadsvolymer mot Ekebydammen och planbestämmelser som reglerar byggnadernas gestaltning vad gäller material och färgsättning inte finns med i plankartan vilket riskerar att påverka och försvaga riksintresset.

Strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken

Länsstyrelsen vidhåller att det är svårigheter att häva strandskyddet eftersom ytan idag är tillgänglig för allmänheten. Området är inte ianspråktaget på ett sådant sätt att det saknar betydelse för strandskyddets syfte. Att inriktningen i detaljplanen är att marken fortsatt ska vara tillgänglig oavsett användning spelar ingen roll då detta inte avspeglas i plankartan och då inte är juridiskt bindande. Kommunen skriver att växt- och djurliv inte påverkas inom planen.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Länsstyrelsen har en annan uppfattning, alla befintliga grönområden inom planen hamnar inom kvartersmark med prickmarkering vilket innebär att det inte får uppföras byggnad. Däremot finns inget skydd mot att ta bort grönområden och hårdgöra marken, vilket skulle påverka djur- och växtliv. Om kommunen går vidare i frågan kommer Länsstyrelsen överväga att ta planen till överprövning.

Övriga frågor

Råd enligt 2 kap. PBL

Kulturmiljö

Länsstyrelsen konstaterar att det inte finns några planbestämmelser som skyddar den befintliga parken. Även skydd av bebyggelsen bör kompletteras med fler planbestämmelser. Länsstyrelsen anser också att ny bebyggelse fortsatt bör utformas med hänsyn till den befintliga bebyggelse och miljön och dess kulturhistoriska värden och att sjukhusbyggnadens höghusdel fortsatt får uppfattas som ett av stadens landmärken.

KOMMUNENS KOMMENTARRiksintressen 3 kap miljöbalken

*Planbestämmelsen **k₁** skrivs om så att eventuell påbyggnad ska underordna sig den befintliga byggnaden avseende sitt visuella uttryck. "... Eventuell påbyggnad eller tillbyggnad ska göras tydligt avläsbar i relation till den befintliga byggnaden. Det visuella uttrycket av på- eller tillbyggnad ska utformas så det underordnar sig den befintliga lasaretsbyggnaden"*

*På så sätt dämpas intrycket av nybyggnationen sett från riksintressets sida. Att tänkt tillbyggnad anpassas väl till befintlig bebyggelse och med hänsyn till riksintresset görs i bygglovsskedet. En ny bestämmelse **k₂** införs för hus 8 (gamla sjukhemmet) som liksom **k₁** reglerar att dess karaktär avseende material, struktur och färgsättning – "Byggnadens huvudsakliga karaktär ska bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning".*

Strandskydd enligt 7 kap miljöbalken

Avseende strandskydd så är området till stor del ianspråktaget av äldre byggnation och hårdgjorda ytor men inkluderar även grönytor med gräsmattor, träd. Området är idag tillgängligt för allmänheten och att förhindra denna tillgänglighet i framtiden ligger inte i fastighetsägarens intresse.

För de framtida verksamheterna och för dem nödvändiga anläggningar så hade det naturligtvis varit fördelaktigt att strandskyddet upphävs i planen, men då det står klart att något skäl för upphävande (enligt MB 7 kap 18c §) inte uppfylls till fullo så väljer kommunen i detta fall att låta strandskyddet återinträda när detaljplanen vunnit laga kraft.

Detta innebär när framtida verksamheter för sina behov behöver anlägga något inom strandskyddat område att en dispensansökan lämnas in till kommunen samt att beviljad dispens ges innan önskade åtgärder kan utföras.

Nödvändiga anläggningar kan tex. vara dagvattenanläggningar, parkeringar, anläggningar relaterade för en gymnasieskola eller framtida vårdverksamhet.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Omarbetning av strandskyddsavsnittet görs i planbeskrivning och bestämmelse a₁ tas bort från plankartan. Området som berörs av framtida strandskydd införs i planbeskrivning. Den tidigare planhandlingen "PM Strandskydd 2022-03-09" utgår då ett upphävande av strandskyddet inte längre är aktuellt. Ett avsnitt införs som beskriver att godkänd dispens krävs inom strandskyddat område för eventuella framtida anläggningar.

Övriga frågor, råd

Några fler bestämmelser avseende skydd för park eller byggnader anses inte nödvändigt. Parken kommer att skyddas i och med att strandskyddet återinträder. Påtalad lind (trädportalen) skyddas också genom att strandskyddet återinträder. Bestämmelse n₁ tas bort från plankartan då alla aktuella träd som skyddades med denna bestämmelse kommer ligga inom strandskyddat område. De mer skyddsvärda träd som observerats inom planområdet beskrivs trots detta i planbeskrivningen och kommer därmed beaktas vid senare dispensprövningar.

Bestämmelsernas omfattning och behov har diskuterats grundligt med byggnadsingenjör och bygglovshandläggare och införda q och k-bestämmelser anses vara tillräckliga. Även det faktum att användningen B-bostäder endast medges i norra delen av planområdet så kommer tex. balkonger på högdelens fasad åt söder med största sannolikhet aldrig realiseras. Om så ska kraven i q-bestämmelsen uppnås. Lasarettet som landmärke kommer därmed även i framtiden kvarstå avseende sitt uttryck precis som idag.

Lantmäteriet

YTTRANDE I ÄRENDE LM2023/063104

Detaljplan för Lasarettet 2

Vid genomgång av planförslagets handlingar (daterade 2023-12-29) har följande noterats:
Lantmäteriet har inga synpunkter på planförslaget.

KOMMUNENS KOMMENTAR*Noteras.***2. Kollektivtrafikförvaltningen, Region Västmanland**

Yttrande

Kollektivtrafikförvaltningen har redan yttrat i samrådsskedet och har inga ytterligare synpunkter att framföra.

KOMMUNENS KOMMENTAR*Noteras.*

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

3. VafabMiljö

Yttrande angående: Remiss granskning av detaljplan för Lasarettet 2

VafabMiljö har tagit del av rubricerat ärende och har följande synpunkter på planförslaget.

För det fall man beslutar sig för att riva hus 5 och i stället bygga bostäder så behöver man även planera utrymme för avfallshantering för dessa i tidigt skede för att säkerställa framkomlighet och angöringsplats för sopbilar.

Avfallshanteringen ska utföras i enlighet med kommunens renhållningsordning och de rekommendationer som anges i Avfall Sveriges "Handbok för avfallsutrymmen, Riktlinjer för utformning av avfallsutrymmen vid ny- och ombyggnation". Hämtningsplats för avfall ska utformas efter Arbetsmiljöverkets krav på körvägar, vändplatser och angöringsplatser.

Avfallshanteringen ska även följa kommunens riktlinjer om källsortering. Avfall kan sorteras i miljöbod, skåp, bottentömmande behållare eller motsvarande, som utöver rest- och matavfall även inrymmer utsortering av förpackningsmaterial, glas och tidningar.

Inför projektering av ett avfallsutrymme eller ett beslut om bygglov av ett avfallsutrymme ska kommunalförbundet VafabMiljö kontaktas för att säkerställa förslaget till utformning.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Noteras. Informationen införs i planbeskrivningen.

4. Projekt och utvecklingsenheten, Samhällstekniska verksamheten, Sala kommun

- Vi vill, precis som Länsstyrelsen, påtala att det är viktigt att åtgärder för lokalt omhändertagande av dagvatten i planförslaget genomförs både för fördröjning och rening av vatten.
- Servitutsavtal som möjliggör ledningsrätt för de allmänna VA-ledningarna inom fastigheten måste vara signerat av båda parter innan planen kan gå upp till politiken för beslut om antagande. Detta gäller även avtalet om friläggande av ledningar innan påbyggnad av resterande del av hus 4 tillåts som beskrivs i samrådsredogörelsen (Samhällstekniska enheten – kommentar – vatten och avlopp).
- För hus 8 bör möjlighet till frontespis och takkupor (f1) tydliggöras/regleras så att utbyggnader inte riskerar att påverka u-området.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Punkt 1 och 2 – Noteras. Avtal avseende servitut samt exploateringsavtal ska vara klara och påskrivna innan detaljplanen går upp för antagande. I exploateringsavtalet finns de avsnitt som

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

berör dagvatten samt friläggandet av ledningar inskrivna under § 3 "Genomförande av exploatering". Frågan avseende dagvattenanläggningar bevakas även vid framtida bygglov.

***Punkt 3** – Aktuellt markreservat söder om hus 8 utgörs av prickmark. Detta menas att byggnad inte får uppföras på marken. Detta innebär att en eventuell utbyggnad av tex. en frontespis inte går att placera på prickmark utan måste utföras inom den i plankartan avgränsade byggrätten. Andra utstickande åtgärder (ovanför prickmark) får heller inte göras om inte en bestämmelse införs som tillåter detta. Åtgärder som kragar ut över och påverkar markreservatet möjliggörs därför inte. Eventuellt tillägg av takkupor anses inte kunna utgöra en negativ påverkan avseende markreservatet. Vid ev. framtida bygglov bevakas markreservatet och dess tillgänglighet av bygglovsenheten.*

Klargörande information att markreservatet inte ska påverkas negativt av en framtida ombyggnation av hus 8 införs i planbeskrivningen för tydlighets skull.

5. Bygg- och miljöenheten, Sala kommun

Granskningsyttrande över förslag till detaljplan för Lasarettet 2

Bygg- och miljönämnden har för granskning fått ett förslag till ny detaljplan för Lasarettet 2, Sala kommun (diarienum: 2021/932). Detaljplanen görs med standardförfarande och är utskickad på granskning till 2024-01-22. Bygg- och miljönämnden har fått förlängd svarstid till nämndens sammanträde 2024-02-13.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra nya användningar såsom vård, gymnasieskola och centrum i den befintliga lasarettbyggnaden genom till- och påbyggnad. Syftet med planen är också att möjliggöra för nybyggnation av bostäder.

Bygg- och miljönämnden noterar att samtliga samrådskommentarer har hanterats och har därmed inga synpunkter på planförslaget.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Noteras.

6. Trafikverket

Kommunens dnr: 2021/932

Trafikverkets dnr: TRV 2023/126398

Granskning gällande detaljplan för Lasarettet 2, Sala kommun

Ärendet avser granskning gällande detaljplan för Lasarettet 2 i Sala kommun. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra nya användningar såsom vård, gymnasieskola och centrum i den befintliga lasarettbyggnaden genom till- och påbyggnad. Syftet med planen är också att

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

möjliggöra för nybyggnation av bostäder. Norr om planområdet går Dalabanan och söder ifrån ansluter Sala-Oxelösundsbanan till Sala station. Båda järnvägsstråken är utpekade riksintressen för kommunikationer och transportleder för farligt gods.

Buller

Trafikverket vill återigen lyfta flera synpunkter från samrådet då vi inte anser att de har blivit bemötta. Trafikverket anser att planbeskrivningen och bullerutredningen behöver förtydligas och kompletteras enligt nedan för att kunna bedöma bullersituationen. Trafikverket anser inte att nuvarande underlag visar att gällande riktvärden klaras inom planområdet. Nedanstående behöver klargöras innan planen antas.

Trafikverket noterar att trafiksiffrorna i bullerutredningen har uppdaterats. Det framgår dock fortfarande inte hur bullernivåerna för järnvägen är framtagna. Det är viktigt att kunna utläsa och förstå vilka faktorer som ligger till grund för beräknade bullernivåer, t.ex. när på dygnet maximal ljudnivå avses, vilken tågtyp som är dimensionerande för maxnivån och hur medelhastigheten på tåg har tagits fram. Även vilken hänsyn som har tagits till markdämpning, skärmande effekter och topografi behöver förklaras ytterligare. Om förhållandena ändras i framtiden är det avgörande att kunna gå tillbaka till bullerutredningen för detaljplanen och förstå hur bullernivåerna är framtagna. Det är även fortsatt oklart huruvida redovisade bullernivåer är sammanvägda för väg- och järnvägstrafik, detta gäller både ekvivalent och maximal ljudnivå. Utöver en sammanvägd redovisning anser Trafikverket att utredningen ska redovisa separata bullernivåer för väg respektive järnväg.

Bullerutredningen har uppdaterats till granskningen med ekvivalenta och maximala nivåer i intervall för fasad. Trafikverket uppmärksammar dock att frifältsvärdet för den ekvivalenta ljudnivån vid fasad anges med samma värde (<55 dBA) oavsett färg. Trafikverket anser att redovisningen behöver ses över och korrigeras med rätt bullernivå. Trafikverket vill samtidigt förtydliga att vi fortsatt efterfrågar beräknade bullervärden per våningsplan och inte som ett intervall, eftersom det är dessa värden en tillsynsmyndighet ska utgå från vid en eventuell tillsyn enligt miljöbalken. Det säkerställer även vilka val av ytterväggar och fönster som är lämpliga vid de olika våningsplanen för att klara kraven på trafikbuller inomhus enligt BBR.

Trafikverket anser fortsatt att tillgång till minst en gemensam uteplats som klarar riktvärdena enligt trafikbullerförordningen ska säkerställas med bestämmelser i plankartan.

Farligt gods

Trafikverket noterar att planbeskrivningen har uppdaterats med en riskbedömning. Det är kommunens ansvar att utforma detaljplanen på ett sådant sätt att en acceptabel risknivå för tredje man uppnås.

KOMMUNENS KOMMENTAR

Bullerutredningen innefattar den information som efterfrågas. För tydlighets skull uppdateras bullerutredningen med ett klargörande PM som bifogas till planhandlingarna. I detta PM klargörs de delar som Trafikverket tar upp i sitt yttrande.

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Kvartersmark

- Bostäder.
- Centrum.
- Vård.
- Parkering.
- Gymnasium.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande

- Marken får inte förses med byggnad
- Marken får endast förses med kompletteringsbyggnad
- Endast byggnadsverk under mark

Höjd på byggnadsverk

- h_1 Högsta nockhöjd är 90,0 meter över angivet nollplan
- h_2 Högsta nockhöjd är 88,0 meter över angivet nollplan
- h_3 Högsta nockhöjd är 85,5 meter över angivet nollplan
- h_4 Högsta nockhöjd är 71,5 meter över angivet nollplan
- h_5 Högsta nockhöjd är 65,5 meter över angivet nollplan
- h_6 Högsta nockhöjd är 63,0 meter över angivet nollplan
- h_7 Högsta nockhöjd är 58,5 meter över angivet nollplan
- h_8 Högsta nockhöjd är 58,0 meter över angivet nollplan
- h_9 Högsta nockhöjd är 57,0 meter över angivet nollplan

Markreservat för allmännyttiga ändamål

- u_1 Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.

Placering

- p_1 Byggnad med nockhöjd över +62,0 meter över nollplanet ska placeras i byggrättens östra del.

Skydd av kulturvärden

- q_1 Byggnadens huvudsakliga karaktär ska bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning med undantag för den nordöstra fasaden. Exempel på detta är den sydöstra fasadens horisontella band av fönster och tegel. Eventuella tillägg ska göras i enlighet med byggnadens karaktär.

Takvinkel

- o_1 Minsta takvinkel är 20 grader
- o_2 Minsta takvinkel på byggnad med nockhöjd över +62 meter över nollplanet ska vara 30 grader
- o_3 Största takvinkel är 40 grader
- o_4 Största takvinkel på byggnad med nockhöjd över +62 meter över nollplanet ska vara 45 grader
- o_5 Taket ska vara platt eller låglutande

Utformning

- f_1 Takkupor och frontespiser får uppta högst 45 procent av fasadlängden
- f_2 Takkupor och frontespiser får ha valfri takvinkel.
- f_3 Byggnad med nockhöjd högre än +62 meter över nollplan ska ha sadeltak.
- f_4 Bostadsbyggnader som får ha nockhöjd på maximalt + 85,5 ska utgöra som mest 50% av byggrätten (325 m² BYA). Kvarvarande byggrätt för bostadsbyggnader får ha en högsta nockhöjd på maximalt + 78,5.
- f_5 Vid nybyggnation av bostäder får takkupor och frontespiser uppta högst 45% av fasadlängden.

Utnyttjandegrad

- e_1 Högsta tillåtna BYA är 1220 m². Maximalt 650 m² BYA får användas till bostäder. Högsta tillåtna BTA är 5800 m² varav maximalt 1400 m² får användas till annat än bostäder. Bostäder tillåts endast vid nybyggnation.

Varsamhet

- k_1 Byggnadens huvudsakliga karaktär ska bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning. Eventuell påbyggnad eller tillbyggnad ska göras tydligt avläsbar i relation till den befintliga byggnaden och underordna sig befintlig byggnad avseende sitt visuella uttryck.
- k_2 Byggnadens huvudsakliga karaktär ska bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALL KVARTERSMARK

Utförande

- Minst 25 % av fastighetsarean ska vara genomsläpplig

Villkor för startbesked

- Startbesked får inte ges för om- eller nybyggnation förrän erforderlig sanering av marken kommit till stånd.

Genomförandetid

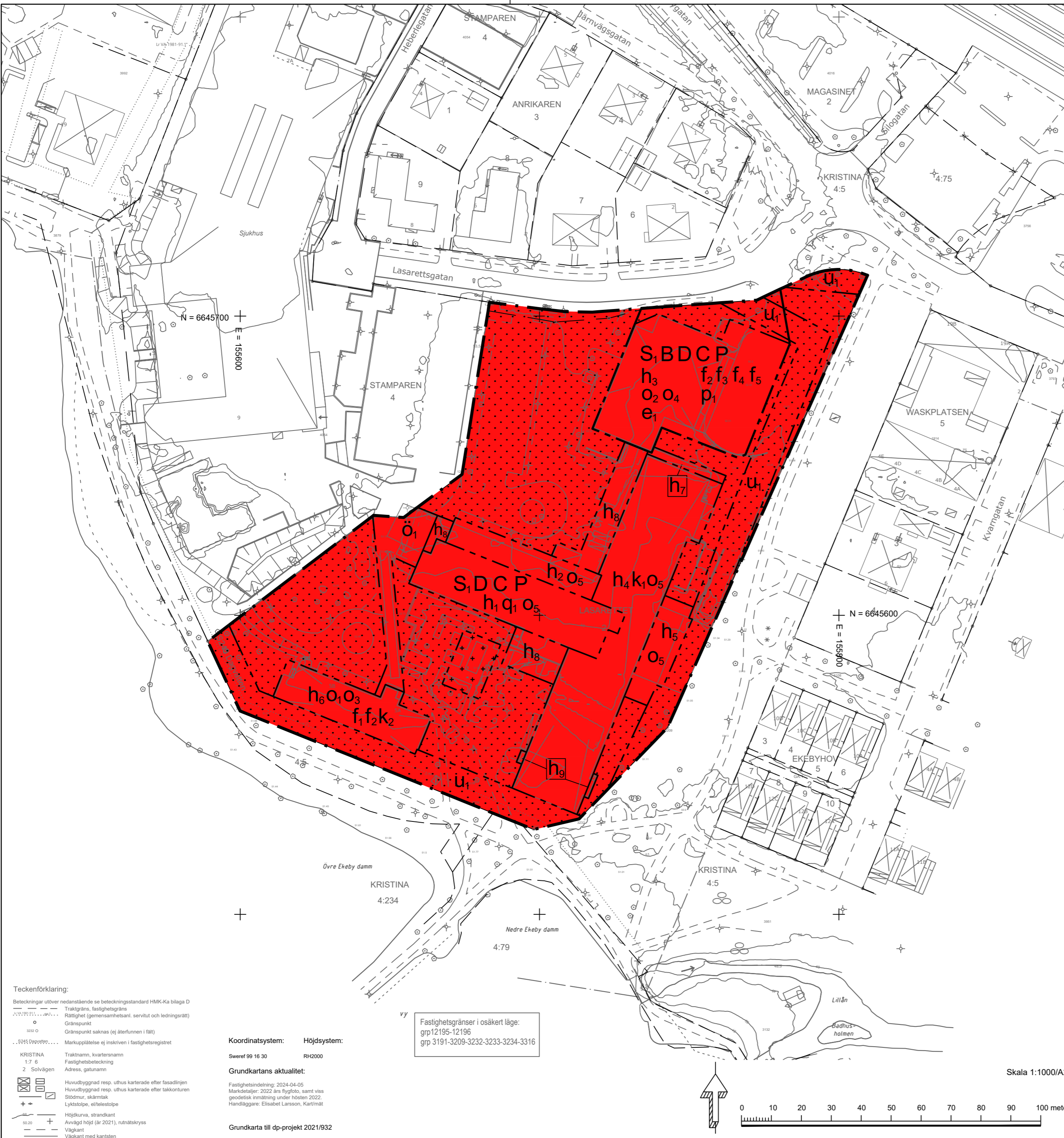
- Genomförandetiden är 60 månader över hela planområdet och börjar gälla fr.o.m.

Till planen hör:	☐ Planbeskrivning	☐ Granskningsutlåtande
☐ Dagvattenutredning	☐ Miljökonsekvensbeskrivning	☐ PM Geoteknik + MUR
☐ Bullerutredning	☐ Fastighetsförteckning	☐ Miljöteknisk markundersökning
☐ Trafikutredning	☐ Samrådsredogörelse	☐ Kulturmiljöutredning

Detaljplan för Lasarettet 2

Sala kommun	Västmanlands Län	Beslutsdatum	Instans
Antagande		Godkännande	Godkännande
		2024-05-22	KSLU
		Antagande	
		2024-06-17	KF
Upprättad 2022-11-23	Reviderad 2024-04-30	Laga kraft	
Jonas Hallberg Planarkitekt AB Idealstad	Victor Zakrisson Samhällsbyggnadschef		

Teckenförklaring:

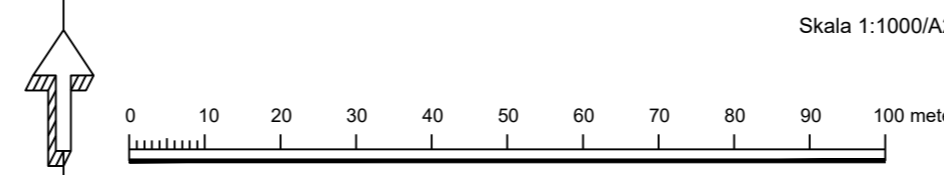
- Beteckningar utöver nedanstående se beteckningsstandard HMK-Ka bilaga D
- Traktgräns, fastighetsgräns
- Rätthet (gemensamhetsanl., servitut och ledningsrätt)
- Gränspunkt
- Gränspunkt saknas (ej återfunnen i fält)
- Markupplåtelse ej inskriven i fastighetsregistret
- Traktnamn, kvartersnamn
- Fastighetsbeteckning
- Adress, gatunamn
- Huvudbyggnad resp. uthus karterade efter fasadlinjen
- Huvudbyggnad resp. uthus karterade efter takkonturen
- Södmur, skärmak
- Lyktstolpe, elstolpe
- Höjdsurna, strandkant
- Avvägd höjd (år 2021), rutatskyss
- Väggkant
- Väggkant med kantsten

Koordinatsystem: Högssystem:
SweRef 99 16 30 RH2000

Grundkartans aktualitet:
Fastighetsindelning: 2024-04-05
Markdetaljer: 2022 års flygfoto, samt viss geodetisk mätning under hösten 2022.
Handläggare: Elisabet Larsson, Kartmät

Grundkarta till dp-projekt 2021/932

Fastighetsgränser i osäkert läge:
grp 12195-12196
grp 3191-3209-3232-3233-3234-3316

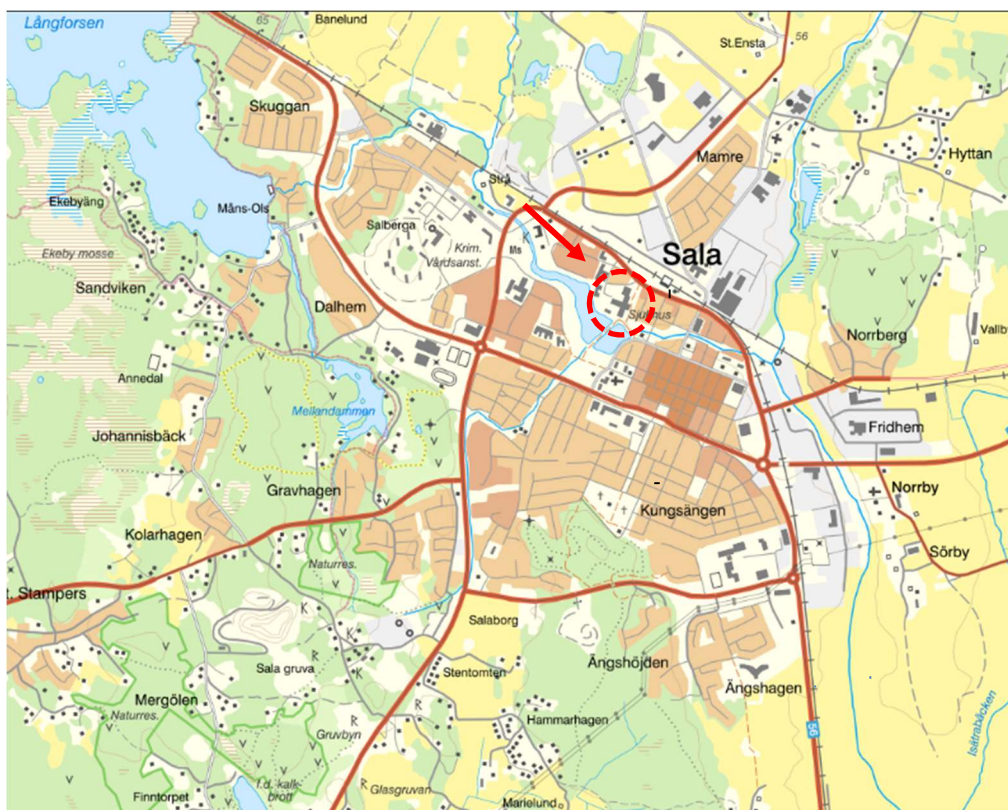

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Detaljplan för Lasarettet 2

Sala kommun, Västmanlands län
Standardförfarande

PLAN- OCH GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

Planområdets läge

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

HANDLINGAR

Till detaljplanen hör följande handlingar i granskningskedet:

- Plankarta
- Plan- och genomförandebeskrivning
- Samrådsredogörelse
- Fastighetsförteckning

UTREDNINGAR

- Bullerutredning, 2023-06-16
- PM Buller, 2024-01-24
- Dagvatten-, VA- och skyfallsutredning, 2023-10-23
- Geoteknisk utredning, 2022-04-07
- Kulturmiljöutredning, 2023-05-29
- Miljöteknisk markundersökning, 2022-09-27
- Trafik- och parkeringsutredning, 2023-07-07

PLANPROCESSEN

Planen upprättas med standardförfarande och enligt PBL 2010:900.

Figuren illustrerar i vilket skede av planprocessen som detaljplanen befinner sig.

En detaljplan ger en samlad bild av den avsedda mark- och vattenanvändningen och hur miljön avses förändras eller bevaras. En detaljplan redovisas som ett avgränsat område på en karta med planbestämmelser. Till detaljplanekartan hör en planbeskrivning som förklarar syftet och innehållet i planen samt vad som behöver göras för att planen ska kunna förverkligas. Den samlade bedömningen av markens och vattnets användning som görs i en detaljplan ger också ramarna för prövning av olika framtida lov, till exempel bygglov, rivningslov och marklov. Detaljplanens bestämmelser ligger även till grund för tillstånd enligt miljöbalken och prövning enligt till exempel fastighetsbildningslagen, anläggningslagen och ledningsrättslagen. I och med att ett område har detaljplan finns såväl fastställda byggrätter som ett skydd mot oönskade förändringar. Härigenom går lovprövning både snabbare och enklare.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

SAMRÅD

Planarbetet inleds alltid med ett samrådsskede, i syfte att ge berörda möjligheten till insyn och påverkan tidigt i planprocessen. Planförslaget skickas ut på samråd till berörda intressenter samt ställs ut i kommunhusets entré och presenteras på kommunens hemsida. De synpunkter som lämnas i samrådsskedet kommer att redovisas i en samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen kommer att innehålla Plan- och utvecklingsenhetens kommentarer och förslag till ställningstagande till inkomna synpunkter.

GRANSKNING

Efter samrådsperioden kommer detaljplanen att gå in i ett granskningsskede. Det reviderade planförslaget kommer då att skickas till berörda intressenter samt ställas ut i kommunhusets entré och på kommunens hemsida. De synpunkter som kommer in under granskningen redovisas i ett granskningsutlåtande. Granskningsutlåtandet innehåller även Plan- och utvecklingsenhetens kommentarer och förslag till ställningstagande till inkomna synpunkter. Granskningsutlåtandet har upprättats och kommer anslås på kommunens anslagstavla och hemsida minst 3 veckor innan detaljplanen tas upp för antagande. Information om anslaget granskningsutlåtande skickas även till de sakägare som yttrat sig i samrådet och- eller granskningen samt vars synpunkter inte tillgodosetts.

ANTAGANDE

Planarbetet befinner sig efter granskningsperioden i ett antagandeskede. I detta planskede överlämnas planförslaget till kommunfullmäktige för antagande. Innan ärendet kommer upp i fullmäktige bereds det i kommunstyrelsens ledningsutskott och kommunstyrelsen. Om detaljplanen inte överklagas eller överprövas vinner den laga kraft tre veckor efter det att protokollet från kommunfullmäktiges sammanträde justerats och satts upp på kommunens anslagstavla. Meddelande om antagen detaljplan skickas till Länsstyrelsen, Lantmäteriet samt till de sakägare som yttrat sig i samrådet och- eller granskningen samt vars synpunkter inte tillgodosetts. Meddelandet innefattar även information om hur man som sakägare kan överklaga beslutet att anta detaljplanen.

ÖVERKLAGANDE

De som skriftligen har framfört synpunkter som inte har blivit tillgodosedda har rätt att överklaga planbesluten. I första hand är det sakägare, bostadsrättsinnehavare, hyresgäster, boende och hyresgästorganisationer. Överklagandet prövas av Mark- och miljödomstolen.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

PLANDATA

LÄGESBESTÄMNING OCH AREAL

Planområdet ligger i centrala Sala, norr om Ekeby damm vilket är ett viktigt rekreativsområde som knyter ihop omkringliggande rekreativstråk och även centrala Salas största grönområde. Planområdet ligger även nära Sala resecentrum med bussförbindelser och tågstation. Goda gång- och cykelmöjligheter finns i närområdet. Precis nordväst om planområdet ligger Sala närsjukhus och i övrigt finns bostäder och centrala verksamheter runtomkring planområdet. Inom planområdet finns i dagsläget vårdverksamheter.

Planområdets yta uppgår till cirka 2,1 ha och omfattar fastigheten Lasarettet 2, vilken ägs av Sala Lasarettet 2 Fastighets AB samt en del av fastigheten Kristina 4:5, vilken ägs av Sala kommun.

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

BAKGRUND

Genom Region Västmanlands flytt av sjukvårdsverksamheten till nya angränsande lokaler finns ett behov av att möjliggöra ny användning av den befintliga lasarettbyggnaden. Inriktningen är att fastigheten ska fortsätta vara ett nav för viktiga funktioner i samhället. Planområdet omfattas idag av detaljplan 3966, upprättad år 1994, som kommer att ersättas av den nya detaljplanen. Den äldre detaljplanen behöver ersättas eftersom den idag endast medger användningen vård (D).

PLANENS SYFTE

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra nya användningar såsom vård, gymnasieskola och centrum i den befintliga lasarettbyggnaden genom till- och påbyggnad. Syftet med planen är också att möjliggöra för nybyggnation av bostäder.

SAMMANFATTNING

Detaljplanen möjliggör en om-, till-, och påbyggnation av befintlig lasarettbyggnad. Lasarettets lågdel föreslås byggas på med två våningar och byggnadens högdel breddas norrut. Genom reglering av nockhöjd och placering kommer befintlig byggnad fortsatt vara den dominerande volymen. I planområdets norra del möjliggörs antingen en förändrad användning av den befintliga byggnaden (hus 5) alternativt rivs denna byggnad och då får en byggrätt för cirka 50 lägenheter medges i form av flerbostadshus som ska placeras i byggrättens östra del.

Dagvattenhanteringen är en viktig fråga som beaktas både i detaljplaneringen samt framtida projektering. För området föreslås dagvattnet hanteras med bland annat växtbäddar. Genom byggnadens volym och läge i anslutning till riksintresset för kulturmiljövård enligt 3 och 4 kap Miljöbalken har dess eventuella påverkan på detta studerats och lasarettbyggnadens fasad regleras med skyddsbestämmelser. Genom den nya detaljplanen återinträder strandskyddet till Ekeby damm. Inom planområdet kommer mark att behöva saneras för att möjliggöra detaljplanens genomförande.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDE

RIKSINTRESSEN

Planområdet ligger i anslutning till riksintresse för kulturmiljövård. Dammsystemet tillhörande Sala silvergruva är skyddat som riksintresse för kulturmiljövården inom riksintresset för Sala silvergruva och Sala bergstad [U16] (Sala sn) med motiveringen "Gruvmiljön vid den för Sverige mycket betydelsefulla Sala silvergruva med tillhörande vidsträckt dammsystem och lämningar efter gruvby som är unika för landet." "Uttryck för riksintresset i detta område beskrivs som "Vidsträckt fördämningssystem, till delar från 1500-talet, avsedda för gruvans kraftförsörjning. Ekebydammen, som är en del av gruvans vattenförsörjning, ligger i anslutning till Sala stad, Bergstaden.". Utbredningen av riksintresset är illustrerat i nedanstående bild.

Gränsen för riksintresset för kulturmiljövård.

STRANDSKYDD

Planområdet omfattas delvis av strandskydd då ett generellt strandskydd på 100 meter gäller från Ekeby damm. Strandskyddet är sedan tidigare upphävt men enligt 7 kap. 18 g § miljöbalken återinträder strandskyddet när en detaljplan upphävs eller ersätts vilket betyder att för rubricerad detaljplan kommer strandskyddet att återinträda.

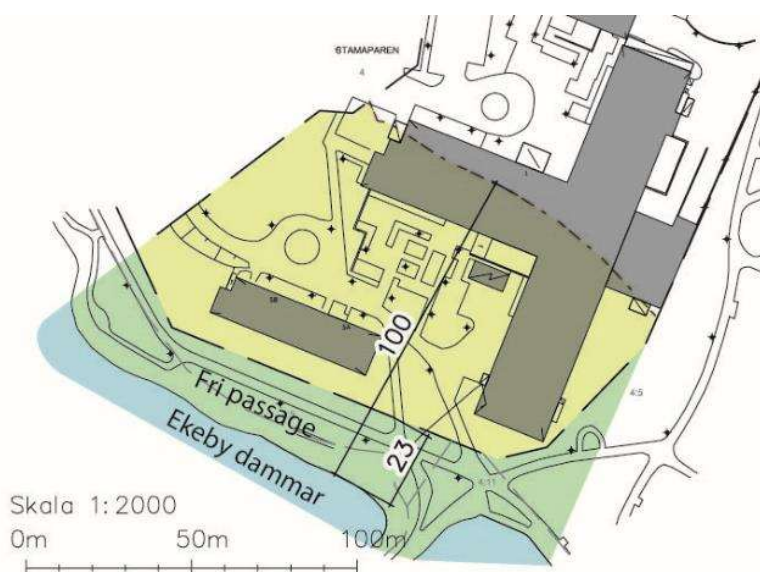
Enligt 4 kap. 17 § PBL (2010:900) får kommunen upphäva strandskydd för ett område om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Då tillgängligheten idag är obehindrad för allmänheten att röra sig i området mellan Ekeby damm och över fastigheten samt att det på fastigheten finns grönytor så uppfylls inga skäl för att upphäva strandskyddet efter att planen vunnit laga kraft.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
 Samhällsbyggnadskontoret
 Plan- och utvecklingsenheten

Passage närmast Ekeby dammar. Till vänster det gamla sjukhemmet (hus 8).

Planförslaget innebär inte att tillgången till strandområdet försämras jämfört med idag. Ingen ny bebyggelse planeras i närheten av strandområdet. Dagens gång- och cykelvägar i anslutning till strandlinjen ligger utanför planområdet och kommer inte att påverkas. Huvudstråket precis utanför området är Suckarnas allé.

Att strandskyddet inte upphävs innebär att när befintliga och framtida verksamheter för sina verksamhetsbehov framöver behöver anlägga något inom strandskyddat område så kommer en dispensansökan att lämnas in till kommunen. En beviljad dispens krävs innan önskade åtgärder kan utföras. Nödvändiga anläggningar kan tex. vara dagvattenanläggningar, parkeringar, anläggningar relaterade för en gymnasieskola eller framtida vårdverksamhet. För planerad dagvattenhantering se exempelvis principskiss på planbeskrivningens sida 15. Eventuella framtida dispensansökningar för den planerade verksamheten inom planområdet kommer att beakta allmänhetens tillgänglighet till och från strandlinjen och även beakta, eller förstärka, befintligt djur- och växtliv inom fastigheten. Vid ansökan ska man uppge de särskilda skäl man åberopar enligt 7 kap. 18c § MB för att kunna erhålla dispens.

Strandskyddat område inom detaljplanen. Gul yta redovisar där strandskydd återinträder och där nödvändiga framtida anläggningar kräver strandskyddsdispens. Grön yta illustrerar strandlinjen där fri passage sker idag längs Suckarnas Allé.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

ÖVERSIKTLIGA PLANER

Området omfattas av Plan för Sala stad, en fördjupad översiktsplan för Sala stad. Där är fastigheten utpekad som "centrum" vilket innebär att i markanvändningen centrum ingår många funktioner som till exempel handel, offentlig service och boende. Markanvändningen ska enligt den fördjupade översiktsplanen ses som flexibel för framtida utveckling. Genomförande av detaljplanen bedöms stämma överens med den fördjupade översiktsplanen.

I Plan för Sala stad – Sala tätorts grönstruktur, beskrivs grönområdet söder om sjukhusområdet som "värdefullt med hänsyn till biologisk mångfald". Området är utpekad som "område med annat värde", vilket betyder att området innehåller biotoper som har biologiska värden som har stort behov av förstärkning och restaurering.

I Plan för Sala stad – Sala tätorts grönstruktur, bilaga 2:1, definieras grönområdet intill sjukhusområdet som en del av en längre spridningsväg. Spridningsvägar beskrivs som områden med vegetation eller vatten som binder samman biotoper och skapar möjligheter för växt- och djurliv att förflytta sig och spridas. De är mycket viktiga, rent av avgörande naturtyper, för tätortens möjlighet att behålla och utveckla en rik biologisk mångfald.

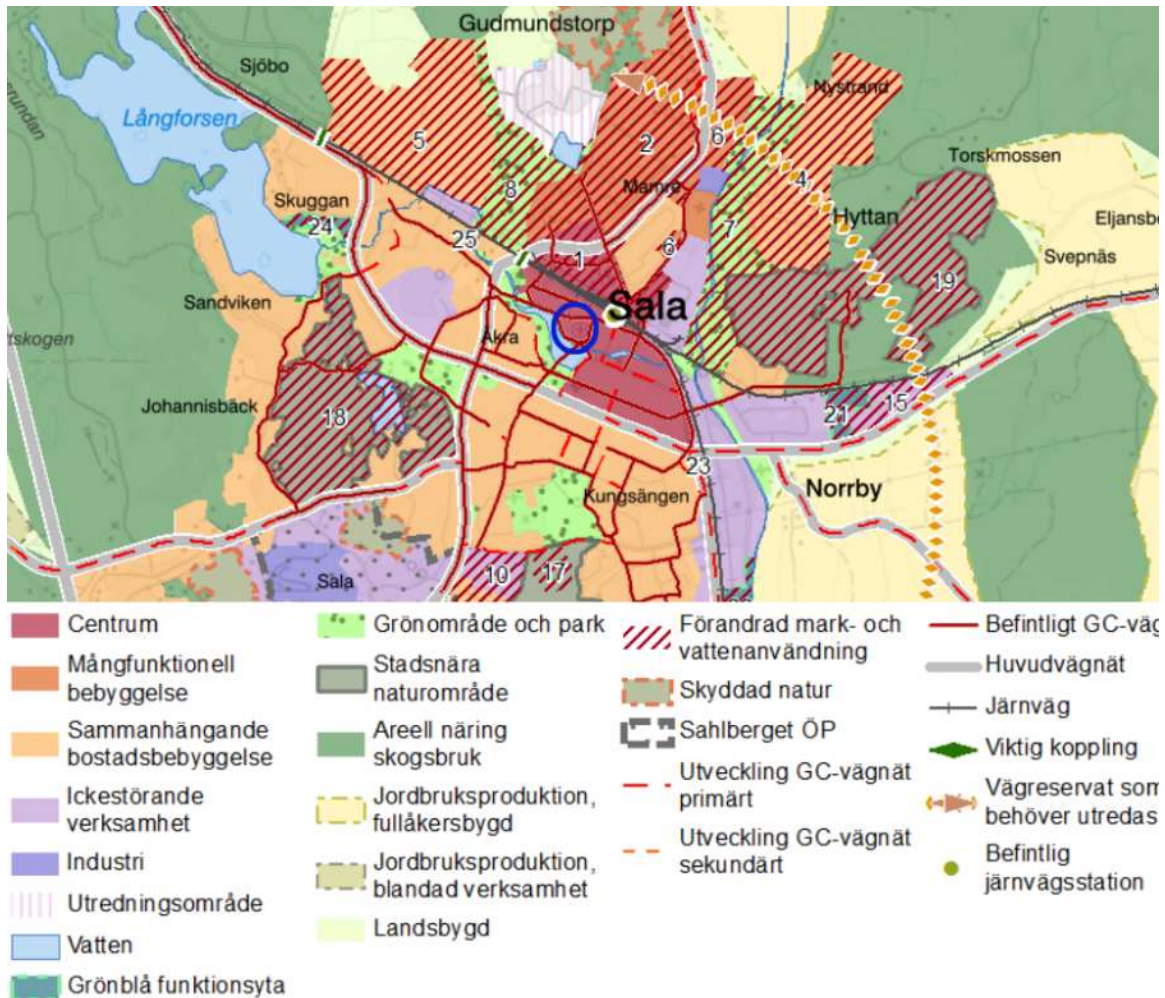

Utdrag ur Plan för Sala stad – Sala tätorts grönstruktur, bilaga 2:1 som visar värdering av biologisk mångfald (till vänster) och spridningsvägar i Sala tätort (till höger).

Sala kommuns senaste översiktsplan är Plan för Sala ekokommun. Den antogs av kommunfullmäktige år 2002 och förklarades inaktuell 2013. Detaljplaneförslaget bedöms inte motverka den tidigare översiktsplanens intentioner eller syfte. En ny kommunövergripande översiktsplan för Sala kommun (Översiktsplan Sala 2050) vann laga kraft 2023-10-20. Området är utpekad som centrum. Med centrum menas i översiktsplanen verksamheter som är kombinationer av handel, service, tillfällig vistelse, samlingslokaler, kontor och annan jämförlig verksamhet som ligger

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

centralt eller på annat sätt ska vara lätta att nå. Den nya översiktsplanen har därmed ersatt "Plan för Sala stad" och detaljplanens syfte överensstämmer även med den nya översiktsplanen.

Utdrag ur granskningsversionen av ny översiktsplan. Blå ring markerar planområdet.

DETALJPLANER OCH FÖRORDNANDEN

Gällande detaljplan

Gällande detaljplaner som berör planområdet är detaljplan för Anrikaren m fl, plannummer 3966 (1996), genomförandetid till och med 2005-12-31. För aktuellt planområde föreslås vårdändamål (D) i två, tre respektive nio våningar. Högsta byggnadshöjd föreslås vara 40 meter för lasarettets högdal, 10 meter för lasarettets lågdal samt 14 meter för det gamla sjukhemmet. I planområdets norra och södra del finns u-områden som ska säkerställa allmänna underjordiska ledningar. Den västra delen av detaljplanen för Anrikaren m.fl. ersattes av detaljplan för del av Stamparen och Lasarettet 2 m.fl., laga kraft 2018-05-25. Den detaljplanen medger vård- respektive parkeringsändamål närmast aktuell detaljplan.

Det nya detaljplaneförslaget för Lasarettet 2 innebär att den tidigare detaljplanen upphör att gälla inom det nya planområdet.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
 Samhällsbyggnadskontoret
 Plan- och utvecklingsenheten

Utsnitt ur gällande detaljplan för Lasarettet 2. Svart streckad markering visar aktuellt planområde.

Planprogram

För planområdet inklusive fastighet Stamparen 4 godkändes 2016 ett planprogram. Syftet med planprogrammet för fastigheterna Stamparen 4 och del av Lasarettet 2 var att beskriva platsens förutsättningar och att utgöra underlag för fortsatt planläggning av området och att pröva lämpligheten av Region Västmanlands planer på om- och nybyggnationer inom fastigheterna.

I planprogrammets riktlinjer inför fortsatt planering listas ett antal punkter varav två berör den befintliga bebyggelsen:

- Byggnader ska anpassas till omgivningen genom exempelvis placering, volym och gestaltning. Ny bebyggelse ska visa hänsyn till och harmoniera med befintliga byggnader och anslutande grönområde.
- Natur-, kultur- och upplevelsevärden i närområdets blå och gröna strukturer ska värnas.

I programmets gestaltungsprinciper redovisas att ny bebyggelse inte bör avvika avsevärt i höjd från den dominerande höjden på befintliga byggnader i området. Ny bebyggelse bör placeras på ett sätt som harmonierar och samspelar med grönområdet och befintliga byggnader. Ny bebyggelse ska förhålla sig medvetet till utformning och stil på befintliga kvarvarande byggnader på sjukhusområdet.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Planförslaget bedöms följa planprogrammets intentioner i och med den föreslagna bebyggelsens underordnade karaktär gentemot den befintliga samt genom att närområdets gröna strukturer värnas. Ny bebyggelse är placerad och utformad på så sätt att de bedöms samspela med den befintliga strukturen i området samtidigt som den är en ny årsring.

Parkeringsnorm Anders Dahlberg

Parkeringsnorm Anders Dahlberg, daterad 2015-11-05, är utgångsläget för parkeringsbehovet för exploateringar inom Sala kommun. Planförslaget överensstämmer inte med parkeringsnormen. Parkeringsbehovet enligt parkeringsnormen innebär ett parkeringsantal som under planarbetet bedömts som för högt, varför en trafikutredning har tagits fram (Structor, 2023-07-07).

Kommunala beslut

Kommunstyrelsens Ledningsutskott beslutade 2021-09-27 att ge Samhällsbyggnadskontoret, Plan- och utvecklingsenheten i uppdrag att ta fram en detaljplan för Lasarettet 2 (KSLU § 166).

Kommunstyrelsens Ledningsutskott beslutade 2022-11-23 att ge Samhällsbyggnadskontoret, Plan- och utvecklingsenheten i uppdrag att sända ut detaljplanen på samråd (KSLU § 212).

Kommunstyrelsens Ledningsutskott beslutade 2023-11-22 att ge Samhällsbyggnadskontoret, Plan- och utvecklingsenheten i uppdrag att sända ut detaljplanen på granskning (KSLU § 160).

Kommunstyrelsens Ledningsutskott tog även beslut 2023-11-22 att planens genomförande inte innebär en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 5 § Miljöbalken (KSLU § 159).

Kommunstyrelsens Ledningsutskott beslutade 2024-05-22 att godkänna planen för antagande, och planen antogs senare av Sala Kommunfullmäktige 2024-06-17.

Drönarvy över Sala lasarett sett från. Högdelen i fonden, lågdelen nedanför och närmast Lasarettsgatan ligger hus 5 (Foto: Karl Gabor, juni 2021)

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

BEHOVSBEDÖMNING

En bedömning av risken för betydande miljöpåverkan ska utföras för alla detaljplaner. Bedömningen ska utgå från MKB-förordningens kriterier och beakta dels planens karaktäristiska egenskaper, dels typ av påverkan och det område som kan antas bli påverkat.

För detaljplaner som anses medföra betydande miljöpåverkan ska miljöbedömning utföras, vilket bland annat innebär att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB), enligt 6 kap Miljöbalken, ska utarbetas och redovisas tillsammans med planförslaget. Om detaljplanen inte medför betydande miljöpåverkan behandlas miljöfrågorna i det ordinarie planarbetet och redovisas i planbeskrivningen.

BETYDANDE EGENSKAPER, PÅVERKAN OCH EFFEKTER

Miljökvalitetsnormerna är lagbundna normer enligt miljöbalkens femte kapitel. En miljökvalitetsnorm anger ett kvalitetskrav som ofta används som ett mått på högsta tillåtna halt av ett förorenande ämne eller högsta tillåtna nivå av en störning och finns för närvarande för olika föroreningar i utomhusluften, olika parametrar i vattenförekomster, omgivningsbuller och miljöpåverkande ämnen i fiskevatten.

BEDÖMNING AV MILJÖPÅVERKAN

Ett genomförande av planen beräknas inte medföra att miljökvalitetsnormen för luft överskrids. Bedömningen är att ett genomförande av planen inte heller kommer att bidra på ett negativt sätt till att någon miljökvalitetsnorm överskrids i närområdets vatten. Planförslaget bedöms därmed vara förenligt med 3,4 och 5 kap MB.

STÄLLNINGSTAGANDE TILL FRÅGAN OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

En undersökning för miljöbedömning har producerats av Plan- och utvecklingsenheten. Med utgångspunkt från undersökningen är kommunens bedömning att ett genomförande av detaljplanen inte innebär sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 5 § i Miljöbalken och att en miljökonsekvensbeskrivning enligt 4 kap 34 § Plan- och bygglagen (PBL 2010:900) inte är nödvändig. Länsstyrelsen har 2022-04-12 yttrat att de delar kommunens bedömning (LST 402-382-2022).

Kommunstyrelsens Ledningsutskott tog beslut 2023-11-22 om att planens genomförande inte innebär en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 5 § Miljöbalken (KSLU § 159).

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

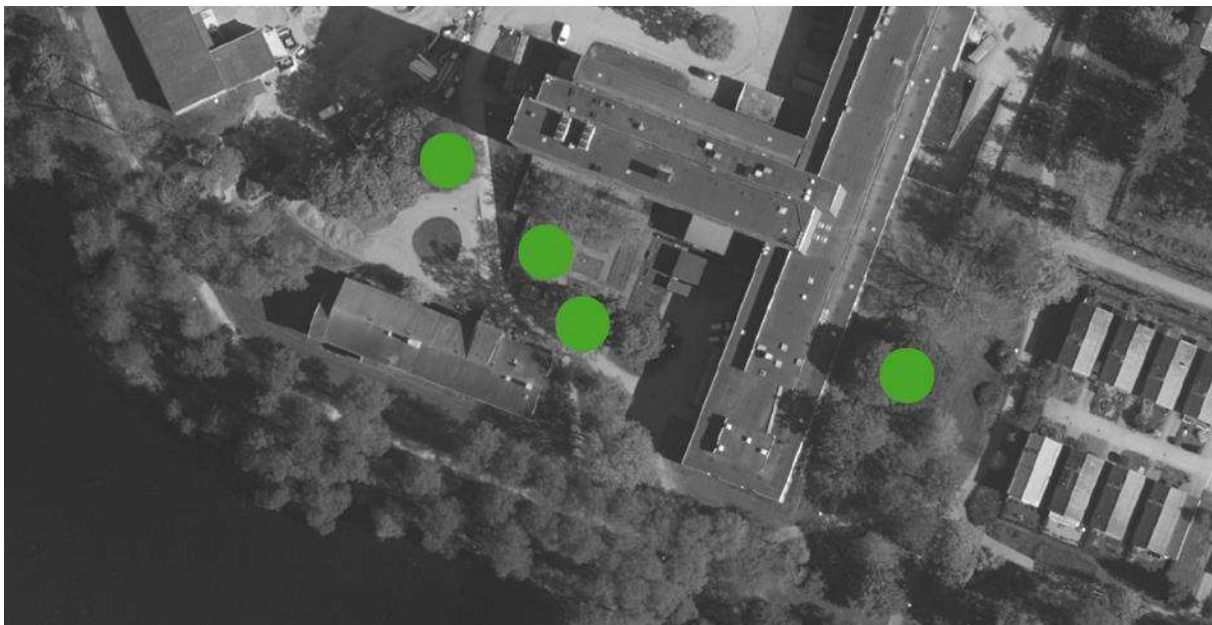
FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

NATUR

Mark och vegetation

Planområdets norra del består idag främst av hårdgjorda ytor samt av byggnader. Planområdets södra del består utöver byggnaderna av gräsytor där några fortsätter ut mot Suckarnas allé. På gräsytorerna finns flera äldre och välvuxna träd, bland annat ek, vingnöt och bok. Ett av dessa, en lind, finns redovisad som värdefull i Trädportalen. Tre övriga träd har av Sala kommun bedömts ha högt värde; en bok, en ek och en vingnöt. Närmast Ekeby damm finns ett smalt grönområde och Suckarnas allé. Öster om planområdet ligger Stureparken som via en gång är kopplad till Stadsparken på andra sidan dammen. Övriga gröna partier i planområdet består av gräsytor.

Planförslaget innebär inte någon större förändring i mängden vegetation inom planområdet men dess utformning kommer att förändras något. Området närmast Ekeby damm kommer fortsatt att vara lummigt. De fyra träd som bedömts ha högt värde ska bevaras och får endast fällas om trädet är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk. Inom strandskyddat område gäller generellt att dispens från strandskyddet krävs för att fälla träd. Gården mellan befintlig lasarettbyggnad och psykiatribyggnaden kommer till del finnas kvar men omgestaltas. Möjlighet till att uppföra mindre trädgårdsbyggnader som pergola eller lusthus ska finnas. Planområdet kommer fortsatt innehålla markparkering och parkeringsytorna kommer totalt sett att utökas gentemot i dag.

De fyra träd inom planområdet som pekats ut som särskilt värdefulla (grön cirkel). Den lind som pekats ut i Trädportalen är trädet längst till vänster.

Planområdet, liksom samhället i stort, behöver även anpassas för ett nytt varmare klimat. En förändring av klimatet kan leda till ökad dödlighet och sjukdomstillstånd, speciellt hos sårbara grupper så som äldre, sjuka och små barn. Då användningarna inom planområdet föreslås bli bland annat vård, boende och gymnasieskola är det viktigt att områdets utformning gynnar en

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

komfortabel miljö både inom- och utomhus. Grönska, natur och ytmaterial kan bidra till att reglera temperaturen. Sedumtak eller liknande material kan bidra till temperaturregulering och fördröjning av dagvatten. Genom väl planerad utomhusmiljö kan exempelvis temperaturen minska och skapa ett mer gynnsamt när- och lokalklimatet. För bostäderna i området är det av vikt att dessa får en grön bostadsgård i anslutning till bostaden.

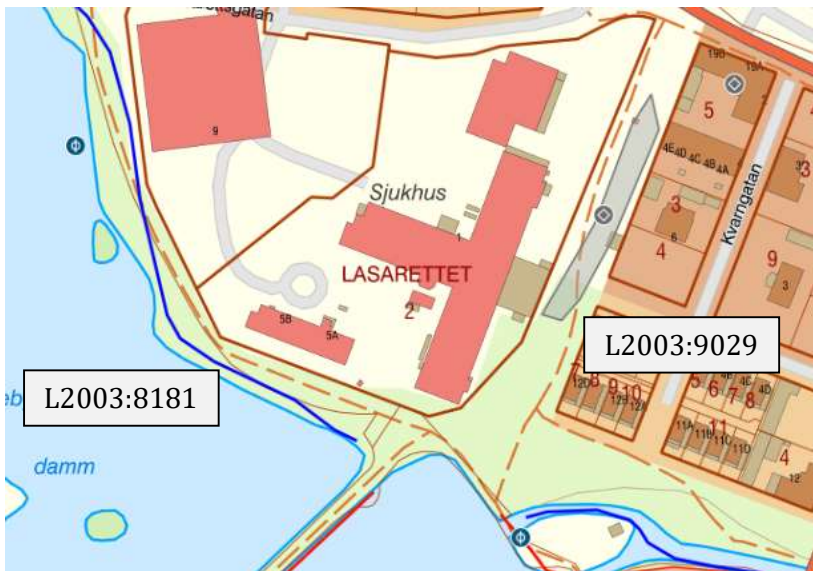
Planområdet angränsar till kommunal parkmark. Kvartersmark med planteringar avses gestaltas så att dessa samspelar med den angränsande parkmarken och området ska fortsatt vara allmänt tillgängligt. Anslutningar till kommunens parkmark, så som slänter, ska samspela med det intilliggande parkområdet och lösningar ska tas fram i samråd med Sala kommun.

Naturvärden

Planområdet har inga utpekade naturvärden idag men däremot flera äldre träd som i sig har ett värde. Området är dessutom ett grönområde i en tätort, som 3 kap. 6 § miljöbalken beskrivs som ett behov som bör beaktas. De äldre träden inom planområdet ska bevaras. I direkt anslutning till planområdet i söder ligger Suckarnas allé som har så väl kulturmiljöskydd som allmänt biotopskydd. Planförslaget är avgränsat för att inte påverka Suckarnas allé. Vid sanering av mark inom planområdet behöver åtgärder vidtas för att inte påverka alléträden.

Rekreation och friluftsliv

Planområdet har i dagsläget inget högt rekreativt värde men grönområdet närmaste Ekeby damm och Suckarnas allé har ett rekreativt värde. Parkområden finns i planområdets närhet. Stureparken ligger i direkt anslutning till planområdet och Stadsparken ligger på andra sidan Ekeby damm. Såväl Brunnsparken som Aguéliiparken ligger inom 150 meters radie.

Lämningar registrerade i Riksantikvarieämbetets fornminnesregister.

FORNLÄMNINGAR

Öster om planområdet finns enligt Riksantikvarieämbetets fornminnesregister en igenfylld kanal (L2003:9029). Enligt registret är lämningen förstörd. Söder om planområdet finns Suckarnas

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

allé som även den är registrerad i fornminnesregistret (L2003:8181). Allén kommer inte att påverkas av planförslaget. Vid schaktning och markarbeten inom planområdet för exempelvis marksanering behöver hänsyn tas till allén och dess rotsystem. Påträffas fornlämningar i samband med markarbeten ska arbetet omedelbart avbrytas och anmälan göras till länsstyrelsen.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Markförhållanden

Bjerking har på uppdrag av exploatören utfört en geoteknisk undersökning och radonundersökning för planområdet. Undersökningen bedömer att enklare och lättare byggnader så som sophus, förråd, carportar bör kunna grundläggas direkt i mark utan några geotekniska förstärkningsåtgärder. Tyngre byggnader eller byggnader med stora spännvidder och punktlaster bedöms kräva en pålad grundläggning med spetsbärande pålar till fast botten.

Förorenad mark

Inom Sala tätort finns förhöjda halter av framför allt tungmetaller. Källa till föroreningarna är silvergruvan och de processer som använts för att förädla malmen. Structor har på uppdrag av exploatören utfört en kompletterande miljöteknisk markundersökning för planområdet (2022-09-27).

För planområdet har platsspecifika riktvärden tagits fram av Structor. Dessa riktvärden är ännu inte godkända av tillsynsmyndigheten, Sala kommun. Resultatet av markundersökningen visar att de platsspecifika riktvärdena överskrids i stora delar av området. De högsta föroreningshalterna finns främst i fyllnadsmassor ned till cirka 0,5 meters djup i parkområdet i den sydvästra delen samt inom planerad skolgård. De ämnen som överskrider mindre känslig markanvändning (MKM) och farligt avfall (FA) avser främst bly, kvicksilver och zink. På flera håll förekommer dessa ämnen tillsammans med arsenik, kadmium och koppar i halter över MKM. Föroreningshalterna förekommer i mindre utbredning även ned till cirka 1 meters djup men avtar betydligt efter övergång av jordlagerföljd till naturliga lager av bland annat torrskorpelera.

Den föroreningssituation som konstaterats inom planområdet utgör inget hinder för en omdaning till känsligare markanvändning (exempelvis bostadsändamål). Det krävs dock avhjälpande åtgärder för att reducera risker för hälsa och miljö förknippade med förekommande tungmetallhalter. En fördjupad riskbedömning behöver genomföras och utifrån denna kan erforderliga åtgärder utvärderas. En generell bestämmelse införs för hela planområdet som säkerställer att startbesked inte får ges för om- och nybyggnation innan erforderliga saneringsåtgärder av marken kommit till stånd.

Markradon

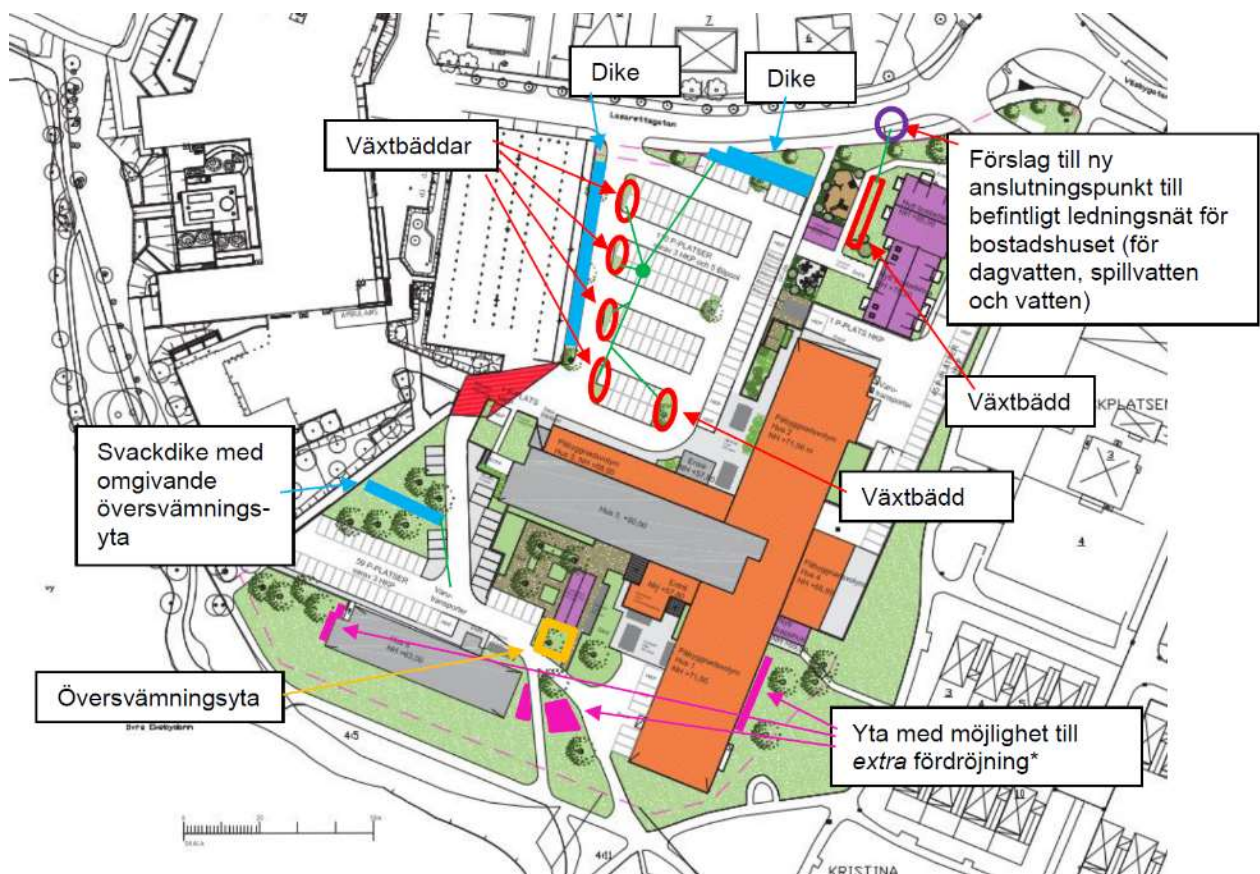
Enligt den geotekniska utredningen så klassificeras marken som lågradonmark. Då det i byggskedet sannolikt kommer att behöva schaktas genom leran ner i underliggande friktionsjord kan det inte uteslutas att högre radonvärden kommer kunna registreras. Den täta leran utgör då inte längre ett skyddande skikt för radon som transporteras i gasform. Ett radonsäkert byggande rekommenderas.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Dagvatten

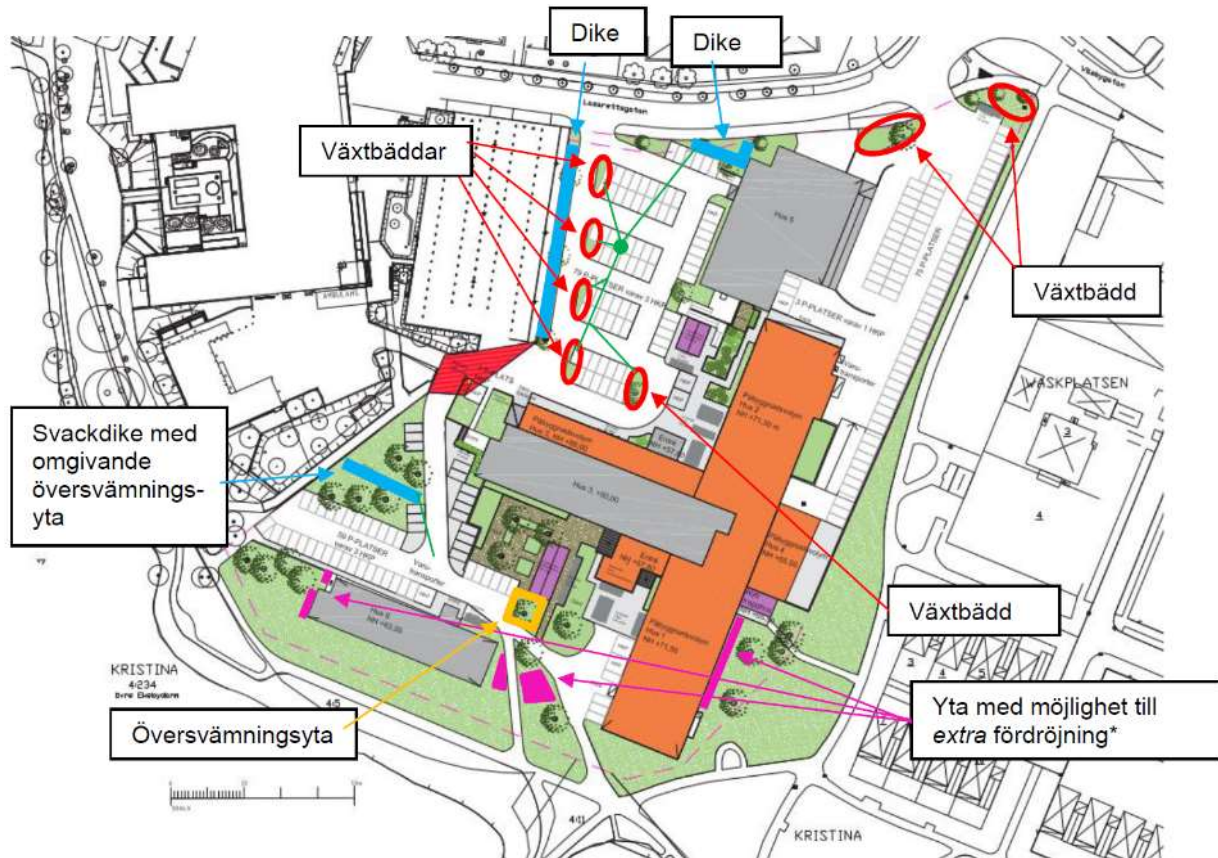
Malacon Infrastructure AB med sin underkonsult Tyréns AB har på uppdrag av exploatören tagit fram en dagvattenutredning (Tyréns, 2023-10-23). I dagvattenutredningen har två alternativa scenarios studerats; bibehållen byggnad i norr alternativt att nya bostäder uppförs i norr. Norra delen av planområdet avrinner i dagsläget norrut och södra delen söderut.

Dagvattenutredningen föreslår att planområdet utformas med flera dagvattenlösningar, främst i anslutning till de planerade parkeringsytorna då denna typ av markanvändning generellt genererar mycket föroreningar till dagvattnet och även höga flöden. Som renings- och fördröjningsanläggningar föreslås diken, växtbäddar samt mindre svackor som kan användas som lokala översvämningsytor där dagvatten kan fördröjas ytligt, se principskisser nedan. 10 mm nederbörd ska fördröjas enligt krav från Sala kommun, vilket innebär att total fördröjningsvolym för området blir ca 230 m³. Skulle bostadsdelen styckas av till en egen fastighet med servis norrut innebär det en fördröjningsvolym för övrig fastighet blir ca 211 m³ och för bostadsytan i nordöst blir motsvarande volym ca 19 m³.

Principskiss dagvattenhantering med förslag till placering av fördröjnings- och reningsmagasin om nya bostadsbyggnader uppförs i norr. Rosafärgade ytor behövs inte för att klara kraven (och har inte tagits med i fördröjningsberäkningarna) men kan med fördel förses med enklare dagvattenanläggningar såsom diken etc. om stuprören i framtiden kopplas om och förses med utkastare (Tyréns 2023).

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Principskiss dagvattenhantering med förslag till placering av fördröjnings- och reningsmagasin om befintlig byggnad i norr behålls. Rosafärgade ytor behövs inte för att klara kraven (och har inte tagits med i fördröjningsberäkningarna) men kan med fördel förses med enklare dagvattenanläggningar såsom diken etc. om stuprören i framtiden kopplas om och förses med utkastare (Tyréns 2023).

Mängden asfalterad yta bedöms bli ungefär densamma som i dagsläget, det beräknas uppkomma ökade dagvattenflöden med framtida markanvändning men det beror främst på att beräkningarna för det framtida scenariot har utförts med en klimatfaktor på 1,25 (enligt anvisningar i Svenskt Vattens publikation P110). Dagvattenflödena för hela området efter exploateringen förväntas öka från ca 430 l/s till 500 l/s för ett 20-årsregn innan dagvattnet fördröjs, de planerade fördröjningsanläggningarna gör dock att förväntat totalt dagvattenflöde med framtida markanvändning blir ca 270 l/s.

I dagvattenutredningen har föroreningsberäkningar gjorts vilka tyder på att de fördröjnings-/reningsmagasin som föreslås har tillräckligt god reningseffekt för att inte medföra en ökning av föroreningar från området jämfört med situationen i dagsläget. Om det finns oro för risk för urlakning av tungmetaller som förekommer i markmaterialet i området är det möjligt att anlägga fördröjningsmagasinen med tät botten. Miljöundersökningarna tyder på att det är främst den översta delen av fyllnadsmaterialet som är förorenad så eventuellt räcker det med lerans naturliga tätande egenskaper. Ifall detta är tillräckligt klargörs med Sala kommuns Miljöenhet innan startbesked för anläggningarna kan ges.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

För att säkerställa att tillräcklig kapacitet finns för att hantera dagvattnet inom området föreslås den generella bestämmelsen *Minst 25 % av fastighetsarean ska vara genomsläpplig*. Anläggandet av nödvändiga dagvattenanläggningar bevakas vid framtida bygglov.

Lågpunkter och rinnvägar i närheten av planområdet vid ett ungefärligt 100-årsregn (© Scalgo Live, 2022).

Översvämningrisker och skyfall

I dagvattenutredningen har även översvämningrisker studerats. Planområdets södra del avvattnas vid skyfall söderut mot Ekeby damm medan den norra delen avvattnas norrut, via Lasarettsgatan och slutligen söderut mot Lillån. Dagvattnet från fastigheten riskerar enligt utredningen inte att rinna in mot närliggande fastigheter.

Det förekommer flera lägre liggande områden på fastigheten där dagvatten kan bli stående vid intensiva nederbördstillfällen. Lågpunkterna bedöms vara 2–3 dm djupa. Stående vatten mot byggnader kan vara skadligt för husgrunden. I norra delen, där befintlig byggnad ska rivras för att göra plats åt ett bostadshus, behöver höjdsättningen av marken kring fasaden anpassas så att dagvattnet rinner bort från fasaden.

Som ett led i Länsstyrelsens klimatanpassningsarbete har Länsstyrelsen sammanställt underlagsmaterial avseende sårbarhet mot olika typer av naturolyckor för samhällsviktiga objekt sammanställt. Detta har gjorts genom att identifiera de byggnader, vägar, vattenskyddsområden och andra viktiga objekt som anses vara speciellt utsatta för naturolyckor i form av översvämning från vattendrag och Mälaren, skyfall, ras, skred och erosion. I detta material pekas lasarettbyggnaden ut just i sin funktion som sjukhus. Denna klassificering är relevant även framgent dels då användningen vård fortfarande är relevant, dels då även användningen gymnasieskola är en utpekad samhällsfunktion.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Miljökvalitetsnormer

Skvalån: Lillån är närmaste recipient som omfattas av miljökvalitetsnormer. Ån bedöms ha dålig ekologisk status. Miljökvalitetsnormerna anger att ån ska uppnå god ekologisk status 2033. Med föreslagna åtgärder enligt dagvattenutredningen bedöms planens genomförande inte innebära några betydande negativa effekter.

BEBYGGELSE

Befintlig bebyggelse

Befintlig bebyggelse inom planområdet består av byggnader innehållande verksamheter för Sala lasarett. Lasarettverksamheten har funnits på platsen sedan 1860-talet men nuvarande byggnad är uppförd 1967–1970 efter ritningar av arkitekten Leo Uulas. Lasarettbyggnaden har en högdelen (hus 3) på nio våningar i öst-västlig riktning samt en lågdelen (hus 1 och 2) på två våningar i nordsydlig. Lasarettbyggnaden utmärker sig i storlek och höjd men även genom sin modernistiska stil. Byggnadens fasader är i rött tegel. Norr om lasarettbyggnaden finns en röd tegelbyggnad i en våning (hus 5). Den gemensamma nämnaren inom området är rött tegel, bruntrappskorrigerad plåt, brun träpanel och fönster placerade i grupper eller som fönsterband samt byggnadernas plana tak. Fasadernas fönstersättning är karaktäristisk för de olika delarna; horisontellt på högdelen och vertikalt på lågdelen. Byggnaderna beskrivs utförligare i kulturmiljöutredningen (Hille, 2023-05-29).

Söder om lasarettbyggnaden finns det gamla sjukhemmet som tidigare även har varit personalbostäder. Byggnaden uppfördes på 1940-talet och är en två våningar hög byggnad i gult tegel.

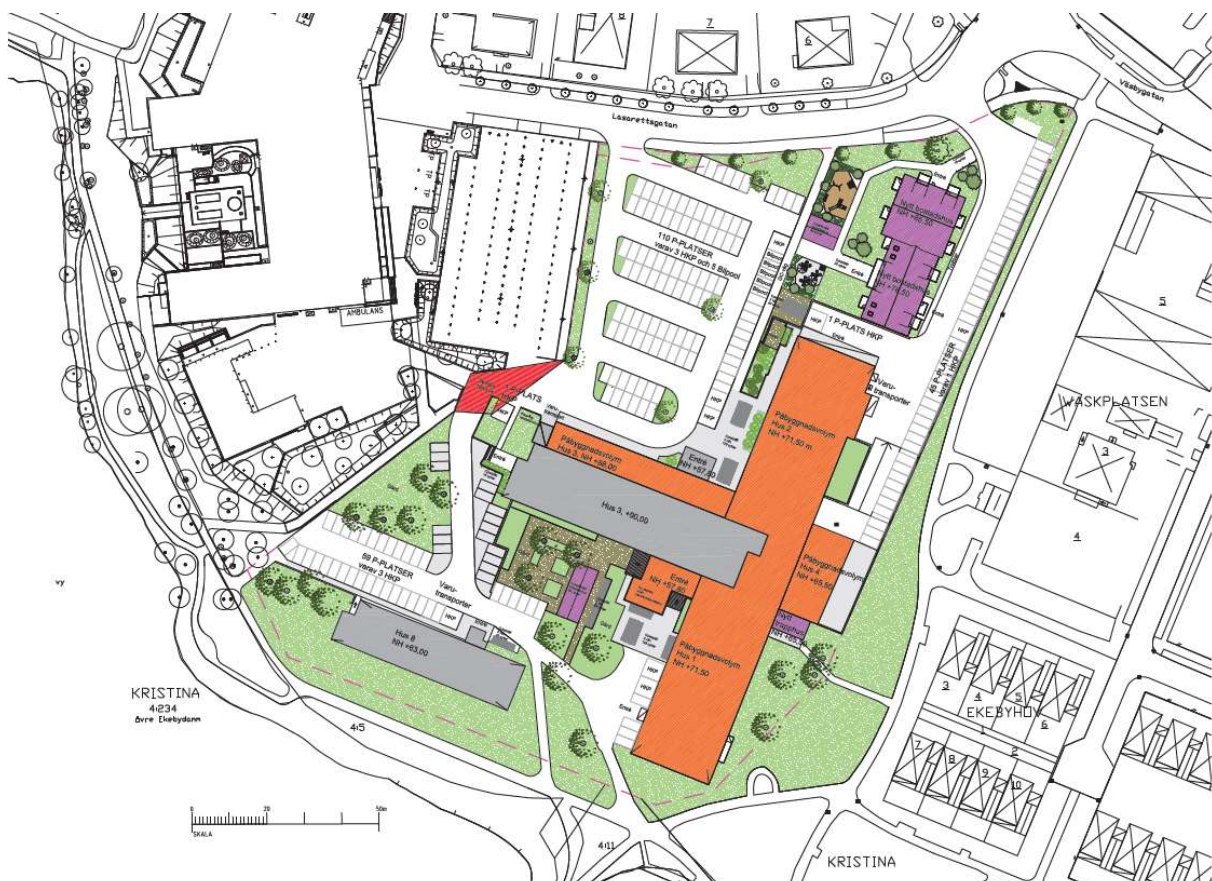
Hus 5 sett från Lasarettsgatan.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
 Samhällsbyggnadskontoret
 Plan- och utvecklingsenheten

Planförslag

Planförslaget innebär en breddad användning av befintliga byggnader samt möjliggör nya byggnader. I gällande detaljplan tillåts endast vårdändamål. I planförslaget föreslås även fortsatt vård (D) men även gymnasieskola (S₁), centrumändamål (C) samt parkering (P). För området i norr vid hus 5 föreslås utöver ovan nämnda användningar även bostäder (B).

Planförslaget möjliggör en om-, till- och påbyggnad av befintlig lasarettbyggnad. Förslaget innebär en tillbyggnad av lasarettbyggnadens högdelen i norr för att skapa en byggnadsbredd som möjliggör andra verksamheter än den nuvarande. För att säkerställa att tillbyggnaden underordnar sig den befintliga byggnadsvolymen föreslås tillbyggnaden bli lägre och kan få annat material. Lasarettbyggnadens lågdelen föreslås byggas på med två våningar. Genom reglering av nockhöjd säkerställs att lågdelen fortsatt uppfattas som en klart lägre del jämfört med lasarettbyggnadens högdelen som fortsatt blir ett av stadens landmärken. För att bibehålla byggnadens modernistiska drag regleras att den befintliga lasarettbyggnaden fortsatt får platta eller låglutande tak genom bestämmelsen o₅.

Situationsplan över planområdet. Grå byggnader är befintliga, orangea är till-, och påbyggnader och lila nya byggnader. Röd markering visar infart via grannfastighet.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
 Samhällsbyggnadskontoret
 Plan- och utvecklingsenheten

Översiktsvy med förslag på påbyggnad på lasarettets lågdel och nytt bostadshus, sett från sydöst.

De underjordiska kulvertar som finns inom planområdet i dag avses bevaras och kan användas dels till kommunikation mellan byggnaderna, dels till förvaring eller motsvarande för de delar där kulvertarna har eller kommer att förändras. Kulvertarna regleras via bestämmelsen \ddot{o}_1 – *Endast byggnad under mark* för de delar där kulvertens läge går under mark som redan i dag används för interntrafik inom kvarteret. För de delar av kulverten som finns parallellt med lasarettets lågdel regleras ytan med högsta byggnadshöjd för att fortsatt möjliggöra komplementbyggnader på kulverten. Taket på kulvertarna är i dag körbart och avses fortsatt vara det.

Planförslaget möjliggör även ytterligare användningar för det gamla sjukhemmet. Byggnadens volym föreslås bibehållas men takkupor och frontespis möjliggörs.

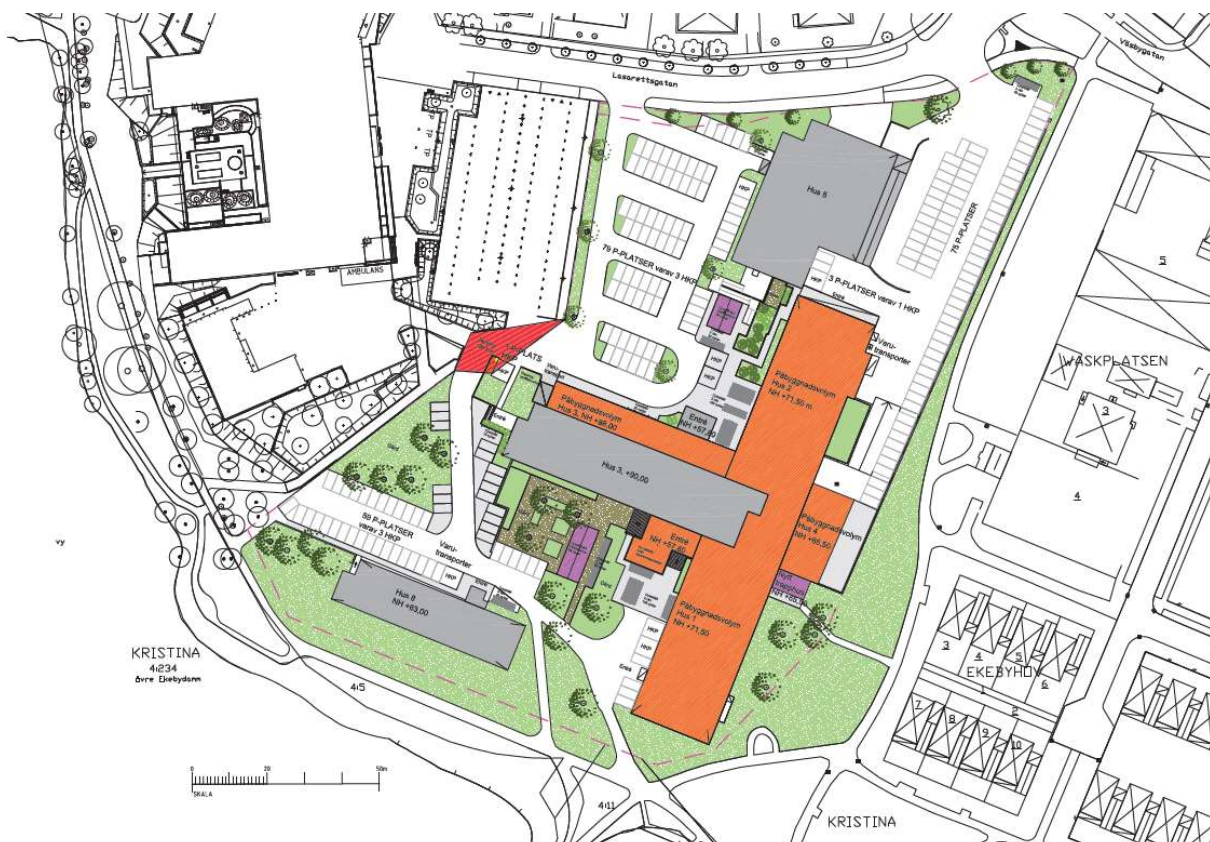
Sektion som redovisar föreslagna bostadsbyggnaders höjd jämfört med lasarettbyggnadens högdelen samt påbyggd lågdel. Nockhöjd för befintlig lasarettbyggnad är +89,5 meter över nollplanet.

I detaljplanen föreslås skydds- och varsamhetsbestämmelser för att bibehålla lasarettbyggnadens uttryck. För högdelen regleras genom bestämmelsen q_1 att dess huvudsakliga karaktär skall bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning med undantag för den nordöstra fasaden. Exempel på detta är den sydvästra fasadens horisontella band av fönster och te-

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
 Samhällsbyggnadskontoret
 Plan- och utvecklingsenheten

gel. Eventuella tillägg skall göras i enlighet med byggnadens karaktär. För lågdelen regleras genom bestämmelsen k_1 att dess huvudsakliga karaktär skall bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning. Eventuell påbyggnad eller tillbyggnad skall göras tydligt avläsbar i relation till den befintliga byggnaden.

I planområdets norra del finns två alternativa scenarier beroende på områdets framtida innehåll. Antingen behålls befintlig tegelbyggnad (hus 5) och används för de skol-, vård eller andra verksamheter som möjliggörs inom planområdet eller så rivs byggnaden och bostäder byggs. För bostäder möjliggörs en byggrätt för en byggnad på sju respektive nio våningar i byggrättens östra del. Bostäderna skapar en ny siluett från järnvägsstationen och ska ha en hög arkitektonisk kvalitet i både materialval och omsorgsfullt utformade detaljer. Detaljerna ska påminna om småskalig bebyggelse och uttrycka bostadskaraktär för att knyta an till omkringliggande bostadsbebyggelse och samtidigt särskiljas från sjukhusbyggnaden. I förslaget föreslås sadeltak med en vinkel mellan 30 och 45 grader för att låna karaktärsdrag från mer småskaliga traditionella byggnader där även takkupor kan bidra. Takkupor och frontespiser tillåts och får uppta sammanlagt maximalt 45% av fasadlängden vilket regleras via bestämmelsen f_5 . Regleringen av takvinkel gäller ej takkupor eller frontespiser. Fasadmaterialet föreslås bli komplement till sjukhusets tegelfasader. Byggnaden föreslås få balkonger och fönster i olika stilar för att uttrycka både variation och småskalighet.

Alternativ situationsplan över planområdet där befintligt hus 5 bevaras. Grå byggnader är befintliga, orangea är till-, och påbyggnader och lila är nya byggnader. Röd markering visar infart via grannfastighet (genom servitutsavtal).

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Förslag på utformning av lasarettets högdelen. Påbyggnad av lågdelen till höger. Illustration: Lindh Arkitektur.

Vy från stadsparken med en möjlig utformning enligt detaljplanen. Lasarettetsbyggnadens södersida samt påbyggnad på lågdelen. Illustration: Lindh Arkitektur.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Möjlig utformning av lågdelen och tillbyggnad av högdelen, sett från norr. Illustration: Lindh Arkitektur.

Vy med exempel på möjlig tillbyggnad sett från Ekeby damm. Till höger i bild skimtar föreslaget bostadshus. Illustration: Lindh Arkitektur.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Byggnadskulturmiljö och gestaltning

Till detaljplanen har en kulturmiljöutredning tagits fram (Hille, 2023-05-29). Utredningen studerar planförslaget dels ur byggnadskulturaspekt, dels ur landskaps- och stadsbildaaspekt.

Utredningen beskriver lasarettet som dels en signaturbyggnad för Sala genom sin utformning och volym, dels som ett av få uttryck för modernismens arkitekturideal i nära relation till den annars traditionella stadskärnan. I utredningen konstateras att Sala lasarett har dokumenterade kulturhistoriska värden och är ett av de tydligaste uttrycken för modernismens byggnadsideal i Sala stad. Rivningarna inom angränsande Stamparen 4 har påverkat helheten negativt men trots det är anläggningens och därmed också kulturmiljöns läsbarhet hög.

Förändringar och tillägg behöver studeras noggrant med avseende på både skalan och gestaltningen. Framför allt är byggnadens södra sida, mot Ekebydamm, känsligt för tillägg. Detta beror dels på dess närhet till riksintresset, dels på dess framträdande roll i stadsbilden. Mot norr är känsligheten mindre.

Påbyggnaden av lasarettets lågdel samt tillbyggnaden av högdelen kommer att förändra de ursprungliga och ännu bevarade volymerna och samtidigt påverka förhållandet mellan högdelen och lågdelarna. Upplevelsen av förändringen kommer till stor del att styras av gestaltningen och valet av fasadmateriäl. Träden längs Ekebydammens strand kommer även att begränsa påverkan på den viktiga vyn från söder med de föreslagna nockhöjderna. För att säkerställa att karaktären för lasarettets lågdel bibehålls föreslås en varsamhetsbestämmelse, k₁: *Byggnadens huvudsakliga karaktär skall bevaras med avseende på struktur, materiäl och färgsättning. Eventuell påbyggnad eller tillbyggnad ska göras tydligt avläsbar i relation till den befintliga byggnaden och underordna sig befintlig byggnad avseende sitt visuella uttryck.*

Eventuella tillägg på fasaden mot Ekebydammen i sydväst kan riskera att förändra upplevelsen av lasarettets högdel. För att säkerställa att påverkan minskar föreslås i detaljplanen en skyddsbestämmelse, q₁, för lasarettets högdel: *Byggnadens huvudsakliga karaktär skall bevaras med avseende på struktur, materiäl och färgsättning med undantag för den nordöstra fasaden. Exempel på detta är den sydvästra fasadens horisontella band av fönster och tegel. Eventuella tillägg skall göras i enlighet med byggnadens karaktär.*

I kulturmiljöutredningen görs bedömningen att utformning, gestaltning och materiälval kommer vara styrande för denna upplevelse och att q₁-bestämelsen är av stor betydelse vid handläggning av bygglov för att säkra byggnadens modernistiska karaktär.

Tillägget av bygggrätter med en nockhöjd på maximalt 35 meter (+85,5 meter över angivet nollplan) i planområdets norra del bedöms inte påverka stadsbilden mer än marginellt sett från riksintresseområdet. Anledningen är avståndet till Ekebydammen och stadskärnan samt den bebyggelse som ligger däremellan.

För det gamla sjukhemmet föreslås en varsamhetsbestämmelse, k₂: *Byggnadens huvudsakliga karaktär skall bevaras med avseende på struktur, materiäl och färgsättning. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att byggnadens karaktär inte förändras.*

Bedömningen av planförslagets konsekvenser för både karaktärsområdet *Dammsystemet* och riksintresset som helhet är att områdets värden kommer att förbli opåverkade vilket medför en

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

neutral påverkan. Anledningen är att de fysiska uttryck – objekt, karaktärsdrag, strukturer, funktioner och samband – som gör den riksintressanta historien läsbar i landskapet kommer att finnas kvar utan att skymmas av de tillägg som planförslaget medger.

Landskapsbild och stadsbild

Lasarettets volym och höjd är ett tydligt landmärke i Salas stadsbild. I kulturmiljöutredningen konstateras att byggnaden är placerad så att den skapar en fond till Ekebydammen och stadsparken, något som sannolikt är medvetet. Norrifrån upplevs området som stadsmässigt och något svårtillgängligt medan den södra sidan är inbjudande, lättillgänglig och närmast fridfull. I båda fallen fungerar niovåningshuset som en fond men med två helt olika roller. På den norra sidan upplevs den höga fasaden som tydligt dominant medan den södra sidan har en mer tillbakadragen visuell roll tack vare träden längs Ekebydammens strand.

I kulturmiljöutredningen görs bedömningen att området är känsligt för tillägg i de södra och sydvästra delarna, mot Ekebydammen. Dels på grund av riksintresset, dels på grund av lasarettets framträdande roll i stadsbilden. Genom att inte skapa nya byggrätter i planområdet södra del tar planförslaget hänsyn till detta. Önskade fasadåtgärder på högdelens sydvästra sida kan komma att få stor påverkan på upplevelsen av byggnaden då detta kan förändra den ännu välbevarade ursprungliga gestaltningen samtidigt som intrycket av byggnaden förändras. Den föreslagna q₁-bestämmelsen förutsätter för att eventuella tillägg utförs i enlighet med byggnadens modernistiska karaktär. Mot norr och nordost är känsligheten för tillägg låg till följd av stadslandskapets karaktär.

Planförslagets kompletteringar bedöms inte att påverka riksintresset. Den nya byggrätten i planområdets norra del bedöms inte heller påverka stadsbilden mer än marginellt sett från riksintresseområdet.

Offentlig och kommersiell service

I direkt anslutning till planområdet finns offentlig service genom det nya sjukhuset i Sala dit verksamheten i planområdet flyttat under 2022. Cirka 100 meter väster om planområdet finns Folk tandvården och läkarmottagning. Cirka 200 meter söder om planområdet finns Ekebyskolan. Nordost om planområdet finns Sala station. Kommersiell service finns i Sala centrum.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Vy med exempel på möjlig tillbyggnad sett från Ekeby damm. Till vänster i bild skymtar föreslaget bostadshus. Illustration: Lindh Arkitektur.

Vy från stationsområdet. Föreslaget bostadshus rakt fram. Bakom befintliga byggnader skymtar lasarettet. Illustration: Lindh Arkitektur.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

GATOR OCH TRAFIK

Gatunät

Planområdet ligger direkt söder om Lasarettsgatan som sedan ansluter till Väsbygatan, en del av Salas ringled. Planområdet avses angöras från just Lasarettsgatan, dels i planområdet nordöstra del, dels i planområdets nordvästra. För att möjliggöra angöring och leveranser till det gamla sjukhemmet i planområdets södra del kommer angöring behöva ske via ett hörn inne på fastigheten Stamparen 4 på grund av att befintlig ventilationsanläggning i markplan vid lasarettbyggnaden omöjliggör passage inne på egen fastighet. Detta kommer att behöva ske genom servitut alternativt markköp.

Möjlighet till angöring och varutransport finns inom planområdet genom interngator. Körslingsor finns i planområdets sydvästra, centrala och östra delar (Structor, 2023-07-07)

Kollektivtrafik

Till och från planområdet finns det mycket goda kommunikationsmöjligheter och Salas resecentrum med buss- och tågförbindelser ligger cirka 200 meter från planområdet.

Gång- och cykelvägar

Idag finns en asfalterad gång- och cykelväg norr om planområdet längs norra Dammgatan-Lasarettsgatan som leder vidare till gång- och cykelbana vid Väsby kungsgård i väster och till Väsbygatan i öster. Öster om planområdet finns en asfalterad gång- och cykelväg från Väsbygatan söderut mot Stureparken. Gång- och cykelväg i stenmjöl finns även genom Suckarnas allé och vidare längs Ekebydamm, söder om planområdet. Gång- och cykelmöjligheterna är således goda.

Parkering

Parkering finns i dagsläget via markparkering inom planområdet dels i planområdet nordvästra och nordöstra delar, dels ett fåtal platser i planområdets södra delar. Genom den breddade användning som föreslås i planförslaget liksom de tillkommande verksamhetsytorna och bostäderna så kommer parkeringsbehovet att förändras. Baserat på det behov som Sala kommuns parkeringsnorm anger skulle den befintliga och tillkommande verksamheten behöva cirka 305 parkeringsplatser. Det antalet parkeringsplatser överstiger de tillgängliga ytor som finns inom planområdet och skulle därmed innebära antingen minskad omfattning på utvecklingen inom området alternativt att ytor med andra värden inom området användes för parkering. För att undvika detta har en trafikutredning tagits fram (Structor, 2023-07-07).

I utredningen studeras ett verkligt parkeringsbehov och en strategi för mobilitet har utarbetats. Ett antal olika aspekter studeras såsom planområdets kollektivtrafiknära och centrala läge, det sistnämnda positivt ur gång- och cykelaspekt. Flera olika åtgärder föreslås, exempelvis parkeringsavgifter, införande av bilpool, samutnyttjande av parkeringsplatser under olika tider av dygnet, goda cykelparkeringsmöjligheter samt hållbarhetsåtgärder. Utredningens slutsats är att med de åtgärder som föreslås i mobilitetsstrategin kan 170 parkeringsplatser räcka. För att klara att bemöta parkeringsnormen i Sala stad med 30% avsteg kommer totalt 216 parkeringsplatser att behövas.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

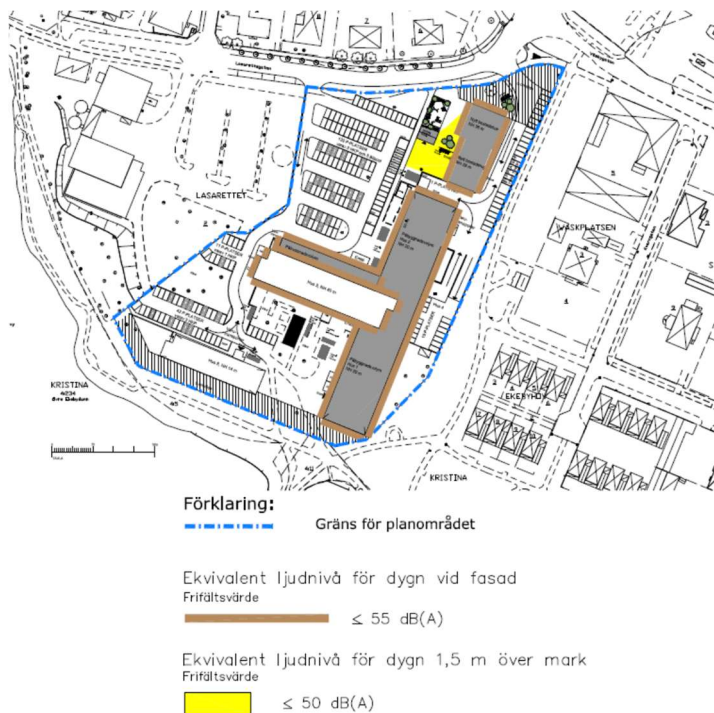
Vid avstyckning av bostadsdelen inom planområdet ska parkering för dessa bostäder lösas inom kvarteret om de inte får plats inom den avstyckade bostadsfastigheten.

För att uppnå parkeringsnormen och de nödvändiga parkeringarna på fastighetens södra del kommer strandskyddsdispens att sökas för detta behov.

HÄLSA OCH SÄKERHET

Buller

Med anledning av att planområdet ligger i närheten av Väsbyvägen och relativt nära järnvägen har en bullerutredning tagits fram (Åkerlöf Hallin Akustik, 2023-06-16). Utredningen konstaterar att planområdet endast utsätts för låga bullernivåer från spårburen trafik och vägtrafik. Inga nuvarande eller planerade byggnader inom planområdet får över 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid fasad. Bostäderna och övriga lokaler/byggnader inom planområdet kan planeras utan hänsyn till det yttre bullret. Hänsyn behöver endast tas till trafikbullret vid val av ytterväggar och fönster för att innehålla kraven på trafikbuller inomhus enligt BBR. Vid de planerade bostäderna kan uteplats, som uppfyller kraven enligt Trafikbullerförordningen, uppföras.

Ekvivalent ljudnivå för planområdet (Hallin Åkerlöf Akustik, 2023).

Farligt gods

Dalabanan är en transportled för farligt gods. Enligt Trafikverket bör riskbedömningar göras för transporter av farligt gods för bebyggelse inom 150 meter från närmaste spårmittdå nya åtgärder planeras. Närmaste framtida byggrätt inom planområdet ligger drygt 120 meter från Dalabanan. Mellan järnvägen och planområdet finns inom delar annan bebyggelse medan andra delar består av öppen mark. Ingen lutning sker till planområdet.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

2020 gjordes en riskanalys för en detaljplan cirka 2,5 km västerut från aktuellt planområde (Inledande riskanalys, Kv. Skuggan 4, antagen 2020) med hänsyn till just Dalabanan. Avseende tågtrafik bedöms förutsättningarna vara likartade mellan den platsen och aktuellt planområde. Syftet med den detaljplanen var att uppföra bostäder cirka 55 meter från Dalabanan.

Riskanalysen konstaterar att det går relativt mycket godståg på Dalabanan och att detta sannolikt kommer att öka i framtiden på grund av kapacitetsförbättringar. Analysen studerade urspårning, tågbrand samt olycka med farligt gods med hänsyn till framtida trafik på Dalabanan. För urspårning bedömdes 25 meter som tillräckligt avstånd då marken inte lutade mot planområdet medan det för tågbrand bedömdes som tillräckligt med 20–25 meter. Generellt är dock riktlinjen att bebyggelse inte bör finnas inom 30 meter från farligt godsled, vilket alltså klaras. Avseende farligt gods gjordes en initial bedömning att det endast var ämnen ur klasserna Massexpllosiva ämnen, Brännbara gaser, Giftiga gaser samt Oxiderade ämnen och organiska peroxider som behövde studeras vidare. Vid vidare studie av de enskilda ämnena konstaterades dock att ingen av dessa innebär någon risk som behövde beaktas i den fortsatta planprocessen i och med avståndet på 55 meter. Baserat på ovanstående bedöms risken från farligt gods vara acceptabel även för aktuellt planområde som ligger 120 meter från spårmit, alltså ytterligare 65 meter bort.

Tillgänglighet

Området ligger centralt med närhet till kommunikationer som tåg och buss. Planområdet angörs med fordon från Lasarettsgatan.

Marken är generellt sett plan vilket innebär goda förutsättningar för att skapa en god tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning (nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga). Nya parkeringsplatser för personer med funktionsnedsättning kommer att anordnas i anslutning till nya eller förändrade entrélaggen.

Flyghinderanalys

Under planprocessen har en flyghinderanalys (ärendenummer Ä-2023-019180) genomförts av Luftfartsverket (LFV). LFV bedömer att inga hinder föreligger för de flygplatser som ligger närmast (Uppsala, Stockholm/Västerås samt Eskilstuna) i det fall att en ny byggnad om +85 meter över nollplanet uppförs.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Vatten och avlopp

Vatten- och avlopp finns i öster och söder om planområdet och nya anslutningspunkter kommer att behöva skapas.

För att säkerställa åtkomst till allmänna ledningar kommer de u-områden som finns i gällande detaljplans södra del att kvarstå i samma omfattning. Det u-område som i gällande detaljplan finns i norr kommer att kvarstå men minskas något. Ett nytt u-område kommer att skapas i planområdets östra del för att säkerställa läge för befintliga ledningar. Ledningarna ligger i dag delvis under en befintlig byggnad, det tidigare ambulansintaget (hus 4), samt rampen upp till denna. För att frilägga befintliga ledningar avses delar av denna byggnad rivas. Avtal ska tas

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

fram att del av befintlig byggnad (hus 4) ska rivas och att ledningarna ska friläggas innan byggrätten för den kvarstående byggnaden kan utnyttjas. Endast utnyttjande av byggrätten för hus 4 begränsas tills dess att rivning genomförts och påverkar inte övriga byggrätter inom detaljplanen.

Vid framtida bygglov avseende ombyggnation av det gamla sjukhemmet (hus 8) ska det säkerställas att tillgängligheten och åtkomsten till markreservatet direkt söder om byggnaden inte påverkas negativt.

Fjärrvärme, el

En transformatorstation för fastighetens eget bruk finns i dag inom planområdet. Stationen är inte en del av det allmänna elnätet. Öster om planområdet finns ytterligare en transformatorstation.

Sala-Heby Energi AB kommer fortsatt att försörja planområdet med fjärrvärme. Fjärrvärmeledningar finns norr och väster om planområdet. Befintliga byggnaderna försörjs med fjärrvärme. Ledningar ligger delvis i kulvertsystem inom planområdet. Justeringar av befintliga och nya tillkommande ledningsdragningar kommer att hanteras för planområdets nordöstra byggnader.

Avfall

Hämtning av avfall sker på samma sätt som i nuläget genom att denna hämtas i planområdets östra del, vid hus 4. Avfall från exempelvis hus 8 i planområdets södra del kan hanteras via kulvert för att även den hämtas vid hus 4. Hos kommunens återvinningscentral Återbruket-Returen lämnas sorterade förpackningar och tidningar samt sorterat grovavfall från eventuella hushåll. Företag lämnar grovsopor efter tecknande av Återbrukskort.

Om hus 5 rivs och ersätts av bostäder behöver utrymme planeras för bostädernas avfallshantering i tidigt skede för att säkerställa framkomlighet och angöringsplats för sopbilar.

Avfallshanteringen avses utföras i enlighet med kommunens renhållningsordning och de rekommendationer som anges i Avfall Sveriges "Handbok för avfallsutrymmen, Riktlinjer för utformning av avfallsutrymmen vid ny- och ombyggnation". Hämtningsplats för avfall ska utformas efter Arbetsmiljöverkets krav på körvägar, vändplatser och angöringsplatser. Avfallshanteringen ska även följa kommunens riktlinjer om källsortering. Inför projektering av ett avfallsutrymme eller ett beslut om bygglov av ett avfallsutrymme ska kommunalförbundet VafabMiljö kontaktas för att säkerställa förslaget till utformning.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

KONSEKVENSER

GRÖNSTRUKTUR OCH NATURMILJÖ

Planens genomförande bedöms inte medföra negativ påverkan på grönstruktur eller naturmiljö.

Den biologiska mångfalden i området är i dagsläget låg. För att bidra till miljömålen om god bebyggd miljö bör områdets biologiska mångfald utvecklas. Detta gynnar också robustheten i området inför värmeböljor eller ökad nederbörd.

Det högsta naturvärdet ligger idag i allén som är biotopskyddad och måste bevaras och skyddas. Allén och parken räknas också som en viktig spridningsväg som kan utvecklas och förbättras i och med den nya planen.

MILJÖKVALITETSNORMER FÖR VATTEN

Planförslaget bedöms inte påverka möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Dagvatten från planområdet fördröjs och tas om hand inom planområdet.

Vid genomförandet av detaljplanen ska inte val av byggmaterial bidra till förorening av dagvattenet med tungmetaller eller andra miljögifter.

LANDSKAPSBILD OCH STADSBILD

Planens genomförande bedöms inte medföra negativ påverkan på landskapsbild och stadsbild.

KULTURHISTORISKT VÄRDEFULL MILJÖ

Planens genomförande bedöms inte medföra negativ påverkan för kulturmiljön.

STÖRNINGAR OCH RISKER

Buller

Planens genomförande bedöms inte medföra negativ påverkan på buller.

Översvämningsrisker

Planens genomförande bedöms inte medföra några översvämningsrisker.

Barnkonsekvenser

Planen möjliggör etablerandet av fler bostäder med närhet till naturområden, lekplatser och kulturmiljöer. Planområdet möjliggör en ny gymnasieskola i ett centralt läge där goda kommunikationer finns. Sammantaget bedöms planförslaget kunna leda till positiva konsekvenser ur ett barnperspektiv.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

ORGANISATORISKA FRÅGOR

Tidplan

Detaljplanarbetet bedrivs med standardförfarande under ledning av Kommunstyrelsens Ledningsutskott (KSLU).

Tidplanen redovisar hanteringen av detaljplanen och beräknade tidpunkter för olika beslut. Tidplanen är preliminär.

Genomförda beslut och skeden:

2022-11-23	KSLU, beslut om samråd (KSLU § 212)
2022-12-19 - 2023-01-22	Samråd
2023-11-22	KSLU, beslut om granskning (KSLU § 160)
2023-12-04 - 2024-01-22	Granskning

Kommande beslut och skeden:

2024-05-22	KSLU, beslut om godkännande
2024-06-17	KF, beslut om antagande
Juli 2024	Laga kraft

Såvida inte detaljplanen överklagas kan bygglov ges för åtgärder i överensstämmelse med detaljplanen när detaljplanen vinner laga kraft.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 60 månader (5 år) från den dagen detaljplanen vinner laga kraft.

Ansvarsfördelning

Exploatören ansöker och bekostar lantmäteriförrättning avseende all mark inom planområdet.

Huvudmannaskap

Planområdet omfattar inte någon allmän platsmark.

Plankostnad

Kostnaderna för upprättande av denna detaljplan bekostas av exploatören. Ingen planavgift tas ut för denna detaljplan.

Anslutningsavgifter

Fjärrvärme/kyla, vatten och avlopp samt bredband finansieras genom anslutningsavgifter inom respektive ekonomisk ram.

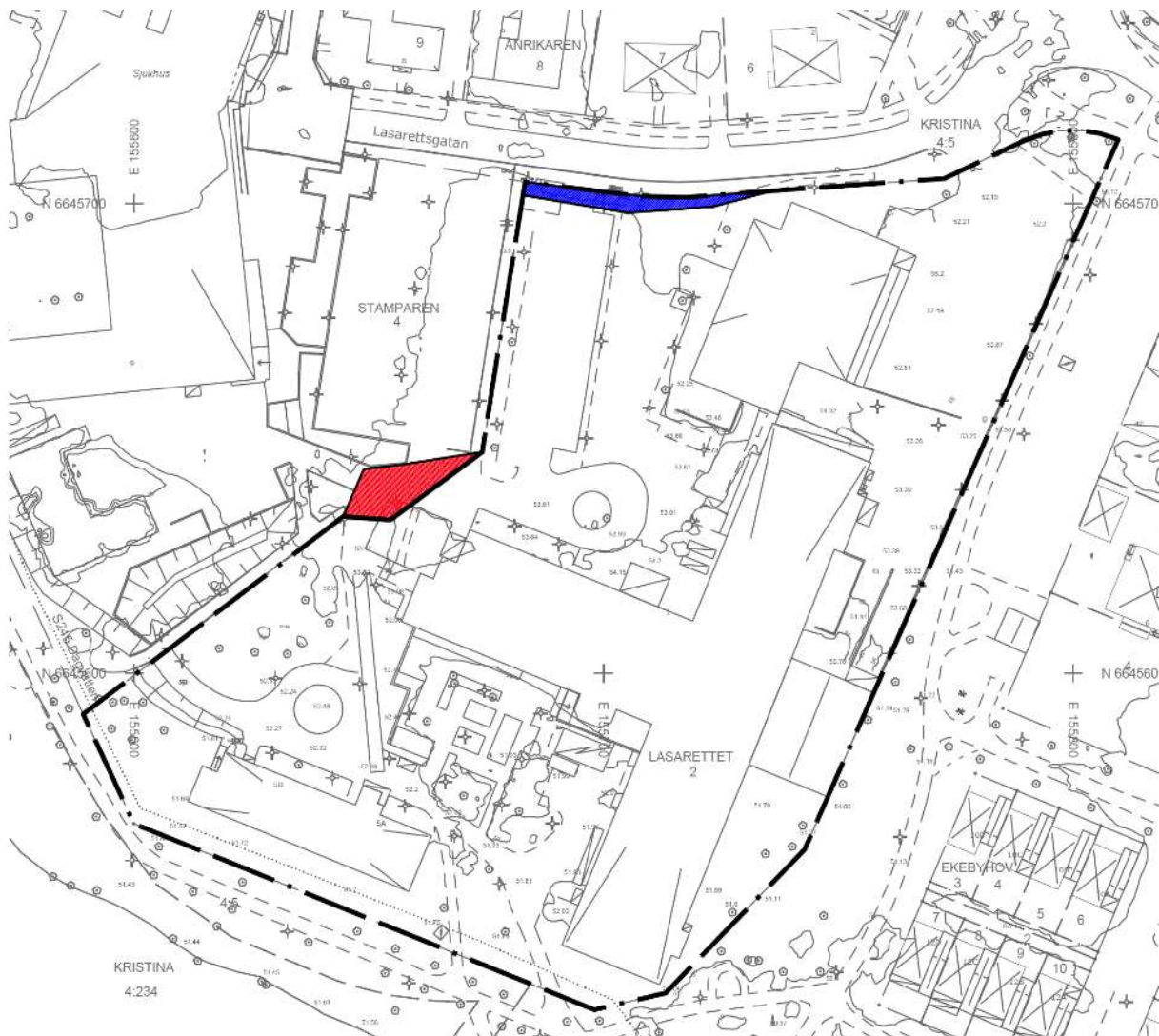
KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
 Samhällsbyggnadskontoret
 Plan- och utvecklingsenheten

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning

Fastighetsbildning kan ske med detaljplanen som grund. Markägaren ansöker om och bekostar fastighetsbildning enligt detaljplanen. Vid genomförande av alternativet med bostäder i planområdet norra del kan dessa utgöra en egen fastighet. Lämplighet avseende fastigheters utformning prövas vid lantmäteriförrättningen. Fastighetsbildningen ska påbörjas så snart detaljplanen vunnit laga kraft. Genomförd fastighetsbildning är en förutsättning för bygglov.

Planförslaget innebär en utökning av fastigheten Lasarettet 2 norrut med cirka 140 kvadratmeter av den kommunägda fastigheten Kristina 4:5. Försäljning av aktuellt markområde regleras via markköpsavtal. Fastighetsreglering bekostas av markköparen.

Blå markering redovisar yta inom fastigheten Kristina 4:5 som föreslås övergå till Lasarettet 2 via markköp. Röd markering redovisar yta inom fastigheten Stamparen 4 som föreslås belastas med servitut för angöring med förmån för Lasarettet 2.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Ledningar

Ledningsägare är skyldiga att bevaka sina rättigheter och samråda med kommunen. Ledningsägaren ansöker och bekostar eventuella ledningsrätter hos lantmäteriet. Servitut säkerhetsställs genom officialservitut eller avtalservitut.

Markreservat (u-områden) för allmänna underjordiska ledningar finns i planområdets norra, södra samt östra delar. Ledningarna i planområdets östra delar ligger delvis under befintlig byggnad (hus 4) vilken delvis kommer att rivas för att säkerställa tillgänglighet till ledningarna.

Servitut

Rätten att nyttja andra fastigheter för angöring kan säkerställas via officialservitut vid lantmäteriförrättning eller genom avtalservitut. För aktuell detaljplan är detta aktuellt för passage via fastigheten Stamparen 4 för att nå de södra delarna av fastigheten Lasarettet 2 då dessa inte kan angöras via egen fastighet utan att byggnader eller byggnadsdelar rivs. Servitutet avses då belastas fastigheten Stamparen 4.

Servitut för de ledningar som finns i planområdets östra del, delvis under befintliga byggnader (hus 4) där delar avses rivas, kommer säkerställas via avtalservitut och därefter söker kommunen officialservitut vid lantmäteriförrättning eller ledningsrätt.

Övriga avtal

Genomförande av dagvattenutredningens förslag ska säkerställas genom överenskommelse mellan kommunen och exploitören.

Ett genomförande-/exploateringsavtal ska tas fram mellan Sala kommun och fastighetsägaren om att ett friläggande av ledningarna ska genomföras innan en om- eller påbyggnad av hus 4 kan göras avseende den i planen tillåtna byggrätten.

MEDVERKANDE

Förslaget till detaljplan har arbetats fram av Pronordic med assistans av Idealstad genom planarkitekt Jonas Hallberg och i samarbete med samhällsbyggnadskontoret, Sala kommun.

Victor Zakrisson
Plan- och exploateringschef
Plan- och utvecklingsenheten
Sala kommun

Mikael Byström
Planarkitekt
Plan och utvecklingsenheten
Sala kommun

Jonas Hallberg
Planarkitekt FPR/MSA
AB Idealstad

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

MOTIV TILL DETALJPLANENS BESTÄMMELSER

Användning av mark och vatten

<i>Bestämmelse</i>	<i>Motivering</i>
Bostäder (B)	Bestämmelsen syftar till att möjliggöra bostäder i planområdets norra del.
Centrum (C)	Bestämmelsen syftar till att möjliggöra centrumverksamhet inom planområdet.
Vård (D)	Användning i gällande detaljplan så väl som pågående verksamhet inom området vilket avses fortsätta gälla.
Parkering (P)	Användningen syftar till att möjliggöra parkeringsverksamhet inom planområdet utfall att mark för parkering skulle styckas av som en egen fastighet.
Gymnasieskola (S ₁)	Användning som kan bli områdets huvudsakliga användning. Då friytor saknas för rationella för- eller grundskolor regleras att endast gymnasieskola tillåts.

Egenskapsbestämmelser

<i>Bestämmelse</i>	<i>Motivering</i>
Prickad mark	Marken får inte förses med byggnad Bestämmelsen syftar till att gård och parkering inte förses med byggnad. Likaså regleras de områden som har markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar (med ett undantag) med prickmark.
Kryssad mark	Marken får endast förses med komplementbyggnad Bestämmelsen syftar till att möjliggöra mindre lägen för uthus på områden som i övrigt är byggnader eller prickad mark. Inom kryssad mark kan det behövas strandskyddsdispens innan eventuell byggnation

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

ö ₁	Endast byggnadsverk under mark Bestämmelsen syftar till att säkerställa att endast befintlig kulvert tillåts. Taket på kulverten ska vara körbart.
h ₁	Högsta nockhöjd är 90 meter över angivet nollplan. Bestämmelsen syftar till att reglera nockhöjden lasarettets högdal (hus 3) till nuvarande höjd. Gällande detaljplan reglerar våningsantal och byggnadshöjd vilket Boverket inte längre rekommenderar.
h ₂	Högsta nockhöjd är 88 meter över angivet nollplan. Bestämmelsen syftar till att reglera nockhöjden på tillbyggnaden på den norra delen av lasarettets högdal (hus 3). Genom att den är lägre underordnar sig byggnaden den befintliga byggnaden.
h ₃	Högsta nockhöjd är 85,5 meter över angivet nollplan. Bestämmelsen syftar till att reglera nockhöjden på en ny byggnad i planområdets norra del. Genom sin lägre höjd kombinerat med bestämmelserna o ₂ , o ₄ och f ₃ blir den underordnad den befintliga lasarettbyggnaden.
h ₄	Högsta nockhöjd är 71,5 meter över angivet nollplan. Bestämmelsen syftar till att reglera nockhöjden på lasarettets lågdal (hus 1 och 2). Nockhöjden möjliggör en påbyggnad på två våningar gentemot befintlig byggnad.
h ₅	Högsta nockhöjd är 65,5 meter över angivet nollplan. Bestämmelsen syftar till att reglera nockhöjden på hus 4. Nockhöjden möjliggör en påbyggnad på två våningar gentemot befintlig byggnad. Påbyggnaden är villkorad med bestämmelsen a ₃ .
h ₆	Högsta nockhöjd är 63 meter över angivet nollplan. Bestämmelsen syftar till att reglera nockhöjden på det gamla sjukhemmet i planområdets södra del (hus 8). Nockhöjden motsvarar befintlig byggnad. Gällande detaljplan reglerar våningsantal och byggnadshöjd vilket Boverket inte längre rekommenderar.
h ₇	Högsta nockhöjd är 58,5 meter över angivet nollplan. Bestämmelsen syftar till att reglera befintlig nockhöjd på skärmtak.
h ₈	Högsta nockhöjd är 58 meter över angivet nollplan. Bestämmelsen syftar till att reglera befintlig nockhöjd ett antal skärmtak/lägre byggnadsdelar inom planområdet.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

h ₉	Högsta nockhöjd är 57 meter över angivet nollplan. Bestämmelsen syftar till att reglera befintlig nockhöjd ett antal skärmtak/lägre byggnadsdelar inom planområdet.
u ₁	Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar Bestämmelsen syftar till att bibehålla befintligt läge för allmännyttiga underjordiska ledningar.
p ₁	Byggnad med nockhöjd över +62,0 meter över nollplanet ska placeras i byggrättens östra del. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att en ny, högre, byggnad i planområdets norra del byggs i dess byggrättens östra del för att minimera påverkan för närboende.
q ₁	Byggnadens huvudsakliga karaktär ska bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning med undantag för den nordöstra fasaden. Exempel på detta är den sydvästra fasadens horisontella band av fönster och tegel. Eventuella tillägg ska göras i enlighet med byggnadens karaktär. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att de kulturvärden som lasarettets högdal (hus 3) ska bevaras. Byggnadens kulturvärden beskrivs tydligare i den till detaljplanen tillhörande kulturmiljöutredningen.
o ₁	Minsta takvinkel är 20 grader. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att taket på det gamla sjukhemmet (hus 8) fortsatt får en takvinkel likt byggnaden har nu.
o ₂	Minsta takvinkel på byggnad med nockhöjd över +62 meter över nollplanet ska vara 30 grader. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att takvinkeln på en ny, högre, byggnad i planområdets norra del inte ska vara platt eller låglutande. För byggnad under +62 meter över nollplanet, likt befintlig byggnad, är takvinkel valfri.
o ₃	Största takvinkel är 40 grader. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att taket på det gamla sjukhemmet i planområdets södra del (hus 8) fortsatt får en takvinkel befintlig byggnad.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

04	Största takvinkel på byggnad med nockhöjd över +62 meter över nollplanet ska vara 45 grader. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att takvinkeln på en ny, högre, byggnad i planområdets norra del inte ska vara platt eller låglutande. För byggnad under +62 meter över nollplanet, likt befintlig byggnad, är takvinkel valfri.
05	Taket ska vara platt eller låglutande Bestämmelsen syftar till att befintlig lasaretsbyggnad (hus 1, 2, 3 och 4) fortsatt ska ha platt eller låglutande tak (lutning under 14 grader).
f1	Takkupor och frontespiser får uppta högst 45 procent av fasadlängden Bestämmelsen syftar till att möjliggöra takkupor och frontespiser på det gamla sjukhemmet (hus 8).
f2	Takkupor och frontespiser får ha valfri takvinkel. Bestämmelsen syftar till att möjliggöra takkupor och frontespiser med annan vinkel än det som regleras med bestämmelserna 01-04.
f3	Byggnad med nockhöjd högre än +62 meter över nollplan ska ha sadeltak. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att en ny, högre, byggnad i planområdets norra del ska ha sadeltak och inte exempelvis pulpettak.
f4	Bostadsbyggnader som får ha nockhöjd på maximalt + 85,5 ska utgöra som mest 50% av byggrätten (325 m² BYA). Kvarvarande byggrätt för bostadsbyggnader får ha en högsta nockhöjd på maximalt + 78,5. Bestämmelsen syftar till att nya, högre, byggnader i planområdets norra del ska ha varierad höjd.
f5	Vid nybyggnation av bostäder får takkupor och frontespiser uppta högst 45% av fasadlängden. Bestämmelsen syftar till att möjliggöra takkupor och frontespiser i det fall nya bostäder byggs inom byggrätten.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

e ₁	<p>Högsta tillåten BYA är 1220 m². Maximalt 650 m² BYA får användas till bostäder. Högsta tillåtna BTA är 5800 m² varav maximalt 1400 m² får användas till annat än bostäder. Bostäder tillåts endast vid nybyggnation.</p> <p>Bestämmelsen syftar till att tillåta antingen befintlig byggnad eller möjliggöra för nya bostäder i planområdets norra del. Syftet är inte att möjliggöra bostäder i befintlig byggnad utan bostäder möjliggörs endast vid nybyggnation.</p>
k ₁	<p>Byggnadens huvudsakliga karaktär ska bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning. Eventuell påbyggnad eller tillbyggnad ska göras tydligt avläsbar i relation till den befintliga byggnaden och underordna sig befintlig byggnad avseende sitt visuella uttryck.</p> <p>Bestämmelsen syftar till att säkerställa att lasarettets lågdels (hus 1 och 2) kulturvärden ska bevaras. En eventuell på- eller tillbyggnad ska anpassas till den befintliga byggnadens kulturvärden genom att påbyggnaden underordnar sig befintlig byggnad och att det tydligt framgår att det är en tillbyggnad. Byggnadens kulturvärden beskrivs tydligare i den till detaljplanen tillhörande kulturmiljöutredningen.</p>
k ₂	<p>Byggnadens huvudsakliga karaktär ska bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning.</p> <p>Bestämmelsen syftar till att säkerställa att de kulturvärden som det gamla sjukhemmet har. Byggnadens kulturvärden beskrivs tydligare i den till detaljplanen tillhörande kulturmiljöutredningen.</p>

Egenskapsbestämmelser för all kvartersmark

<i>Bestämmelse</i>	<i>Motivering</i>
Minst 25 % av fastighetsarean ska vara genomsläpplig	Bestämmelsen syftar till att säkerställa att tillräckligt stor del av planområdets mark är genomsläpplig.
Startbesked får inte ges för om- och nybyggnation förrän erforderlig sanering av förorening av marken har kommit till stånd.	Bestämmelsen syftar till att säkerställa att marken saneras innan om- eller nybyggnation.
Genomförandetiden är 60 månader över hela planområdet och börjar gälla fr.o.m.	Bestämmelsen redovisar detaljplanens genomförandetid som är 5 år från och med dess att detaljplanen vinner laga kraft. Vid laga kraft kommer plankartan att kompletteras med datum från och med när detaljplanen gäller.

Detaljplan för

Lasarettet 2

Sala kommun, Västmanlands län

Standardförfarande

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Detaljplan för Lasarettet 2 har under perioden 2022-12-19 – 2023-01-22 (5 veckor) varit utsänd på samråd. Under denna tid fanns detaljplaneförslaget tillgängligt på kommunens hemsida och i kommunhusets entré. Inför samrådsperioden skickades planförslaget ut till berörda fastighetsägare, myndigheter, kommunala förvaltningar m fl.

Ett samrådsmöte i stadsbiblioteket, Sala, arrangerades av kommunen 2023-01-12 klockan 17:30.

Här nedan följer en sammanfattning av inkomna synpunkter under samrådsskedet samt kommunens svar.

Remisslista	Synpunkter
Länsstyrelsen	<ul style="list-style-type: none">- Kulturmiljö- Fornlämningar- Förorenad mark- Skolgårdar- Trafikbuller- Strandskydd- Dagvatten- Teknisk försörjning- Samhällsskydd och beredskap
Lantmäteriet	<ul style="list-style-type: none">- Fastighetsgränser- Markreservat- Plantekniska frågor
Trafikverket	<ul style="list-style-type: none">- Trafikbuller- Farligt gods- Luftfart
Skanova (Telia Company)	<ul style="list-style-type: none">- Markförlagda teleledningar
Region Västmanland	<ul style="list-style-type: none">- Ingen erinran
Sala-Heby Energi AB, elnät	<ul style="list-style-type: none">- Ingen erinran
Sala-Heby Energi AB, värme	<ul style="list-style-type: none">- Teknisk försörjning
Vattenfall Eldistribution AB	<ul style="list-style-type: none">- Ingen erinran
Bygg- och miljönämnden	<ul style="list-style-type: none">- Naturvård- Förorenad mark- Skolgårdar- Kulturmiljö- Teknisk försörjning
Samhällstekniska enheten	<ul style="list-style-type: none">- Plantekniska frågor- Dagvatten/översvämning- Skolgårdar- Förorenad mark- Trafik

Länsstyrelsen

Riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken

Planområdet ligger strax utanför riksintresse för kulturmiljövården Sala silvergruva och Sala bergstad [U 16]. En kulturmiljöutredning har tagits fram med hänvisning till att planområdet ligger i omedelbar närhet till riksintresset. Utredningen redogör för områdets kulturhistoriska värden och innehåller en konsekvensanalys av föreslagen plans påverkan på kulturmiljön. Utredningen redovisar att riksintressets värden avseende såväl dammsystemet som områdets värden i dess helhet, kommer att förbli opåverkade av planförslaget.

Kulturmiljö

I flera underlag framhålls Sala lasarets kulturhistoriska värden och kulturmiljöns avläsbarhet. Anläggningen bedöms ha höga arkitektoniska och samhällshistoriska värden. I såväl den i ärendet aktuella kulturmiljöutredningen, som i det nya kunskapsunderlag som tagits fram gällande kulturmiljöerna i Sala kommun, framhålls betydelsen av sjukhusbyggnadens höga del för stadsbilden. Planförslaget som innebär på- och tillbyggnader på befintliga byggnader samt nya byggrätter, och därmed helt andra förhållanden än dagens volymer, kommer väsentligen förändra områdets karaktär.

Länsstyrelsen noterar att varsamhetsbestämmelser har upprättats för att bevara byggnadernas huvudsakliga karaktär. Länsstyrelsen har tidigare framhållit bebyggelsens kulturhistoriska värden och att de bör få skydd i kommande detaljplan. Liksom att parken mellan husen får ett skydd och kan bli en del i områdets grönstruktur. Länsstyrelsen bedömer att plankartan bör kompletteras med ytterligare planbestämmelser avseende detta. Ny bebyggelse bör utformas med hänsyn till befintlig bebyggelse och miljö och dess kulturhistoriska värden. Länsstyrelsen vill betona vikten av att sjukhusbyggnadens höghusdel fortsatt uppfattas som ett av stadens landmärken även om ny bebyggelse tillkommer. Ny bebyggelse måste vara väsentligt lägre än högdelen!

Länsstyrelsen vill upplysa om att ny bebyggelse bör utformas med färgsättning, placering, volym, skala och gestaltning så att kravet på en god helhetsverkan uppfylls i enlighet med 2 kap. 6 § PBL. Bestämmelser om utformningen av ny bebyggelse bör finnas i plankarta. Det gamla bör avspeglas även i det nya med delar av tegel, frontespis, horisontella och vertikala språng samt färgsättning av både rött och gult. Skillnad dock avseende tillbyggnad som är lämpligare att det tydligt går att se att det är ett tillägg.

Fornlämningar

Strax väster om planområdet finns en färdväg med namnet Suckarnas allé som är registrerad i Kulturmiljöregistret (L2003:8181). Om lämningen berörs av planen ska Länsstyrelsen involveras i planeringen. Om lämningar skulle påträffas vid markingrepp inom planområdet ska arbetet omedelbart avbrytas och Länsstyrelsen kontaktas. Information införs i planbeskrivning.

Förorenad mark

Kommunen skriver i planbeskrivningen att det krävs avhjälpandeåtgärder för att reducera risker för hälsa och miljö och att en fördjupad riskbedömning behöver genomföras. Utifrån riskbedömningen kommer lämpliga åtgärder att utvärderas. Länsstyrelsen anser att det är en brist att den fördjupade riskbedömningen inte är tillgänglig i samrådet. Länsstyrelsen anser att kommunen i en planbestämmelse bör reglera att bygglov inte får ges förrän nödvändig efterbehandling har genomförts, men i övrigt kan Länsstyrelsen inte yttra sig förrän den fördjupade riskbedömningen är tillgänglig.

Skolgård/eventuell förskolgård

Kommunen avser att bedriva skol- och vårdverksamhet inom planområdet. Det framgår inte av planbeskrivningen ifall förskola ingår i begreppet vårdverksamhet, men Länsstyrelsen tar upp

frågan ifall det är aktuellt. Av planbeskrivningen framgår inte heller skolgårdens och den eventuella förskolgårdens storlek per elev/barn. Kommunen bör klargöra detta. Länsstyrelsen anser att kommunen bör beakta Boverkets allmänna råd (2015:1) om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet. Boverket skriver på sin hemsida att "Vid bedömningen av om friytan är tillräckligt stor bör hänsyn tas till både storleken på friytan per barn och till den totala storleken på friytan. Ett rimligt mått på friyta kan vara 40 m² per barn i förskolan och 30 m² per barn i grundskolan. Forskning visar att den totala storleken på friytan helst bör överstiga 3000 m². På en gård som är mindre, oavsett antal barn, kan en barngrupp få svårt att utveckla lek och socialt samspel på ett sätt som tillgodoser deras behov (Mårtensson, Boldemann, o.a. 2009. Friytan bör kännetecknas av varierande terräng- och vegetationsförhållanden, goda sol- och skuggförhållanden, god luftkvalitet samt god ljudkvalitet. Vid placering och anordnande av friytan bör särskilt beaktas friytans tillgänglighet, säkerhet och förutsättningarna för att bedriva ändamålsenlig verksamhet."

Trafikbuller

Kommunen avser att bedriva skol- och vårdverksamhet inom planområdet. Det framgår inte av planbeskrivningen ifall förskola ingår i begreppet vårdverksamhet, men Länsstyrelsen tar upp frågan ifall det är aktuellt. Kommunen bör klargöra att ljudnivån på skolgård och eventuell förskolgård uppfyller riktvärdena i Naturvårdsverkets skrift "Riktvärden för buller på skolgård från väg- och spårtrafik".

Enligt trafikbullerutredningen är den ekvivalenta ljudnivån vid fasad högst 55 dBA, vilket underskrider riktvärdet enligt förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Av trafikbullerutredningen framgår dock inte ifall beräkningen avser samtliga våningsplan i byggnaderna. Länsstyrelsen förväntar sig att så är fallet. Detta bör dock kommunen klargöra. Enligt bullerutredningen kan en gemensam uteplats, som uppfyller riktvärdena enligt förordningen, anordnas på gården vid det nya bostadshuset. Länsstyrelsen anser att detta bör regleras i en planbestämmelse.

Natur

Länsstyrelsen ser problem med att häva strandskyddet eftersom planbestämmelsen B innebär att det öppnar för omvandling till bostäder i området. Ytan är idag tillgänglig för allmänheten vilket kan ändras om det blir bostäder. Åtkomst till fasader och möjliggörande av entréer borde gå att lösa via dispens från strandskyddsbestämmelserna.

Klimat

Det står i planbeskrivningen att en transformatorstation finns inom planområdet. Plats för transformatorstationen behöver säkras även i plankarta.

Kommunen får gärna komplettera planförslaget om anslutning till fjärrvärme är möjlig för tillkommande byggnader inom området.

Det viktigt att åtgärder för lokalt omhändertagande av dagvatten i planförslag genomförs både för fördröjning och rening av vatten. Det är väsentligt att vatten fördröjs inom planområdet så att inte Ekeby damm förorenas ytterligare. Kommunen har genomfört en dagvattenutredning och beaktat fördröjning av vatten i plankarta och planbeskrivning. De dagvattenåtgärder som sedan genomförs vid exploateringen av området behöver vara väl placerade och dimensionerade så att ingen negativ påverkan sker på byggnader eller ekologi.

Länsstyrelsen tycker det är positivt att kommunen lyfter vikten av temperaturreglerande gröna lösningar i planförslaget som ger svalka i ett allt varmare framtidsklimat. Detta är särskilt viktigt där sårbara grupper vistas och bor.

Samhällsskydd och Beredskap

Länsstyrelsen vill skicka med till kommunen vikten av att tänka på möjligheten att bygga skyddsrum eller skyddade utrymmen.

KOMMENTAR

Kulturmiljö

Kvarterets gårdsmiljö har i kulturmiljöutredningen inte bedömts ha något kulturhistoriskt värde. Ytan är en gräsbevuxen mindre innergård med hårdgjorda parkeringsytor och interngator i dag. De delar av gården som i dag är trädbevuxna är den mellan högdelen (hus 3) och det gamla sjukhemmet (hus 8). Denna del avses inte bebyggas utan kommer fortsatt att vara gård vilket säkerställs genom prickmark. De träd som bedömts vara skyddsvärda har också reglerats med bestämmelsen n₁.

Ny bebyggelse i planområdet föreslås ta hänsyn till befintlig bebyggelse genom att ges en utformning som bryter av mot befintlig bebyggelse. På så sätt framstår den befintliga bebyggelsens utformning som just befintlig och den tillkommande bebyggelsen som just ett tillägg. Kommunens bedömning är att lasarettets höghusdel fortsatt kommer att vara ett av stadens landmärken. I samband med detaljplanens framtagande har ett antal fotomontage tagits fram för att studera den nya bebyggelsens påverkan på landskapet. Planbeskrivningen kompletteras med dessa vyer för att förtydliga detta.

De kulturhistoriska värdena ska bevaras genom skydds- och varsamhetsbestämmelser. Bestämmelserna har justerats efter detaljplanens samråd och för lasarettets högdelen (hus 3) regleras i stället q₁: *Byggnadens huvudsakliga karaktär skall bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning med undantag för den nordöstra fasaden. Exempel på detta är den sydvästra fasadens horisontella band av fönster och tegel. Eventuella tillägg skall göras i enlighet med byggnadens karaktär.* För lågdelen (hus 1 och 2) regleras k₁: *Byggnadens huvudsakliga karaktär skall bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning. Eventuell påbyggnad eller tillbyggnad skall göras tydligt avläsbar i relation till den befintliga byggnaden.*

Ny bebyggelse ges för kulturmiljön tillägg av utformningsbestämmelser som syftar till att byggnaderna anspelar och anpassas till den närliggande miljön med sadeltak. Detta syftar också till att ta ner dess volym för att säkerställa att lasarettets högdelen fortsatt är områdets landmärke.

Fornlämningar

Suckarnas allé ligger utanför planområdet och den södra delen av planområdet ska i huvudsak lämnas oförändrad. Planbeskrivning kompletteras med informationen att markarbeten ska avbrytas och Länsstyrelsen kontaktas ifall misstänkta fornlämningar påträffas.

Förorenad mark

Bestämmelse om att startbesked för om- och nybyggnation inte får ges förrän erforderlig sanering kommit till stånd. En fördjupad riskbedömning ska tas fram tidigt i projekteringsarbetet och samråd med Sala-Hebys miljöenhet ska göras för att bestämma nödvändiga saneringsåtgärder samt masshantering.

Skolgård/eventuell förskolgård

Syftet med detaljplanen är inte att bedriva förskole- eller grundskoleverksamhet utan syftet med bestämmelsen S är att möjliggöra gymnasieskola. Bestämmelsen ändras till S1 – gymnasieskola. För gymnasieskola bedöms den friyta som är möjlig att skapa inom fastigheten som tillräcklig.

Trafikbuller

Bullerutredningen kompletteras med för varje plan redovisade ekvivalenta- och maximala bullernivåer (inklusive 2040 som prognosår samt att spårtrafik ska inkluderas). Buller (trafik- och spårtrafik) redovisas både samlat och separat.

Natur

Då åtminstone två särskilda skäl som finns avseende upphävning av strandskydd är uppfyllda anser kommunen att strandskyddet bör kunna upphävas i detta fall (uppfyller punkt 1 och 2

(MB 7 kap 18 c§)). Platsen är i dag ianspråktagen på ett sätt som gör att dess betydelse för strandskyddets syfte saknas. Planområdet är i dag reglerat som D, vård, och strandskyddet är i dag upphävt inom området. Planområdets norra delar består av en asfalterad parkeringsyta och den gård som finns söder om lasaretsbyggnaden består av några skyddsvärda träd, gräsytor och hårdgjorda ytor. För att kunna klara de krav som en ny detaljplan medför, exempelvis för hantering av dagvatten, ytor för elever på en eventuell gymnasieskola eller för att uppnå kravet på antal parkeringsplatser kommer delar av fastigheten behöva användas för dessa funktioner.

Området närmast Ekeby damm är i gällande detaljplan reglerat som PARK och kommer inte att påverkas vilket gör att fri passage närmast dammarna finns. De delar av denna detaljplan som ligger närmast Ekeby damm består av kvartersmark som inte får bebyggas. Inriktningen i detaljplanen är också att marken fortsatt ska vara tillgänglig oavsett användning inom planområdet.

Klimat

Den transformatorstation som finns inom planområdet är en del av sjukhusverksamheten och inte en del av det allmänna elnätet. Avsikten är att den fortsatt ska vara det, varför särskild användning inte bedöms behövas. Planbeskrivningen kompletteras med informationen avseende den befintliga transformatorstationens användning samt om att fjärrvärme är möjlig.

Avseende dagvatten så noterar kommunen Länsstyrelsens synpunkter.

Samhällsskydd och Beredskap

Det tidigare skyddsrum som funnits inom planområdet avvecklades i samband med att sjukhusverksamheten flyttade. Anledning till detta var att 480 nya skyddsrumspatser anlades på det intilliggande nya sjukhuset.

Lantmäteriet

Kontrollera fastighetsgränser med 0,025 meters lägesosäkerhet

Norra fastighetsgränsen inom planområdet är inlagda i den digitala registerkartan med mycket god lägesosäkerhet (0,025 meter), men denna lägesosäkerhet kan vara missvisande. Det är möjligt att dessa fastighetsgränser inte har kontrollmätts av kommunen.

Vid övergången mellan referenssystemen RT 90 och SWEREF 99 transformerades nämligen tusentals gränspunkter över hela landet som registrerades rakt av, utan kontroll, med lägesosäkerheten 0,025 eller 0,03 meter. Det har i efterhand visat sig att många av dessa punkter till exempel i områden med lokala stomnät kan ha god "intern" lägesosäkerhet, men inte ligga rätt i förhållande till SWEREF 99.

Lantmäteriet uppmanar därför kommunen att vara extra uppmärksam vid planläggning av områden där det förekommer gränser med just lägesosäkerheten 0,025 eller 0,03 meter, och vid behov kontrollmäta sådana gränser.

Markreservat bestämmelsen täcker hela kvarteret med nuvarande redovisning

Markreservat (i detta fall u-område) ska enligt Boverkets rekommendationer redovisas på olika sätt beroende på när planläggningen startats:

- för ÄPBL-planer, PBL-planer med planstart fram till december 2014 och för PBL-planer enligt Boverkets föreskrifter och allmänna råd BFS 2020:5–2020:6 redovisas markreservat som egenskapsbestämmelser och avgränsas med egenskapsgränser eller i förekommande fall användnings- / planområdesgränser.

- för PBL-planer enligt Boverkets allmänna råd BFS 2014:5 med planstart från och med januari 2015 ska markreservat redovisas som administrativa bestämmelser och omges av administrativa gränser eller i förekommande fall användnings-/ planområdesgränser.

I det aktuella planförslaget redovisas markreservatet som en administrativ bestämmelse bland planbestämmelserna samtidigt som det saknas administrativa gränser för avgränsning av aktuella områden i plankartan. Detta innebär att markreservatsbestämmelsen inte avgränsas av de egenskapsgränser som finns i plankartan utan bestämmelsen gäller fram till närmaste användningsgräns. Effekten blir att all mark inom kvarteret omfattas av markreservatet. När plankartan kompletterats med administrativ gräns för u-område behöver bestämmelsen "a" läggas till inom u-område där strandskydd ska upphävas.

Utskriftsformat för rätt skala

På plankartan finns det inte angivet vilket utskriftsformat som ska användas för att den angivna skalan ska stämma.

Byggnadshöjd bör helst inte användas

I detaljplanen finns en planbestämmelse där begreppet byggnadshöjd används. Lantmäteriet vill tipsa om att Boverket rekommenderar att höjd på byggnadsverk endast i undantagsfall ska regleras med begreppet byggnadshöjd. Detta beror på att det i rättspraxis finns olika tolkningar av begreppet. När byggnadshöjd används kan lovprövningen försvåras och leda till svårförutsedda resultat. Boverket förordar i stället i första hand att totalhöjd eller nockhöjd används eller möjligen takfotshöjd. I Boverkets föreskrifter BFS 2020:5 finns totalhöjd och nockhöjd som egna kategorier medan andra begrepp för att reglera höjd på byggnadsverk registreras i en gemensam kategori för övrigt och blir därmed svåra att följa upp vid övergripande analyser av till exempel outnyttjade byggrätter.

Plankartan följer inte boverkets rekommendationer

Regeringen har i flera sammanhang betonat vikten av att detaljplanerna utformas på ett enhetligt sätt för att underlätta framtida digitalisering och förenkla byggprocessen. Detaljplanen tas fram enligt de regler som gäller enligt ÄPBL. För denna typ av detaljplaner bör som bekant Boken om detaljplan och områdesbestämmelser (Boverkets Allmänna råd 1996:1 ändrade genom 2002:19) tillämpas som Boverkets rekommendationer för utformning av planen. Plankartans utformning uppfyller inte dessa råd på följande punkter och det finns inget motiv angivet till varför så har skett:

- Bestämmelsen för korsprickad mark är inte formulerad enligt rekommendationerna. Rekommenderad skrivning är "Marken får endast bebyggas med... (till exempel uthus och garage).

Felskrivning i planbeskrivning

I planbeskrivningen på sida 27 under fastighetsrättsliga frågor framgår att planförslaget innebär en utökning av fastigheten Lasarettet 2 norrut med cirka 140 kvm av den kommunägda fastigheten Kristna 5:4. Fastigheten norr om Lasarettet 2 är Kristina 4:5, detta bör justeras i planbeskrivningen.

KOMMENTAR

Fastighetsgränser

Den norra gränsen med noggrannhetskvalité på 0,025–0,030 har kontrollerats inför granskning. Då endast en gränspunkt (12196) är dokumenterad som markerad avseende norra gränsen till Lasarettet 2 och de övriga är omarkerade borde de omarkerade gränspunkterna inte påverkas av lägesosäkerheten. Då fastighetsreglering kommer utföras efter planens antagande avseende denna gräns kommer kvalitén för gränsen förbättras och håller man sig till de fastställda

koordinaterna på gränspunkt 12196, så hamnar plangränserna max någon cm "fel" i det fall den punkten markeras ut i en framtida gränsbestämning.

Markreservat

Plankartan revideras så att markreservatet redovisas på korrekt sätt.
Bestämmelse för upphävt strandskydd (a_1) läggs till i plankarta.

Plankarta

Nockhöjd införs konsekvent i plankarta. Utskriftsformat av plankartan skrivs in bredvid skala och skalstock i parentes samt att koordinater införs. Bestämmelsen för korsprickad mark justeras enligt Lantmäteriets yttrande.

Planbeskrivning

Fastighetsbeteckning justeras enligt Lantmäteriets yttrande.

Trafikverket

Buller

Planområdet utsätts för buller från både väg och järnväg. Trafikverket anser att trafikbullerutredningen ska kompletteras med information om hur bullerberäkningen för järnväg har tagits fram, liksom den beskrivning som finns för väg. För att öka tydligheten kan utredningen med fördel även kompletteras med ett förtydligande huruvida det är en samlad bedömning av trafikslagen som resultatet och bilagorna visar. Utöver en sammanvägd bedömning anser Trafikverket att utredningen även ska redovisa separata bullernivåer för väg respektive järnväg.

Trafikverket har uppmärksammat att bullerutredningens redovisade trafikuppgifter för järnväg inte stämmer överens med Trafikverkets framtagna prognos för 2040. Kommunen behöver till granskningen säkerställa att bullerutredningen är baserad på uppdaterade och korrekta trafikuppgifter. Utredningen behöver även inkludera tågtrafiken på sträckan Sala-Västerås N (Sala-Oxelösundsbanan). Uppdaterade trafiksiffror finner ni på Trafikverkets hemsida under rubrik Övriga resultat- och indatasammanställningar, dokument *Trafikuppgifter för järnväg T22 och bullerprognos 2040*: <https://bransch.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/Planerings--och-analysmetoder/Samhallsekonomisk-analys-och-trafikanalys/Kort-om-trafikprognoser/>.

Trafikverket har även noterat att framräknade ljudnivåer är baserade på mätningar 1,5 meter över marknivån. Delar av den planerade bebyggelsen uppnår enligt plankartan cirka 30 meter i byggnadshöjd. Eftersom utredningen är ett stöd vid val av bullerdämpande åtgärder, samt att det vid ett eventuellt föreläggande är framräknade värden enligt planbeskrivningen som utgör underlag för tillsynsmyndigheten, är det viktigt att planbeskrivningen redogör för vilka bullervärden som fås vid fasad med hänsyn till detaljplanens utförande. Trafikverket efterfrågar därför en redovisning av beräknade ljudnivåer vid respektive fasad och våningsplan.

Trafikverket noterar även att maximal ljudnivå för uteplats överskrids vid flera delar av byggnaden. Trafikverket anser att tillgång till gemensam uteplats som klarar riktvärdena enligt bullerförordningen ska säkerställas med bestämmelser i plankartan. Eftersom bestämmelsen Skola även medger grundskola anser Trafikverket att kommunen till granskningsskedet behöver visa var det är möjligt att placera en skolgård som uppfyller gällande bullerriktvärden. Nyetablering av skolgård ska följa Naturvårdsverkets vägledning Riktvärden för buller på skolgård från väg- och spårtrafik.

Farligt gods

Inom 150 meter från en järnväg bör risker med farligt gods beaktas. Eftersom delar av planområdet ligger inom 150 meter från Dalabanan anser Trafikverket att kommunen till granskningskedet behöver identifiera, beskriva och ta ställning till risker med farligt gods för planerad bebyggelse.

Luftfart

Trafikverket vill informera om att byggnader och andra föremål högre än 20 meter kan komma att påverka luftfarten. Därför ska en lokaliseringsbedömning (flyghinderanalys) göras vid varje enskild etablering. En lokaliseringsbedömning kan beställas hos Luftfartsverket.

KOMMENTAR

Buller

Bullerutredningen kompletteras med redovisade ekvivalenta- och maximala bullernivåer (inklusive 2040 som prognosår samt att spårtrafik ska inkluderas). Buller (trafik- och spårtrafik) redovisas både samlat och separat. Avstämning om uppdaterad bullerutredning.

Farligt gods

Närmaste framtida byggrätt ligger drygt 120 meter från Dalabanan vilket är närmaste sträcka med farligt gods. Närmaste läge på Dalabanan sett från planområdet är Sala station. Mellan järnvägen och planområdet finns inom delar annan bebyggelse medan andra delar består av öppen mark. Ingen lutning sker till planområdet. 2020 gjordes en riskanalys för en detaljplan cirka 2,5 km västerut från aktuellt planområde (Inledande riskanalys, Kv. Skuggan 4) med hänsyn till just Dalabanan. Avseende tågtrafik bedöms förutsättningarna vara likartade mellan den platsen och aktuellt planområde. Syftet med den detaljplanen var att uppföra bostäder cirka 55 meter från Dalabanan. Detaljplanen antogs 2020. Riskanalysen konstaterar att det går relativt mycket godståg på Dalabanan och att detta sannolikt kommer att öka i framtiden på grund av kapacitetsförbättringar. Analysen studerade urspårning, tågbrand samt olycka med farligt gods med hänsyn till framtida trafik på Dalabanan. För urspårning bedömdes 25 meter som tillräckligt avstånd då marken inte lutade mot planområdet medan det för tågbrand bedömdes som tillräckligt med 20–25 meter. Generellt är dock riktlinjen att bebyggelse inte bör finnas inom 30 meter från farligt godsled, vilket alltså klaras. Avseende farligt gods gjordes en initial bedömning att det endast var ämnen ur klasserna Massexplosiva ämnen, Brännbara gaser, Giftiga gaser samt Oxiderade ämnen och organiska peroxider som behövde studeras vidare. Vid vidare studie av de enskilda ämnena konstaterades dock att ingen av dessa innebar någon risk som behövde beaktas i den fortsatta planprocessen i och med avståndet på 55 meter. Baserat på ovanstående bedöms risken från farligt gods vara acceptabel för aktuellt planområde.

Luftfart

En lokaliseringsbedömning (ärendenummer Ä-2023-019180) har efter samrådet beställts hos Luftfartsverket och beskrivs i planbeskrivningen.

Skanova (Telia company)

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet.

Skanova önskar så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas i plankartan.

Kabelhänvisning beställs via <https://www.ledningskollen.se>

För ledningssamordning kontakta skanova-remisser-orebro@skanova.se

En lokaliseringsbedömning beställs hos Luftfartsverket och tillförs planhandlingarna och planbeskrivning.

KOMMENTAR

Noteras.

Region Västmanland

Det är positivt att planområdet är beläget i ett område med redan utvecklade kommunikationsmöjligheter, det ger goda förutsättningar för ett hållbart resande. Sala resecentrum ligger ca 200 meter från planområdet med goda kommunikationsmöjligheter både med tåg och buss vidare inom och utanför kommunen, samt utanför länet.

Då det redan finns befintliga gång- och cykelvägar kring den befintliga lasaretsbyggnaden ger detta också goda förutsättningar för hållbart resande i form av gång och cykel.

Kollektivtrafikförvaltningen ställer sig positiva möjligheter till cykelförråd och mobilitetshus intill planområdet. Det sänder ut en signal om hur viktiga hållbara resor är i dagens samhälle. För att främja cyklandet är det viktigt att kunna låsa fast cykeln på ett säkert sätt och ställe.

KOMMENTAR

Noteras.

Sala-Heby Energi AB, elnät

Vi har inga synpunkter på detaljplanens utformning. Fastighetens utökade elbehov kan lösas utan någon påverkan på planen.

KOMMENTAR

Noteras.

Sala-Heby Energi AB, värme

Detaljplanen och den tilltänkta fastigheten ligger i Sala-Heby Energis fjärrvärmenät. "Energi och klimatstrategi Sala kommun 2020–2030 med utblick mot 2045" förordar fjärrvärme för att det är viktigt att värna om en uppvärmningsform med minsta möjliga primärenergiindex och möjligheten att öka tillgången till förnybar el.

Sala-Heby Energi AB har idag ett åtagande om fjärrvärmeleverans till befintliga fastigheter och byggnader. Ur ett kapacitetsmässigt perspektiv så finns god möjlighet att fortsatt förse detaljplanens byggnader med fjärrvärme.

Under avsnitt **TEKNISK FÖRSÖRJNING** och **Fjärrvärme, el** önskar vi ett tillägg i texten med följande information:

Sala-Heby Energi AB kommer fortsatt att försörja planområdet med fjärrvärme. Fjärrvärmeledningar finns norr och väster om planområdet. De befintliga fastigheterna/byggnaderna försörjs med fjärrvärme. Ledningar ligger delvis i kulvertsystem som finns inom planområdet. Justeringar utav befintliga och nya tillkommande ledningsdragningar kommer att hanteras för planområdets nordöstra byggnader.

KOMMENTAR

Planbeskrivningen kompletteras med beskrivning om fjärrvärme enligt Sala-Heby Energi AB:s yttrande.

Vattenfall

Vattenfall Eldistribution AB har ingen elnätanläggning inom område för aktuell detaljplan eller inom dess direkta närområde och har därmed inget att erinra i rubricerat ärende.

KOMMENTAR

Noteras.

Bygg- och Miljönämnden

Buller

Trafikbullerutredningen visar att planområdet utsätts för låga bullernivåer från spårburen trafik och vägtrafik. Enligt rapporten kan bostäder och övriga lokaler och byggnader inom planområdet planeras, utan att hänsyn behöver tas till det yttre bullret. Hänsyn behöver endast tas till trafikbullret vid val av ytterväggar och fönster, för att innehålla kraven på trafikbuller inomhus enligt BBR. Miljöenheten har därmed inga synpunkter angående buller.

Naturvård

Under rubriken Markens anordnande i plankartan finns det en bestämmelse om att marklov krävs för fällning av träd (n1). Bygg- och miljönämnden rekommenderar att bestämmelsen ges rubriken Utökad lovplikt och kompletteras med en bestämmelse om att träden ska bevaras, exempelvis "Träden ska finnas kvar och får endast fällas om trädet är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk, i det fallet ska träd återplanteras".

Förorenade områden

Markundersökningen har utförts delvis i syfte att få ett underlag vid framtagande av detaljplanen. Detaljplanen tillåter både bostäder och skola. Miljöenheten kan konstatera att fastigheten är förorenad och behöver åtgärdas innan den är lämplig för bostäder som är den mest känsliga användningen. Innan saneringsåtgärder påbörjas behöver en anmälan enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd komma in till Bygg- och miljönämnden. Plankartan bör kompletteras med följande villkor för startbesked: Startbesked får inte ges för bostadsändamål förrän markens lämplighet har säkerställts genom att sanering av förorening har kommit till stånd, 4 kap. 14 § 1 st 1 p.

Skola

Detaljplanen möjliggör skolverksamhet genom planbestämmelsen S (skola). Under rubriken *Natur - Mark och vegetation* i plan- och genomförandebeskrivning anges följande: "Då användningarna inom planområdet föreslås bli bland annat vård, boende och gymnasial och eftergymnasial skola är det viktigt att områdets utformning gynnar en komfortabel miljö både inom- och utomhus." Plan- och genomförandebeskrivningen saknar i övrigt information om vilken typ av skolverksamhet som är lämplig inom området och behöver därför kompletteras. Informationen är nödvändig eftersom samrådsförslaget inte bedöms uppfylla kraven på friyta för lek och utevistelse för förskolor och skolor samt utifrån säkerhetsaspekter kopplade till skola invid Ekebydamn.

Gestaltning och kulturmiljö

Bestämmelsen o2 anger att "Takvinkel ska vara platt eller låglutande". Bestämmelsen bör formuleras "Taket ska vara platt eller låglutande" och kan med fördel kompletteras med en högsta taklutningsvinkel, detta eftersom låglutande tak vanligtvis avser tak med en lutning upp till 14 grader.

För de tillkommande bostadshusen i norr reglerar detaljplanen att takvinkeln ska vara mellan 30 och 45 grader. En bestämmelse om att byggnader ska förses med sadeltak kan med fördel införas.

I plankartan finns det en utformnings bestämmelse om att "Undantag från byggnads och nockhöjd medges för hisstoppar, trapphus och tekniska anläggningar". Plankartan innehåller också egenskapsbestämmelser där undantag ges för takkupor och frontespiser. Byggenheten vill uppmärksamma att undantagen kan åsidosätta konventionella beräkningar och bedömningar kring höjd, se till exempel Boverkets rapport 2016:30, Exempel på reglering av byggnadsverks höjder och våningsantal.

I den framtagna kulturmiljöutredningen daterad 2022-10-19 uttrycks att lasaretsområdet är känsligt för tillägg i de södra och sydvästra delarna, mot Ekebydammen. Dels på grund av riksintresset, dels på grund av lasarets framträdande roll i stadsbilden. Det kommer därför inte att skapas några nya byggrätter i planområdets södra del. Undantaget är möjligheten till en påbyggnad av Hus 01. Kulturmiljöutredningen innehåller också förslag på tvåvarsamhets bestämmelser (k), vilka har införts i plankartan.

Bestämmelsen k1 anger följande: "Byggnadens huvudsakliga karaktär skall bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning med undantag för den nordöstra fasaden. Av särskild betydelse är den sydvästra fasadens horisontalitet. Tillägg av balkonger skall göras i enlighet med byggnadens karaktär".

Bestämmelsen k2 anger följande: "Byggnadens huvudsakliga karaktär skall bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning. Påbyggnad skall göras tydligt avläsbar och visuellt avgränsad från den befintliga byggnaden."

Byggenheten bedömer att de föreslagna varsamhetsbestämmelserna behöver bearbetas för att i större utsträckning vara inriktade på att bevara den ursprungliga gestaltningen och karaktären som offentlig byggnad. Byggenheten förordar därför att till exempel formuleringen om att "Tillägg av balkonger skall göras i enlighet med byggnadens karaktär" utelämnas eftersom utkragande balkonger avviker från byggnadernas strikta modernistiska formspråk.

De föreslagna varsamhetsbestämmelserna anger att "Byggnadens huvudsakliga karaktär skall bevaras med avseende på struktur, [...]". Ordet "struktur" kan i sammanhanget vara svårtolkat och bör förtydligas i plan- och genomförandebeskrivningen. Formuleringar som "fasadens horisontalitet" och "visuellt avgränsad" kan också vara svårtolkade och kan behöva förtydligas för att uppfylla tydlighetskravet i PBL.

Vidare bedömer byggenheten att varsamhetsbestämmelserna bör kombineras med skyddsbestämmelsen q. Det kan också övervägas att införa en bestämmelse om rivningsförbud.

I kulturmiljöutredningen anges det också att mot norr och nordost är känsligheten för tillägg låg då den inte har en lika framträdande roll i stadsbilden, särskilt inte från stadskärnan och de viktiga stråken kring Ekebydammen. Byggenheten delar uppfattningen att den norra och nordöstra sidan är mindre känslig, men kan konstatera att nuvarande bestämmelser möjliggör en högre byggnadshöjd än vad illustrationerna redovisar. Kompletterande bestämmelser bör

därför införs för att säkerställa att lasaretsbyggnaden förblir en solitär och ett landmärke i stadsbilden. Bygg- och miljönämnden har i övrigt inga synpunkter på planförslaget.

BESLUT

Bygg- och miljönämnden beslutar,

- att avge yttrande i enlighet med tjänsteyttrandet daterat 2023-01-05, bilaga BMN 2023/6/1 med tillägget
- att informationen om fjärrvärme utvecklas och kompletteras samt att det tydligare framgår att ambitionen ska vara fjärrvärmeanslutning för befintliga och tillkommande byggnader.

KOMMENTAR

Buller

Bullerutredningen har kompletterats inför granskningen.

Naturvård

Bestämmelsen korrigeras i plankartan och i planbeskrivning men planbeskrivningen kommer förklara bestämmelsen och beskriva att säkerhetsrisken i detta fall även kan innebära att rötter riskerar att skada ledningar i marken. Träd får därmed fällas om denna risk föreligger och återplantering får ske på annan men lämpligare plats.

Förorenade områden

Bestämmelse läggs till gällande att startbesked för ny- eller ombyggnation inte får ges förrän erforderlig sanering av marken kommit till stånd. En fördjupad riskbedömning ska tas fram tidigt i projekteringsarbetet och samråd med Sala-Hebys miljöenhet ska göras för att bestämma nödvändiga saneringsåtgärder samt masshantering.

Skola

Syftet med detaljplanen är inte att bedriva förskole- eller grundskoleverksamhet utan syftet med bestämmelsen S är att möjliggöra gymnasieskola. Bestämmelsen ändras till S1 – gymnasieskola. För gymnasieskola bedöms den fria som är möjlig att skapa inom fastigheten som tillräcklig.

Gestaltning och kulturmiljö

Bestämmelsen o₂ justerar enligt Bygg- och miljönämndens yttrande (och blir baserad på övriga justeringar bestämmelsen o₅). Bestämmelsen o₁ förändras till en f-bestämmelse med innebörden att byggnader med en höjd på över +72 meter över nollplanet ska ha sadeltak. Undantagen gällande höjd för hisstoppar, trapphus och tekniska anläggningar tas bort. Undantagen för takkupor och frontespiser gäller endast takvinkel varför dessa bedöms kunna kvarstå.

De kulturhistoriska värdena ska bevaras genom skydds- och varsamhetsbestämmelser. Bestämmelserna har justerats efter detaljplanens samråd och för lasarets högdal (hus 3) regleras i stället q₁, *Byggnadens huvudsakliga karaktär skall bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning med undantag för den nordöstra fasaden. Exempel på detta är den sydvästra fasadens horisontella band av fönster och tegel. Eventuella tillägg skall göras i enlighet med byggnadens karaktär.* För lågdelen (hus 1 och 2) regleras k₁: *Byggnadens huvudsakliga karaktär skall bevaras med avseende på struktur, material och färgsättning. Eventuell påbyggnad eller tillbyggnad skall göras tydligt avläsbar i relation till den befintliga byggnaden.*

Detaljplanen möjliggör inte högre bebyggelse i dag. I gällande detaljplan är byggnadshöjden 40 meter medan i planförslaget föreslås en nockhöjd på motsvarande 38 meter. Föreslagna tillägg är minst två meter lägre samt har inte samma utbredning som befintlig byggnad vilket visuellt kommer att uppfattas från norr. Lasaretsbyggnaden kommer således att förbi en solitär och ett

landmärke i stadsbilden även utan kompletterande bestämmelser. Planbeskrivningen kompletteras med illustrerade vyer över planförslaget för att förtydliga detta

Fjärrvärme

Planbeskrivningen kompletteras med beskrivning av att området även fortsatt avses försörjas med fjärrvärme.

Samhällstekniska enheten

Plankartan

- Svårt att läsa texten/bestämmelserna i plankartan vid utskrift i A3. Kartan är inte vektoriserad vilket den behöver vara, gränser blir t ex inte exakta.
- Skala verkar saknas.
- Ska skolområdet verkligen gå runt bostadsområdet i öst? Är det inte bättre att särskilja skolans verksamhet ifrån bostadsområdet i östläge? Vad är ytan tänkt för att användas för inom skolverksamheten? Är det inte bättre att nyttja ytan till något kopplat till bostadsändamål?
- Ska inte denna yta/hus också utgöra bostäder? Varför är ytan rödmarkerad? Borde den inte vara gul?
- En reflektion: Med detta förslag kan man göra parkeringar över hela området, är det rimligt och lämpligt? Vad är kommunens mall/riktlinje för detta i detaljplaner?
- Frågan är om byggnaden närmast Ekebydamm är lämplig för skolverksamhet vilket plankartan medger med tanke på översvämningensrisk?
- Plankartan anger bara skola men i PB pratar man om gymnasial och eftergymnasial. Ska barn gå där krävs gård som inte finns utrymme för, går det att tydliggöra vilken skolverksamhet på plankartan?
- Är det lämpligt att ha en så flexibel plan som öppnar upp för många olika verksamheter? Utredningar ska i så fall visa på "värsta scenario" vilket befintliga utredningar inte är. Möjligheten att det ska fungera som en helhet försvinner, beställaren ser bara till sin del vilket är endast fastigheten medan kommunen har ett större ansvar för att samhället ska fungera som en helhet.

Plan- och genomförandebeskrivning

- Ange figur nr och hänvisa i texten till figurerna/kartorna.
- Sid 2, 18 m fl - Underlaget "Miljötekniskt markundersökning (2022-06-28)" saknas på hemsidan/sidan för detaljplanen. Bifogat är endast en karta med provtagningspunkter med klassning (dvs "bilaga 1", daterad 2022-06-08), men själva konsultrapporten finns inte att ladda ned eller ta del av. På sid 2 i plan- och genomförandebeskrivningen listas dokumentet som del av utredningar som genomförts och sid 18 beskrivs resultatet av undersökningen (väldigt översiktligt).
- Sid 8 - Ange figur nr samt ändra färg för "mycket värdefull" till blå eller gul. Den nu röda färgen förväxlas lätt med bakgrundkartans brun-röda färg för gator mm, vilket gör det svårt att avgöra vilken del som faktiskt är mycket värdefull.
- Sid 13 - Infoga en hänvisning/legend till kartan gällande vilka fornlämningar som är vad (tex namn så att man förstår) och vilken som berör kanalen som är förstörd.
- Sid 14 - Tydliggör att Structor tagit fram egna platsspecifika riktvärdena som endast berör planområdet (och att dessa inte är Sala kommuns egna riktvärden för exploatering) i texten.
- Sid 14 - Generellt: sannolikt hög sanering-/deponeringskostnad för delar av detaljplaneområdet med halter över MKM och FA avseende metaller. Betalar kommunen marksaneringen eller exploitören?
- Sid 14 - Vad menas med "föroreningshalterna förekommer i mindre utbredning även ned till ca 1 m djup". Vad menas med mindre utbredning? (KM?)

- Sid 14 - avhjälpande åtgärder pga förorenad mark. Alltså kommer inte marken vara orörd och därmed bör även avhjälpande åtgärder för dagvattenfördröjning genomföras för samtliga områden där sanering kommer ske. Oavsett ska detaljplanen visa förbättrad dagvattenhantering för hela området och inte bara där man för tillfället planerar nybyggnation. Det finns inga föreslagna dagvattenåtgärder på fastighetens södra och östra del, ska det inte göras någon sanering på dessa ytor?
- Sid 15 - Fråga: I sista raden används ordet "Miljöundersökningarna". Hur många miljöundersökningar har genomförts och vart är materialet/rapporterna någonstans? Dessa har inte ingått i samrådshandlingarna.
- Sid 15 - Principskissen visar grönområden även utanför detaljplanen vilket kan vara missvisande (östra och södra delen). Det gäller även situationsplanen på sid 17.
- Sid 15 - Hur säkerställs att de lösningar och förslag som presenteras i "Rapport Sala Lasarett, Dagvattenutredning rev.2022-11-11 (Tyréns/Malacon)", samt överenskommelser i övriga möten i projektet följs och utförs?
- Sid 18 - Översta figuren på sidan, Fråga: är "till- och påbyggnader samt nya byggnader" det nya förslaget? Eller vad är existerande idag och vad är tillkommande enligt nya förslaget? Otydligt.
- Sid 25, 28 - Sista mening. Är fd ambulansinfarten att beteckna som byggnad? Bygglov för konstruktionen saknas. Samma gäller för sid 28 Ledningar, andra stycket och Servitut, första stycket.
- Sid 28 - Befintliga allmänna VA-ledningar inom fastigheten måste vara skyddade med ledningsrätt innan detaljplanen föreslås antas om inte båda parter har enats i ett servitutsavtal som kan omvandlas till ledningsrätt.

Bilaga 1 (kompletterande miljöteknisk markundersökning/karta)

- Klassningen -vilken förorening är den baserad på? Metaller? Övriga ämnen/parametrar? Vidare, hur djupt ned i marken ligger föroreningen? (ned till 1m?)

Bilaga 2 (geoteknisk undersökningsplan)

- Fråga: vad betyder den röda färgen på provtagningspunkterna 22-23? Förklara i legenden.

Bilaga 3a-c

- Fråga: Provtagningsdjup varierar stort inom utpekade planområde, vad är anledningen till detta? Har man stött på berg på vissa ställen? (från 0-0,5 till 0-3 m). Frågan berör främst bostad- och skolområdet. (Jag utgår ifrån att inget grävarbete är planerat för nya konstruktioner på ett större djup än 0,5m för parkområdet).
- Notering: Kompletterande miljöprovtagning bör göras när det är utrett vart nya VA-ledningar ska gå. Berör ledningsgången FA massor till på ett större djup än 1 meter måste även dessa gå till FA deponi (utökad kostnad).

Dagvattenutredning

- Sid 6 Figur - Dagvattnet från området rinner inte till Ekeby damm utan till Lillån
- Sid 11-12 - Detaljplanens dagvattenutredning ska visa förbättrad dagvattenhantering för hela området, inte bara där man planerar nya byggnader. I figur 7 saknas fördröjning för stora delar av området, rött, grönt och gult område saknar helt fördröjning och släpps orenat och utan fördröjning till det allmänna dagvattennätet. Om t ex sanering kommer krävas innebär det förändring och möjlighet att genomföra rimlig dagvattenfördröjning.
- Sid 13 - Ska det inte göras någon sanering i det östra området? Om sanering krävs bör diken för att fördröja vattnet från parkeringen i öst genomföras samtidigt. Varför är de föreslagna diken som fördröjer vattnet från parkeringen i öst inte med på

principskissen? Detaljplanen ska visa lösningar för fördröjning för hela området. Vilken situationsplan hänvisar man till?

- Sid 14 - Separat rapport från Avloppsspolarna saknas i underlaget.
- Sid 15 - Planerad användning av lokalerna. I genomförandebeskrivningen nämns vårdverksamhet men inte i beräkningen för spillvattenflöde och vattenflöde. Varför?
- Sid 16 - Om tryckstegring för dricksvatten krävs för enstaka fastigheter är det fastighetsägarens ansvar att bekosta samt ordna.
- Sid 16 - En genomförandeplan för hur dagvattenlösningarna i respektive område ska utföras behöver finnas med om inte all dagvattenhantering byggs ut på en gång.

Vatten och avlopp

- Har man utrett vilka serviser som används inom fastigheten och klarlagt vilka byggnader som är kopplade till vilka förbindelsepunkter? Detta behöver klargöras under planskedet.

Trafikutredning

- Det blir fel att hänvisa till denna trafikutredning i Plan- och genomförandebeskrivningen när vissa saker har justerats efter den tagits fram och ändringar i detaljplanen har gjorts.
- Sid 15 - Detaljplanens samrådshandlingar rörande trafik och parkering är baserade på en alternativ verklighet som presenteras i trafikutredningen. Verkligheten ser (åtminstone) idag annorlunda ut. Hur hanterar man de konsekvenser som kommer uppstå utanför planområdet när planen förverkligas?
- Sid 17 - "Boendeparkering för den planerade bostadsfastigheten planeras inom fastigheten Lasarettet 2 med möjlighet att även samnyttjas med övriga verksamheter" – Hur? Först till kvarn?
- Sid 21:2 - "Parkeringsavgift" – Resultat av detta då kommunen har en stor gratis parkering på andra sidan gatan?
- Sid 21:3 - "En bilpoolplats motsvarar minst behovet av 5 normalparkeringar" – Finns det underlag för detta?
- Sid 21:5 - "Samnyttjandet bedöms täcka ca 20% av parkeringsbehovet för bostäder beaktat att nyttjandegraden för egen personbil är lågt, dvs den står oftast parkerad" – Hur täcks resterande 80%?
- Sid 21:6 - "Andelen hemarbete verkar inte gå till noll utan ligga på nivåer 20–50%" – Underlag?
- Sid 25 - "Soppantering med fordonstyp (LOS), sker vid lastkajen på den östra sidan av hus 2. Backvändning krävs för att kunna vända och angöra lastkajen" – Backvändning är ej tillåten (i plan- och genomförandebeskrivningen skriver man dock att man ska följa arbetsmiljöverkets riktlinjer.)
- Sid 26 - "Varutransporter till verksamheter vid den södra gården sker med pickup eller minibuss" – Hur säkerställs detta i verkligheten? (Här kan man ha ritat om för att öka körspåren för större fordon på bekostnad av parkeringsyta.)

Påverkan utanför planområdet

- Stor risk för att korsningen vid Väsbygatan/Lasarettsgatan/Silogatan kommer bli problematisk. Tung trafik hänvisas idag till Väsbygatan och Metsokorset planeras att stängas. Detta kommer innebära att en ny trafiklösning behöver ordnas på grund av ökad användning för planområdet. Vem ska bekosta detta?
- Utökad pendlarparkering kommer behövas eftersom pendlarparkeringen kommer nyttjas av boende och verksamheten inom planområdet pga antalet parkeringsplatser inom planområdet ska samnyttjas samt planeras att avgiftsbeläggas. Vem ska bekosta detta?

EXTRA UNDERLAG - MILJÖTEKNISK MARKUNDERSÖKNING I PLANSKEDE

- Samlad bedömning - Viktigt att notera att gränsvärdet för MKM bly sänktes till 180 (tidigare 400) innan jul, vilket kan innebära en annan bedömning än den som beskrivs i konsultrapporten samt provtagningsresultatet i Excel filen (Bilaga 3a-c) med markprovtagningsresultat. Detta kan påverka kostnad för sanering och deponi mm.
- Generell synpunkt - Det saknas en beskrivning varför provtagningsdjup varierar på planområdet i rapporten. Informationen kan finnas i någon av bilagorna till rapporten som jag inte fått ta del av. Vad är förväntat max djup vid schakt för entreprenaden?

KOMMENTAR

Plankarta

Plankartan justeras till granskning så att den är vektoriserad samt kompletteras med skalstock, koordinater, skala samt utskriftsformat.

Avsikten med detaljplanen är inte att möjliggöra fler parkeringar än vad som behövs. Det är teoretiskt möjligt att anlägga parkeringar på stora delar av planområdet men detta är inte möjligt i praktiken. Funktioner som exempelvis dagvattenhantering och gårdsyta för gymnasieskola, vårdverksamhet eller bostäder kommer att säkerställa att marken inte blir endast parkering. Särskild reglering av detta bedöms därför inte som nödvändig.

- I dagvattenutredningen har det inte bedömts föreligga översvämningssproblematik för byggnaden närmast Ekebydamn.
- Syftet med detaljplanen är inte att bedriva förskole- eller grundskoleverksamhet utan syftet med bestämmelsen S är att möjliggöra gymnasieskola. Bestämmelsen ändras till S1 – gymnasieskola. För gymnasieskola bedöms den friyta som är möjlig att skapa inom fastigheten som tillräcklig.
- Detaljplanen omfattar mycket riktigt flera användningar men detta bedöms som befogat baserat på att detaljplanen omfattar så väl stora befintliga byggnader som kompletterande bebyggelse. Detaljplanen avses också gälla under lång tid vilket innebär ett behov av flexibilitet över tid då verksamheterna kan förändras. Utgångspunkten för trafikutredningen har varit att utgå från ett realistiskt scenario för områdets användning, vilket i detta fall är en varierad användning. Efter samrådet har ett ytterligare sannolikt scenario studerats där huvudanvändningen är gymnasieskola, ett scenario som innebär ett mindre behov av parkeringsplatser. Skulle förändringar avseende användning ske i framtiden kommer eventuella förändringar gällande exempelvis parkering och dagvatten behöva redovisas i bygglovsskedet.

Plan- och genomförandebeskrivning

- Underlaget Miljötekniskt markundersökning (2022-09-27) saknades tyvärr under samrådet men detta kompletterades senare. Huvuddragen fanns dock som yttrandet beskriver översiktligt redovisat i planbeskrivningen.
- Illustrationen är hämtad direkt från den fördjupade översiktsplanen "Plan för Sala stad – Sala tätorts grönstruktur" och färgskalan för biologisk mångfald kommer således därifrån.
- Illustrationen av fornlämningar förtydligas.
- Planbeskrivningen förtydligas avseende att miljökonsult tagit fram de platsspecifika riktvärdena, att exploatören ansvarar för marksanering av kvartermark samt att det rör sig om en markmiljöundersökning och inte flera. Handlingen kompletteras med att de framtagna platsspecifika riktvärdena ännu inte är godkända av tillsynsmyndighet (Sala kommuns Miljöenhet).

- Illustrationsplanen redovisar mycket riktigt grönområden även utanför planområdet för att just förtydliga att dessa fortsätter även utanför planområdet. Områdets dagvattenhantering och friyta är däremot bara beräknad på själva planområdet.
- Genomförande av dagvattenutredningens förslag säkerställs via överenskommelse mellan fastighetsägare och kommun. Genomförandebeskrivningen kompletteras avseende detta.
- Illustration över vad som är befintligt, ny- respektive tillbyggt förtydligas.
- Före detta ambulansinfarten är en byggnad. Delar av byggnaden liksom rampen upp till byggnaden föreslås rivas och ledningarna friläggs därigenom för att säkerställa tillgången till ledningar. Plankartan revideras så att delen som avses rivas i stället redovisas med prickmark samt u-område.

Markmiljö

- Kommunens bedömning är att markmiljöutredningen är tillräckligt tydlig. Att den fullständiga utredningen saknades under samrådet är däremot olyckligt.

Dagvattenutredning

- Planbeskrivningen förtydligas avseende dagvattenhantering inom planområdets södra delar samt avseende vilka verksamheter som föreslås i planområdet.
- Dagvattenutredningen kompletteras avseende recipient och förtydligas avseende fördröjning i planområdets södra och östra delar.
- Dagvattenlösningarna avses utföras samtidigt men skulle detta inte göras kommer detta att behöva redovisas i bygglovsskedet

Vatten och avlopp

Planförslaget justeras så att sju meter av befintlig byggnad (hus 4) liksom rampen upp till byggnaden föreslås rivas och ledningarna friläggs därigenom för att säkerställa tillgången till ledningar. Plankartan revideras så att delen som avses rivas i stället redovisas med prickmark samt u-område. Planbeskrivningen kompletteras med redovisning av detta. Ett avtal ska tas fram mellan kommunen och fastighetsägaren att ett friläggande av ledningarna ska ha genomförts innan en om- eller påbyggnad av hus 4 kan påbörjas avseende den i planen tillåtna bygggrätten. Planbeskrivningen kompletteras med redovisning av detta.

Trafikutredning

- Trafikutredningen beskriver mycket riktigt ett scenario vilket har bedömts som det sannolika scenariot för planområdet. I samråd har kommunen och fastighetsägare bedömt att det antal parkeringsplatser som föreslås i detaljplanen är tillräckligt. Skulle verksamheterna inom planområdet förändras under tid så kommer dessa att behöva anpassa sig och inte underskrida den mängd parkeringar som är överenskommet.

- Inom arbetet med detaljplanen kan främst parkeringsfrågan gällande just detaljplanens innehåll regleras. De 216 parkeringarna bedöms vara tillräckliga (och ska begränsa) de verksamheter som kan accepteras att etableras på platsen. Detta kommer styras genom att "parkeringsintensiva" hyresgäster inte får kontrakt ifall önskade parkeringar inte finns att tillgå. Det finns trots detta även en ambition från fastighetsägarens sida att om behov skulle uppkomma, avtala med andra privata fastighetsägare för att frigöra mark för fler nödvändiga parkeringar. Detta regleras dock inte inom detta detaljplanearbete. Det ska därmed inte uppstå problematik med otillåten gatuparkering, eller på andra parkeringsytor i närområdet.

Trafikutredningen har uppdaterats med hur parkeringssituationen blir ifall användningen blir gymnasium och bostäderna i nordöst inte byggs. I det fallet minskas behovet av parkeringar till 146, men då bostäder i planen även tillåts är det tidigare parkeringstalet det som även framöver möjliggörs (216). Planbeskrivningen uppdateras med information om vilka lämpliga anläggningar (vid etablering av gymnasieskola) som kan ersätta övertaliga parkeringar för att förbättra skolmiljö, dagvattenhantering, vändningar med transporter etcetera. Även information

om att dessa anläggningar kan tvingas omvandlas till parkeringar igen i framtiden om användningen önskas ändras till bostäder införs.

- Trafikutredningen förtydligas gällande bilpoolplatser, samutnyttjande, varutransporter och hemarbete. Även information införs i utredningen att kommunen idag inte jobbar aktivt med mobility management eller en mobilitetsstrategi. Detta ligger på framtiden.
- VAFAB missade tyvärr att svara på samrådsremissen men ska yttra sig i den kommande granskningen. De accepterar backvändning i planområdets östra del där det även idag är det sätt som sophämtningen genomförs. Krav finns att området i framtiden är bra avskilt, underhålls och risken för spring omöjliggörs, speciellt om verksamheten i framtiden blir gymnasium.

Påverkan utanför planområdet

- Angående påverkan utanför planområdet så är det svårt att sja om hur utfallet blir i verkligheten avseende andra allmänna parkeringar och eventuellt ökad användning av dessa. Närheten till kommunikationer och alternativ till bil som färdmedel minskar förhoppningsvis detta beroende till viss del. Ifall det blir gymnasieskola kommer trafik vid hämtning/lämning med exempelvis buss öka som ska samsas med övrig trafik i området (tung- och persontrafik). Eventuellt framtida behov för att bygga rondell och andra infrastrukturlösningar kan bli aktuellt i området oavsett vad denna detaljplan möjliggör eller inte. Dock, vid ett eventuellt kommunalt beslut att förlägga en gymnasieskola på fastigheten måste troligen vissa trafikfrågor lösas och om behov finns belysa behovet av finansiering av nödvändiga trafiklösningar. Detaljplanen möjliggör men kan inte lösa alla eventualiteter innan närmare projektering/behov för en viss etablering klagjorts. Klart är dock att trafikfrågor som dessa om behov uppstår måste lösas så trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter säkerställs samt trafiksituationen i stort i hela området.

KSLU § 159 Detaljplan för Lasarettet 2 - beslut avseende undersökning av betydande miljöpåverkan

INLEDNING

Detaljplanen för Lasarettet 2 var ute på samråd under perioden 19 december 2022 – 22 januari 2023. Planhandlingarna var utställda i kommunhusets entré, samt på kommunens webbplats www.sala.se.

I enlighet med Plan- och bygglagen (2010/900) ska kommunen, inom ramen för samrådet, undersöka om genomförandet av detaljplanen kan anses medföra en betydande miljöpåverkan eller inte.

Kommunen ska efter undersökningen avgöra frågan i ett särskilt beslut. Beslutet ska även redovisa omständigheterna som talar för eller emot att genomförande kan medföra en betydande miljöpåverkan (Miljöbalken 6 kap 7§).

En undersökning för miljöbedömning togs fram den 21 januari 2022 och samråd har genomförts med Länsstyrelsen Västmanlands län.

Beslutsunderlag

Bilaga KS 2023.5257, missiv

Bilaga KS 2023.5258, undersökning för miljöbedömning Detaljplan Lasarettet 2 (bilaga 1)

Bilaga KS 2023.5259, Länsstyrelsen Västmanlands yttrande över Detaljplan Lasarettet2 (bilaga 2)

Ärendet föredras av planarkitekt Mikael Byström.

Yrkanden

Amanda Lindblad (S) yrkar

att ledningsutskottet beslutar

att genomförandet av Detaljplan Lasarettet 2 inte kommer innebära en sådan betydande miljöpåverkan som avses i Miljöbalken 6 kap 5§.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet beslutar

att genomförandet av Detaljplan Lasarettet 2 inte kommer innebära en sådan betydande miljöpåverkan som avses i Miljöbalken 6 kap 5§.

Skickas till

Plan- och utvecklingsenheten

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 110 Svar medborgarförslag om tillfällig busstrafik till Sätra Brunn

INLEDNING

Rubricerat medborgarförslag inkom den 23 april 2024.

Förslagsställaren vill att Sala kommun ska sätta in extra busstrafik under midsommarafton samt under ett antal dagar i augusti när ett 1700-talsevenemang äger rum. Båda dessa händelser arrangeras av Sätra Brunn och förväntas få många besökare. Särskilt midsommarfirandet är ett populärt evenemang som många väljer att besöka. Förslagsställaren presenterar sig som delägare och styrelseledamot av Sätra Brunn.

Att utöka busstrafiken med de busslinjer som VL utför ser inte ut att vara möjligt i nuläget. Planeringsförutsättningarna för kollektivtrafiken är mycket långa där beställningen för kommande år görs i början av året innan. Tidtabellen för sommaren fastställs under mars månad och är därmed fastslagen för år 2024. Begränsningar i resurser för planering gör också att bedömningen är att det inte är en möjlighet att göra ett tillköp av extra trafik kopplat till den trafik som Sala kommun köper av kollektivtrafikförvaltningen. I nuläget finns ett underskott för samhällsfinansierade transporter och en utökning skulle budgetmässigt inte kunna bäras.

Om Sala kommun skulle köpa in extra busstrafik för ett evenemang eller tillställning i kommunen för att möjliggöra mer resor för kommunmedborgarna bör det finnas ett regelverk att förhålla sig till som klargör vilka evenemang särskild bussning kan göras i samband med.

Arrangemanget av evenemangen kopplas ihop med Salas 400-års firande. Det är glädjande med stor aktivitet i hela kommunen under hela året och samtliga evenemang som arrangeras inom ramen för firandet syns också tillsammans i den marknadsföring som görs från kommunens sida. Sala kommun har också möjlighet för arrangörer att söka arrangemangsbidrag för olika evenemang som anordnas och som handhas av kultur- och fritid. Genom att gå via en samlad väg för ansökningar kan säkerställas att arrangörer ges liknande möjligheter att göra sin ansökan.

Beslutsunderlag

KS 2024.1807 – Medborgarförslag om tillfällig busstrafik till Sätra Brunn

KS 2024.2704 – Svar på medborgarförslag

KS 2024.2705 – Yttrande från transportstrateg

KS 2024.2706 – Tidsplanering kollektivtrafiken från Region Västmanland

Kommunfullmäktiges beslut § 30, 2024-04-30

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,
att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anse medborgarförslaget besvarat.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 110 forts.

Erik Hamrin (M) och Anders Wigelsbo (C) yrkar bifall till Amanda Lindblads (S) förslag till beslut.

Magnus Edman (SD) yrkar,
att avslå medborgarförslaget.

Tryggve Lindman (SD) yrkar bifall till Magnus Edman (SD) förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot Magnus Edmans (SD) avslagsyrkande och finner eget yrkande bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anse medborgarförslaget besvarat.

Reservation

Magnus Edman (SD) reserverar sig till förmån för sitt eget yrkande.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KOMMUNSTYRELSEN
Amanda Lindblad

Svar på medborgarförslag om tillfällig busstrafik till Sätra Brunn

Rubricerat medborgarförslag inkom den 23 april 2024.

Förslagsställaren vill att Sala kommun ska sätta in extra busstrafik under midsommarafton samt under ett antal dagar i augusti när ett 1700-talsevenemang äger rum. Båda dessa händelser arrangeras av Sätra Brunn och förväntas få många besökare. Särskilt midsommarfirandet är ett populärt evenemang som många väljer att besöka. Förslagsställaren presenterar sig som delägare och styrelseledamot av Sätra Brunn.

Att utöka busstrafiken med de busslinjer som VL utför ser inte ut att vara möjligt i nuläget. Planeringsförutsättningarna för kollektivtrafiken är mycket långa där beställningen för kommande år görs i början av året innan. Tidtabellen för sommaren fastställs under mars månad och är därmed fastslagen för år 2024. Begränsningar i resurser för planering gör också att bedömningen är att det inte är en möjlighet att göra ett tillköp av extra trafik kopplat till den trafik som Sala kommun köper av kollektivtrafikförvaltningen. I nuläget finns ett underskott för samhällsfinansierade transporter och en utökning skulle budgetmässigt inte kunna bäras.

Om Sala kommun skulle köpa in extra busstrafik för ett evenemang eller tillställning i kommunen för att möjliggöra mer resor för kommunmedborgarna bör det finnas ett regelverk att förhålla sig till som klargör vilka evenemang särskild bussning kan göras i samband med.

Kommunstyrelsen

Arrangemanget av evenemangen kopplas ihop med Salas 400-års firande. Det är glädjande med stor aktivitet i hela kommunen under hela året och samtliga evenemang som arrangeras inom ramen för firandet syns också tillsammans i den marknadsföring som görs från kommunens sida. Sala kommun har också möjlighet för arrangörer att söka arrangemangsbidrag för olika evenemang som anordnas och som handhas av kultur- och fritid. Genom att gå via en samlad väg för ansökningar kan säkerställas att arrangörer ges liknande möjligheter att göra sin ansökan.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar

Att anse medborgarförslaget besvarat.

Amanda Lindblad (S)
Kommunstyrelsens ordförande

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
TEKNISKA KONTORET

YTTRANDE

Medborgarförslag om tillfällig busstrafik till Sätra Brunn

Förslaget

Sätra brunn anser att det är av stor vikt att kommunen utökar kollektivtrafiken till och från Sätra brunn under midsommarafton, samt under en 1700-talsfestival som ska hållas i Augusti. Midsommarevenemanget pågår mellan 12.00 och 16.00 på midsommarafton.

Allmän kollektivtrafik

Den VL-busslinje som är aktuell är linje 62. Linjen trafikerar Sala stad- Västerfärnebo- Salbohed- Sätra brunn- Tomta. Vardagar på vårtidtabellen går den förbi Sätra brunn på tider som skulle passa till midsommarevenemanget. Vid tomta är den dock beroende av tider för regionbussen 569 som kommer att gå på storhelgstider. Trots helgtidtabell för 569 skulle det vara relevant att trafikera linje 62 på helgen.

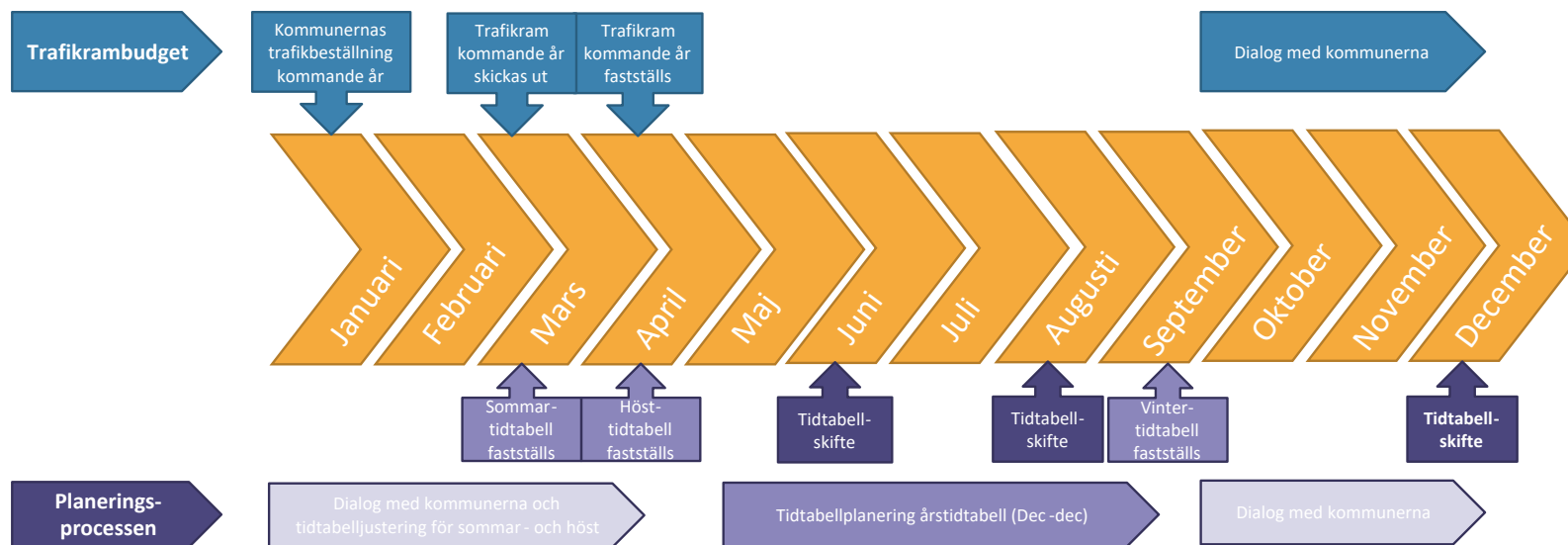
Att lägga till en extra dag med allmän kollektivtrafik går självklart att göra, men den måste i så fall planeras samtidigt som Sala kommun och Kollektivtrafikförvaltningen planerar övrig allmän kollektivtrafik. I detta fall skulle omlopp från vårtidtabellen läggas in i sommartidtabellen under en dag. Sommartidtabellen slogs som vanligt fast i mars och önskade förändringar skulle ha kommunicerats ”i god tid innan”. Då tidtabellen är fastslagen kan endast marginella justeringar göras, förutsatt att de inte påverkar bussarnas rutter. Utökad kollektivtrafik till Sätra brunn på midsommarafton 2024 är därför inte möjlig.

1700-tals evenemanget

Det enda som ur transportperspektiv är känt om evenemanget är att det ska vara någon slags lajv-evenemang mellan den 14-18 augusti. Även det evenemanget är under sommartidtabellen vilket gör att allmän kollektivtrafik inte är möjlig.

Tekniska kontoret
Johan Duse
Transportstrateg

Bilaga: Tidtabellsplanering KTF

Medborgarförslag om tillfällig busstrafik till Sätra Brunn

Under 2024 kommer kommunen att fira sitt 400-årsjubileum med pompa och ståt.

Firandet kommer att ske med många engagerade och ökat antal besökare till kommunen samt de olika arrangemangen.

Som delägare av Sätra Brunn samt styrelseledamot har vi inför varje midsommar glatt oss men även varit bekymrade över den trafiksituationen inför midsommarfirandet på kurorten. Inför årets firande blir troligtvis ett större antal besökare speciellt då pandemin också upphört. Förutom midsommarfirandet kommer Sätra Brunn att anordna en 1700-talsfestival i augusti.

Inför dessa arrangemang skulle det vara av stor vikt att kommunen utökar kollektivtrafiken istället för att dra ner på den under helger. I synnerhet till midsommarfirandet som kan dra så mycket som 6000 besökare inom några timmars tid, behövs utökad kollektivtrafik för alla Salabor som vill fira midsommar hos oss. Sätra Brunn har väldigt få p-platser för besökare, och lånar åkrar och ängar från bönder i närheten, men i år har vi inte tillgång till lika mycket åkermark som tidigare år. Det riskerar därför att bli trafikchaos när det kommer långt fler bilar än vi kan hantera.

En utökad kollektivtrafik vore alltså en välgärning för Salabor i synnerhet och länsbor i allmänhet. Vi föreslår att det både går kollektivtrafik från Sala till Sätra Brunn, men också från Tomta, så att Västeråsare kan nyttja kollektivtrafiken också.

Vårt midsommarfirande är gratis för besökarna och ett arrangemang som tyvärr kostar mer än de intäkter vi får in under dagen. Att Sätra Brunn ska bekosta buss för våra besökare är alltså inte tänkbart.

För information kan berättas att ledningen för Sätra Brunn gör en riskanalys som delges Räddningstjänsten och även har Röda Korset på plats.

Med vänlig hälsning

Jan Forsmark

Tidigare text

Delägare och styrelseledamot Sättra Brunn

Jag skriver till dig med anledning av att det finns ett behov av utökad kollektivtrafik till det största arrangemanget hos oss, vilket är midsommarfirandet.

Redan i år försökte jag förmå er på kommunen att öka antalet turer istället för att ställa in dem (pga midsommarafton i turlistan). Tyvärr fick jag inte gehör för detta förslag och tänkte därför att jag ska vara ute i mycket god tid inför nästa midsommar.

I år kom ca 2000-2500 personer till firandet utan att vi hade marknadsfört firandet. Att vi inte marknadsförde berodde på just att vi var rädda för fler besökare än vi kunde hantera efter några års nedstängning och neddragning i organisation och verksamhet. På Sättra Brunn finns heller inga parkeringsmöjligheter i någon större omfattning, vi har ett par hundra platser bara. Vi har genom åren förlitat oss på bönderna omkring, och det är totalt beroende av väder och om de har sina marker i träda eller odling...

Nästa år firar hela Sala 400-års-jubileum och då kommer vi att berätta mer öppet om vårt firande, vilket kan göra att vi återigen kommer upp i samma antal besökare som innan pandemin, nämligen uppåt 6000 personer. Detta ställer ökade krav på busstrafik! Midsommarfirandet lockar i synnerhet människor från Sala och närliggande områden, men också från Västerås och andra närliggande orter. Vi menar att det borde ligga i kommunens intresse att hjälpa sina invånare att kunna åka till oss utan att behöva ta bilen.

Eftersom midsommarfirandet är en förlustaffär för oss som det är, finns det ingen möjlighet för oss att dessutom bjuda på buss. Vi arrangerar firandet som en strategisk marknadsföring kan man säga, ju fler som hittar till oss hoppas vi hittar tillbaka till vår ordinarie verksamhet.

Vi vet också av erfarenhet att det är en logistik som vi inte har möjlighet att hantera att hantera turistbussar. Därför vore det allra bästa om det är just kollektivtrafiken som kör sina vanliga rundor.

Jag är tacksam för om du återkopplar till mig hur ni tittar vidare på denna fråga.

KF § 30 Medborgarförslag om tillfällig busstrafik till Sätra Brunn

INLEDNING

Jan Forsmark har den 23 april 2024 lämnat in ett medborgarförslag om tillfällig busstrafik till Sätra Brunn.

Beslutsunderlag

KS 2024.1807 - Medborgarförslag om tillfällig busstrafik till Sätra Brunn

Yrkanden

Ordförande Emil Andersson Bleckert (S) yrkar,
att kommunfullmäktige beslutar,
att överlämna Medborgarförslag om tillfällig busstrafik till Sätra Brunn till
kommunstyrelsen för beredning.

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Kommunfullmäktige beslutar,
att överlämna medborgarförslag om tillfällig busstrafik till Sätra Brunn till
kommunstyrelsen för beredning.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Stab, Kanslienheten

Inkomna motioner, medborgarförslag, interpellationer och frågor vid kommunfullmäktiges sammanträde 2024-06-17

Följande motioner, medborgarförslag, interpellationer och frågor inkommit till kommunfullmäktige:

Motioner

Inga inkomna motioner under perioden.

Medborgarförslag

Inga inkomna medborgarförslag under perioden.

Interpellationer

1. Interpellation till ordförande i social- och arbetsmarknadsnämnden om sekretessbelagda handlingar, dnr 2024/580
Interpellationen är ställd av Erik Hamrin, 2024-06-07.

Frågor

Inga inkomna frågor under perioden

Kommunfullmäktige 2024-06-17

Interpellation: Sekretessbelagda handlingar i SAN

Det har kommit till min kännedom att ordföranden för Social- och arbetsmarknadsnämnden Elisabeth Pettersson (C) har beslutat att de handlingar som hör till nämndens löpande arbete med ekonomisk uppföljning inte längre kommer att lämnas ut till nämndens ledamöter innan sammanträdet. Bakgrunden till detta är, enligt ordförande att de omfattas av sekretess.

Detta rör dokument som sedan länge alltid kunnat tillgängliggöras utan hinder. Det finns därtill, sedan tidigare, ett samförstånd mellan alla partier kring vikten av att handlingar ska göras tillgängliga för nämndens ledamöter och ersättare i god tid innan sammanträde. Att göra det innebär mer effektiva sammanträden, bidrar till en konstruktiv debatt och ligger till grund för mer genomtänkta beslut. Det är därför viktigt att detta problematiska förhållningssätt till ekonomiska rapporter hanteras.

Ordförandes nya ”beslut” i denna fråga föranleder således ett antal frågor,

- 1. Med stöd i vilket lagrum menar ordförande att handlingarna skulle innehålla sekretessbelagd information?**
- 2. Hur har detta förhållande uppdagats?**
- 3. Gäller samma sekretess samtliga av nämndens ledamöter och ersättare på samma sätt, eller kommer någon part undantas? I så fall, med vilket lagstöd.**
- 4. Hur avser ordförande arbeta framgent för att säkerställa en ordning där nämndens ledamöter även fortsatt kan ta del av ekonomiska sammanställningar i god tid innan nämndens sammanträden?**

För Moderaterna i Sala

Erik Hamrin (M), oppositionsråd